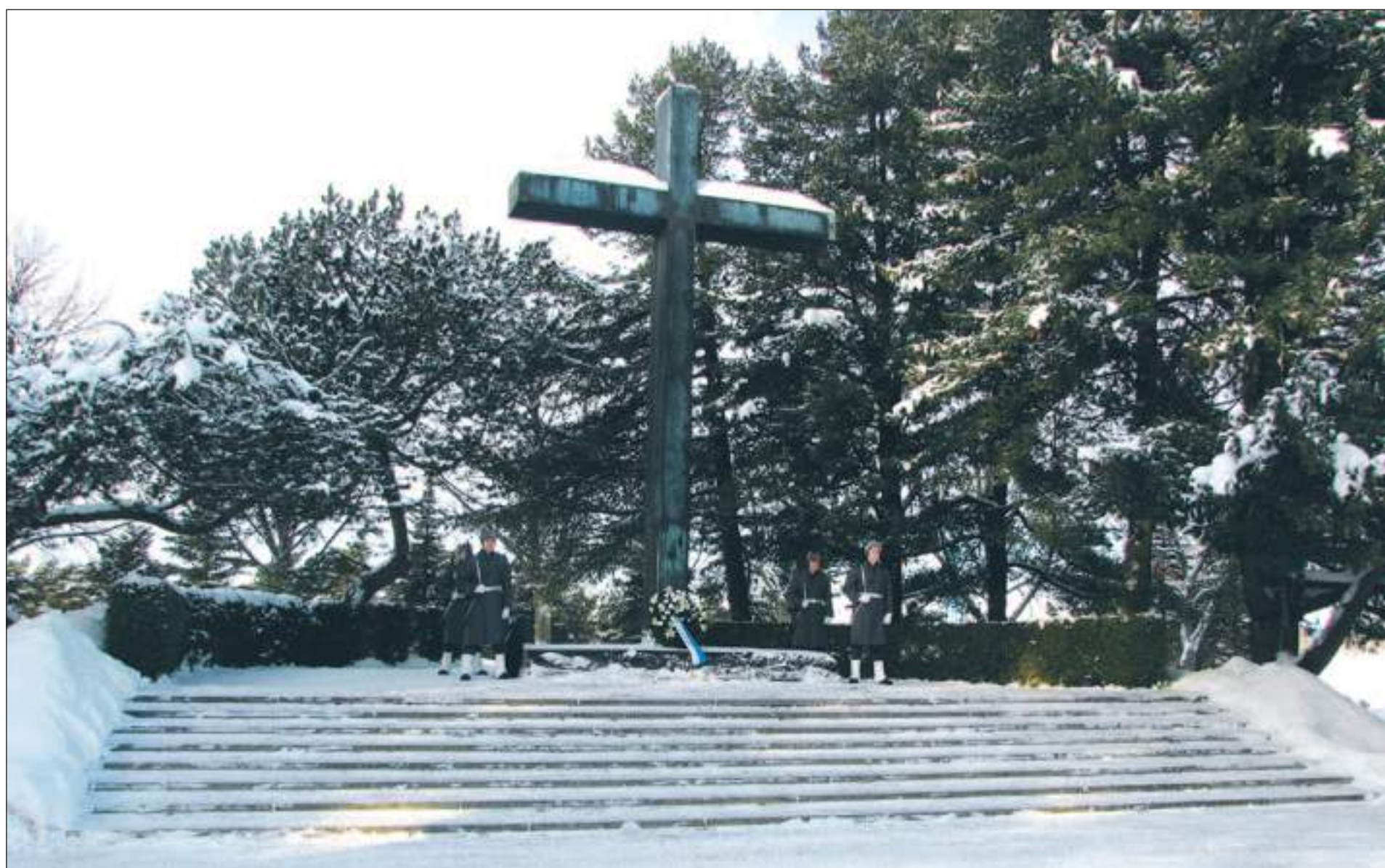

SOTAVETERAANI

KRIGSVETERANEN

N:o 1/2011 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Helmikuun 23. päivänä 2011

Suomen Marsalkka Mannerheimin kuolemasta tuli 28.1.2011 kuluneeksi 60 vuotta. Kansalaisjärjestöt laskivat seppeleen Sankariristille ja Mannerheimin hautapaadelle. Illalla oli Helsingin yliopiston juhlasalissa korkeatasoinen konsertti.

Liiton hallitus järjestäytyi sivu 3

Seutukunnalliset kirkkopäivät 2011 sivu 4

**Kansallisen veteraanipäivän
pääjuhla Turussa** sivu 5

Veteraanietuudet 2011 sivut 6–7

**Sotavahinkosäätiö
– merkittävä tukija** sivut 10–11

**Sotiemme Veteraanit
-varainhankinta tulokseen** sivu 13

Haastattelussa Tauno Ahtila sivut 14–15

**Lotta Svärdin perustamisesta
90 vuotta** sivu 25

**Kangasalan Sotaveteraanit
50 vuotta** sivu 42

Kirjasatoa sivut 48–51

Sotaveteraani-lehti julkaisee jatkosota-sarjan. Siinä asiantuntijat käsittelevät tapahtumia 70 vuotta sitten. Sarjaa on tarkoitus jatkaa vuoden 2015 kesään.

Helsingissä 23. helmikuuta 2011

Määrätietoisin askelin yhdessä eteenpäin

Suomen Sotaveteraaniliiton tulevaisuuden suunnittelun perusta luotiin vuonna 2001 tehdyllä kyselyllä, jossa monipuolisesti kartoitettiin yhdistysten näkemyksiä ja toivomuksia liiton tulevien vuosien toiminnan suunnasta. Lahdessa vuonna 2002 pidetyillä liittopäivillä kyselyn pohjalta tehtyä ja käsiteltyä toimenpidelistaa voidaan pitää alkuna liiton tulevaisuussuunnittelulle.

Ensimmäinen varsinainen tulevaisuussuunnitelma ja sääntöjen muutos puolisoitten ja leskien sekä kannattajajäsenten osalta päätettiin Mikkelissä 2006. Turussa 2008 päätetty hallinnon rakennemuutos on osoittautunut toimivaksi ja ensimmäistä kertaa toteutettu tulevaisuusseminaari antoi perustietoa sen hetkisestä tilanteesta. Kuopion viimevuotisen liittokokouksen tehtävänantona käynnissä olevalle kaksivuotisjaksolle on vaihtoehtoisten mallien luominen perinneaikakauteen siirtymisen osalta. Alustavat pohdinnat ovat olleet jo kuluneen syksyn aikana käynnissä ja niitä tullaan jatkamaan valtuuston ja hallituksen yhteisesti nimeämässä työryhmässä.

Suunnittelutyön ohjaamiseksi on hahmoteltu Sotaveteraaniliiton organisaatio vuonna 2020 riittävän pitkän aikaperspektiivin saamiseksi. Lähtökohtaisesti meillä on oletettavasti merkittävästi vähemmän jäsenyhdistyksiä tuona ajankohtana, ja niiden nimi on saattanut muuttua perinneyhdistykseksi. Samoin piirien lukumäärä on supistunut. Lopullinen tilannehan lienee sitten se, että aikanaan Sotaveteraaniliitto

tai sen ”perinneliitto” on yhtenä vahvana itsenäisenä perinnetyön tekijänä mukana Tammenlehvän Perinneliitossa.

Keskeinen pohdinnan aihe on, siirtyäkö nykyisistä sotaveteraaniihdistyksistä tuki- ja perinneyhdistyksiin ja siitä edelleen perinneyhdistyksiin vai suoraan harvempaan perinneyhdistysverkostoon. Perinnevaiheen hallinnolla tulee myös olla selkeät velvoitteet sotaveteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä tukemisen osalta. Työn tuloksena on myös kyettävä vastaamaan kysymykseen, milloin yhdistys lakkaa olemasta sotaveteraaniihdistys.

Kuluneella kymmenvuotisjaksolla tehdyt ratkaisut ovat osoittautuneet oikea-aikaisiksi ja oikeaan osuviksi, vaikka askelten hitautta arvostelevia ääniäkin on kuulunut. Päätöksillä on ohjattu liiton kehittämistä sotaveteraanien hyväksymällä tavalla kohti perinneaikakautta, joka on ehkä tuntunut kaukaiselta ajankohdalta. Työryhmän suurena haasteena on kehittää myös aikaan löysästi sidottu vaihteellinen malli toimenpiteiden ohjaamiseksi samansuuntaisiksi liiton organisaation kaikilla tasoilla.

Edessä on paljon eri vaiheita käsittäviä yhdistyksillekin jännittävä työtä, kun ne itse osallistuvat siihen. Muutos on pelottava vain silloin, kun ei ole itse siihen vaikuttanut. Työskentelyn aikana tullaan sotaveteraanien ääntä kuulemaan, kuten periaate on ollut ja tulee vastakin olemaan.

Finn-Göran Wennström

Veteraanietuudet 2012 käsittelyyn

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (VEVA) käsitteli kokouksessaan 28. tammikuuta järjestöjen ehdotuksia veteraanietuuksien parantamisesta valtion 2012 talousarviossa.

Kolme rintamaveteraaneja edustavaa järjestöä, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto, jotka edustavat noin 45 000 sotiamme veteraania, ovat viime vuoden loppupuolelta lähtien tehneet yhteistä tavoitelinjausta. Siinä on neljä realistista tavoitetta:

- Rintamaveteraanien kuntoutukseen valitsemisen tulee perustua vuosittaiseen kuntoutus- ja palvelutarpeen arviointiin. Kuntoutuksen määräraha tulee pitää vuoden 2010 tasolla (34,1 milj. euroa), jotta kaikki veteraanit saisivat vuosittain kuntoutusjakson.

- Kaikille rintamatunnuksen omaaville veteraaneille järjestetään palvelutarpeeseen perustuen veteraanin kotona selviytymistä tukevana toimina kunnan toimesta veteraanin tarvitsemat palvelut. Määrärahan lisäys 12,3 milj. euroon.

- Veteraanilisä nostetaan 200 euroon kuukaudessa.

- Laaditaan selvitys ja perusteet miten veteraani voisi päästä jaksotaiseen tai osa-aikaiseen hoitoon sairas- ja veljeskodeissa.

Järjestöjen ehdotukset ovat tarkemmin luettavissa tämän lehden Vaaliliitteen sivulla 2.

Sotainvalidien Veljesliitto laati oman sotainvalidien haitta-aste-rajoiden alentamiseen tähtäävän ehdotuksen. Molemmat ehdotukset lähetettiin Rintamaveteraaniasian neuvottelukunnalle yhteisesityksenä.

Vaaliliitteestä tietoa

Sotaveteraani-lehti ja Rintamaveteraaniliiton Veteraani-lehti julkaisevat eduskuntavaaleista yhteisen vaaliliitteen. Liitteessä on nykyisten eduskuntapuolueiden kannanotot veteraanien kotona selviytymiseen liittyvien asioiden parantamiseen sekä ehdokkaiden omia viestejä.

Veteraaniasioista kiinnostuneet saavat liitteestä tietoa oman äänestyspäätöksensä tueksi. Kaikkien veteraanien kannattaa äänestää ja valita veteraaniasian sisäistänyt ehdokas.

Tulevan hallituskauden (2011-2015) aikana veteraanien määrä nykyisestä 51 000:sta puolittuu. Kauden aikana on vielä mahdollista parantaa sotiamme veteraanien elinoloja. Nyt on veteraaniasioiden hoidossa loppusuora.

Markku Seppä

XXV liittopäivät Tampereella 2012

Sotaveteraaniliiton XXV liittopäivät järjestetään Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa 6-7.6.2012. Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri on asettanut juhlaa ja liittokokousta järjestelmään kahdeksanjäsenisen päätoimikunnan. Sen puheenjohtaja on Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanien puheenjohtaja Eero Tamminen ja sihteerinä piirin toiminnanjohtaja Timo Tulosmaa. Päätoimikunnan alaisena työskentelevät omat työryhmänsä ohjelmaa, henkistä työtä, yleisjärjestelyjä, taloutta, naisjärjestötyötä, tiedotusta ja majoitusta varten. Työryhmät ovat aloittaneet työnsä.

Ohjelmarakenteensa puolesta liittojuhla ja -kokous tullevat noudattelemaan totuttuja raameja. Tapahtumapaikka on koeteltu jo monissa veteraani-

nitapahtumissa, viimeksi kevään 2010 Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan paikkana.

Majoituspaikkoina tulevat palvelemaan tamperelaiset ja osin naapurikuntienkin hotellit: Sokos-hotellit Ilves, Tammer ja Villa, Scandic City ja Rosendahl sekä Cumulukset Hämeenpuisto, Rautatienkatu, Koskikatu ja Rantasipi Eden. Päätoimikunta tulee myöhemmin tämän vuoden aikana tiedottamaan piireille majoitusvarausten teko-ohjeet. Tapahtuman ajankohta kannattaa merkitä kalentereihin jo nyt.

Lisätietoja:

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri

Timo Tulosmaa

pirkanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi

puh. (03) 223 5808

Kaatuneiden Muistosäätiöltä Veteraanipalkinto

Kaatuneiden Muistosäätiö jakaa veteraanipalkinnon kolmatta kertaa. Kukin neljästä veteraanijärjestöstä voi tehdä kolme ehdotusta. Ehdotukset jätetään Kaatuneiden Muistosäätiölle maaliskuussa. Palkinnot ovat suuruudeltaan 2000 euroa ja ne jaetaan huhtikuun loppupuolella.

KUTSU

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri ry:n Naistoimikunnalla on ilo kutsua Teidät Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n piirien naistoimikuntien ja yhdistysten naisjaostojen sisaret ja veteraaniveljet tervetulleiksi

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n Valtakunnalliselle XXI Sisarpäivälle 26.4. Turun Messu- ja Kongressikeskukseen

”Yhdessä kulkien - toisiamme tukien”

Sisarpäivän ohjelma jatkuu 27.4.

Kansallisen XXV Veteraanipäivän valtakunnallisella pääjuhlalla Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa.

Tervetuloa Turkuun – Euroopan kulttuuripääkaupunkiin!

Tietoja ilmoittautumisista, majoitusten varauksista ja muista päivään liittyvistä asioista: Pirkko Kuorehjälvi, puh.040 772 8273, pirkko.kuorehjarvi@saunalahti.fi tai Maija Forsell, puh. 050 463 5502, maija.forsell@gmail.com.
Ilmoittautuminen tulee tehdä 15.3. mennessä.

Sotaveteraaniliiton hallituksella järjestäytymiskokous

Suomen Sotaveteraaniliiton hallitus piti järjestäytymiskokouksen tammikuun 26. päivänä Helsingissä.

Kokouksessa valittiin varapuheenjohtajat, jäsenet eri toimikuntiin ja liiton edustajat eri yhteisöihin.

Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin **Teuvo Hinttala** Jyväskylästä ja toiseksi varapuheenjohtajaksi **Seppo Yli-Norppa** Kannuksesta.

Valtuuston 2010 syksyllä valitsemat hallituksen jäsenet ovat seuraavat:

Hallituksen

varsinaiset jäsenet	varajäsenet
Hinttala Teuvo	Manninen Juhani
Pesonen Juhani	Loukkola Rauno
Haarala Esa	Huittinen Riitta
Kuorehjärvi Pirkko	Falbn Kyllikki
Heikkinen Erkki	Sirkiä Ahti
Yli-Norppa Seppo	Tamminen Eero

Finn-Göran Wennström, liittokokouksen valitsema hallituksen puheenjohtaja

Sotaveteraaniliiton edustajat Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa (VEVA)

Varsinaiset jäsenet:

Aarno Strömmer, Finn-Göran Wennström, Markku Seppä

Varajäsenet:

Seppo Yli-Norppa, Esa Haarala, Anni Grundström

Ansiomerkkitoimikunta

puheenjohtaja: Juhani Penttilä, Tammela

jäsenet: Raija Hinkkala, Orivesi
Pentti Hautaniemi, Vantaa
Jouko Mattila, Kerava

Liiton hallituksen puheenjohtajat yhteiskuvassa. Vasemmalta liiton hallituksen I varapuheenjohtaja Teuvo Hinttala Jyväskylästä, liiton hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström Helsingistä ja II varapuheenjohtaja Seppo Yli-Norppa Kannuksesta.

Timo Tulosmaa, Tampere
sihteeri Markku Seppä

Toimikunnan työryhmä

puheenjohtaja: Juhani Penttilä
jäsen Pentti Hautaniemi
sihteeri Markku Seppä

Hengellinen toimikunta

puheenjohtaja: Pentti Tapio, Pieksämäki
jäsenet: Henry Byskata, Vaasa
Jaakko Granlund, Oulu
Pirkko Kuorehjärvi, Turku
Timo Kökkö, Vammala
Jaakko Leinonen, Mäntsälä
Risto Lyytikäinen, Kuopio

Unto Palomäki, Tammela
Väinö Reinilä, Seinäjoki
Juhani Sainio, Joensuu
Markku Salminen, Helsinki
Seppo Väättäin, Kerava
asiantuntijajäsen: Hannu Niskanen, Helsinki
sihteeri Seppo Väättäin

Sosiaali- ja terveyspalvelutoimikunta

puheenjohtaja: Erkki Hokkanen, Lahti
jäsenet: Aarno Forsius, Lahti
Matti Helin, Hamina
Pirkko Karjalainen, Helsinki
Juha Laikari, Oulainen

Tapani Tölli, Tyrnävä
sihteeri Anni Grundström

Liikunta- ja kisatoimikunta

puheenjohtaja: Kalevi Raatikainen, Mikkeli

jäsenet: Veikko Javanainen, Pori
Toivo Hartikainen, Kouvola
Olavi Löönen, Kontiolahti
sihteeri Anni Grundström

Sotaveteraani – Krigsveteranen -lehden toimitusneuvosto

puheenjohtaja: Finn-Göran Wennström, Helsinki

jäsenet: Anni Grundström, Vantaa
Antti Henttonen, Helsinki
Olavi Karttunen, Kuopio
Göran Lindgren, Espoo
Eeva Tammi, Karjalohja
Pirkko Kuorehjärvi, Turku
Pertti Nieminen, Kouvola
Aarno Strömmer, Oulu
Markku Seppä, Helsinki
Jyrki Vesikansa, Helsinki
sihteeri Marja Riukka

Tositteiden tarkastajat

Esa Haarala, Naantali
Pentti Korpimies, Lahti

Viestintätoimikunta

puheenjohtaja: Erkki Heikkinen, Helsinki
jäsenet: Ahti Sirkiä, Espoo
Antti Matilainen, Helsinki
Risto Uimonen, Espoo
Finn-Göran Wennström,

Liiton neuvottelukunta ja taloussuunnittelutoimikunta nimetään helmikuun kokouksessa.

45. Sotaveteraani- viikko 5.–13. maaliskuuta

Avausjuhla Salossa

Vuoden 2011 Sotaveteraaniviikon avausjuhla järjestetään Salossa lauantaina 5. maaliskuuta. Juhla on samalla Salon Seudun Sotaveteraanien 45-vuotisjuhla ja Naisjaoston 40-vuotisjuhla. Juhlapuheen pitää ylijohdaja **Rauno Saari**. Musiikista vastaa Laivaston Soittokunta ja Veteraanilaulajat. Sotaveteraaniviikon ja juhlan avaussanat lausuu Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**.

Sotaveteraaniviikon päätösjuhla Kemissä

Sotaveteraaniviikon päätösjuhla pidetään Kemissä talvisodan päättymispäivänä 13. maaliskuuta. Tilaisuus on samalla Kemin Sotaveteraanien 50-vuotisjuhla ja Lapin Sotaveteraanipiirin 45-vuotisjuhla. Juhlapuheen pitää prikaatikenraali **Jukka Haaksiala**. Juhlan musiikista vastaa Lapin Sotilassoittokunta ja Pohjan Mieslaulajat. Sotaveteraaniviikon päätössanat esittää liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer.

Kaatuneiden Muistosäätiön kuntoutusmatkat Viron Viimsiin 2011

Matkojen ajankohdat

Vuoden 2011 kuntoutusmatkojen ajankohdat Viimsiin ovat: kevään matka 5.-19.6. ja syksyn matkat 14.8. – 28.8. ja 4.9. – 18.9.2011

Jokaiselle matkalle on varattu yhteensä 15 paikkaa järjestötunnuksen omaaville sotaveteraanijyhdistyksen jäsenille.

Muistattehan, että matkalle osallistujat pärjäävät hyvin, kun kuuluvat kuntoutusluokkaan 3 eli he pystyvät itsenäisesti liikkumaan ja kantamaan ateriansa noutopöydästä, vaikka käyttäisivätkin keppiä tukena. Heikompiuntoisten auttamiseen eivät resursit valitettavasti riitä.

Seuralaispaikat

Itse maksaville seuralaisille on jokaiselle matkalle varattu yhteensä 15

paikkaa. (Paikat jakautuvat Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto kanssa).

Seuralaisille matka maksaa n. 750 €. Vähävarainen seuralainen voi tarvittaessa hakea säätiön matkatukea omasta keskusliitostaan.

Ilmoittautumiset

Matkoista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä paikalliseen sotaveteraanijyhdistykseen. Piirit kokoavat tiedot ja ne lähetetään liittoon. Ei siis suoria varauksia ja kyselyjä Kaatuneiden Muistosäätiölle.

Viimsi 1:n tiedot tarvitsemme viimeistään 14.4.2011

Viimsi 2: 23.6.2011

Viimsi 3: 23.6.2011

Anni Grundström

Nimitys

Markkinoinnin tradenomi Sari Salpakari (30) on nimitetty varainhankkijaksi Veteraanivastuu ry:ssä 3.2.2011 alkaen. Aikaisemmin hän on toiminut tiiminvetäjänä Plan Suomi Säätiössä.

Ansaitsematon armo

Sana-palstan kirjoitukseni detlineli jättöpäivä oli 28.1. Se oli samalla päivä, jolloin eri puolilla maatamme vietettiin Marsalkka Mannerheimin kuoleman muistopäivää. Hänen kuolemastaan tuli kuluneeksi 60 vuotta.

Puheissa ja lehtikirjoituksissa tuotiin esille Mannerheim merkitys omana aikanaan, mutta sen lisäksi nykyistä aikaa ajatellen. Hän oli joukkojen kiistaton johtaja, johon myös kansa luotti. Nykypolvelle hän on esimerkki johtajuudesta ja siitä, kuinka kansakunnan parasta vaalitaan luomalla yhtenäisyyttä.

Yhtä asiaa emme kuitenkaan saa unohtaa ajatellen historiaamme, tätä päivää ja tulevaisuutta. Kaikki ei ole vain oman viisautemme, tahtomme ja voimiemme varassa. Siitä Runeberg sanoo isänmaan virressä (577):

*Sun kätes, Herra, voimakkaan suolla turva Suomenmaan,
niin sodassa kuin rauhassa ja murheen, onnen aikana.*

Kirkkovuosi vie meitä kohti paastonaikaa. 3. sunnuntai ennen paastonaikaa (tänä vuonna 20.2.) on saanut otsikon ”Ansaitsematon armo”. Päivän evankeliumiteksteissä muistutetaan, että Jumalan armoa ei ansaita. Itse asiassa jo sanaan ”armo” sisältyy se, että siinä on kysymys sellaisesta, mitä ei voi pienimmässäkään määrin ansaita.

Yksi teksteistä (Matt. 20:1-16) sisältää vertauksen viinitarhan työmiehistä, joille isäntä maksoi saman päiväpalkan riippumatta

ta siitä, milloin he olivat tulleet töihin. Tällä vertauksella Jeesus särkei perinteisen ajattelutavan ihmisen ja Jumalan välisestä suhteesta. Sen mukaan Jumala palkitsi tekojen mukaan jakaen ajallista ja iäistä hyvää toisille enemmän, toisille vähemmän, toisille ei ollenkaan. Jos jonkun, niin Jumalan ajateltiin, olevan oikeudenmukainen.

Jeesus toi tilalle ansiottomille kuuluvan Jumalan armon. Hänessä tuli keskellemme Jumalan käsittämätön rakkaus syntistä kohtaan. Sen hän todisti ristinkuolemallaan meidän tähtemme ja puolestamme. Hän on Vapahtaja, joka tuntee puuttemme ja heikkoutemme. Hän on läsnä ja puolellamme silloinkin, kun emme osaa uskoa emmekä jaksaa toivoa.

Herännäispappi Jussi Kuoppala puhui eräissä sotavuosien aikana pidetyissä seuroissa ”matalla liikkuvasta evankeliumista”. Hän sanoi, että siinä on kysymys ”elämän näkemisestä vähässä”. Kuoppala valaisi asiaa kertomalla tapahtuman rintamalta. Kuolemaa tekevä sotilas oli kysynyt hädissään sotilasapilta: ”Sanokaa nyt pastori, miten niille Jumalan käsivarsille päästään?” Pappi vastasi kuolevalle: ”Sinä olet jo niillä käsivarsilla.”

*Kaitsija maan sekä taivaan,
turvamme kilpemme on.
Armonsa suuri on aivan,
suuri ja mittaamaton.
Kiittäkää, Herra hoivaten kantaa
silloinkin, kun kellot kumajaa.
(Veteraanin Kiitoslaulusta)*

Erkka Nurmi

Jämsänjokilaakson seutukunnallinen kirkkopäivä Jämsänkoskella 15.5.2011

Jumalanpalvelus klo 10.00 Jämsänkosken kirkossa
Ruokailu
Päiväjuhla

Keski-Suomen seutukunnallinen kirkkopäivä Suolahdella sunnuntaina 15.5.

Tilaisuus alkaa jumalanpalveluksella kirkossa klo 10.00. Päiväjuhla pidetään Suolahden seurakuntakeskuksessa.

Seutukunnallisilla kirkkopäivillä ennätysyleisö

Viime vuoden seutukunnallisiin kirkkopäiviin osallistui 10 000 henkilöä. Se on lähes kaksinkertainen määrä aikaisempaan kolmeen alueelliseen tilaisuuteen verrattuna. Lyhentyneet matkat ovat siten merkittävästi nostaneet osallistujien määrää. Tilaisuuksia järjestettiin 32 paikkakunnalla.

Veteraanivastuu korvasi järjestämisen ja matkakuluja paikallisjärjestelijoille yli 93 000 euroa.

Tänä vuonna seutukunnalliset kirkkopäivät järjestetään 33 paikkakunnalla. Sotaveteraani-lehti julkaisee järjestäjän antaman ilmoituksen juhlan järjestelystä.

SEUTUKUNNALLISET KIRKKOPÄIVÄT VUONNA 2011

3.4.	Etelä-Karjala	Rautjärvi	29.5.	Södra	Sibbo
9.5.	Kanta-Häme	Hämeenlinna	2.6.	Lahden seutu	Lahti, Joutjärvi
15.5.	Pohjois-Savo	Pielavesi	9.6.	Kymi	Hamina
15.5.	Keski-Suomi	Suolahti	9.6.	Kymi	Kouvola
15.5.	Keski-Suomi	Jämsänkoski	11.6.	Pohjois-Karjala	Heinävesi
15.5.	Ruotsi	Tukholma	15.6.	Lappi	Alatornio
22.5.	Keski-Pohjanmaa	Veteli	15.6.	Satakunta	Lavia
25.5.	Etelä-Pohjanmaa	Kauhajoki	7.8.	Pohjois-Pohjanmaa	Haapavesi
			10.8.	Pirkka-Häme	Pälkäne
			17.8.	Lappi	Sodankylä
			21.8.	Keski-Suomi	Joutsa
			24.8.	Kainuu	Kajaani
			3.9.	Uusimaa	Porvoo
			4.9.	Varsinais-Suomi	Salo
			4.9.	Suur-Savo	Kerimäki
			4.9.	Suur-Savo	Mikkeli
			4.9.	Suur-Savo	Varkaus
			11.9.	Keski-Suomi	Petäjävesi
			11.9.	Keski-Suomi	Viitasaari
			13.9.	Pohjois-Pohjanmaa	Oulu
			18.9.	Keski-Suomi	Jyväskylä
			20.9.	Etelä-Pohjanmaa	Kuortane
			25.9.	Keski-Suomi	Laukaa
			25.9.	Pohjois-Savo	Tuusniemi
			Syyskuu	Pohjanmaa	Vaasa
			16.10.	Keski-Suomi	Kivijärvi

Etelä-Karjalan veteraanien kirkkopyhä Rautjärvellä 3.4.

Klo 10.00	Messu	Rautjärven kirkko
Klo 11.15	Seppeleenlasku	Sankaripatsaalla
Klo 11.30	Ruokailu	Rautjärven Aseman koulun juhlasali
Klo 12.30	Päiväjuhla	Rautjärven Aseman koulun juhlasali

Tervetuloa,

Rautjärven seurakunta, veteraanijärjestöt

Etelä-Pohjanmaan seutukunnallinen kirkkopäivä 25.5. Kauhajoella.

Kanta-Hämeen seutukunnallista kirkkopäivää vietetään 9.5. Hämeenlinnassa

Kirkkopäivän ohjelma:

klo 10.00 juhla jumalanpalvelus, Hämeenlinnan kirkko
klo 12.00 juhla lounas Hämeenlinna, Aulanko
klo 13.30 päiväjuhla Hämeenlinna, Aulanko

Keski-Pohjanmaan seutukunnallista kirkkopäivää vietetään Vetelissä 22.5.

Ilmoittautuminen 2.5. mennessä paikkakunnittain / yhdistyksittäin

Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiriin: keski-pohjanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Hengellinen päivä Tukholmassa

Sotainvalidien ja Sotaveteraanien yhteinen hengellinen päivä Tukholman Suomalaisessa kirkossa kaatuneitten muistopäivän yhteydessä lauantaina 15.5. Päivä alkaa klo 11.00 jumalanpalveluksella ja jatkuu soppalounaalla, jonka jälkeen on ohjelmaa.

Onnittelemme

Vilho Malinen 70 vuotta

nen on tehnyt pitkän päivätyön vapaaehtoisena maanpuolustuksen saralla toimien MPK:n Etelä-Karjalan koulutusryhmässä monien kurssien kouluttajana ja johtajana.

Sotaveteraanitoimintaan hän tuli 1996, jolloin hän aloitti Etelä-Karjalan piirin piirisihteerinä jatkaen yhä edelleen toiminnanjohtajan tehtävissä.

Hänen harrastuksiinsa on kuulunut postimerkkien kerääminen. Yli puoli vuosisataa kestäneen harrastuksen tuloksena koossa on lähes kaikki Suomen itsenäisyyden ajan postimerkit ja niiden lisäksi kymmeniä 1800-luvun postimerkkejä. Toinen aikaa vienyt harrastus on radioamatööritoiminta.

Ansioistaan Malinen on palkittu lukuisin kunniamerkein. Niistä merkittävimpiä ovat SL R, Reserviupseeriliiton kultainen ansiomerkki ja Suomen Sotaveteraanien ansioristi.

Merkkipäivänään hän on matkoilla.

Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Vilho Malinen täyttää 70 vuotta 8.3.

Tainionkoskella syntynyt Malinen jäi sotaorvoksi hänen isänsä kaatuessa jatkosodan alkuvaiheessa.

Vilho suoritti vapaaehtoisena varusmiespalveluksen Karjalan Tykistörykmentissä Lappeenrannassa. Siellä hän toimi sitten koko työuransa, pääasiassa varusmiesten kouluttajana. Hän siirtyi reserviin 1987 Uudenmaan Rakuunapataljoonan esikunnan koulutustoimistosta toimistoupseerina.

Reservissä kapteeni Mali-

Pauli Saukkonen

Oikaisu

Sotaveteraani-lehdessä 6/2010 sivulla 25 oli uutinen Werner Enrothin tukemisesta. Käännöksessä mainittiin taloudellisen tuen takana olleen Porvoon seudun sotaveteraanit. Koska paikkakunnalla on kaksi samannimistä yhdistystä, on tarpeen selvittää, että uutisessa mainittu tuen antanut yhdistys on Borgånejdens Krigsveteraner.

Esa Haarala 75 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen jäsen Esa Haarala täyttää 75 vuotta 12. huhtikuuta Naantalissa. Hän on syntynyt Vihdissä. Elämäntyönsä Esa Haarala on tehnyt liike-elämässä SOK-konsernin palveluksessa eri puolella Suomea. Jäätyään eläkkeelle vuonna 1992 hän on jatkanut monia luottamustehtäviään, joista sotaveteraanien hyväksi tehtävä työ on muodostunut erityisen läheiseksi. Hän toimi runsaan vuosikymmenen ajan vuoteen 2010 asti Kiukaisten Sotaveteraaneissa sihteeritoiminnan johtajana ja puheenjohtajana sekä eri tehtävissä Satakunnan

Sotaveteraanipiirissä. Esa Haaralan liikkeenjohdolliset taidot, talouselämän tuntemus ja laaja suhdeverkko ovat olleet erit-

täin suurena apuna myös Suomen Sotaveteraaniliiton hyväksi tehtävässä työssä.

Esa Haarala on Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön hallituksen jäsen vuodesta 2010. Sotaveteraaniliiton hallituksen jäsenenä hän on toiminut 2004-05, varajäsenenä 2009-10. Hallituksen jäseneksi hänet valittiin uudelleen 2011.

Sotilasarvoltaan Esa Haarala on yliluutnantti. Ansioistaan hänelle on myönnetty useita ansio- ja kunniamerkkejä, mm. Sotaveteraanien ansioristi.

Finn-Göran Wennström

Seija Vehmas 70 vuotta

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana toiminut Seija Vehmas täyttää 70 vuotta 14. maaliskuuta. Vesilahdessa syntynyt Seija Vehmas suoritti merkonomitutkin-

non 1961 ja maisterin tutkinnon yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa 1990.

Hän toimi aikuiskoulutusjohtajana, vanhainkodinjohtajana ja vuodesta 1995 Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana. Hänen hoidossaan oli jäsenmäärältään toiseksi suurin piiri.

Seija on nyt jättänyt toiminnanjohtajan tehtävän ja siirtynyt viettämään eläkepäiviä. Kokonaan sotaveteraanityötä hän ei lopeta vaan jatkaa vapaaehtoisena piirin sosiaalineuvojana.

Seija Vehmas on aktiivinen yhdistysihminen. Teatteri, ystävyyssseura- ja poliittinen toi-

minta ovat olleet kärkipäässä. Hän on kuulunut viiden järjestön hallitukseen, joista kolmessa hän oli puheenjohtajana.

Monipuolinen liikunta on ollut Seija Vehmakselle elämäntapa. Hiihto, sauvakävely, voimistelu, tanssi ja matkailu kuuluvat säännöllisten harrastusten piiriin.

Ansioistaan Seija Vehmas on palkittu kunniamerkein. Niistä arvokkaimmat ovat VR 4, SL Ar ja Sotaveteraanien ansioristi. Syntymäpäiväänsä Seija Vehmas viettää matkoilla.

Markku Seppä

Viestinviejäpolven vaihto siivittää veteraanipäivää

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallista pääjuhlaa vietetään Turussa 27.4. teemalla "Viesti kulkee – vetovastuu vaihtuu". Tällä teemalla järjestäjät haluavat korostaa veteraanien jälkipolville jättämän viestin edelleen kuljettamisen tärkeyttä, veteraanien avustamisen ajankohtaisuutta ja perinnöstä huolehtimista.

Juhlan ohjelma on laadittu perinteiseen asuun. Teema näkyy ehkä konkreettisimmin sisällön osalta siinä, että juhlapuheen pitää veteraani, Tali-Ihantalassa jatkosodan raskais-

sa ratkaisutaisteluissa mukana ollut nousiaislainen Eeri Hyrkö. Vastavuoroisesti veteraanin puheenvuoro on korvattu nuoren puheenvuorolla, jonka pitää Juhana Herttuan lukion oppilas Janne Valve.

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla oheistapahtumineen sekä edellisenä iltana järjestettävä aseveli-ilta pidetään Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa. Aseveli-ilta on koottu teeman "Laivasto sodassa" ympärille. Tilaisuutta vietetään 26.4. klo 18-21.

Varsinaisen veteraanipäivän tapahtumat alkavat 27.4. kello

10.00 lipunnostolla ja hartaus-tilaisuudella. Ruokailu on ohjelmassa klo 11.00 ja pääjuhla klo 13.00.

Veteraanipäivän pääjuhlaan odotetaan noin 3000 sotiamme veteraania ja lottaa sekä kaatuneitten omaisia ja sotaorpoja.

Turun juhlan järjestelytoimikuntaa johtaa lippueamiraali Bo Österlund.

Tapahtumaa koskevat tiedot ovat internetissä osoitteessa www.kansallinenveteraanipäivä.fi, joka johdattaa suoraan Turun kaupungin sivuille.

Osmo Suominen

Veteraanien etuuksia vuonna 2011

Suomen sotien 1939 – 1945 sotainvalideille sekä rintamatehtävissä olleille miehille ja naisille eli rintamaveteraaneille on laeissa ja asetuksissa säädetty oikeus saada valtion varoin eräitä erityisetuksia. Osin niiden saantiin ovat oikeutettuja myös eräissä sotaan liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt sekä vuosien 1945 – 1952 miinanraivaajat.

Erityisetuksia rintamaveteraaneille ja heihin rinnastetuille henkilöille myönnetään myös kuntien ja seurakuntien varoin.

Julkisyhteisöjen antamaa tukea täydentävät säätiöiden ja yhteisöjen rintamaveteraaneille myöntämät avustukset.

VR-liikenteen, linja-autoliikenteen ja Finnairin lentojen matkalippujen hinnoista ei myönnetä rintamaveteraaneille erityisalennuksia, koska he kaikki saavat niitä vastaavia eläkeläis- ja ikäalennuksia.

Seuraavassa kerrotaan perus- ja viitetietoja edellä tarkoitetuista etuuksista.

Rintamaveteraanien tunnukset

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

- rintamasotilastunnus (miehille)
- rintamapalvelustunnus (naisille)
- rintamatunnus (rintamalinnoittajille)
- ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille).

Kaikkien näiden tunnusten haku-aika päättyi 31.12.1994.

Myönnetystä tunnuksesta on merkintä sotilaspassissa ja esim. kuvallisessa Kela-kortissa, jossa on iso R-kirjain kortin kääntöpuolella. Jos näitä asiapapereita ei ole, rintamasotilastunnuksen olemassaolon voi varmistaa omasta Puolustusvoimien aluetoimistosta ja rintamapalvelustunnuksen veteraanilautakunnasta.

Rintamalisä

Rintamalisä maksetaan henkilölle, jolle on myönnetty jokin rintamaveteraanien tunnus sekä henkilölle, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945 – 1952. Rintamalisää maksetaan myös ulkomaille.

Rintamalisä on 45,82 euroa

Rintamalisä
45,82 euroa/kuukaudessa

Täysi ylimääräinen rintamalisä

Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä.

yksin asuva 221,27

Avo- tai avioliitossa asuva 191,45

kuukaudessa. Rintamalisä on verotonta tuloa.

Vuoden 2010 päättyessä rintamalisää sai 51 832 henkilöä, joista miehiä 32 518 ja naisia 19 314.

Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan henkilölle, joka saa sekä rintamalisää että kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25 – 45 prosenttia hänen kansaneläkkeensä 94,74 euroa ylittävästä osasta. Ylimääräistä rintamalisää ei makseta, jos sen määrä jäisi pienemmäksi, kuin 5,87 euroa kuukaudessa. Etuus on verotonta tuloa.

Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä

Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä:

- yksin asuva 221,27
- avo- tai avioliitossa asuva 191,45

Vuoden 2010 päättyessä ylimääräistä rintamalisää sai **26 450** henkilöä, joista miehiä 15 537 ja naisia 10 923.

Kuntoutus

Tiedot perustuvat vuoden 2010 voimassa olevaan kuntoutusohjeistukseen. (www.valtiokonttori.fi)

Rintamaveteraanien kuntoutuslain nojalla kuntoutusta voi saada henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

Suomessa asuva veteraani hakee kuntoutukseen asuin-kuntansa terveyskeskuksen tai -viraston kautta. Hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto hakijan terveydentilasta. Todistusta ei tarvita, jos hakija on pysyvässä hoitosuhteessa ter-

veyskeskukseen. Hakemuksen voi tehdä veteraanin puolesta myös omainen tai sosiaali- ja terveysviranomainen. Kuntoutusta annetaan myös henkilölle, joka asuu palvelu-, hoito- tai hoivakodissa. Päätös pitkäaikaishoidosta ei poista oikeutta kuntoutukseen.

Kunnan terveyslautakunta tai sen määräämä viranomainen valitsee kunnan saaman määrärahan rajoissa kuntoutukseen pääsevät henkilöt. Kuntoutusta voidaan antaa laitostuntoutuksena tai avokuntoutuksena, jota ovat päivä- ja kotikuntoutus sekä yksittäiset fysio- tai muun terapian hoitosarjat. Jalkahoitoa voidaan antaa pelkkänä avokuntoutuksena.

Vuoden 2005 asetuksen mukaan silloin, kun veteraanilla oleva vamma tai sairaus ei aiheuta hänelle toimintakyvyn häiriöitä, laitostuntoutusjakson pituus on enintään 10 vuorokautta. Tarveharkintaan perustuen voi veteraanin kuntoutusjakso laitoksessa olla edelleen jopa neljä viikkoa.

Päiväkuntoutusta voidaan antaa enintään 10-20 päivää sekä muuta avokuntoutusta 20-30 käyntikertaa kalenterivuodessa rintamaveteraanin kuntoutustarpeesta riippuen.

Avokuntoutusta voidaan toteuttaa toimintakykyluokkaan III kuuluvan veteraanin osalta esimerkiksi siten, että hän saa 2 x 10 hoitokerran sarjan. Vastavasti toimintakykyluokkaan I ja II kuuluvan veteraanin avokuntoutus voidaan toteuttaa 3 x 10

tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina. Tällöin kuntoutus jakautuu pitkälle aikavälille ja kuntoutuksen vaikuttavuus paranee.

Aviopuoliso voi olla kuntoutuksessa yhdessä samaan aikaan ja samassa kuntoutuslaitoksessa veteraanin kanssa 10 vuorokautta. Jos veteraanilla on sellainen vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä, voi aviopuoliso osallistua samanaikaisesti kuntoutukseen 14 vuorokauden ajan. Yhteisen kuntoutustarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden ratkaisee kunnissa veteraanikuntoutusvalinnoista vastaava henkilö.

Ulkomailla asuvien veteraanien hakemukset käsitellään Valtiokonttorissa.

Rintamaveteraanien kuntoutukseen oikeutettujen määrä on vuoden alussa 43 530 henkilöä. Kunnille jaettava määräraha on 27 081 216,00 euroa eli 662,13 euroa veteraania kohden.

Kansaneläkelaitos maksaa kuntoutettavalle rintamaveteraanille ja hänen kanssaan kuntoutuksessa olleelle aviopuolisolle matkasta aiheutuneet tarpeelliset matkakustannukset kokonaisuudessaan.

Veteraanin puolisoilla ei ole oikeutta avo- eikä päiväkuntoutukseen.

Veteraanin leskellä ei ole kuntoutusoikeutta veteraanikuntoutuksen kautta.

Hammashoito

Henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapal-

Rintamälisän saajien ikäjakauma (sis. ylim. rintamälisän)	
Ikäryhmä	
76 v	2
77 v	9
78 v	64
79 v	222
80 v	427
81 v	812
82 v	1 307
83 v	2 036
84 v	3 746
85 v	7 659
86 v	6 951
87 v	6 502
88 v	5 353
89 v	4 686
90 v	3 795
91 v	2 303
92 v	1 903
93 v	1 349
94 v	930
95 v	653
96 v	436
97 v	277
98 v	180
99 v	111
Yli 99 v	119
Yhteensä	51832 henkilöä

velus- tai rintamatunnus, sekä henkilö, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945 - 1952, on oikeutettu saamaan korvausta Kelan kautta maksamistaan suun ja hampaiden hoidon kustannuksista.

Korvaukset ovat:
Hammashoidosta 60 % Kelan taksan mukaisesta määrästä.

Suun ja hampaiden tutkimuksesta, ehkäisevästä hoidosta sekä protetiikkaan liittyvästä yksityisen hammaslääkärin tai erikoishammasteknikon klinisestä työstä korvataan 100 % ja proteesien teknisestä työstä 50 % korvaustaksan mukaisesta määrästä.

Erikoishammasteknikon suorittama kokoproteesihoito korvataan hammaslääkärin lähteen perusteella.

Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämien laboratorio- ja röntgentutkimusten sekä lääkkeiden sekä korvattavaan hammashoittoon liittyvien kuljetusten kustannuksista.

Korvausta ei makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman taksan mukaisen määrän. Tämän vuoksi

Veteraanilisä 50,20 €

Veteraanilisä maksetaan henkilölle, joka saa ylimääräistä rintamalisää ja lisäksi joko korotettua tai ylintä hoitotukea.

Veteraanilisän saannin edellytykset:

1. Jos sinulle maksetaan ylimääräistä rintamalisää ja tarvitset toisen henkilön apua päivittäisessä selviytymisessä;

Toimi silloin:

1. Selvitä hoitavan lääkärin kanssa hoidon ja tuen tarve, pyydä häneltä lääkärintodistus Kelan hoitotukea varten.
2. Toimita lääkärintodistus ja muut tarvittavat paperit Kelan paikallistoimistoon.
3. Jos sinulle myönnetään korotettu tai ylin hoitotuki, Kela maksaa ilman eri hakemusta veteraanilisän, koska Kelalla on tiedossa edellytykset lisän maksamiselle.

Eläkkeensaajan hoitotuki

Perushoitotuki 57,55 – veteraanilisää ei makseta

Korotettu hoitotuki 143,27 – veteraanilisä maksetaan

Ylin hoitotuki 302,96 – veteraanilisä maksetaan

Omaishoitajan hoitopalkkio vuonna 2011.

Omaishoidontuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaa henkilön kotona tapahtuvan hoidon tai muun huolenpidon turvaamiseksi annettavaa hoitopalkkiota ja/tai palveluja. Omaishoidontukea voidaan myöntää, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamma tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai huolenpitoa. Kunnan ja hoitajan välillä laaditaan omaishoidosta sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma. Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä on 1.1.2011 lukien 353,62 euroa kuukaudessa. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on vähintään 707,24 euroa kuukaudessa.

omavastuusuuden selvittämiseksi on etenkin ennen suuria hoitotoimenpiteitä syytä ottaa selko siitä, paljonko hoidosta jää potilaan maksettavaksi.

Korvaus saadaan joko suora- korvauksena hoitopaikassa tai korvaushakemus toimitetaan Kelalle viimeistään 6 kuukauden kuluttua maksun suorittamisesta.

Kelan korvauksia ei saa julkisen terveydenhuollon kustannuksista, esim. terveyskeskuksessa suoritettua hammashoidosta.

Ruotsissa annettu hammashoito korvataan enintään siihen määrään saakka, joka olisi korvattu, jos hoito olisi annettu Suomessa. Korvauksen maksaa Kela.

Ulkomailla asuva rintamaveteraani saa yksityishammaslääkärin Suomessa antaman hoidon maksuista korvausta suoraan Kelan toimistosta.

Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tai Sota-arkiston antama miinanraivaajatoimistusta, saa kaikissa apteekeissa 10 %:n alennuksen lääkkeiden hinnoista. Alennusta ei anneta lääkkeistä, jotka ovat sairausvakuutuslain mukaan erityiskorvattavia, merkittävistä ja kalliista peruskorvattavista lääkkeistä eikä sairausvakuutuslaissa tarkoitetun vuotuisen

omavastuun ylittävältä osalta. Oikeus alennuksen saamiseen selvitetään esittämällä kuvallinen Kela-kortti, jossa on R- tai MR-tunnus tai sotilaspassi tai muu asiakirja tunnuksen saamisesta. Lääkealennus on henkilökohtainen, eikä sitä saa esimerkiksi perheenjäsenten lääkkeitä.

Ulkomaalaisen vapaaehtoisen rintama-avustus

Suomen sodissa 1939-1945 vapaaehtoisesti palvelleelle ulkomaalaiselle rintamasotilaille, joka asuu Virossa tai muualla entisen Neuvostoliiton alueella vaikeissa taloudellisissa oloissa taikka asuu pysyvästi Suomessa, voidaan hakemukselta myöntää rintama-avustusta. Ulkomaalaisella rintamasotilalla tarkoitetaan tässä henkilöä, jolle on myönnetty ulkomaalaisen rintamasotilastunus tai joka täyttää tunnuksen myöntämisedellytykset. Kertakorvauksena myönnettävän avustuksen määrä vuonna 2011 on 540 euroa. Avustuksen myöntää hakemuksesta Valtiokonttori.

Laitoshoidossa olevalle kuuluu käyttövara

Kansaneläke, rintamalisä ja hoitotuki maksetaan laitoshoidossa olevalle. Kunta voi periä pitkäaikaisesta laitoshoidosta eläkkeensaajan eläkkeiden ja muiden tulojen mukaisen maksun, mutta hoidossa olevalle on jätettävä omaan käyttöön 15 % tuloista tai vähintään 97 euroa kuukaudessa. **Rintamalisää ei oteta tuloina huomioon määriteltäessä laitoshoidon maksua.**

Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus

Vuonna 1997 annetun lain mukaan voivat 1939 – 1945 tai niiden jälkeen eräissä Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt, (joille Sota-arkisto on myöntänyt todistuksen palvelusta) voivat hakea kuntoutusta Valtiokonttorin kautta. (Todistuksen hakuaika on päättynyt 31.12.2004).

Partisaani-iskujen uhriksi

Takuueläke 1.3.2011

Laki takuueläkkeestä tulee voimaan 1.3.2011. Takuueläkettä voit hakea Kelasta helmikuusta alkaen.

Takuueläkettä voidaan maksaa sinulle vain, jos kaikki eläkkeesi ennen verotusta ovat yhteensä alle 687,74 e/kk.

Takuueläkkeen suuruuteen vaikuttavat kaikki muut eläkkeesi Suomesta ja ulkomailta. Ne vähennetään takuueläkkeen täydestä määrästä sataprosenttisesti. Eläkkeisiin luetaan mukaan myös esimerkiksi leskeneläkkeet ja tapaturmaeläkkeet. Laissa takuueläkkeestä on tarkka luettelo siitä vähennettävistä eläkkeistä. Takuueläkettä eivät sen sijaan pienennä eläkettä saavan hoitotuki, rintamalisät eikä eläkkeen lapsikorotus. Takuueläkettä eivät pienennä ansiotulot, pääomatulot eikä omaisuus. Myöskään omaishoidon tuki ei vaikuta sen määrään.

Kela lähettää tammikuun lopulla kirjeen ja esitetyt hakemuslomakkeen täyden kansaneläkkeen saajille, joita on noin 86 000. Kun saat lomakkeen, käytä ensisijaisesti tätä esitettyä lomaketta. Voit palauttaa sen ilman postimaksua vastauskuoressa. Hakemuslomakkeita saa helmikuussa myös Kelan toimistoista ja internetistä. Takuueläkettä voi 1.2.2011 alkaen hakea myös ilman hakemuslomaketta soittamalla Kelan eläkeasioiden palvelunumeroon **020 692 202** arkisin klo 8–18.

Takuueläkkeessä on 6 kuukauden takautuva hakuaika.

Eläke myönnetään 1.3. alkaen, vaikka sitä hakisi vasta syyskuussa. Kela pyrkii eri tavoin varmistamaan, että kaikki takuueläkkeeseen oikeutetut saavat eläkkeen. Takuueläke on verotettavaa tuloa. Takuueläke vaikuttaa asumistukeen ja perheen mahdollisesti saamaan toimeentulotukeen samoin kuin muutkin eläkkeet.

Esimerkki

Yksin asuva eläkeläinen, jonka ainoa eläke on täysi kansaneläke (586,46 e/kk vuoden 2011 tasossa), saa takuueläkettä 101,28 e/kk. Parisuhteessa asuva eläkeläinen, jonka ainoa eläke on täysi kansaneläke (520,19 e/kk), saa takuueläkettä 167,55 e/kk. **Näin vähimmäiseläke on sama 687,74 e/kk perhesuhteista riippumatta.**

joutuneiden ja karjan evakuoitintehäviin osallistuneiden miesten kuntoutusoikeuden hakeminen päättyi 31.12.2006. Henkilöt, joille todistus on myönnetty, voivat hakea kuntoutusta Valtiokonttorin kautta.

Laitoskuntoutusjakso voidaan Valtiokonttorin harkinnan mukaan jakaa myös avio puolison kanssa.

Hautausmaksut

Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hautaustoimilain mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymän hautausmaat ovat yleisiä hautausmaita. Niillä hautaustoimessa perittävien perusteiden tulee olla samat kaikille. Laissa on kuitenkin poikkeussäännös, jonka nojalla seurakunta tai seurakuntayhtymä voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen hautaustoimesta perittävistä maksuista, jos vainaja on ollut rintamaveteraani, tai siihen rinnastetavasta syystä. Maksuvapautus voi koskea myös edellä tarkoitettua henkilön puolisoa.

Valtiokonttori maksaa hautausapua, jos sotainvalidille vahvistettu työkyvyttömyysaste on vähintään 20 %. Veteraanilla, jolla ei ole sotainvaliditeettia, ei hautausavustusta ole.

Kuntien etuudet veteraaneille

Lukuisat kunnat myöntävät rintamaveteraaneille talousarvioon otetuina määrärahoihin erityisuuksia.

Kuntakohtaisia etuuksia ovat muun muassa terveyskeskuskäyntien, joukkoliikenteen

käytön ja ajoneuvon pysäköinnin maksuttomuus sekä avustukset hammashoidon ja silmälasien hankkimiseen. Tietoja näistä etuuksista saa oman kunnan sosiaalitoimesta ja paikallisesta veteraaniyhdistyksestä.

Sotaveteraaniliiton ja piirien kautta haettavat avustukset

Vähävarainen, ylimääräistä rintamalisää saava, Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistykseen kuuluva veteraani, hänen puolisonsa tai veteraanin leski voi hakea taloudellista avustusta Sotaveteraaniliiton tai Sotaveteraanipiirien kautta. Hakemukseen on liitettävä verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit niistä kuluista, joihin avustusta haetaan. Avustuksia myönnetään lääk- ja hoitokulujen omavastuusuuksiin, apuvälineisiin ja kotona asumista tukeviin kodin muutostöihin. Avustuksen suuruus on keskimäärin noin 200 – 700 euroa riippuen kuluista ja hakijan varallisuudesta. Avustusta voi saada Sotaveteraaniliiton perinne- ja tukisäätiön, Sotavahinkosäätiön ja Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun säätiön, Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämistä varoista tai veteraanikeräyksen tuotosta. Hakemuksia saa piireistä, yhdistyksistä tai internet-sivuiltamme www.sotaveteraaniliitto.fi/ aineistopankki, josta löytyvät myös tarkemmat ohjeet avustusten myöntämiselle.

Anni Grundström

Korjausavustuksia veteraanien asuntoihin 2011

Veteraanien asuntojen muutostöihin on saatavissa yhteiskunnan tukia. Korjausavustusten hakuaika on meneillään ja päättyy 8.4.2011. Tukien tarkemmita ehdoista kannattaa soittaa Vanhustyön keskusliiton korjausneuvojille. Korjausneuvojat avustavat hakemusten tekemisessä.

Korjausavustukset

Korjausavustusta haetaan kunnalta, joka saa määrärahat Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskukselta (ARA). Avustus myönnetään sosiaalisin perustein. Asunnossa asuvan ruokakunnan tulot ja varallisuus eivät saa ylittää asetettavia rajoja. Veteraaneilla on muuta vanhustyöstä korkeammat tulorajat. Myös veteraanien leskille myönnetään avustuksia näillä korkeammilla tulorajoilla.

Henkilöluku

1	2	3	4
Tulot (brutto) euroa/kk			
1335	2260	3020	3845

Tulorajoja korotetaan 875 eurolla kutakin lisähenkilöä kohden.

Jos ruokakuntaan kuuluu rintamaveteraani tai rintamaveteraanin leski, sovelletaan seuraavia tulorajoja:

Henkilöluku

1	2	3	4
Tulot (brutto) euroa/kk			
1760	2940	3925	5000

Veteraanien asuntojen korjausneuvonta

Vanhustyön keskusliitolla on 15 alueellista korjausneuvojaa, jotka avustavat veteraaneja asunnossa tarvittavien muutostöiden suunnittelussa. Korjausneuvoja tekee tarvittavan paperityön eli tekee hankkeen luonnospiirustukset ja kustannusarvion sekä laittaa avustushakemukset liikkeelle. Tarvittaessa korjausneuvoja avustaa myös urakoitsijan löytämisessä. Korjausneuvojan tekemä työ on asiakkaille maksutonta, mutta remontin teko tietysti maksaa.

Vanhustyön keskusliiton korjausneuvojat:

ETELÄ-POHJANMAA	Harri Hietikko	(06) 414 2970	0400 260 962
HELSINKI	Tom Holmlund	(09) 412 2903	0400 609 577
KANTA-HÄME	Kari Tahvanainen		0500 494 766
	(osa Kanta-Hämeen kunnista jaettu muille, Tahvanaiselta tiedot)		
KYMI	Arja Hinkkanen	(05) 377 6777	040 545 2096
LAHTI	Kari Tahvanainen		0500 494 766
LAPPI	Teuvo Junes		040 557 2550
POHJOIS-SUOMI	Tapio Karhu		040 516 6738
	(osa kunnista jaettu muille, Karhulta tiedot)		
PIRKKA-HÄME	Voitto Niska		0400 649 199
POHJOIS-KARJALA	Lauri Takkunen		050 540 7035
POHJOIS-SAVO	Pentti Heikkinen		0400 371 586
SATAKUNTA	Taru Perämaa		0400 852 727
SISÄ-SUOMI	Erkki Vesander		0400 162 494
SUUR-SAVO	Ismo Kortman		0500 651 737
UUSIMAA	Henning Ekholm		0500 604 782
VAASA	Kenneth Bäckström		0400 561 956
VARSAIS-SUOMI	Antero Hiilesvuo	(02) 231 9128	040 584 0824

Lisätietoja:

Korjausneuvonnan päällikkö, Jukka Laakso, puh. 040 502 3807

Turvajärjestelmien asiantuntija Matti Lamponen, puh. 050 406 5795

Malmin kauppatie 26, 00700 HELSINKI, puhelin: (09) 350 8600, fax: (09) 3508 6010, www.vtkl.fi

Naisten odotetut ja kysytyt lomaviikot vuodelle 2011

Hyvä veteraanin leski tai vaimo, joka olet hoitanut tai hoidat veteraanipuolisoasi kotona. Et ole aikaisemmin osallistunut kunto- ja virkistysviikoille liiton, sotaveteraanipiirien, yhdistysten tai Naisjärjestön kautta, eikä sinulla ole rintamapalvelustunnusta. Tunnet, että tarvitset vaihtelua jaksaksesi arkipäivässä, loma on silloin juuri Sinulle tarkoitettu.

Suomen Sotaveteraaniliitto järjestää vuonna 2011 kunto- ja virkistyslomia (4-5 vrk) naispuolisille, pienituloisille veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta tai mahdollisuutta siihen.

Hakijan on oltava Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksen jäsen.

Hakemuksessa tulee olla tulostelu, lyhyt kuvaus elämäntilanteesta sekä yhteystiedot.

Jäsenyys on ilmoitettava hakemuksessa, myös paikka, johon toivoo ensisijaisesti pääsyä.

Norrvallassa järjestettävä loma on tarkoitettu vain ruotsinkielisille.

Hakijan on selviydyttävä omatoimisesti päivittäisissä toiminnoissaan. Jos hakijalla on avun tarvetta, esimerkiksi liikkumisessa, pyydetään siitä hakemuksessa erikseen mainitsemaan.

Lääkärintodistusta ei hakemuksen liitteeksi tarvita. Mahdollisista lääkkeistä jokainen vastaa ja hoitaa ne itse.

Lomat sisältävät täysihoidon, majoituksen sekä monipuolisen ohjelman. Osallistu-

minen on maksuton matkakustannuksia lukuun ottamatta. Jokaiselle lomalle varataan 20 paikkaa.

Pyydämme lähettämään vapaamuotoiset, kirjalliset hakemukset viimeistään 26.3. mennessä osoitteella

Anni Grundström, Suomen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 Helsinki.

Lomalle hyväksytyille lähetetään asiasta kirjallinen tieto 15.5. mennessä.

Kunto- ja virkistyslomat järjestetään seuraavissa paikoissa:

VARALAN URHEILUOPISTO
Varalankatu 36
33240 TAMPERE
Aika: 11.-15.7.2011

TAUKOKANGAS
Reservikomppanienkatu 11
PL 110
86301 Oulainen
Aika 27.6.-1.7.2011

KYLPYLÄHOTELLI KUNNONPAIKKA
Jokiharjuntie 3
70910 Vuorela
Aika: 22.-26.8.2011

LAMMINNIEMEN HYVINVOINTIKESKUS
Jänistie 1
31400 Somero
Aika: 4.-8.7.2011

KUNTOUTUSKESKUS Kankaanpää
Kelankaari 4
38700 Kankaanpää
Aika: 4.-8.7.2011

KUORTANEEN URHEILUOPISTO
Opistotie 1
63100 Kuortane
Aika: 22.-26.8.2011

HOLIDAY CLUB, VESILEPPIS
Vokkolantie
79100 Leppävirta
Aika: 5.9.-9.9.2011

Ruotsinkieliset hakemukset lähetetään osoitteella
Vaasan Sotaveteraanipiiri
Vaasanpuistikko 15
65100 Vaasa

Ruotsinkielisille NORVALLA FOLKHÄLSAN Ab
Vöråvägen 305-307
66600 Vörå
Aika: 28.3.-1.4.2011

Tattoo-2011 kiertää ensi syksynä

Puolustusvoimat järjestää ensi syksynä Tattoo-2011 jäähallikiertueen. Näytävässä sotilasmusiikkishowssa esiintyy yli 200 sotilassoittajaa Kaartin Soittokunnasta, Laivaston Soittokunnasta, Satakunnan Sotilassoittokunnasta, Karjalan Sotilassoittokunnasta, Rakuunasoittokunnasta ja Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnasta. Lisäksi mu-

kana on Grex Musicus -kuoro sekä solistit.

Tattoo-2011 kiertueella rakennetaan siltaa sukupolvien, erityisesti veteraanisukupolven ja heidän lastenlapsiensa ja lastenlastenlapsiensa kautta.

Ensimmäinen puolustusvoimien tattoooshow käynnistyi vuonna 1993 ja se oli heti suurin suomalaisin voimin rakennettu jäähallikiertue.

Tattoooshow-2011 paikkakunnat:

Kouvola	6.9.
Jyväskylä	8.9.
Seinäjoki	10.9.
Tampere	12.9.
Turku	14.9.
Helsinki	16.9.

Lisätietoja: www.tattoo.fi

Uusveteraanitko rintamaveteraanien eduille?

Viime aikoina on mediassa käyty keskustelua uusveteraaneista, rauhanturvaamistehtävissä olleista miehistä ja naisista, joille toivotaan esimerkiksi kuntoutusetutusta, kuten sotiemme veteraaneilla. Sotaveteraani-lehti tiedusteli asiaa Suomen Rauhanturvaajaliiton puheenjohtajalta Heikki Holmalta.

Kysymys: Onko Suomen Rauhanturvaajaliitto lanseeraamassa rauhanturvaamistehtävissä olleista jäsenistään uusveteraaneja?

Suomen Rauhanturvaajaliitto ei ole ottamassa käyttöön sanaa "uusveteraani". Henkilökohtaisesti en edes tiedä, kuka sitä nimitystä rauhanturvaajista on käyttänyt ja missä yhteydessä. Liitto on tiedottanut asiasta STT:tä myöden, että sanoudumme jyrkästi irti kyseisestä tittelistä.

Liitto korostaa että "kerran rauhanturvaaja, aina rauhanturvaaja". Liiton jäsenistössä on sekä sotiemme veteraaneja että seniorikansalaisia. Suezila vuosina 1956-57 palvelleista rauhanturvaajista on vielä elossa noin 80. Heidän keski-ikänsä on 75 vuotta. Heitä voi kyl-

lä kutsua rauhanturvaajaveteraaneiksi siinä, missä vastaavat ikäiset urheilijatkin kantavat titteliä veteraaniturheilijana.

Kysymys: Millaisia suunnitelmia liitolla on saada heille etuuksia, kuten sotiemme veteraaneilla?

Liiton tärkein toimintamuoto on veteraanituki, joka jakautuu tukeen sotiemme veteraaneille ja omiin jäseniin kohdistuvaan vertaistukeen.

Toukokuussa 2009 liiton veteraanitukihenkilöt ja Laitilan sairas- ja veljeskodin edustajat keskustelivat vanhimpien rauhanturvaajien kuntoutuksista sen jälkeen, kun sotiemme veteraanien rivit harvenevat ja kuntoutuslaitoksista vapautuu hoitokapasiteettia. Laitilan sairas- ja veljeskodin aloitteesta järjestettiin 29.11.2010 tiedotustilaisuus, jossa kerrottiin, että rauhanturvaajille räätälöity pilottihanke voitaisiin järjestää keväällä 2011.

Korostin tuossa tilaisuudessa, etteivät rauhanturvaajat ole ottamassa sotiemme veteraanien roolia tai ole viemässä heiltä yhtään ainoaa tilaisuutta kuntoutukseen. Rahoitus on vielä täysin auki, mutta olen varma,

ettemme ole jakamassa sotiemme veteraaneille suunnattuja resursseja.

Mitä hoitoihin tulee, ne räätälöidään tarpeiden mukaan. Pilottihankkeeseen on tarkoitus löytää muutamia henkilöitä vuosien 1956-57 rauhanturvaajista. Kuntoutukseen pääsy edellyttää tarvetta.

Kysymys: Rauhanturvaajaliitolla on palveleva puhelin, johon myös veteraanit voivat soittaa. Jatkuuko tämä toiminta?

Rauhanturvaajaliitolla on vuodesta 2008 alkaen ollut toiminnassa palveleva puhelin, joka päivystää jatkuvasti 24/7 periaatteella. Puhelin on tarkoitettu sekä sotiemme veteraanien että omien jäsenten auttamiseksi vaikka ihan arkisten asioiden hoitamiseksi. Puhelimen välityksellä voi saada apua vaikka lumen luontiin. **Puhelinnumero on 020 769 8111.** Tukea voi hakea myös osoitteesta www.veteraanituki@rauhanturvaajaliitto.fi

Uusi valtakunnallinen järjestö kokoaa kentän

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry (STKL) ja Terveysturvan keskusliitto ry (STKL) ja Terveysturvan keskusliitto ry (STKL) perustivat 24.1.2011 uuden valtakunnallisen keskusjärjestön **SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n**. Perustajajärjestöt ovat merkittäviä alansa vaikuttajia. Niillä on jäseninä yhteensä yli viisisataa valtakunnallista ja alueellista järjestöä, yhteisöä ja kuntaa. STKL, Tekry ja YTY siirtävät omat toimintansa 1.1.2012 SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:lle.

SOSTE kokoaa sosiaali- ja terveysalan vaikuttamistointa ja asiantuntemusta yhteen. Se pystyy nykyistä paremmin ja laaja-alaisemmin toimimaan sosiaali- ja terveyspoliittisena vaikuttajana ja asiantuntijana, vahvistamaan sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaedellytyksiä, tukemaan kansalaistoiminnan kehittämistä sekä järjestöjen ja muiden tahojen yhteistyötä.

SOSTEn tavoitteena on olla kansallisesti ja alueellisesti vahva toimija järjestöjen, valtion, kuntien ja elinkeinoelämän laajoissa verkostoissa. Sillä on myös kansainvälistä toimintaa.

Järjestöt ovat merkittävä voimavara ja yhteisöllisyyden rakentaja yhteiskunnassa. Suomessa toimii lähes 9 000 sosiaali- ja terveysjärjestöä, työntekijöitä niissä on noin 36 000 ja lähes miljoona ihmistä on mukana vapaaehtoisina, vertaistoimijoina ja järjestöaktiiveina. Sosiaali- ja terveysjärjestöissä toimivien vapaaehtoisten työpanos vastaa 21 000 henkilötyövuotta.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n puheenjohtajaksi valittiin Suomen Sydänliiton pääsihteeri **Tor Jungman** ja varapuheenjohtajaksi Suomen Syöpäpotilaat ry:n toiminnanjohtaja **Leena Rosenberg-Ryhänen**.

Suomen Sotaveteraaniliitto on ollut jäsenenä sekä YTY ry:ssä ja STKL:ssä.

Vuoden 2010 ja 2011 veteraanien määrät sekä kuntoutusmäärärahat kunnittain tilasto on luettavissa internet-sivuiltamme www.sostaveteraaniliitto.fi/aineistopankki.

12 Sotaveteraanien laulujuhla nyt DVD:llä!

Koe hieno hetki uudelleen! Sotaveteraanien 10. laulujuhla Helsingin jäähallissa taltioitiin ja se on nyt myynnissä dvd-levynä. Laulujuhlaa vietettiin talvisodan hengessä. Laulamassa oli 700 laulajaa 34 kuorosta. Dvd:llä on mukana mm: Sillanpään marssilaulu, Finlandia-hymni, Veteraanin iltahuuto ja Kodin vartijat.

Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD. **Odotettu uusi painos**

Hinta 20 euroa

Tilaukset Suomen Sotaveteraaniliitosta

puh. 09 6126 2014,

os: PI 600, 00521 Helsinki tai

helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Sotavahinkosäätiön yksilölliset avustukset veteraaneille yli 2,6 milj. euroa

Sotavahinkosäätiö on viimeisen 14 vuoden aikana myöntänyt yksilöllisiä avustuksia sotiemme veteraaneille nykyrahassa 2,605 milj. euroa. Henkilökohtaista avustusta on saanut yli 10 000 veteraania lääkinnällistä ja sosiaalista tukea varten.

Sotavahinkosäätiö perustettiin 1954 siirtämällä sille jäljellä olevat varat toimintansa silloin päättäneistä sotavahinkoyhdistyksistä. Nämä yhdistykset olivat vakuutusalan yhteisinä pooleina huolehtineet talvi- ja jatkosodan sekä Lapin sodan pommituksista ja muista sotatoimista aiheutuneiden aineellisten vahinkojen korvaamisesta kiinteistöjen ja irtaimistojen palovakuutuksen ottajille maassamme. Näillä korvauksilla oli keskeinen merkitys sodanjälkeisessä jälleensuunnitelmassa.

Alkupääomaksi sotavahinkoyhdistykset jättivät Sotavahinkosäätiölle nykyrahaksi muutettuna n. 1,9 milj. euroa. Säätiön tarkoituksena sen säännöissä määrättiin tukea ja edistää yhteiskunnallista ja taloudellista tutkimus-, opetus- ja julkaisutoimintaa, kuitenkin ensi sijassa sellaista, joka liittyy sotiimme. Säätiö voi sääntöjensä mukaan tukea myös muuta sotiimme liittyvää toimintaa ja vapaaehtoista maanpuolustustyötä.

Toiminnan alkuvuosina jaettava avustusraha ohjattiin kokonaisuudessaan sellaisen

tieteen tekemiseen, joka suoraan tai välillisesti liittyi vakuutusalaan. Säätiö rahoitti mm. lainopillisen tiedekunnan perustamista Turun yliopistoon sekä viiden professuurin perustamista ja eräiden niiden jatkamista. Nämä olivat Helsingin yliopistoon 50-luvulla lahjoitettu sovelletun matematiikan, 60-luvulla lahjoitettu vakuutuslain, 70-luvulla lahjoitettu viestinnän (Wiion) ja 80-luvulla lahjoitettu talous- ja sosiaalishistorian professuurit sekä 70-luvulla Valtion teknilliseen tutkimuslaitokseen lahjoitettu palotekniikan professuuri.

Seuraavan painopistealueen muodosti 70-luvun alusta 80-luvulle ulottunut kamppailu yliopisto- ja korkeakoulumaailmaan ja tiedepolitiikkaan ja kouluihin levittäytynyttä marxilaispainotteista radikalismia eli taistolaisuutta vastaan. Tämän puolustuskamppailun keskeisiä rahoittajia olivat tarkoitusta varten perustettu Elinkeinoelämän valtuuskunta (Eva) ja Sotavahinkosäätiö.

Tämän torjuntavoiton jälkeen Sotavahinkosäätiön toiminta siirtyi rauhallisempiin uomiin ja säätiön seuraavaksi painopistealueeksi muodostui 90-luvun lopulla sotaveteraanityö ja siinä veteraanien yksilöllinen ja sosiaalinen avustaminen.

Säätiön taustasta johtuen sen hallituksen puheenjohtaja ja jä-

senten enemmistö on vakuutusalan piiristä. Vuodesta 1997 lähtien on hallituksen puheenjohtajana toiminut entinen Avakuutuksen toimitusjohtaja ja Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton puheenjohtaja, vakuutusneuvos Peter Küttner. Säätiön asiamiehenä on 90-luvun alusta lähtien ollut nykyisen Nordean Suomen varainhoidon säätiösektorin johtaja Harri Ahlberg.

Tuotot sijoitustoiminnasta

Asiantuntevassa ohjauksessa on säätiön omaisuuden arvo 1950-luvun vajaan kahdesta miljoonasta eurosta nykyrahassa yhdeksänkertaistunut. Samanaikaisesti on apurahoja ja avustuksia jaettu yli 8,5 milj. euroa. Omaisuuden arvo vaihtelee säätiön omistamien osakkeiden pörssiarvon mukaan voimakkaasti. Tämä on nähty säätiön historiassa monta kertaa; viimeksi finanssikriisin seurauksena 2008, jolloin pörssisalkun arvo painui puolta pienemmäksi. Omaisuuden kasvuun on vaikuttanut paitsi onnistunut sijoitustoiminta myös se, että yleishyödyllisenä toimijana säätiön tuotot ovat verovapaita.

Omaisuuden nykyarvo

	milj. €	osuus %
Pörssiosakkeet	11,4	63
Huoneistot	6,1	34
Muu varallisuus	0,6	1
Yht.	18,1 milj. €	100 %

Sotavahinkosäätiön, Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton avustustoimikunnan kaksi keskeistä kehittäjää, säätiön puheenjohtaja Peter Küttner ja Sotaveteraaniliiton sosiaalisiihteeri Anni Grundström.

Sijoitustoiminnasta syntyvistä tuotoista jaetaan kulujen vähennyksen jälkeen valtaosa nettotuotosta ulos apurahoina ja avustuksina, joiden yhteismäärä on ollut tällä vuosituhanella 300.000-500.000 euroa vuodessa. Joinakin vuosina jaettu määrä on jopa ylittänyt reippaasti nettotuoton. Säätiö on tällä vuosituhanella kohdentanut sotaveteraanien yksilöllisiin avustuksiin n. 2/3 vuosittain jakamastaan kokonaismäärästä.

Peter Küttnerin puheenjohtajakaudella säätiön avustustoiminnan perusohjeistusta tarkistettiin, jotta veteraaneille kohdennettavien yksilöllisten avustusten myöntäminen tuli mahdolliseksi. Sen edellytyksenä oli veteraanijärjestöjen kanssa yhteisesti laadittu hakemus-, käsittely ja ratkaisuohtelma. Säätiön yhteyteen perustettiin avustusraho, josta yksilölliset avustukset myönnetään Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton vähävaraisille jäsenille ja heidän puolisoilleen ja leskilleen.

Myönnetty apurahat ja avustukset vv. 1954-2010

	milj. €	osuus %
Apurahat ja tieteen avustus	4,7	55
Yksilölliset veteraanivastukset	2,6	31
Avustus maanpuolustustyölle	1,2	14
Yht.	8,5 milj. €	100 %

Veteraanien avustustoiminta

Veteraanien avustustoiminta aloitettiin v. 1997 myöntä-

mällä Virossa toimivalle Suomen-poikien yhdistykselle taloudellista tukea veteraanien lääkinnällistä ja sosiaalista avustamista varten, puheenjohtaja Küttner muistelee. Se oli eräänlainen kokeilu, josta saatujen kokemusten rohkaisemana avustustoimintaa kotimaan suuntaan laajennettiin. Ensin käynnistettiin toimenpideohtelmat Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton kaikkien piirijärjestöjen tukemiseksi vuorollaan niiden jäsenten lääkinnällistä ja sosiaalista tukea varten. Tämän ohella aloitettiin Sotavahinkosäätiön yksilöllisten avustusten myöntäminen nykymuodossaan Sotaveteraaniliitossa ja Rintamaveteraaniliitossa v. 2000 sekä vuodesta 2001 Rintamaveteraanien ja Inkeriläisten ja Karjalaisten heimoveteraanien piirissä.

Sotavahinkosäätiön tuki on Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton jäsenille henkilökohtaista yksilöityä avustusta, muille järjestöille se on yhteisökohtaista niiden toimitaessa vuoden päätyttyä selvitykset myöntämistään avustuksista säätiön tarkastusta varten. Säätiön tarkastuksella varmistetaan, että jakoperusteet ovat samat kuin Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton piirissä, Küttner selvittää. Koska säätiöllä ei ole omaa kenttäverkostoa, on veteraanijärjestöjen kytkeminen avustusten jakeluohjaukseen aivan välttämätöntä.

Yksittäisistä avustuksista on vuoden 2010 loppuun mennessä kertynyt nykyrahassa jo huomattavan suuret summat:

Kuvassa avustusrahoen edustajat aloittelemassa joulukuista kokousta. Pöydän päässä keskellä Sotavahinkosäätiön puheenjohtaja Peter Küttner vierellä Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja ja Pirjo Jaakola ja Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä. Vasemmalta alhaalta säätiön asiamies Harri Ahlberg, Sotaveteraaniliiton veteraaniedustaja Antti Heiskanen ja Rintamaveteraaniliiton veteraaniedustaja Paavo Mäkinen. Oikealta alhaalta Rintamaveteraaniliiton Sari Kaasalainen ja Sotaveteraaniliiton Anni Grundström.

Yksilölliset avustukset:

Suomen Sotaveteraaniliitto	1 166 794
Rintamaveteraaniliitto	809 676
Rintamanaiset	166 751
Suomen-pojat	303 541
Inkeriläiset	
heimoveteraanit	158 230
Yhteensä	2 604 994

Aatteellisen maanpuolustustyön saama 1,2 milj. € on kohdistunut monille maanpuolustusaatteellisille tahoille. Näitä järjestöjä ovat mm. Sotainvalidit, Lotat, Mannerheim-ristinritarit, Sotalapset, Sotavainajat, Sotavangit, Tammenlehvän Perinneliitto, Vetres, Maanpuolustusjärjestöt jne. Samoin on säätiö ollut merkittävästi tu-

kemassa viime sotiemme torjuntavoitoista tehtyjä filmejä ja DVD-dokumentteja, jotka on jaettu koulu- ja varuskuntaopetuksen käyttöön. Säätiö on ollut tukemassa myös monia erikoisajelajimuseoitamme ja erilaisia muistomerkkihankkeita.

Näin käytännössä

Kalenterivuoden lopulla säätiön hallitus varaa odotettavissa olevasta laskennallisesta tuloksesta seuraavaa vuotta varten päättämänsä summan veteraanien avustusrahaan, jonka rahaston toimikunta jakaa edelleen vakiintuneen käytännön mukaan Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton vähävaraisille jäsenille heidän hakemustensa perusteella. Avustusrahaan toimikun-

ta koostuu sen puheenjohtajana toimivasta säätiön hallituksen puheenjohtajasta, Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtajista sekä molempien liittojen yhdestä veteraaniedustajasta. Neljästi vuodessa pidettävissä kokouksissa toimivat esittelijöinä molempien liittojen sosiaalisiehteerit ja kokoussiehteerinä säätiön asiamies.

Yksilöllistä avustusta voi saada vain vähävarainen liiton jäsen ja hänen aviopuolisonsa tai leskensä, joka saa ylimääräistä rintamalisää tai jonka henkilökohtaiset tulot eivät ylitä 1 050 €/kk.

Avustusta ei voi myöskään saada sotainvalidi, jonka invaliditeetti on 10 % tai yli. Silloin veteraani kuuluu sotilasvammalain perusteella invaliditeettivastus- ja korvausmenettelyyn piiriin.

Avustusta voi saada asunon sellaisiin pienkorjauksiin ja laitehankintoihin, jotka edistävät kotona asumisen mahdollisuutta, lääk- tai hoitoku-

luihin, apuvälinehankintaan ja hammashoitoon. Eri avustumuotojen saantiedellytykset ja avustussummien ylärajat ovat tarkkaan määriteltyt, Küttner täsmentää. Tämä siitä syystä, että käytettävissä olevat avustusrahat riittäisivät tasapuolisesti mahdollisimman monen vähävaraisen veteraanin auttamiseen.

Avustusta ei sama henkilö voi saada perättäisinä vuosina, ellei ole kysymys vaikeasta ja pitkäaikaisesta sairaudesta. Avustusta ei myöskään myönnetä hoitolaitoksissa asuville, eikä niissä tapauksissa, joissa hakija saa korvauksen vakuutuksesta.

Avustuksen enimmäismäärä kodin kunnostukseen on enintään 700 €. Korjaustöiden tulee kohdistua sellaisiin kohteisiin, jotka edistävät kotona asumisen mahdollisuutta, kuten portaiden ja kaiteiden rakentamiseen, märkätilojen kunnostukseen tai sisätiloissa kulkuesteiden poistamiseen. Hakemuksessa on oltava korjaus- ja

rahoitussuunnitelma sekä korjausneuvojan lausunto.

Lääke ja hoitokuluissa on avustuksen suuruus omavastuuta varten enimmillään 600 €. Veteraanilla on mahdollisuus saada avustusta myös apuvälinehankintaan. Kysymyksen tulevat silmälasien, kuulolaitteen tai liikuntalaitteiden hankinnan rahoitus. Avustuksen enimmäismäärä on 500 €. Avustus hammashoitoon on enimmillään 400 €.

Avustushakemus on lähtökohtaisesti veteraanin itsensä tekemä. Sen laadinnassa voi auttaa joko kunnan sosiaaliviranomainen tai oma paikallinen veteraaniyhdistys. Paikallisista yhdistyksistä hakemukset ohjautuvat piirijärjestöjen kautta liittoihin. Veteraaniliitoissa hakijoiden saantiedellytykset tarkistetaan ja hakemukset tuodaan avustustoimikunnan päätettäväksi joko hyväksyttäväksi tai hylättäväksi.

Matti Värri

Sotavahinkosäätiön hallitus

Peter Küttner, puheenjohtaja, vakuutusneuvos
Jaakko Valve, varapuheenjohtaja
Ilkka Aspara, kenraaliluutnantti
Ilkka Halonen, kenraaliluutnantti
Veli Matti Huittinen, professori
Hannu Ketola, toimitusjohtaja
Kaarlo Honkasalo, toimitusjohtaja
Harri Kainulainen, vakuutusneuvos
Harri Ahlberg, asiamies

Sotavahinkosäätiön avustusohe ja hakemuslomake löytyvät alla olevasta linkistä

http://www.sotaveteraaniliitto.fi/sites/default/files/Ohjeistus_sotaveteraanien_avustusta_varten.pdf

http://www.sotaveteraaniliitto.fi/sites/default/files/Avustus_tukihakemus.pdf

Teemaristeilyjä

Helsinki-Tukholma

BACK TO THE SIXTIES -risteily 23.3.

Hinta **55 €** /henkilö, risteily B-luokan kahden hengen hytissä. Tuotetunnus FR60. Kysy Erikoslähtöjä Aikuiseen makuun!

Helsinki-Tallinna

Hyvinvointiristeily Helsingistä Tallinnaan Viking XPRS:llä 5.5.

Hinta **42 €** /henkilö, Päiväristeily, Hyvinvointiluento sekä Bistro Buffet. Tuotetunnus FKSEL.

Turku-Tukholma

ISABELLA:

• Joka keskiviikko: **BACK TO THE SIXTIES**

AMORELLA:

• Viking goes Las Vegas maaliskuussa

• Erikosristeilyt aikuiseen makuun:

16.3. Tribute to Tina Turner, 20.4.

Marita Taavitsainen ja 11.5. Anita Hirvonen

• PAF Onnenpallot ja Bingoristeilyt tiistaisin, kausifinaali 31.5.

Hinta **23 €** /henkilö, sis. Miniristeilyn B-luokan kahden hengen hytissä. Tuotetunnus FRNGLI.

NGLI

Varaukset lähimmästä matkatoimistosta,
www.vikingline.fi/risteilyvaraukset tai puh. 0600 - 41577
(1,64 €/vastattu puhelu + pvm/mpm)
Varaa pian, paikkoja on rajoitetusti. Pidätämme oikeudet muutoksiin.
Palvelumaksu 5 €/varaus, ei Internetin kautta maksettavista matkoista.

Hanskitrans Oy Alavus	Elopuu Askola	Ossi Masalin Oy Askola
Matkailuautojen vuokraukset LYKOPE OY Aura, puh. 0400-720 248	Söderlångvik Gård Dragsfjärd	Oy Lindlog Ab Dragsfjärd
Metsäpalvelu Turunen Oy Eno	Innocorp Oy Espoo	JT-Carservice Espoo puh. 0400-553 241
Nokkalan Sähkö Oy Espoo	Espoon Tanssiopisto Puh. 09-455 2495 www.espoontanssiopisto.fi	Schiedel Savuhormistot Oy Espoo
Citymarket Sello Leppävaara puh. 09-849 550	Ollasgård Håkan Nyström Espoo	Sun Chemical Oy Espoo
SUOMEN KONGRESSITEKNIKKA OY	Espoonkruunu Oy Espoo	Haglund Networks Oy Espoo
Rakennus Tammi Oy Espoo	Market-Visio Oy Espoo	Remontti Jori Oy Espoo
Ariel Palvelut Oy Espoo	Hovila Oy Espoo	Ris-Esset Ab Oy Esse
Esse Elektro Kraft Ab Esse	Jokamuovi Oy Evijärvi	Maansiirto Koskinen Oy Haarajoki
Centos Central Logistics Oy Hamina	Vehkalahden Jäte ja Kuljetus Oy Hamina	Juhani Näppi Oy Hamina
Kuljetus Simo Iitti Ky Hartola	Rakennustyö Virtanen Timo Hartola	YK-Asennus Oy Hauho
Hauhon Myllärit Oy Hauho	Silcarbon Finland Oy Heinola	Isännöitsijäpalvelu Oy Helsinki
Arkkitehdit Jurvainen ja Pesola Oy Helsinki	Kiviveistämö Levander Oy Helsinki	Oy Helsinki Chartering Ab Helsinki
Special Lift Oy Helsinki	 Strategisen henkilöstöohjauksen edelläkävijä www.arctechno.com Puh. 09 4242 990	Maaseudun Työnantajaliitto ry Helsinki
TEKNIKAN AKATEEMISTEN LIITTO TEK	SUOMEN SAHAT Itsenäisten sahojen yhdistys wwwsuomensahat.fi	Suomen Journalistiliitto Finlands Journalist Förbund ry

Sotiemme Veteraanit -varainhankinta hyvään tulokseen

Sotiemme Veteraanit -varainhankinnalla saatiin viime vuonna lähes 3 miljoonaa euroa. Varat käytetään sotiemme veteraanien, puolisoitten ja leskien kotona asumisen tukemiseen.

Valtakunnallisen keräystoimiston tuotemyynti ja keräystoiminta tuotti noin 0,9 miljoonaa euroa, kentän 24 keräyspiirissä urakoitiin yhteensä yli 2 miljoonaa euroa. Varainhankinnan kulut olivat noin 20 %.

Keräyksiä paikallistasolla ja valtakunnallisesti

Keräystempauksia suoritettiin veteraanien hyväksi eri puolilla Suomea etenkin talvisodan muistopäivien ja itsenäisyyspäivän aikaan. Paikallisten aluevastaavien johdolla suoritetuissa keräyksissä oli mukana vaihtelevasti reserviläisjärjestöjen, Naisten Valmiusliiton ja Rauhanturvaajaliiton jäseniä, Leijonia, Marttoja, Rota-reita ja muiden veteraanityötä tukevien järjestöjen edustajia. Myös nuoret ovat osoittaneet edelleen arvostusta veteraaneja kohtaan, päivätyökeräys suoritettiin veteraanien hyväksi noin 40 Suomen koulussa.

Lähes puolet vuoden kokonaistuotosta keräsivät varusmiehet. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos pyrkivät antamaan kaikille halukkaille alokkaille mahdollisuuden osallistua keräykseen, minkä johdosta varusmieskeräyksen tuotto on parina viime vuotena yltänyt noin 1,4 miljoonaan euroon. Varuskuntien sijoittuminen keräysalueisiin ja mahdolliset muutokset tosin uhkaavat piirien mahdollisuuksia saada keräysapua varuskunnilta.

Suomen koteihin jaettiin itsenäisyyspäiväksi Sinivalkoisille kodeille – keräysesite. Kodeissa päästiin valmistautumaan jouluun askartelemalla

kuuseen lippunauhoja, joita vanhan ajan joulua haikailleet olivat jo ehtineet etsiä kaupostakin. Vuoden loppuun mennessä Sinivalkoisille kodeille -keräys tuotti noin 370 000 euroa. Vaikka joulukuusi on heitetty jo pois, voi keräykseen edelleen osallistua.

Tuotemyyntiä

Talvisodan päättymisen muistopäiviin asti myytiin valtakunnallisella kampanjalla historiallisia Marskin merkkejä. Merkkejä myytiin muistopäivien aikana yhteensä 50 000 kappaletta, valtaosa vuoden 2009 aikana. Syksyn pimeiden tultua pääsivät ihmiset toista kertaa tukemaan veteraaneja näkyvästi veteraaniheijastimella. Heijastimia myivät R-kioskien lisäksi paikallisyhdistykset yhteensä yli 22 000 kappaletta.

Naisten Valmiusliitto suoritti Sotiemme veteraanien hyväksi myyntitempauksen loka-joulukuussa. Jäsenyhdistysten aktiiviset naiset myivät etenkin hopeisia veteraaniriipuksia, samalla kaupaksi kävivät heijastimet. Reserviläisyhdistykset taas edistivät valtakunnallista myyntiä miehekkäämmän tuotteen, Marskin merkin osalta.

Kentän tuhansien vapaaehtoisten lisäksi myyntiä ja keräyksiä siivittivät lukuisat yrittäjä- ja mediatukijat. Sotiemme

Veteraanit kiittävät lämpimästi kaikkia varainhankintaan vuonna 2010 osallistuneita.

Vuoden 2011 varainhankinta käynnistyy

Vuonna 2011 keräyspiireissä toteutetaan keräyksiä totutusti piiripäälliköiden ja paikallisten keräysvastaavien johdolla.

Vuoden keräystoiminta käynnistyy maaliskuun alussa, kun varuskuntien ensimmäinen saapumiserä lähtee keräyslippaiden ja -listojen kanssa liikkeelle eri puolilla maata. Kevään keräysajat sijoittuvat maaliskokuulle, toinen saapumiserä suorittaa keräyksiä syys-marraskuussa.

Neljännes Sotiemme Veteraanit -varainhankinnan vuosittaisesta tavoitteesta on hankittu perinteisesti valtakunnallisella tuotemyynnillä. Vuonna 2011 valtakunnallinen varainhankinta tulee painottumaan itsenäisyyspäivään. Tämän vuoden myyntituote saanee liikkeelle etenkin ilmailualan harrastajat, kun vuonna 1944 pudonneen JK 254- pommittajan materiaalia työstetään sotiemme veteraanien tukemiseen.

Vuoden 2011 alussa veteraaneja on elossa yli 51 000. Heistä 8 500 on sotainvalideja. Veteraanien keski-ikä on yli 88 vuotta, joten arjesta selviämiseen tarvitaan yhä enemmän tukea. Veteraanien tukemisesta omalla paikkakunnalla tai valtakunnallisesti kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä valtakunnalliseen varainhankintatoimistoon, puh. (09) 678 430.

Kirsi Suojoki

Pioneerirykmentin varusmiehiä listakeräyksessä syksyllä 2010. Keräyksen suorittuaan varusmies laskee keräyslistan tuloksen ja rahat sekä pussittaa ne pakastepussiin sulkien sen siten, että se saadaan auki vain keräystoimistossa.

Veteraanivastuun varainhankinta 2009-2010

PIIRIEN TUOTOT	2010	2009
Keski-Suomi	212 903,74	225 510 €
Etelä-Pohjanmaa	157 330,36	154 793 €
Helsinki-Vantaa	155 778,41	179 729 €
Pohjois-Pohjanmaa	121 822,91	107 164 €
Lahti	116 299,13	118 622 €
Satakunta	103 972,48	84 057 €
Suur-Savo	101 249,59	93 448 €
Lappi	99 399,41	114 032 €
Kymenlaakso	90 244,37	59 373 €
Varsinais-Suomi	89 012,16	85 453 €
Pohjois-Savo	87 726,62	105 088 €
Keski-Pohjanmaa	86 321,37	81 167 €
Espoo-Kauniainen	79 525,14	71 977 €
Pohjois-Karjala	77 386,67	92 962 €
Södra Finland	73 533,60	72 319 €
Vaasa	66 169,03	53 677 €
Kanta-Häme	64 812,78	62 138 €
Keski-Uusimaa	63 693,75	74 119 €
Pirkanmaa	53 861,26	83 914 €
Pohjois-Uusimaa	49 017,08	79 771 €
Etelä-Karjala	45 385,59	50 049 €
Kainuu	40 096,18	38 467 €
Länsi-Uusimaa	15 819,54	17 708 €
Itä-Uusimaa	10 077,25	11 494 €
Kenttä yhteensä	2 061 438,42	2 117 031
Keskuspaikka	891 983,60	904 161
Kaikki yhteensä	2 953 422,02	3 021 192

Pioneerirykmentin varusmiehiä ja Jyväskylän Reserviupseerit ry:n ja Jyväskylän Seudun Reserviläiset ry:n aktiiveja lähdössä lipaskeräykseen keuhällä 2010. Keskellä veteraanin puheenvuoron käyttänyt Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenhohtaja Birger Fält.

KP-ServicePartner Oy

SAVONLINNAN AMMATTI- JA AIKUISOPISTO

Pohjolankatu 4-6, PL 12, 57201 SAVONLINNA

Puh. (015) 550 6000, Fax (015) 525 0272

Kolmen sodan mies

Tauno Ahtila (87) Tyresöstä Tukholmasta on taistelutalvisodassa, jatkosodassa ja Lapin sodassa. Neljäs taistelu oli saada yhtäläiset oikeudet Ruotsissa asuville ja kaikille ulkosuomalaisille sotaveteraaneille kuin mitkä Suomessa asuvilla rintamaveljillä oli. Laki astui voimaan ensimmäinen päivä huhtikuuta 1989.

Koulunpenkiltä sotaan

Hämeenlinnassa 15.11.1923 syntyneelle Tauno Ahtilalle alkoi sodankäynti jo 15-vuotiaana. Talvisota meni kotirintamalla ja jatkosota ja Lapin sota kaukana kotoa.

Syksyllä 1939 määrättiin YH nimellä kutsutut ylimääräiset harjoitukset. Nuori koululainen Tauno komennettiin Hämeenlinnassa erään tukkukaupan varastoon ruokatarvikkeiden lähettäjäksi sotilaille.

Ystävyyks kukki sodan keskellä

Asemasodan alkaessa lähetettiin alle 18-vuotiaat kotiin. Taunolle tarjottiin Jääsken asemalta voimallitokselle menevien puhelinlinjojen korjaamista, koska venäläiset olivat tuhonneet ne.

Rouhialan kartanon tiloissa oli silloin vankileiri ja minulle määrättiin kymmenen georgialaista Mustanmeren rannalta kotoisin olevaa sotavankia työntekijöiksi. Eräs vangeista osasi vähän saksaa ja painotti minulle, että he eivät ole ryssiä! Meistä tuli jonkinlaisia ystäviä.

Loppiaisen jälkeen tuli tuolloin 18-vuotiaalle Taunolle jälleen palvelukseenastumismääräys.

Olin ”herra korpraali” ja eräs kersantti luuli minun pelileivän korpraalin natsoillani mutta, ääni muuttui kellossa

kun kerroin että olen ollut rintamalla taisteluissa koko hyökkäysvaiheen ja että natsat ovat aitoja.

Pst-aliupseerikoulutuksen jälkeen Tauno osallistui vielä seuraavan ikäluokan koulutukseen ja syksyllä 1942 tuli lähtö rintamalle.

Suurta seikkailua nuorelle sotilaille

Tauno muistelee, että ei tuntenut rintamalla koti-ikävä, ei sen kummemmin kuoleman pelkoakaan. Mutta Kannaksen taisteluissa kesällä 1944, joka ei pelännyt, sillä oli päässä jotakin vikaa, oli se niin kovaa meinoa, tarinoi Tauno.

Venäläisten hyökätessä meidät lähetettiin omasta kompaniasta muihin tukikohtiin. Monet Vienankarjalaiset antautuivat vapaaehtoisesti ja heistä muodostettiin omia heimopataljoonia, jotka taistelivat venäläisiä vastaan.

Tammikuussa 1943 minut komennettiin Niinisaloon upseerikoulun kursseille 56, jossa olin Pst-linjan kuopus.

Kannaksen rautasade kaatoi miestä

Kesäkuun 16. päivä vuonna siirrettiin 11. Divisioonaa Karjalan kannakselle. Venäläiset olivat aloittaneet siellä suurhyökkäyksen ja olivat edenneet Viipuriin.

Lähdimme Syväriltä haikein mielin pitkän oleskelun jälkeen kohti Syvärin rantaa Pitmäjärvelle ja sieltä edelleen Mäkriälle, jossa lastattiin joukot ja hevoset sekä tavarat junaan ja yöllä lähdettiin Kannakselle.

Juustilassa saimme saksalaiset pst-aseet, panssarikauhut ja panssarinyrkit saksalaiselta luutnantilta, joka piti puolen tunnin pikakurssin.

Kesäkuun 26. päivä puoleltaöin vaihdoimme JR6:n pois asemista Kärstilänjärvellä Viipurista Ihantalaan vievän tien läheisyydessä.

Yö oli melko rauhallinen, mutta aamulla kello 10.15 tuli rautaa tykistöillä, kranaatinheittimillä ja lentopommituksilla! Kaikki oli yhtä jytinää ja sirpaleiden vinkunaa. Maa tärisi ja ilma oli räjähteistä harrmaa ja ruudinsavuinen. Silloin tiesi mitä sota on.

Virallisten tietojen mukaan JR 50:n kokonaistappiot olivat 858 taistelijaa ja kadonneita 104. Tämän jälkeen sota muutui jälleen asemasodaksi ja JR 50 pääsi hetkeksi levähtämään taaemmaksi.

Rintamalinjalla levossa pidin oppitunteja Jv-komppanioissa panssarikauhujen ja -nyrkkien käytöstä.

Tauno Ahtila määrättiin JR 50:n Pst-osasto osaston joukkueen johtajaksi 3. heinäkuuta.

Lapin soilla

Komppaniamme siirrettiin Oulunsaloon, jonne majoituimme viikoksi ennen laivakuljetusta Röyttän satamaan Tornioon.

Röyttään saavuimme aamuvarhaisella lokakuun 4. päivän. Sataman edustalla oli Stukien pommittamat kaksi laivaa joista vain savupiiput näkyivät. Niissä olleet miehet ja hevoset menehtyivät. Muutaman tunnin kuluttua saapumisesitamme meidät johdatettiin Tornio-Kemi maantielle, jossa saksalaisia panssarivaunuja odotettiin tulevaksi, mutta ei sieltä mitään tullut.

Olimme asemassa erään koulun pihalla, jossa ”kaksintaistelun” saksalaisia vastaan voitimme. Se oli Lapin sodan alku, taisteluista tulisi olemaan

Sotaveteraani Tauno Ahtila asuu Tyresössä Tukholmassa.

Karungissa, Martimossa, Ylitorniolla, Juoksengissa, Aavasaksalla, Olostunturilla ja Muoniossa.

Kauhujen yö

Viimeinen taistelu Lapin sodassa oli kauhujen yö. Marsimme harvassa avojonossa Jv-joukkueen kanssa ja näimme Muonion olevan liekeissä. Mainitsin Jv-joukkueen johtajalle että mäellä ”sakut” odottavat jos eivät ole lähteneet Muoniossa ja että tämä määräisi partion tutkimaan mäkiseudun ennen marssimme jatkumista. Menään tästä vaan, ei kai siellä ketään ole, vastasi joukkueenjohtaja.

Jäin joukkueeni kanssa katsomaan, miten heidän käy. Noin 50 metriä mäestä ampuivat ”sakut” konekivääreillä ensimmäiset ”mataliksi” ja muut hakeutuivat suojaan tien molemmille puolin. Siihen päättyi monen pojan Lapin sota. Haavoittuneita emme pystyneet auttamaan koska edellisellä yönä olivat panssarikauhujen laukaisulaitteet vioittuneet sateessa toimintakyvyttömiksi.

Seuraavana päivänä kaikki vanhemmat ikäluokat pääsivät siviiliin ja vain 1925-26 syntyneet jäivät sotimaan. Marsi kohti Torniota ja Röyttän satamaa oli raskas kolmensadan kilometrin pituinen taival.

Lapin sota alkoi 4. päivä lokakuuta 1944 ja päättyi minun osaltani Hämeenlinnan asemalla komendantin virastossa sotilaspassiini lyödyllä leimalla ”kotiutettu 27. marraskuuta 1944”.

Sotaveteraaneille yhtäläiset oikeudet asuinmaasta riippumatta

Eläkkeelle jäätyään Tauno liittyi Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin Tukholman yhdistyksen jäseneksi toimien pitkään ensin piirin varapuheenjohtajana ja myöhemmin puheenjohtajana. Liiton hallituksen jäsen hän oli runsaat kaksi vuosikymmentä.

Vuonna 1986 ajoi Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piiri vahvasti samoja oikeuksia ulkosuomalaisille sotaveteraaneille kuin mitä suomalaisilla rintamaveljillä jo oli. Skaraborgin suomalaiset Sotaveteraanit lähtivät itse ajamaan asiaa eteenpäin ja ottivat yhteyttä Suomessa kansanedustaja Vihriälään ja Ruotsin piirin vuosikokouksessa oleviin eri yhdistysten edustajiin. Samaisessa kokouksessa valittiin Tauno piirin varapuheenjohtajaksi sekä lähetystön vetäjäksi. Puolustusministeri Pihlajamäen ja eduskunnan eri puolueiden puheenjohtajat kutsuivat kootun lähetystön luokseen

Sotilaspassi on yksi Tauno Ahtilan tärkeistä muistoesineistä.

Helsinkiin. Axel Ax, joka oli piirin puheenjohtaja oli tehnyt valtavan työn yhtäläisten etujen edistämiseksi ja me jatkoimme sitten yhdessä kun tulim mukaan piiriin ensimmäisen varapuheenjohtajan roolissa.

Toivo Pekkalan ja Vihriälän välityksellä oli saatu aikaan audienssit puolustusministeri Pihlajamäen luo 18. päivä maaliskuuta 1986 ja samana päivänä vielä eduskuntaan eri puolueiden kansanedustajien pakeille.

Pihlajamäki avustajineen otti 21-miehisen lähetystön vastaan Kaartin kasarmin upeissa puitteissa. Julkilausu-

ma luovutettiin puolustusministerille joka totesi, että asia kuuluu sosiaali – ja terveystoimintalain alalle. Pihlajamäki lupasi kuitenkin edistää asian käsittelyä hallituksessa.

Eduskuntavierailun aikana eri puolueiden kansanedustajat olivat yksimielisiä että epäkohta rintamalisän osalta täyttyy saada korjatuksi. SMP:n puheenjohtaja Veikko Vennamo lupaili, että eduskuntakäsittelyssä tekisi voitavansa asian korjaamiseksi.

Lähetystöä pyydettiin esittämään ehdotusta sosiaaliministeri Puhakalle ja Kuus-

koski-Vikatmaalle sekä saada pääministeri Kalevi Sorsa puolueineen mukaan. Kokoomus kannatti lähetystön ehdotusta heti vahvasti.

Matkan jälkeen päätti liitto takoa, kun rauta on kuumaa ja otti yhteyttä silloiseen pääministeriin, sosiaaliministereihin, ja eri puolueeryhmiin ja sovittiin audienssista. Asiaa pohdittiin päättävissä elimissä mutta muutosta parempaan eivät ruotsinsuomalaiset rintamaveteraanit kuitenkaan Suomesta saaneet.

Vasta pääministeri Harri Holkeri lupasi 5. syyskuuta 1987 Tukholmassa vierailles-

saan ulkosuomalaisille sotaveteraaneille täsmälleen samat oikeudet kuin Suomessa asuvilla jo oli. Vetoomuksen Holkerille esittivät Tauno Ahtila ja Matti Liikala.

Lähetystö kiinnosti päättäjää

Eduskunnassa esityksemme jälkeen alkoi vapaa keskustelu ja Matti Liikala ”maailmarannan kiertäjä” mutta terveen talonpoikaisjärjen omaava laukaisi paikalla olleille että -”annattehan te joka vuosi miljoonia Afrikan neekereille, emmekä me jotka sodimme rin-

tamalla neljä viisi vuotta saatamitään. Enkä minä siellä rintamalla nähnyt yhtään neekeriä”.

Yksinkertainen juttuhan tämä ei ollut. Suomessa oli rintamalisä yhdessä kansaneläkkeen kanssa ja se vaati lain muutoksen. Laki kaikkien suomalaisten ja ulkosuomalaisten yhtäläisistä oikeuksista julkistettiin ja pantiin täytäntöön ensimmäinen päivä huhtikuuta 1989. Lienee juuri tämä luutnantti Tauno Ahtilalle sotavoi-toista suurin.

Teksti ja kuvat:
Leena Rundgren

Puidenhoitajien Oy Helsinki	Espoonlahden Putki Oy Helsinki	Kiinteistöalan Kustannus Oy REP Ltd Helsinki
Sähköinsinööritoimisto Niemistö Oy Helsinki	Tronkko Oy Helsinki	Suomen Cobra Systems Oy Helsinki
Hyvää Kevät Talvea	KPP Impex Ltd Oy Helsinki	Pertti Heitto Consulting Oy Helsinki
	Kuljetus Oy Serai Helsinki	Maalausliike Jari T. Nurminen Oy Helsinki
Top Building Oy Helsinki	CarZone Oy Helsinki www.nettiauto.com/carzone	The House of Björnberg Helsinki
Merkopaino Oy Helsinki	Suomen Varustamot ry Helsinki	Maanrakennus Möller Helsinki
Helaform Oy Helsinki	SPT-Sähkö Oy Helsinki	Pelti-ja Rautatyö Oy Helsinki
Kuljetusrinki Oy Helsinki	Tapahtumapalvelu Paristo Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki
Tuomiston Kuljetus Oy Helsinki	Modio Oy Helsinki	Vita Terveyspalvelut Oy Helsinki
Utala Racing Ay Hollola	T:mi Hannu Järvenpää Hyvinkää	Nastakiekko Oy Hyvinkää
Hämeen Erikoispuusepät Oy Hämeenlinna	Niemisen Sora Oy Hämeenlinna	Oulun Ykkösrakennus Oy li

Berner Oy

Helsinki

pohjanmaan
KALUSTE
www.pohjanmaan.fi

Rakennusliike
NIILO KÄYHKÖ Oy

www.rkl-nkayhko.fi

FORCIT

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja kertakäyttöiset alushousut

SLIP SICLA lievään virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta
- muita suojia ei tarvita, käytetään kuten tavallisia alushousuja

STRONG runsaaseen virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle imevälle suojalle
- huomaamaton ja helppokäyttöinen

Meiltä saat myös:

- täydellinen valikoima TENAN virtsankarkailutuotteita
- vuodesuojia sekä pestäviä että kertakäyttöisiä
- virtsapullot ja alusastiat
- kysy myös muita apuvälineitä esim. kävelykepit, suihkutuolit, rollaattorit

Lisää tuotteita: www.linctus.fi

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
fax 03-6125 353

Suomen-pojilla itsenäisyyspäiväjuhla Tallinnassa

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys yhteistyössä Suomen Viro-yhdistysten liiton kanssa järjesti juhla- ja konserttitilaisuuden maamme 93. itsenäisyyspäivän kunniaksi 4. joulukuuta. Juhlapäivän vietto aloitettiin käynnillä Metsakalmistun hautausmaalla. Viron yhdistyksen puheenjohtajan **Uno Järvelän** tervehdyksen jälkeen paikalle saapuneet järjestöjen edustajat ja yksityiset henkilöt lasivat kukkalaitteensa ja kukkansa yhteiselle muistokivelle. Muistomerkkiin on kirjoitettu teksti ”IGAVIKKU LAHKUNUD SOOMEPOISTELE” (Ikuisuuteen menneille Suomen-pojille). Valtiovallan kukkalaitteen lasivat yhdessä suurlähettiläs **Aleksi Härkönen** ja puolustusministeri **Jyri Häkämies**.

Juhla- ja konserttitilaisuuden Viron kansalliskirjastossa avasi Uno Järvelä, jonka jälkeen laulettiin Suomen kansallislaulu Karelia-puhallinorkesterin säestyksellä. Virolaisveteraaneille esiintymään tullutta puhallinorkesteria johti kapellimestari, vuoden 2007 sotilasmuusikoksi valittu, kapteeni **Heino Koistinen**.

Tervehdyksensä esittivät Tallinnassa syyskuun alussa työnsä aloittanut suurlähettiläämme **Aleksi Härkönen**. Suurlähettilään jälkeen tervehti Tampereen pormestari **Timo P. Nieminen**, Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**, Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtaja

Seppo Lahtela, Suomen Viro-yhdistysten liiton puheenjohtaja **Harri Raitis** ja Viron puolustusministeri **Jaak Aaviksoo**. Veteraaneja ja heidän leskiään tukeneen Sotavahinkosäätiön tervehdyksen toi hallituksen varapuheenjohtaja **Jaakko Valve**. Suomen puolustusvoimain komentaja, kenraali Ari Puhe-loisen tervehdyksen luki puolustusasiamies everstiluutnantti **Erkki Pekonen**.

Ohjelma jatkui puolustusministeri **Jyri Häkämiehen** puheella. Hän käsitteli arvontaan Suomea-poikia kohtaan osoittaen heidän vaihteitaan soittamalla vuosina ja merkitystä Suomen käymille puolustus-taisteluille.

Aplodien vaimennuttua oli palkitsemisen vuoro. Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys halusi tällä kertaa muistaa kahdella tavalla. Yhdistyksen hallitus oli päättänyt kutsua kunniajäseniksi eversti **Ari-Ilmari Iisakkalan** Lahdesta, johtaja **Tuomo Siirpään** Taavetista ja toiminnanjohtaja **Pasi Vennon** Salosta. Yhdistyksen viirin saivat LC Kotka/Ruotsinsalmen **Ilkka Hankkila**, Soomepoiste Pärinusühingin (Virossa toimivan Suomen-poikien Perinneyhdistyksen) entinen puheenjohtaja **Mati Blumfeldt** sekä juhlatilaisuuden isäntäyhdistyksen varapuheenjohtaja, reservin upseerien nokkamies **Villem Ahas**.

Tilaisuuden virallinen osuus päättyi Armas Järnefeltin kansanlaulufantasiaan *Aamulla varhain*, jonka esityksestä vas-

tasi Karelia-puhallinorkesteri.

Väliajan jälkeen oli konserttiohjelman vuoro, jonka aloitti hanuristi **Hannu Häkkinen**. Hän esitti tutut sävellykset *Äänisen aallot*, *Elämää juokshaudoissa*, *Pariisin pyörteissä* sekä *Domino*.

Seuraavassa ohjelmaosuuksessa esiintyi **Sirpa Kallio** laulaen sävellyksen *Sinne lapsuuden maisemiin*, *Maailma on kaunis* sekä *Aurinko laskee muistatko vielä*. Kalliota säesti **Helena Lehtinen**.

Toisena esiintymislavalle nousi **Elina Sauri**, joka lauloi *Täällä pohjantähden alla* sekä *Kodin kynttilät*.

Hannu Häkkinen jatkoi esittämällä *Hullun polkan*, *Kenosen polkan* sekä perinteisen *Säkkijärven polkan*.

Konserttiosuuden loppuosa sujui puhallinmusiikin merkeissä. Kuulimme *Sillanpään marssilaulun*, marssin *Kodumaa*, potpurin *Sota-ajan muistoja* sekä *Juhlamarssin*.

Loppulauluna kuulumme Endel Stafenaun *Teid me tervitame kodumaa metsad* (Teitä tervehdimme kotimaan metsät).

Elämän suureen kuvakirjaan oli jälleen tallentunut uusi upea sivu. Suur, suur aitäh! – Elagu Soomepoisid!

Nyyrikki Kurkivuori

Yhdistyksen puheenjohtaja Uno Järvelä kiitti juhlapuheen pitänyttä puolustusministeri Jyri Häkämistä.

Raul Kuutma – kahden maan kansalainen

Loimaan seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja Matti Vainio (vas.) esittelee konepistoolia Raul Kuutmalle.

”Olen ylpeä siitä, että olen saanut puolustaa Suomen vapautta ja itsenäisyyttä. Pidänkin itseäni kahden maan kansalaisena”, totesi Loimaalla virolainen ”Suomen poika” ja sotaveteraani Raul Kuutma, 86, joka oli puolustamassa Suomea virolaisista vapaaehtoisista muodostetussa Jalkaväkirykmentti 200:ssa vuosina 1943–1944 yhdessä yli 3 000 maanmiehensä kanssa.

Sympaattinen ja sangen selkeäsanainen Kuutma kertoi isänmaansa ja virolaisten koettelemuksista kahtena iltana Loimaalla – ensin sotaveteraaneille ja toisena iltana yleisötilaisuudessa, joka keräsi yli satohenkisen yleisön; aika monen herkistyneen kuulijan silmäkulmassa kiilsivät kyynel. Kuutma kiitteli loimaalaisten veteraanityötä ja -tupaa tode-

ten, että he voivat aloittaa veteraanitoiminnan vasta Neuvostoliiton kaaduttua vuonna 1991. Kuutma vertasi virolaisten miesten Suomeen tuloa ikään kuin siihen suomalaiseen jääkärieliikkeen, jossa lähes 2 000 aktivistia sai vuosina 1915–1918 Saksassa sotilaskoulutusta: päämääränä oli Suomen itsenäisyys ja venäläisten sotajoukkojen aseriisunta Suomessa.

– Virolaisten vapaudenhaave ei toteutunut, mutta Suomessa jääkäreillä oli tärkeä osa vapaussodassa, jolla taattiin Suomen vapaus ja jääminen Neuvosto-Venäjän ikeen alta. Lähes 4 000 suomalaista vapaaehtoista osallistui Viron vapaussotaan. Viro oli julistautunut itsenäiseksi Venäjän vallan alta helmikuussa 1918. Virossaakaan itsenäisyys ei vakiin-

tunut pelkällä julistamisella. – Virolle oli erittäin tärkeää, että saimme olla itsenäisiä edes sen 20 vuotta ennen toisen maailmansodan alkua. Tämä takasi, että Virossa elänyt vapaudenkaipuu säilyi ja toteutui sitten vuonna 1991. Nuoriso ei oikein voinut tietää, mitä merkitsevät käytännössä esimerkiksi vapaus ja demokratia. Onneksi se vapauden perinne eli meissä iäkkäissä. Meille on paha ongelma, että neuvostoajana koulutettujen opettajiemme historian tietämys voi olla hyvin vajavainen tai vääränlainen, koska Neuvostoliitto esti oikean kuvan antamisen.

Kuutma kertoo hyvin vakavana, että muiden kuin sen itse kokemaan joutuneiden on vaikea ymmärtää, kuinka kauheata oli elää neuvostokomennossa, johon kuului-

vat aivan olennaisesti valehtelu, väärentäminen ja väkivalta. – Pahinta oli aika vuodesta 1944 vuoteen 1955. Tilanteesta kertoo hyvin jo Sofi Oksasen ja Imbi Pajun toimittama kirja ”Kaiken takana oli pelko”. Neuvostoliitossa kaikki pelkäsivät kaiken aikaa, – jopa vainoharhainen Stalinkin, joka tapatti miljoonia. Oma arvioni on, että Stalinkaan ei kokenut luonnollista kuolemaa. Varsinkaan neuvostomiehityksen ensimmäisenä vuosikymmenenä ei kukaan syntyperäinen virolainen voinut olla varma, etteikö häntä haeta yöllä ja kyyditä karkotukseen Siperiaan tai vaikka ammuta kotiovelle. Suurimmassa vaarassa elivät sivistyneistö ja talonpojat. Kuutma ei heti ”palanut” Saksan ja Suomen joukoissa palvelemisesta: tuttu lääkäri kirjoitti, että mies sairasti keuhkotautia. Lopulta KGB pääsi jäljille, mutta Kuutma oli ehtinyt lukea paperi-insinööriksi, joista oli huutava pula. Siksi häneltä jäikin Siperia kokematta. – Neuvostoterrori oli julmaa ja meitä virolaisia kohdeltiin hyvin alentavasti omassa maassamme. Päämääränä oli se, että meistä tulisi vähemmistö Virossa ja venäläisistä enemmistö siirtämällä muualta väkeä Viroon. Näin ei onneksi ehtinyt käydä. Virossa on virolaisia runsaat 900 000 ja venäläisiä runsaat 400 000. Kuutman mielestä oli selviö, että maailman väkivaltaisimman utopian, kommunistisen maailmanvallankumouksen romahdus seuraa väijäämättä, sillä kuluihan kumoustyöhön ja valtavaan asevarusteluun ainakin 40 prosenttia Neu-

vostoliiton kansantulosta. – Asiakirjatkin tukevat sitä väitettä, että neuvostokomento oli tarkoitus ulottaa yli koko Länsi-Euroopan Atlantilille saakka. Hitlerin hyökkäys itään sekoitti pelin. Hitler ja Stalin tekivät etupiirisopimuksen, jolla muun muassa Baltian maat ja Suomi jäivät Stalinin reviiriin. – Muualla on kysytty, miksi emme puolustautuneet Neuvostoliittoa vastaan vuonna 1939. Siksi, että meillä ei ollut kunnon aseistusta – ei esimerkiksi ilmavoimia, ei panssareita. Kuutmaa ei katkeroita suomalaisten hitaus Viron itsenäistymistiellä vuonna 1991, sillä hän arvostaa Suomen virolaisille antamaa sotilaskoulutusta sekä esimerkiksi lainsäädäntöapua. Virolaiset pettyivät länsimaihin, jotka alun perin lupasivat, että itsenäiset maat säilyvät itsenäisinä sodan loputtua. – Meidät petettiin, kun ”länsi” jättikin meidät ja koko ns. itäblokin Neuvostoliiton terrorisoitavaksi. Siitä me kärsimme ja kärsimme yhä. – Me tiedämme nyt Virossa hyvin, kuinka tärkeätä meille on NATO-jäsenyyden tuoma turva. Reservimme on 40 000 henkeä ja lisäksi Suojeluskuntaamme (Kaitseliit, perustettu ensimmäisen kerran jo vuonna 1918) kuuluu 11 000 henkeä. Kuutma viittaa myös Venäjän uuteen sotilasoppiin, jonka mukaan se katsoo voivansa mennä minne tahansa auttamaan venäläisiä, jos se itse niin vain päättää.

Kuva ja teksti:
Kari Nummila

Kuljetus
Timo Hartikainen Oy
Iisalmi

Oy Ikapaper Ab Ltd
Ikaalinen

LVIK-Insinööritoimisto
Termoins Oy
Imatra

Evälahti Oy
Imatra

Kuusitunturi Oy
Imatra

Nikko Oy
Jakkula

KARELIAN SÄÄDÖ OY
Joensuu

Lomo Oy
Joensuu, Bioenergiaa, Kuoriketta ja
kaikenmaailman kierrätystä
www.lomo.fi

Joensuun Laivaus Oy
Joensuu

IJ rahtikeskus oy
PURONSUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU
PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951

Karjalan Louhinta ja
Lujitustyö Oy
Joensuu

Ohjelmatoimisto DJ-Team
Jouko Muikku Ky
Joensuu

Ratsuväkiprikaati mukana mottisodassa Lemetissä

Ratsuväkiprikaati saa käskyn marssia...

Suursodan puhjettua Euroopassa syysskuun alussa 1939 myös Suomen puolustusvalmiutta kohotettiin. Lokakuun 6. päivänä määrättiin rauhan ajan joukot suojajoukkokoonpanoon ja kuljetettaviksi Yleisesikunnan käskemille paikoille. Lappeenrannassa perustetun Ratsuväkiprikaatin molemmat rykmentit - Hämeen Ratsurykmentti ja Uudenmaan Rakuunarykmentti - kuljetettiin ja marssitettiin Kannakselle HRR Rieskjärvelle ja URR Kuuterselkään linnoitustöihin. Rykmenttien vahvuudet olivat suurin piirtein samanlaiset: kolmisenkymmentä upseeria, toista sataa aliupseeria ja liki seitsemänsataa miestä. Hevosia oli rykmenteillä viitisensataa. HRR:ää komensi everstiluutnantti Matti Tiainen ja URR:ää eversti Harry Alfthan. Prikaatia komensi kenraalimajuri Georg Palmroth. Raskasta tulta prikaatissa edusti Ratsastava Patteri muutamane tykkeineen.

Karjalan kannaksen suojajoukkovaiheen päätyttyä siihen osallistunut Rv.Pr. siirrettiin lepoon ja täydennettäväksi Viipurin eteläpuolelle Kämäränjärven - Näykkijärven kannaksella. Myöhemmin prikaati siirrettiin Vuosalmelle ja alistettiin III Armeijakunnan reserviksi. Siirtokäsky Laatokan Karjalaan tuli helmikuun alussa, juuri ennen puna-armeijan suurhyökkäyksen alkamista. Prikaati marssi Lappeenrantaan ja jalkautettiin. Prikaatin otti komentoonsa eversti Alfthan ja URR:n majuri Gösta Blomquist. Kuljetukset Karjalaan alkoivat 11. helmikuuta 1940, kun uudelleenjärjestelyt oli saatu suoritettua. Mainittakoon, että jo Karjalan kannaksen vaiheessa Ratsuväkiprikaatin nimi muutettiin Kevyeksi Prikaatiksi, ja Lappeenranta-vaiheessa rykmenttien jalkautamisen tapahduttua rykmenttejä kutsuttiin "hiihto-ratsuväkirykmenteiksi". Nimitykset eivät kyllä säilyneet käytössä pitkään.

Prikaatin rautatiekuljetukset päättyivät Laatokan Karjalassa Leppäsyvän läheisille pysäkeille, joille prikaati saapui helmikuun puoliväliin mennessä. Rykmentit keskitettiin Impilahdelle valmiiksi hyökkä-

ykseen Kitilän motin kukistamiseksi. Tehtävä katsottiin prikaatin voimille ylivoimaiseksi, ja niinpä joukot marssivat Ruhtinaanmäen kautta Lutunniemenkankaalle ja alistettiin aluetta puolustaneelle 13.D:lle.

Tilanne Lemetissä helmikuussa 1940...

Talvisodan alussa puna-armeija saavutti Laatokan Karjalassa Kollaanoen 7. joulukuuta 1939 ja vajaata viikkoa myöhemmin Kitilän Laatokan pohjoisnurkassa sekä Uomaan että Laatokan rantatien suunnassa. Uomaan tietä hyökänneet puna-armeijan 18.Divisioona sekä 34.Hyökkäysvaunuprikaati saarrettiin Lemetin - Lajavärven välille ja rantatietä hyökännyt 168.D Kitilän alueelle. Mottitaistelut kestivät alueella talvisodan loppuun asti. Alkuvuodesta 1940 tilanne Laatokan Karjalassa oli muotoutunut jopa merkilliseksi: kaksi suomalaista divisioonaa motitti selustassaan kahta puna-armeijan divisioonaa ja hyökkäysvaunuprikaatia sekä torjui samaan aikaan viiden-kuuden neuvostodivisioonan suorittamat mottien avustamisyritykset.

Suomalaisten johdon - IV Armeijakunnan esikunta - aikomuksena oli antaa neuvostojoukkojen edetä länteen muutamia kymmeniä kilometrejä viivyttyä niitä vähimmäisvoimin ja päävoimat käytettäisiin vastahyökkäykseen tavoitteena Laatokan ranta, jolloin puna-armeijan yhteydet itään saataisiin poikki. Siis hyökkäämällä pyrittiin varsin klassiseen tuhoamistaisteluun suorittamalla suurisuuntainen yksipuolinen saarrostoperaatio. Se tosin edellytti Kollaanoen rintaman kestämistä, sillä vastahyökkäys oli tarkoitus suorittaa Kollaanoen rintaman takana suunnilleen pohjois-etelä suunnassa. Onneksi Kollaa kesti. Suomalaiset suorittivat joulutammikuussa neljä vastahyökkäystä, jotka sitten johtivat muiden muassa Lemetin mottitaisteluihin. Mutta mottien lopulliseksi kukistamiseksi Laatokan Karjalaan oli keskitettävä lisävoimia, sillä taistelut saarrettua mutta sitkeästi puolustautunutta vihollista vastaan olivat kestäneet jo useita viikkoja. Tulituen puute oli huutava ja joukot oli pakko muodostaa parin-kolmen pataljoonan

vahvuiseksi taisteluosastoiksi. Tilanne oli siis todella vaikea.

Taistelut mottien kukistamiseksi alkavat ...

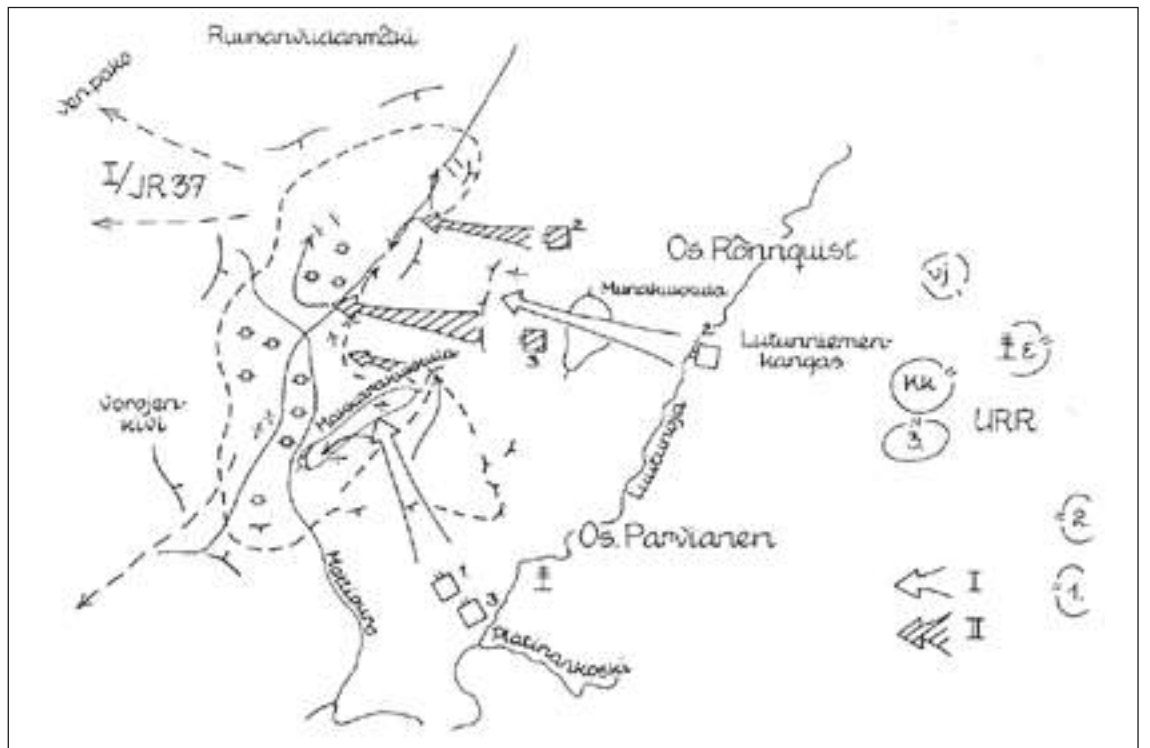
Alueella olleet suomalaiset joukot olivat motittaneet Loimolan tien varteen Vorojenkiven

taman tunnin kiivaan taistelun jälkeen keskeyttämään.

Uusi yritys oli tarkoitus tehdä jo samana iltapäivänä, mutta kun tulivalmistelu osui omiin joukkoihin, yritys oli keskeytettävä. Iltapimeällä suoritettiin uusi hyökkäys painopiste

Vuorossa itäisen Lemetin mottitaistelut...

Muutama kilometri Vorojenkiveltä itä-koilliseen Käsänselän tien maastoon oli aikaisemmin saarrettu liki 4 500 miehen vahvuinen osasto, mukana 18.D:n ja 34.Hv.Pr:n esikunnat,

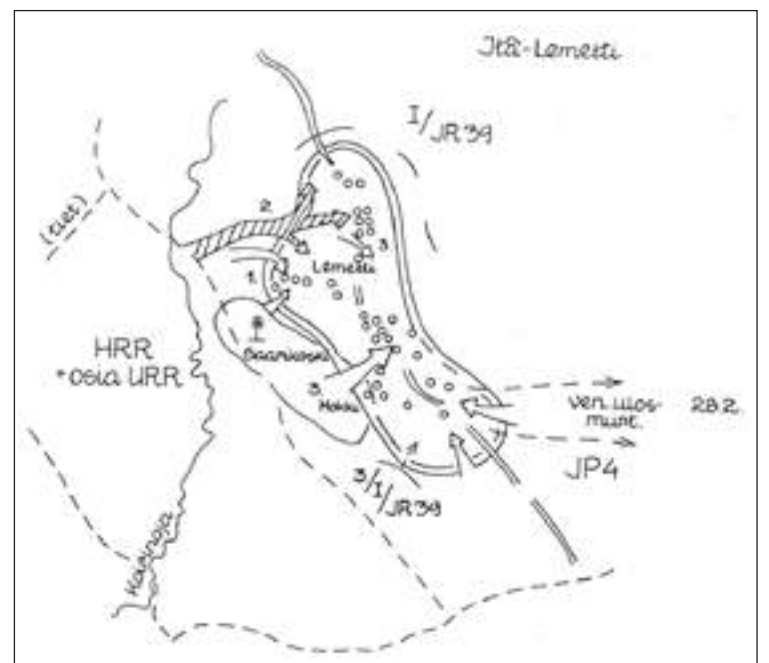
maastoon varsin tulivoimaisen neuvosto-osaston. Motti oli tien molemmin puolin vajaan kilometrin pituinen ja ulottui tien molemmin puolin vain parisataa metriä, mutta motissa oli runsaasti miehiä sekä aseita, joukossa liki jalkaväkirykmentti, tykistöä, pioneereja sekä hyökkäysvaunuja. Miehet asuivat rakentamissaan korsuissa taisteluhautojen ja murren suojaamina. Mottia kutsuttiinkin "rykmenttimotiksi". Kaikki avustamisyritykset motteihin oli lyöty takaisin. Siksi paikallinen komentaja sai käskyn murtautua suomalaisten saartorenkasta 17. helmikuuta länteen ilman kalustoaan, joka piti tuhottuna jättää suomalaisille.

Mottia vartioi majuri Reino Kalervon Taisteluosasto Oinas. Se oli saanut käskyn laukaista motti ja tuhota se, jota varten osastolle alistettiin URR. Rykmentti muodosti kaksi osastoa - Parviainen ja Rönquist - jotka painopiste Parviaisen kaistalla hyökkäsivät edellisen tukikohta Makkaraa ja jälkimmäinen tukikohta Munaa vastaan 17. helmikuuta. Hyökkäystä tuettiin kahdella patterilla ja 86 kranaatilla sekä kahdella kranaatinheittimellä. Hyökkäys lähti reippaasti liikkeelle, mutta jouduttiin muu-

Rönquistin alueella Munan suunnalla. Tykistö ampui tulivalmistelussa 122 kranaattia. Rinnakkain edenneet 2. ja 3.Eskadroona pakottivat venäläiset irtautumaan ja vetäytymään länteen ja etelään. Kun Parviaisen osasto oli tuhonnut viimeisen korsukylän, motti oli laukaistu. Vain muutamat puna-armeijalaiset pelastuivat tuhosta murtautumalla länteen. 1 200 neuvostosotilasta oli kaatunut ja yli 300 jäänyt vangeiksi. Sotasaalessa oli runsas, mukana neuvostoliittolaisen 18.D:n sotailippu. URR:n tappiot olivat viitisenkymmentä kaatunutta ja satakunta haavoittunutta.

runsaasti hyökkäysvaunuja, tykistöä, jalkaväkeä, tiedustelu- ja viestiyksiköitä. Koko alue oli vain pari kilometriä pitkä ja muutama sata metriä leveä tien molemmin puolin. Hyökkäysvaunut muodostivat tulivoimaisen kehän, jonka sisällä muut osat olivat kaivautuneina jopa vaunujen alle. Mottia vartioi kapteeni Lauri Virtasen I/JR 39. Sen avuksi paikalle saapui majuri Matti Aarnion JP 4 sekä vähää myöhemmin HRR.

Hyökkäys Lemetti itäisen kukistamiseksi alkoi perustellisten valmistelujen jälkeen 19. helmikuuta. Suunnitelma perustui yhtäaikaiseen iskuun

mottiin useasta eri suunnasta ilman selvästi havaittavaa painopistettä. Koko operaatiota johti JP 4:n eli ”Hiipijän” komentaja majuri Aarnio tehtävään motin tuhoaminen. Motia tähän asti vartioineet joukot alistettiin eversti Alfthanille.

Everstiluutnantti Tiainen antoi hyökkäyskäsynsä illalla 18. helmikuuta. Käslyn mukaan ratsumestari Leppäsen johtama osasto hyökkäsi edessä vasemmalla ja oikealla 1./HRR kohteenaan Lemetin läntiset puolustajat. Osa HRR:stä muodosti tulitukiportaan. JP 4 hyökkäsi kaakosta motin kimppuun. Hyökkäystä tuki neljä patteria. Hyökkäys alkoi 19. helmikuuta kello 19.00 illan suussa kovassa pakkasessa ja pimeässä.

Taistelu raivosi aamuun asti. Hyökkäys muuttui taistelutiedusteluksi, sillä HRR:n voimat ehtyivät ennen tavoitteiden saavuttamista. Kun myöskään kaakosta hyökännyt JP 4 ei päässyt tavoitteisiinsa, hyökkäys keskeytettiin 20. helmikuuta kello 6.00. Hyökkääjille jäi nyt aikaa vuorokausi lepoon ja hyökkäyksestä toipumiseen. HRR:n tappiot kohosivat yhteensä 70 mieheen.

Seuraava hyökkäys aloitettiin aamuyöllä 22.helmikuuta. Nyt alistettiin kaikki motin

kimpussa tavalla tai toisella olleet joukot HRR:n komentajalle. Nyt ei myöskään voimia ha- jotettu motin ympärille, vaan HRR hyökkäsi yhtenä ”pötkynä” ratsumestari Leppäsen komentamana. Konekiväärieskadroona muodosti nyt tulitukiportaan.

Rykmentin hyökkäys ei nytkään menestynyt, sillä neuvostoliittolaisilla oli runsaasti tulivoimaa käytössään, josta ei motittajilla ollut tarkkaa kuvaa ennen hyökkäystä. HRR:lle oli alistettava 1./URR hyökkäyksen pitämiseksi liikkeessä. Paikalle saapui myös luutnantti Markus Palokankaan johtama URR:n pst-joukkue tyk- keineen. Mutta tälläkin kertaa hyökkäys oli keskeytettävä. Samoihin aikoihin tyrehtyi myös JP 4:n hyökkäys. HRR kärsi päivän verisissä taisteluissa yli 100 miehen tappiot.

Luutnantti Parviaisen johtama isku 22/23. helmikuuta yöllä oli sekin keskeytettävä. Iltapäivällä 23. helmikuuta paikalle saapunut luutnantti Rönquistin 2./URR vapautti 1.Eskadroonan rintamasta. Rönquistinkään seuraavan yön aikana eskadroonalla suorittama hyökkäys ei menestynyt. Oli muutettava suunnitelmia sekä hyökkäystapaa motin laukaisemiseksi. Joukot oli ryh-

mitettävä uudelleen, sillä käytetyt menetelmät eivät sopineet peitteiseen maastoon eikä venäläisten puolustusta tunnettu tarpeeksi hyvin. Nyt 1./URR joutui valmistelemaan uudet lähtöasemat.

HRR:n kolmas hyökkäys Lemettiin alkoi 25. helmikuuta. Siitäkin kehkeytyi vain yritys motin tuhoamiseksi lujan vastarinnan, harhaantumisien ja oman tulen osuttua liian lähelle hyökkääviä eskadrooneja. Mutta periksi ei annettu. Seuraava hyökkäys aloitettiin 27. helmikuuta iltayöllä. Lemetin-Käsnäselän tie saatiin näkyviin ja tulen alle. 3./HRR pääsikin tielle aamulla kello 9.00 ja ilmoitti venäläisten vetäytyvän etelään. Mutta taas kävi samoin kuin aikaisemminkin: hyökkäys oli keskeytettävä aamupäivällä kaikissa suunnissa, pohjoisessa JR 39:n ja idässä JP 4:n kaistalla.

Helmikuun 28. päivänä näytti siltä kuin venäläiset olisivat irtautumassa Lemetti itäisestä. Everstiluutnantti Tiainen käski hyökkäyksen aloitettavaksi kaikissa suunnissa illalla kello 22.00. Hyökkäys johti tulokseen. HRR:n eskadroonat pääsivät Käsnäselän tielle jo ennen puoltayötä. Neuvostosotilaat pakenivat ”tossukolonnina” itään ja kaakkoon,

jossa varsinkin majuri Aarnion JP 4 oli helisemässä näiden epätoivoisesti pakenevien kanssa. Suomalaiset jatkoivat erämaassa takaa-ajoa päiväkausia ja suuri osa motitetuista tuhottiin. Vain osa motin henkilöstöstä pääsi pakenemaan, ehkä vain vajaat 400 miestä. Sotasaa- lis oli valtava: hyökkäysvaunuja toista sataa, autoja liki kaksi ja puolisataa, tykkeitä, konekivääreitä sekä paljon ampumatarvikkeita. Sotavankeja saatiin vain muutama kymmen, kaatuneita laskettiin motin alueella 1 765. HRR:n tappiot olivat näissä ankarissa mottitaiste- luissa liki kahdeksankymmentä kaatunutta ja pari sataa haavoittunutta. URR selvisi vähemmällä, noin viisikymmentä kaatunutta ja haavoittunutta.

Ratsumiesten sota Laatokan Karjalassa ei päättynyt vielä Lemetti itäisen motin tuhoami- seen. Sota jatkui maaliskuun alussa idempänä Lavajärven alueella, jossa oli todettu neuvostojohdon suunnittelevan Lemin motin auttamista suun- taamalla lisävoimia idästä Laa- vajärvelle. Kun puna-armeijan hyökkäys Karjalan kannaksella oli johtamassa katastrofiin, yli- päällikkö siirsi Ratsuväkipri- kaatin Kannakselle 5. maaliskuu- ta alkaen.

Loppu hyvin, kaikki hyvin...?
Hämeen ratsurykmentin ko- mentajan everstiluutnantti Matti Tiiaisen taistelukertomus on valaiseva: ”---. Kuitenkin HRR oli suorittanut hyökkäys- taistelua 14 vuorokautta, me- nettänyt 2/3 vahvuudestaan ja päällystönsä miltei kokonaan. Kuten jo mainittiin, johti kah- ta tynkäeskadroonaa kersantti kumpaakin. Olisi luonnollises- ti ollut eduksi, jos komentavan esikunnan (Rv.Pr.) taholta olisi lähetetty edes joku asioita ym- märtävä upseeri tutustumaan tilanteeseen taistelupaikalla, mutta totuus on, ettei tällaista yhteydenottoa koskaan käytet- ty”.

Anssi Vuoremaa

Lähteitä: SotatL toim: Talvisodan historia 3.osa. WSOY 1978, Pertti Kilkki - Heikki Pohjanpää: Suomen ratsuväen historia II. URR:n säätiö 1991, Antti Juutilainen: Mottien maa. WSOY 1985, Martti Santa- vuori - Aapo Savolainen - Pertti Kilkki: Hämeen ratsurykmentti - Hämeen Ratsujääkäripataljoo- na 1917-1967. Ratsumieskilta 1967, Matti Aarnio: Talvisodan ihme. Gummerus 1966, Tauno Räisänen: Kenraalimotti. Gummerus 1959 ja Jari Leskinen-Antti Juutilainen: Talvisodan pikkujättiläinen. WSOY 1999.

NV-Palvelu Oy Jokela	JVP Group Jyväskylä	Keski-Suomen Koneistamo Oy Jyväskylä
Rakennusliike Jyvä-Seiska Oy Jyväskylä	Right-Line Oy Jyväskylä	JM-Louhinta Ky Jyväskylä
PTS-Kiinteistötekniikka Oy Jyväskylä	Kokous- ja Koulutuskeskus Kukkaismäki www.kukkaismaki.fi, Jämsä	www.rakennustoimistopiipponen.fi Järvenpää
Taksipalvelu Petri Vehviläinen Kaarina, puh: 0400- 996 559	Sorvari Engineering Kalajoki	Rautarakenne S. Lipponen Oy Kalanti
Kone-Vahto Oy Kalkkinen	Pirkanmaan Puusuutarit Ky Kangasala	Liikenne Helminen Oy Kangasala
Kuljetuspalvelu Vatiala Oy Kangasala	Suurkiitokset Teille Sotaveteraanit! Raimo Hakkarainen Oy Mustijärventie 25, Ruutana, puh.03-358 3100	Ourex Oy Kangasala
PTA-Putki Oy Kangasniemi	Kuljetusliike Nummijoki Oy Kauhajoki	Pohjaset Oy Kemi

Maanrakennus Juhani Suorsa Oy Kemi	Kemin Matto- ja Maalaustyöt V. Soini Kemi	Palstra Oy Kemiönsaari
Suomen Vibrakone Oy Kerava	Trukkipörssi Oy Kerava	Autohuolto Takanen Ky Keuruu
Kiimingin Eristys Oy Kiiminki	Sähköpalvelu M. Järvenpää Kirkkonummi	Arhasukellus Oy Kirkkonummi
Eleinor Oy Kirkkonummi	Kiuruveden Konetyö Ky Kiuruvesi	Promona Finland Oy Klaukkala
IB Race&Mec Kokkola	Kometko Oy Konnevesi	Kotkan Lämpö ja Vesityö Oy Kotka
Rakennustoimisto INSINÖÖRILINJA OY Kotka	KT-Center Oy Kotka	Muutot ja Kuljetukset! CURION OY Kotka, Puh. 040-521 0375
KKS-Kiinteistösähkö Ky Kotka	Mäkelä Service Oy Kouvola	Metallisorvaamo M. Hakala Oy Kouvola
Autosalpa Oy	KS-Sähköasennus Oy Kouvola	Kronoby Elverk Kruunupyyn Sähkölaitos
Fatex Oy Ab Kruunupyy	Suonentieto Oy Kuopio	Rakennussuunnittelutoimisto Sormunen&Timonen Oy Kuopio
Karttulan Metsätyö Oy Kuopio	Maansiirtoliike R. Heiskanen Oy Kuopio	Kuopion Putkiapu Oy Kuopio
Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot Kuusamo	Saparola Oy Kylmäkoski	Jokke Pet Oy Kälviä
JPT Jaskari Oy Köyliö	Jopaco Electronics Oy Lahti	HL-Elec Oy Lahti
Hyvää Kevät Talvea	JUSSIPISTE OY Lahti	NRG Nordic Renovation Group Oy Lahti
Hultopalvelu Leppänen Oy Lahti -syncro ajoneuvokalusteet-	www.karirakenne.fi	Ipa-Pesu Oy Lahti
Kuljetus Timoset Oy Lahti	Insinööritoimisto Kolmostie Oy Laihia	Kasit Oy Laihia

Sora ja Kallio Heinonen Ky Laitila	Amitec Oy Laitila	Moto-Olli Oy Laitila
Kuljetus Risto Salomaa Ky Lammi	T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi	www.ekaktk.fi
Suomen Karbonaatti Oy Lappeenranta	Automaalaamo Jukka&Hytti Oy Lappeenranta	High-Byte Oy Lappeenranta
Elokuva Luotola Oy Lappeenranta	Conexpress Oy Lappeenranta	Joutsenon Dieselasennus Oy Lappeenranta
Annala Oy Lapua	Launossähkö Oy Launonen	Pintapekat Oy Lempäälä
Leppävirran Tilausliikenne Oy Leppävirta	Kuljetusliike Veljekset Matilainen Ky Liperi	Saajos Oy Lohja
Maanrakennus Lankinen Oy Loimaa	Loval Oy Loviisa -lämmitysvastukset-, www.loval.fi	Tomas Oy Ab Loviisa
Hoffes El Ab Loviisa	Grani Cargo Oy Ab Luoto	Luumäen Kaivu ja Kuljetus Ky Luumäki
Lattiapäällysteliike Ahti Lepistö Mikkeli	Wallius Hitsauskoneet Oy Muurla	AK-Raudoitus Oy Mäntsälä
Pihkis Oy Mänttä www.pihkis.com	Naantalin Energia Oy Naantali	LTT-Tekniikka Oy Naantali
Nakkilan Sihuma Oy Nakkila	Priocon Oy Nastola	Naficon Liitin Oy Nauvo
Laattatyö Wikman Oy Nokia	Masara Oy Nousiainen	KJH-Teollisuuspalvelu Oy Nummela
Vihdin Vesi ja Lämpö Oy Nummela	Nummelan Aluelämpö Oy Nummela	Motoajo Oy Nurmes
Comarcon Oy Nurmijärvi	Orimattilan Lämpöasennus Oy	Oulun Moniasunnot Oy Oulu
Työkalutori Oy Oulu	Oulun Teollisuusputkitus Oy Kempele	Oy SteelDone Group Oy Ltd Oulu

Mannerheimin hautajaiset vahvistivat mielialoja

Carl Gustaf Mannerheimin hautajaiset 60 vuotta sitten jäivät syvälle ne kokeneiden mieliin ja vahvistivat uskoa tulevaisuuden vaikeiden vuosien jälkeen. Tuhansien sodan kokeneiden,

mutta vasta kolmikymppisten reservin upseerien saatto-osasto kertoi, että Suomessa oli yhä voimaa puolustaa maata.

Marskin kuolema oli iso asia myös Munkkiniemen kansakoulun kolmannella luokalla.

Ylpeilimme siitä, että luokkatoverimme isä oli sähköttäjänä Aeron eli Finnairin DC 3:ssa, jolla Mannerheimin ruumis noudettiin Sveitsistä Suomeen.

Hautajaissunnuntai 4.2.1951 oli hyisen kylmä, mutta raitio-

tiepysäkit pursuivat hautajaisiin pyrkiviä. Isäni univormusta oli tehty siviilipuku, mutta vapaudenristit kiinnitettiin ulsteriin reservin upseerien saatto-osastoa varten. Muu perhe pääsi kanslistitätini avulla valtioneuvoston parvekkeelle. Välillä lämmittelin istumalla presidentin tuolilla plenum-salissa.

Jono jouduttiin katkaisemaan

Me koulupojat tiesimme hyvin seremoniat. Marskin arkku oli ollut edelliset vuorokaudet Suurkirkon katafalkilla kymmenien tuhansien suomalaisten käydessä osoittamassa vainajalle kunnioitustaan. Jono oli pakko katkaista aamuyöllä hautajaisjärjestelyjen takia.

Muistopuheessa puhemies K.A. Fagerholm (sd.) linjasi edelleen kestävästi Mannerheimin elämäntyötä. Myös hänen rooliaan 1918. Presidentti J.K. Paasikivi laski kansakunnan seppeleen. Järjestelyjen avainroolissa oli pääministeri Urho Kekkonen, joka oli marssinut Mannerheimin ohi myös paraatissa 16.5.1918.

Jääkärikenraalit kantoivat arkun hevosten vetämälle tykinlavetille. Ylipäällikön lipun päälle asetettiin valkoinen turkishattu ja miekka. Ratsukoilla oli Suomi-konepistoolit. Kulkueessa askelsi myös Marskin ratsu Kate tyhjin satuloin.

Kulkueessa kannettiin kunniamerkkejä ja laskettuja seppeleitä. Kunniapataljoonan edessä olivat joukko-osastojen ja ylioppilaskorporaatioiden lippulinnat. Kadun vartta reunustivat partiolaisten ja ylioppilaiden kunniakujat. Kaikkialla tungeksi katsojia.

Saattoväki eteni Hietaniemeen, jossa arkku kantoivat mm. Mannerheim-ristin ritarien edustajat. Kun arkku oli laskettu sankarivainajien keskelle, kajahtivat kunnialaukaukset ja Messerschmittit lensivät alueen yli.

Jo tuolloin Mannerheimia pidettiin suurimpana suomalaisena. Pian ilmestyivät muistelmät ja alettiin valmistella ratsastajapatsaan pystytystä.

Jyrki Vesikansa

Mannerheimin hautajaissaatto etenee Pohjois-Esplanadilla partiotyttöjen kunniakujan läpi. Kymmenen kenraalia vartioi tykinlavetille asetettua arkku. Iltalehden/ US:n arkisto

Lining
INDUTRADE YHTIÖ

AKAVA

KÄRCHER OY

Korkeatasoinen muistokonsertti

Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiö järjesti muistokonsertin Helsingin yliopiston juhlasalissa 28. tammikuuta. Tällöin oli kulunut 60 vuotta Marsalkka Mannerheimin kuolemasta. Konsertin musiikista vastasivat Kaartin Soittokunta musiikkiverstiluutnantti **Elias Seppälän** johdolla ja Sibelius-lukion kamarikuoro johtajana musiikkineuvos **Marjukka Riihimäki**. Solistina oli mezzosopraano **Tuija Knihtilä**. Musiikin lomassa komentaja **Eero Karhuvaara** luki otteita Marsalkka Mannerheimin päiväkäskyistä ja puheista. Salintäyteisen kutsuvierasjoukon toivotti tervetulleeksi perinnesäätiön varapuheenjohtaja kenraalimajuri **Sami Sihvo**.

Kutsuvieraita eturivissä. Mannerheim-ristin ritari **Tuomas Gerdt**, eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö** puolisonsa kanssa ja perinnesäätiön puheenjohtaja kenraaliluutnantti **R.W. Stewen** puolisonsa kanssa.

Kansalaisjärjestöjen havuseppeleen Marsalkka Mannerheimin haudalle laskivat (vas.) kenraalimajuri Sami Sihvo, kenraaliluutnantti R.W.Stewen ja everstiluutnantti Jari Rantala.

Kolmelle Mannerheim-ristin ritarille muistopaasi Kontiolahdelle

Muistopaaden paljastustilaisuus oli itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta. Kolmiosaisen muistopatsaan sivustaan on sijoitettu informaatiotaulu Mannerheim-ristin yleisistä myöntämisperusteista ja kunkin kolmen Mannerheim-ristin saaneen **Valde Sorsan**, **Veikko Saarelaisen** ja **Lauri Kokon** tiedot.

Muistopäivä alkoi itsenäisyyspäivän jumalanpalveluksella Kontiolahden kirkossa ja kunniakäynnillä sankarihautalla. Patsaan paljastuksen suorittivat Mannerheim-ristin ritarien Saarelaisen ja Kokon omaiset **Matti Turunen** ja **Arto Kokko**.

Matti Turunen on Saarelaisen siskon poika. Arto Kokko, Mannerheim-ristin ritarien säätiön sihteeri, on Lauri Ko-

kon poika. Jumalanpalveluksessa saarnasi ja muistomerkin paljastuspuheen piti Kontiolahden lukion rehtori **Ilpo Saarelainen**, joka on Veikko Saarelaisen pojan poika.

Muistomerkillä pitämässään puheessa Kontiolahden Sotaveteraanien ja Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Olavi Löönen** teki esityksen, että puisto nimettäisiin Veteraanipuistoksi sen sisällään pitämän historian vuoksi.

Muistopaasihankkeen käynnistyminen

Vuonna 2004 Kontiolahden Sotaveteraanien sihteeri **Heimo Kinnunen** kävi Tammisaassa ja tutustui siellä Rantapuistossa olevaan Mannerheim-ristin ritareille pystytettyyn muistopatsaaseen. Ajatus jäi itämään hänen mieleensä ja niinpä seu-

raavana vuonna Kontiolahden sotaveteraaniyhdistyksen hallitus teki päätöksen muistopaasihankkeen käynnistämiseksi Kontiolahdessa syntyneille Mannerheim-ristin ritareille. Asia kypsyi viisi vuotta, vuonna 2009 ryhdyttiin etsimään yhteistyökumppaneita hankkeelle ja sijoituspaikkaa muistopaadelle. Kontiolahden seurakunta tarjosi muistopaaden paikaksi sankarihautausmaan jatkeena olevaa kirkkopuistoa.

Puiston historia liittyy läheisesti sota-aikaan. **Onni Räsänen** on lahjoittanut alueen seurakunnalle. Räsänen toimi sodassa komppanian vääpelinä Laatokan Karjalassa. Kun rintamalla hänen komennostaan tehtävää suorittamassa ollut sotilas kaatui, niin kotona lomalla käydessään Onni Räsänen kuori nykyisen puisto-

alueen männystä kaarnaa noin 10 senttimetrin leveydeltä. Kaiken kaikkiaan karsikkomäntyjä kertyi alueelle 41.

Pitäjänneuvos Onni Räsänen oli Kontiolahden sotaveteraaniyhdistyksen perustajajäsen.

Paaden suunnittelu alkoi 2009, lopullisen muodon se sai alkukesästä 2010. Muistomerkin kivet ovat osa Jaamankaan panssariestekiveä. Kivet ovat alun perin Valde Sorsan äidin mailta Jakokoskelta, josta ne on louhittu Salpalinjaa var-ten.

Yhteistyötahot ja rahoittajat

Muistopaaden perustamistyössä yhteistyötahoina olivat Kontiolahden reserviläisjärjestöt, autoilijat Kari Judin, Kari Nupponen ja Jussi Tanskanen, Lakan Betoni, kansanedustaja Eero Reijonen, Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö, Karjalan Poikien Kilta, Mannerheim-ristin ritareiden säätiö, Joensuun Osuuspankki, 21 PR perinneyhdistys, Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien perinnekilta, Pohjois-Karjalan Prikaatin kilta 400, Kontiolahden kunta ja Pohjois-Karjalan sotieme veteraanien perinnesäätiö.

Muistomerkin ja -taulun kokonaiskustannukset olivat noin 10 000 euroa. Toteuttajana oli Kontiolahden Sotaveteraanit ja hankkeen alkuunpanijoina puheenjohtaja Olavi Löönen ja sihteeri Heimo Kinnunen. Muistomerkin suunnitteli Heimo Kinnunen.

Kuva ja teksti:
Seija Karttunen

Kolmen ritarin Kontiolahti

Valde Matias Sorsa

Syntyi 29.12.1920, kuoli 15.6.1942.

Mannerheim-ristin ritari numero 8, nimityspäivä 1.9.1941. Oli ryhmänjohtajana JR7:ssä Laatokan luoteispuolella Ohtaalla, jossa haavoittui tarkka-ampujan luodista. Kuoli leikkauksessa kenttä-sairaalassa.

Veikko Saarelainen

Syntyi 3.9.1919, kuoli 26.12.1968 Pielisjärvellä.

Mannerheim-ristin ritari numero 37, nimityspäivä 19.11.1941. Oli konekivääriampuja JP 3:ssa, haavoittui heinäkuussa 1941 Salmassa ja tammi-kuussa 1942 Poventsassa. Kotiutettiin 30.11.1944.

Lauri Albin Kokko

Syntyi 12.6.1913, kuoli 20.5.2004 Kouvolassa.

Mannerheim-ristin ritari numero 84, nimityspäivä 31.8.1942. Talvisodassa komppanianpäällikkönä JvKoulK 6:ssa ja P-KR 1939-1940 Pielisjärvellä. Jatkosodassa komppanianpäällikkönä JP 6:ssa, JP 3:ssa ja JR 22:ssa, sissiosaston päällikkönä 17.D:ssä sekä komentanttina 17.DE:ssä. Haavoittui marraskuussa 1942 Hiisjärvellä ja huhtikuussa 1943 Pitkäjärvellä.

Kontiolahden sankarihautausmaan jatkeena oleva kirkkopuisto sai itsenäisyyspäivänä kolmesta kontiolahtelaisesta Mannerheim-ristin ritarista kertovan muistopaaden.

**POHJOLAN
VOIMA**

SUOMALAINEN VOITTA AINA.

Kodit ja isänmaa: Lotta Svärdin yhteiskunnallinen merkitys

Järjestön perustaminen

Yhdeksänkymmentä vuotta sitten eli vuonna 1921 valtakunnalliseksi järjestöksi muodostuneen Lotta Svärdin tausta on monitahoinen. Suojeluskuntia vuonna 1918 ja sen jälkeenkin tukeneiden naisten toiminta, johon kuuluivat ennen muuta keittäminen, ompelu ja sairaanhoidossa avustaminen, muokattiin tässä yhteydessä samankaltaiseksi kaikkialla maassa. Suomen suurimmaksi naisjärjestöksi nopeasti kohonneen uudentyyppisen yhteenliittymän taustalta voidaan erottaa ainakin seuraavat kotimaiset mallit: martat, vapaapalokuntanaiset, diakonisat, naisyhdistykset ja nuorisoseurat. Niistä kaikista otettiin mallia, kun Lotta Svärd muotoiltiin, ts. ommeltiin kokoon erilaisista rakennusaineista. Kansainvälisistä esikuvista voidaan mainita Florence Nightingale ja hänen toimintansa brittiläisen armeijan hyväksi, kansainvälinen Punainen Risti, jonka toiminta oli useissa maissa ainakin välillisesti melko isänmaallista, sekä mm. partio, joka oli hyvin lähellä lotta- ja varsinkin pikkulottatoimintaa. Aatteellisessa mielessä mainittavaksi tulee myös mm. sellainen yhtymä kuin Valkonauha, joka toimi kristillis-siveellisessä hengessä ja jonka tunnus kuului ”Jumalalle, kodille ja (jokaiselle) isänmaalle”. – Lottien tunnukseksi tuli kolmikko ”uskonto, koti ja isänmaa”, joka kolmikko otettiin käyttöön vuodesta 1921 lottalupauksessa ja vuodesta 1925 järjestön uusituissa säännöissä.

Suosittu järjestö

Lotta Svärdistä tuli nopeasti hyvin suosittu yhteenliittymä niin kaupungeissa kuin maaseudullakin, ja se kokosi naisia kaikista yhteiskuntakerroksista. Paikallisten lottaosastojen johtoon tulivat opettajattaret, jotka tavallisesti vetivät myös 1930-luvulla aloitettua pikkulottatoimintaa kukin paikkakunnallaan. Tämä istui hyvin järjestön kasvatukselliseen luonteeseen; kuten Fanni Luukkosen asian jatkosodan aikana totesi, Lotta Svärdillä oli kolme toimintalinjaa: maanpuolustuksellinen, eettillis-kasvatuksellinen sekä sosiaalinen.

Näistä ensin mainittu koski sitä tehtävää, joka lotilla oli maanpuolustuksen tukemisessa ja josta järjestö tuli ulkoisesti ehkä eniten tunnetuksi. Erikseen on mainittava, että kyse oli välillisestä toiminnasta maanpuolustuksen hyväksi, ei suoranaista taistelutehtäviin osallistumisesta. (Tästä syystä sotatoimialueella työskennellyttä lottaa kutsuttiin järjestön elinaikana ”kenttälotaksi” eikä ”rintamalotaksi”).

Keskimmäinen Luukkosen mainitsemista toimintalinjoista liittyi järjestön kasvatukselliseen tehtävään ja ns. lottahengen luontiin. Tämän hengen oli tarkoitus läpäistä kaikki lotat, vaikka parhaiten se saatiin istutettua lotista nuorimpiin eli pikkulottiin.

Viime mainitulla Luukkosen puolestaan viittasi siihen sosiaaliseen huoltotyöhön, jota lotat tekivät siirtoväen, sotalasten, inkeriläisten jne. hyväksi. Tällä työlinjalla lotat tekivät arvaamattoman suuren työn, sillä toinen maailmansota oli laajoin väestönsiirtoineen radikaalisti toisenlainen - Suomenkin osalta - kuin kaikki aiemmat sodat.

Hangosta Petsamoon

Järjestö näkyi kaikkialla Suomessa – Hangosta aina Petsamon pohjoisimpaan osaan eli Kalastajasaarennolle asti. Lottien näkyvät ulkoiset tunnukset – puku ja siihen kuulunut hakaristineula – olivat kaikkien suomalaisten tuntemat. Monia kirkonkylä hallitsivat suojeluskuntatalot ja niiden läheisyyteen perustetut lottakahvilat. Mutta vielä enemmän: suojeluskuntaideologia ja lottaideologia muokkasivat vahvasti aikaa ja sen arvoja. – Kuten aikakautta tarkkaillut kirjailija Matti Kurjensaari on sittemmin todennut, suojeluskunta- ja lottajärjestön vaikutusta 1920- ja 1930-luvun Suomen olemukseen on vaikea yliarvioida.

Suojeluskuntiin mutta vielä enemmän lottiin liittyi ilmiönä vahvaa poikkeuksellisuutta: vapaaehtoisia maanpuolustusjärjestöjä oli perustettu ensimmäisen maailmansodan vuosina useihin Euroopan maihin, mutta kun muissa maissa vastaavat yhtymät purettiin heti sodan päättymisen jälkeen, Suomessa eloon jäivät paitsi suojeluskun-

nat myös heitä tukeneet nais-yhtymät eli lotat. Esimerkiksi Virossa vastaavat järjestöt päätettiin perustaa, ikään kuin uudelleen, vasta 1920-luvun puolivälissä, kun maassa oli koettu kommunistien epäonnistunut vallankaappausyritys, jota oli tuettu itärajan takaa.

Vaikuttaminen kotien kautta

Lottien yhteiskunnallisen vaikutuksen tuli tapahtua pitkälti kotien kautta: naisten tuli äiteinä ja puolisoina kasvattaa perheenjäseniään maailmankatsomukseen, jonka katsottiin parhaiten turvanneen Suomen tulevaisuuden – niin sodan kuin rauhankin aikana. Tämän maailmankatsomuksen kulmakivet olivat käsitteet uskonto, koti ja isänmaa. Samansuuntaista arvopohjaa ja kasvatuseroolia olivat Suomessa aiemmin edustaneet martat, jotka olivat lottien edelläkävijöitä ja joiden järjestö oli sortovuosina perustettu vaikuttamaan naisten kautta Suomen koteihin. Järjestön nimeksi oli ensin ehdotettu sanoja ”Sivistystä koteihin”, mutta venäläisen virkavallan haistettua näissä sanoissa jotakin epäilyttävää, tilalle tuli Raamatusta otettu martta.

Vaikuttaminen kodeissa ja kotien kautta sopi toisaalta siihen luterilaiseen naisen malliin, jota sekä martat että lotat seurasivat ja jossa naisen maanpäällinen kutsumus(tehtävä) nähtiin kodin palvelustyössä. Marttojen kohdalla tämä palvelustyö jäi pitkälti juuri oman kodin palvelutyöksi, kun taas lotat menivät askelta pidemmälle ottaessaan palvelutyön kohteeksi ns. laajennetun kodin eli isänmaan.

Kaiken kaikkiaan nainen oli ajan katsannossa ”kodin hengen luoja”, kun taas koti oli ”yhteiskunnan sydän”. Sota-aikana lottien oli luotava ”kodin henkeä” myös sotatoimialueelle. Tässä he tulevat hyvin lähelle sotilaskotisisaria, jotka olivat aatteellisesti hyvin lähellä lottia ja jotka olisivat hyvin voineet sulautua lottiin.

Järjestäytyminen valtakunnalliseksi toimijaksi

Ilmeisesti lottien antaman esimerkin rohkaisemina sotilaskotisisaret järjestäytyivät pian

lottien valtakunnallisen järjestäytymisen jälkeen omaksi valtakunnalliseksi järjestökseen hekin. Tällainen menettely ei ollut mikään itsestäänselvyys 1920-luvun alun Suomessa, päinvastoin. Naiset olivat osin vielä miehen edusmiesoikeuden alaisia, eikä naisilla ollut vakiintuneen tavan mukaan oikeutta osallistua kodin ulkopuoliseen toimintaan ilman aviomiehensä nimenomaista lupaa. Naisten osallistuminen oman kodin ulkopuoliseen toimintaan nähtiin turhana ja jopa vaarallisena. Poikkeuksen tässä suhteessa tekivät lähinnä ylimpien luokkien naiset ja heidän ohjaamansa uskonnollis-siveellinen toiminta, johon alempienkin luokkien naisten sallittiin osallistua. Muu toiminta nähtiin kotien ja yhteiskunnan kannalta tarpeettomana ja jopa haitallisena. Tästä syystä esimerkiksi kodinhoitoideologiaa edustaneiden marttojen perustuvat kokoukset Karjalassa olivat aikanaan 1900-luvun alussa paljolti miesten eli aviomiesten kokouksia; näissä kokouksissa selvitettiin, millaiseen toimintaan naiset mahdollisesti olivat osallistumassa.

Kun suuri osa lotista oli suojeluskuntalaisten äitejä, puolisoita, sisaria tai tyttäriä, mahdollisuus oman valtakunnallisen järjestön perustamiseen avautui ikään kuin itsestään – varsinkin kun järjestön sääntöjen tärkeimpään pykälään kirjattiin toiminnan tarkoitukseksi suojeluskuntien avustaminen näiden suojatessa kotia ja isänmaata (myöhemmin: uskontoa, kotia ja isänmaata). Lisäksi valtakunnallisen järjestäytymisen tietä lieene ollut tasoittamassa marttojen antama malli.

Valtakunnallisena järjestönä Lotta Svärd alkoi tietenkin saada vielä enemmän näkyvyyttä ja huomiota osakseen kuin aiemmin, ts. silloin kun lotat olivat toimineet erikseen kukin paikkakunnallaan. Järjestön vetovoima osoittautui valtavaksi, ja samalla Lotta Svärdillä oli tietoinen massaliikkeen tavoite: tarkoituksena oli päästä vaikuttamaan mahdollisimman laajojen naispiirien kautta Suomen koteihin ja niissä vallinneeseen henkeen. Esikuvana tässä olivat, kuten ylempänä jo kerrottiin, martat. Lottatoiminnasta ja sen pohjana ollees-

ta lottahengestä sinänsä tuli jotakin hyvin puoleensavetävää, ja esimerkiksi Ruotsissa innostuttiin perustamaan oma lottajärjestö pian Suomen Lotta Svärdin perustamisen jälkeen. Ruotsissa lottajärjestö (Riksförbundet Sveriges Lottakörer) toimii edelleen.

Ongelmia järjestäytymisessä

Erikseen voidaan kuitenkin mainita siitä vastustuksesta, joka valtakunnallista Lotta Svärdiä perustettaessa tuli esiin ja joka oli samantyyppinen kuin Sotaveteraaniliiton valtakunnallista Naisjärjestöä perustettaessa 1980-luvulla: osa piireistä vastusti loppuun asti valtakunnan tason yhtymän perustamista.

Syy vastustukseen oli sekä 1920-luvulla että 1980-luvulla sama: pelättiin turhia kuluja, raskasta byrokratiaa, tarpeettomia uusia toimielimiä jne. Paikallisen ja maakunnallisen päätösvallan pelättiin siirtyvän tai liukuvan muun maan oloja ymmärtämättömälle keskusjohdolle Helsinkiin. Lisäksi otettiin esiin se seikka, että lottaosastot oli alkuun luotu jotakin muuta kuin itseään varten, ts. tukemaan paikallisen suojeluskunnan toimintaa. Toiminnan pelättiin kaiken kaikkiaan kangistuvan, mikäli sitä ohjattaisiin keskusjohtoisesti.

Eräitä piirejä jättäytyi siten valtakunnallisen toiminnan ulkopuolelle. (Aivan sama tapahtui sotaveteraaninaisten järjestäytyessä valtakunnalliseksi toimijaksi 1980-luvulla.) Melko pian rivit saatiin kuitenkin ehyiksi ja kaikki uuden järjestön ulkopuolelle jättäytyneet osastot ja piirit sen alaisuuteen. Paikallisosastojen samoin kuin niiden alaisten kyläosastojen verkosto tihentyi kattamaan Suomen lähes kauttaaltaan. Tulevaisuutta silmällä pitäen alettiin kiinnittää erityistä huomiota pikkulottatoimintaan, joka veti uusia jäseniä puoleensa varsinkin sota-aikana. Järjestön kokonaisuusjäsenmäärä kasvoi kaiken aikaa: Lotta Svärdissä oli jäseniä talvisodan alla jo noin 100 000 ja jatkosodan lopulla noin 230 000. Toiminta perustui täyteen vapaaehtoisuuteen.

Lotta Svärd -järjestön perustamisesta 90 vuotta

Lottatoiminta kehittyi vähitellen naisten vapaaehtoisen maanpuolustustyön pohjalta jo Suomen itsenäisyyssota-aikoihin. Monin paikoin Suomea, varsinkin Pohjanmaalla, naiset olivat olleet mukana myös jääkäriliikkeen alkuvaiheissa. Ensi vuoden maaliskuussa tulee kuluneeksi 90 vuotta siitä, kun eri puolilla maata toimineiden lottapiirien edustajat kokoontuivat Helsingin Upseerikasinolle perustamaan valtakunnallista järjestöä ja hyväk-

symään sille nimen ja säännöt.

Lotta Svärd -järjestöllä ei ollut minkäänlaisia esikuvia ja se perustui kaikessa vapaaehtoisuuteen. Rauhan vuosikymmeninä, 1920- ja 30-luvuilla järjestö kehitti koko jäsenistön kattavan koulutus- ja toimintaohjelman, jonka hyödyllisyys ja tehokkuus tuli esille viime sotien aikana. Lotta Svärdin jäsenmäärä kasvoi tasaisesti vuodesta toiseen ja nousi 30-luvun lopulla reilusti yli sadantuhannen. Suurimmillaan järjestö oli jatkosodan aikana. Tuolloin lot-

tia oli noin 242 000. Väestömäärään suhteutettuna se oli maailman suurin naisten vapaaehtoisen maanpuolustusjärjestö.

Järjestön marraskuussa 1944 tapahtunutta lakkauttamista seurasivat vaikenemisen vuosikymmenet. Lottatoiminnan osuus ja arvo maanpuolustuksessa alkoi kuitenkin lopulta tulla esiin eri yhteyksissä 1980-luvun puolivälistä lähtien. Konkreettisesti lottien ja Lotta Svärd -järjestön merkitys sai valtiovallankin täyden tunnustuksen vuosina 1991 ja 2001

Finlandia-talossa pidetyissä tilaisuuksissa.

Lottien kunniaksi järjestetään ensi maaliskuussa *Lotta Svärd 90 vuotta* -tilaisuuksia. Lottien korkean keski-ikä, 88 vuotta, huomioon ottaen on katsottu parhaaksi hajauttaa 90-vuotisjuhlien vietto lähemmäs lottia eri puolille maata. Niinpä tilaisuuksia järjestetään Helsingin lisäksi viidellä paikkakunnalla. Juhlalista ensimmäinen on Turussa 19.3. ja muut neljä pidetään 20.3. Kouvolassa, Kuopiossa,

Rovaniemellä ja Seinäjoella. Alueellisten tilaisuuksien järjestämisestä vastaavat paikalliset lottaperinneyhdistykset. Helsingin tilaisuus on järjestön varsinaisena perustamispäivänä 23.3. Sen järjestäjinä toimivat Lotta Svärd Säätiö ja Suomen Lottaperinneliitto.

Vuoden lotta viidennen kerran

Lotta Svärd Säätiön hallitus on valinnut Vuoden Lotaksi espoolaisen Aune Raholan (88). Hän on syntynyt Tampereella. Rahola palveli talvisodan ajan väestösuojelukeskuksessa. Työtehtäviin kuului mm. viestien välittäminen eteenpäin, evakuoitujen muonittaminen sekä äitien ja lapsien ohjaaminen majapaikkoihin. Vuonna 1941 hän osallistui suojeluskunnan järjestämään radistikoulutukseen ja sai komennuksen Vite-

Aune Rahola

leen, Laatokan rannalle, missä hän palveli asemasodan aikana

noin vuoden. Tämän jälkeen hän siirtyi Tampereelle takaisin ja kuului mm. Tampereen paikallisosaston johtokuntaan.

Aune Rahola on ollut mukana Tuusulassa kunnan ja seurakunnan aktiviteeteissa sekä osallistunut vapaaehtoiseen sotilaskotiyhdistystoimintaan tiiviisti 50 vuoden ajan.

Tarkoituksena on antaa tunnustusta niin lotille kuin myös muillekin henkilöille, jotka ovat lottahengessä toimineet yhteiskuntamme hyväksi.

Suomen Lottaperinneliiton liittokokous ja Hengelliset päivät Pieksämäellä 9.–10.10.

Maamme 27 lottaperinneyhdistyksestä Pieksämäelle oli koontunut osanottajia 23 yhdistyksestä yli 100 henkeä. Liittokokous pidettiin lauantaina 9.10. Pieksämäen srk:n Uuden kirkon seurakuntakeskuksessa. Pieksämäen seudun Lottaperinneyhdistyksen puheen-

johtaja **Anna-Liisa Väisänen** toivotti kokouksen osanottajat tervetulleeksi. Liittokokouksesi- telmän ”Otto Aarnisalo ja Sisälähetysseura Sortavalasta Pieksämäelle” piti rovasti **Kirsti-Maija Paananen**. Liittokokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pieksämäen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Soili**

Moilanen. Lottaperinneliiton puheenjohtajaksi toimikaudeksi 2011 – 2013 valittiin uudelleen **Sirkka-Liisa Hollmén**. Kokouspäivä jatkui kiertoajelulla. Päivät jatkuivat sunnuntaina 10.10. messulla klo 10.00 Pieksämäen Uudessa kirkossa. Kanttori **Harri Kiviluoto** ja Mikkelin Sotilassoittokunta huolehtivat musiikista. Yhdistyksemme jäsen pastori **Mari Lappi** saarnasi. Päiväjuhlan musiikista huolehti Savon Sotilassoittokunta. Juhlaesitelmän piti YTL **Leena Karppinen**. Lotta **Helka Visuri** muisteli lotan puheenvuorossaan koulutytön tunnelmia kesken koulutunnin tapahtuneesta ensimmäisestä ilmapommituksesta. Tilaisuus päättyi Savolaisen lauluun. Seuraavat liittokokous- ja perinnepäivät vietetään Vaasassa lokakuussa 2011.

Anna-Maija Ikäläinen

Lottaperinneliiton juhla alkaa.

Lotta Svärdin perustamisen alueelliset 90-vuotisjuhlat

Turussa

Lauantaina 19.3.2011
Klo 14.00 Juhla Sigyn-sali

Kouvolassa

Sunnuntaina 20.3.2011
Klo 10.00 Messu Kouvolan Keskuskirkko
Klo 13.00 Pääjuhla Kouvolan kaupungintalon juhlasali

Kuopiossa

Sunnuntaina 20.3.2011
Klo 13.00 Ekumeeninen hartaus ja juhla, Kuopion Musiikkikeskus

Rovaniemellä

Sunnuntaina 20.3.2011
Klo 10.00 Jumalanpalvelus Rovaniemen kirkko
Klo 13.15 Juhla Someroharjun varuskunnan Muonituskeskus

Seinäjoella

Sunnuntaina 20.3.2011
Klo 10.00 Messu Lakeuden Risti
Klo 13.00 Juhla Lakeuden Risti

Yksityiskohtaiset tiedot ja ilmoittautumiset paikallisten lottaperinneyhdistysten kautta.

Helsingissä

Keskiviikkona 23.3.2011
Klo 13.00 Kansallisoopperan tiloissa

Pääkaupunkiseudulla yksityiskohtaiset tiedot ja ilmoittautumiset Uudenmaan Lottaperinneyhdistyksen kautta, s-posti sirkka.harjula@elisanet.fi . Muualta Uudeltamaalta tiedustelut ja ilmoittautumiset tulee osoittaa Lotta Svärd Säätiöön, s-posti pirjo.kauhanen@lottasaatio.fi Puhelin (09) 4770 2884

APU VIRTSANKARKAILUUN

MediSet-tuotteet

- Varmuusalusasut
- Vuodesuojat
- Uimahousut
- Irtosuojat
- Ympäristöystävälliset
- Kestävät yli 200 pesukertaa
- Mukavat
- Huomaamattomat

Tilaa ilmainen esite
0400 223 446

www.divisa.fi • info@divisa.fi
Maahantuonti ja myynti

Med målmedvetna steg tillsammans framåt

Grunderna för Finlands Krigsveteranförbunds framtidsplanering skapades år 2001 genom den enkät, som mångsidigt gav en kartläggning av föreningarnas synpunkter och önskemål angående inriktningen av förbundets verksamhet under kommande år. Den åtgärdslista, som uppgjordes till förbundsdagarna i Lahtis år 2002 på basen av enkäten, kan anses utgöra begynnelsen till förbundets framtidsplanering. Om den första egentliga framtidsplanen och stadgeändringen beträffande makornas/makarnas och ankornas/änklingarnas medlemskap beslöts i St Michel 2006. Den administrativa strukturförändringen, varom beslöts i Åbo 2008, har visat att den fungerar och det första framtidsseminariet fick fram grundfakta beträffande den då rådande situationen. Förbundsmötet senaste år i Kuopio gav för den nu aktuella två-års perioden i uppgift, att ta fram alternativa modeller för övergången till traditionseran. Förberedelsevis har man under den gångna hösten dryftat uppdraget och kommer så att fortsätta i den arbetsgrupp, som tillsatts gemensamt av fullmäktige och styrelsen.

För styrningen av planeringsarbetet har man skisserat Krigsveteranförbundets organisation med ett tidsperspektiv till år 2020 som tillräckligt långt. Vi utgår ifrån, att vi förmodligen har betydligt mindre antal medlemsföreningar vid den tidpunkten och beteckningen på dem har kunnat ändras till traditionsförening. På samma sätt har distriktenas antal gått ned. Den slutliga situationen blir antagligen den, att omsider är Krigsveteranförbundet eller dess "tradi-

tionsförbund" en stark självständig enhet i Traditionsförbundet Eklövet.

Ett centralt ämne att dryfta är, huruvida man skall övergå från de nuvarande krigsveteranföreningarna till stöd- och traditionsföreningar och sedan vidare till traditionsföreningar eller direkt till ett glesare traditionsföreningsnätverk. Administretingen av traditionsskedet bör också ha tydliga förpliktelser att stöda krigsveteranerna, deras makor/makar och ankör/änklingar. I resultatet av detta arbete bör man även försöka svara på frågan, när föreningen upphör att verka som krigsveteranförening.

De lösningar man gjort under det gångna decenniet har visat sig vara gjorda vid rätt tidpunkt och träffat rätt, även om det hörts kritiska röster om de långsamma stegen framåt. Med besluten har man styrt utvecklingen av förbundet mot traditionstidevarvet på sätt, som veteranerna godkännt; kanske tidpunkten har känts vara långt borta. Den stora utmaningen för arbetsgruppen är att också utveckla en löst bunden stegvis modell för att få till stånd likriktade åtgärder att styra med på förbundsorganisationens alla nivåer.

Framför oss har vi ett spännande arbete med många olika skeden även inom föreningarna, då de själva tar del i detta arbete. Förändringen är avskräckande endast då man inte själv varit med och påverkat besluten. Under arbetets gång kommer veteranerna att höras såsom principen varit och även framdeles kommer att vara.

Finn-Göran Wennström
Översättning: Holger Strandberg

Veteranförmåner 2012 till behandling

Delegationen för Finlands veteranförbund (VEVA) behandlade på sitt möte den 28 januari organisationernas förslag till förbättrande av veteranernas förmåner i statsförslaget för år 2012. Tre organisationer, som företräder frontveteranerna, nämligen Finlands Krigsveteranförbund, Frontmannaförbundet och Frontkvinnornas Förbund, vilka tillsammans representerar ungefär 45 000 veteraner från våra krig, har sedan slutet av senaste år uppgjort gemensamma linjer för sina målsättningar. I dessa finns fyra realistiska mål:

Valet av frontveteraner till rehabilitering bör grunda sig på en årligen genomförd bedömning av veteranens rehabiliterings- och servicebehov. Anslaget för rehabilitering bör bevaras på 2010 års nivå (34,1 milj. euro), varigenom alla frontveteraner skulle få en årlig rehabiliteringsperiod.

För alla veteraner, som innehar fronttecken, ordnas på kommunens försorg stödande serviceåtgärder för hans/hennes grundbehov, så att han/hon själv skall reda sig hemma. Behovet av tilläggsanslag är för detta ändamål 12,3 milj. euro.

Veterantillägget höjes till 200 euro/månad.

Genomföres en utredning och uppgöres grunderna för veteranens möjlighet att få komma till periodvis eller deltids vård i sjuk- och brödrahemmen.

Organisationernas förslag kan man närmare ta del av i Valbilagan i denna tidning, sidan 2. Krigsinvalidernas Brödraförbund har gjort ett eget förslag om nedsättande av gränserna för skadegraderna. Båda förslagen har sänts till Delegationen för frontveteranärendena som en gemensam framställning.

Uppgifter om Valbilagan
Krigsveterantidningen och Frontveteranförbundets tidning Veteranen publicerar en gemensam valbilaga inför kommande riksdagsval. I bilagan finns de nuvarande riksdagspartiernas ställningstaganden till förbättrandet av veteranernas möjligheter att reda sig själva hemma samt också kandidaternas egna budskap.

De som är intresserade av veteranärenden kan här få stöd för sitt röstningsbeslut. Alla veteraner har orsak att rösta på en kandidat, som engagerar sig i veteranfrågor. Under följande regeringsperiod (2011 – 2015) kommer antalet veteraner att minska med hälften från nuvarande 51 000. Under denna period finns det även möjligheter att förbättra veteranernas levnadsförhållanden. Omsorgen om veteranärendena är nu på slutrakan.

Markku Seppä
Översättning: Holger Strandberg

Sähö-Arktia Oy Oulu	atex	Directio Oy Paimio
Paraisten Puhtaanapito Oy Ab Parainen	Nuohouspalvelu Kari Hämäläinen Pattijoki	AH-Rakenne Häyrinen Ky Pernaja
Veljekset J&J Halonen Perniö	Pieksämäen Autokunta KTK Pieksämäki	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Oy Herrfors Ab Pietarsaari	Aritalo Oy Pirkkala	Program Production Ltd Pori
Sata-Kuulo Oy Pori	Technip Offshore Finland Oy Pori	Porin Puutuote Oy Pori
Hanapojat Oy	Höglund&Höglund Öb Porvoo	MG-Trans Ky Porvoo

Veteranernas förmåner år 2011

Fronttillägget

45,82 euro/månad

Fullt extra fronttillägg

Om sökanden inte har andra pensionsförmåner, som skulle åstadkomma en nedsättning av det extra fronttillägget, erlägges åt honom största möjliga fronttillägg:

åt ensamstående 221,27 euro/månad

åt gift eller samboende 191,45 euro/månad

Veterantillägget

50,20 euro/månad

Veterantillägget erlägges åt person, som erhåller extra fronttillägg och därtill förhöjt eller högsta vårdstöd.

Förutsättningarna för att erhålla veterantillägget:

Om du erhåller extra fronttillägg och är i behov av hjälp av annan person för att dagligen reda dig själv.

Klargör för vårdande läkaren behovet av vård och stöd, be att få av honom intyg för vårdstöd från FPA.

Lämna läkarintyget och andra erforderliga handlingar till FPA:s lokala byrå.

Om dig beviljas förhöjt eller högsta vårdstöd, erlägger FPA utan särskild ansökan veterantillägget, då FPA har kännedom om förutsättningarna för erläggande av tillägget.

Pension åtnjutandes vårdstöd

Grundvårdstöd 57,55

– veterantillägg erlägges ej

Förhöjt vårdstöd 143,27

– veterantillägg erlägges

Högsta vårdstöd 302,96

– veterantillägg erlägges

Anhörigvårdares vårdarvode år 2011

Med stöd för anhörigvård avses erläggande av vårdarvode och/eller servicetjänster för trygghet av vård eller annan omsorg hemma hos åldring, invaliderad eller sjuk person. Stöd för anhörigvård kan beviljas, om en person behöver vård el-

ler omsorg på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller invaliditet eller annan motsvarande orsak. Avtal om anhörigvård uppgöres mellan kommunen och vårdaren. Till avtalet fogas vård- och serviceplan. Avtalet är i kraft tills vidare. Minimibeloppet för vårdarvode är fr.o.m. 1.1.2011 353,62 euro i månaden. Under vårdmässigt tungt övergångsskede erlägges ett vårdarvode om minst 707,24 euro/månad.

Garantipension 1.3.2011

Lagen om garantipension träder i kraft 1.3.2011. Garantipension kan sökas från FPA fr.o.m. februari månad.

Garantipension kan erläggas endast om alla dina pensioner före skatt tillsammans underskrider 687,74 euro/månad. Storleken av garantipensionen påverkas av alla dina övriga pensioner du erhåller i Finland och från övriga länder. De avdras till 100% från garantipensionens fulla belopp. Till pensionerna räknas även t.ex. änkepensioner och olycksfalls-pensioner. I lagen om garantipension finns noggrann förteckning över de pensioner, som skall avdras vid fastställande av garantipensionen. Däremot minskas inte garantipensionen av vårdstöd, fronttillägg, ej heller av pension tillhörande stöd för barn. Förvärvsinkomster, kapitalinkomster och förmögenhet påverkar ej garantipensionen, ej heller anhörigvårdarstödet.

Fpa sänder i slutet av januari en skrivelse med på förhand ifylld ansökningsblankett till de, som erhåller full folkpension. Sådana finns ung. 86 000. När du får skrivelsen, använd då i första hand den på förhand ifyllda blanketten. Du kan returnera den utan postporto i svarskuvertet. Ansökningsblanketter erhålles i februari från FPA:s byråer och från internet. Garantipension kan man också fr.o.m. 1.2.2011 söka utan ansökningsblankett

genom att ringa till FPA:s byrå för pensionsärenden **020 692 202** vardagar kl 8 – 18.

Beträffande garantipensionen gäller en 6 månaders retroaktiv ansökningsstid. Pension beviljas fr.o.m. 1.3. även om man skulle ansöka först i september. FPA försöker på allt sätt förvissa sig om att alla, som är berättigade, även erhåller denna pension. Garantipensionen är skattepliktig inkomst. Garantipensionen påverkar bostadsbidraget och familjens eventuella utkomststöd på samma sätt som övriga pensioner.

Ett exempel

Ensamstående pensionär, vars andra pension är full folkpension (586,46 euro på 2011 års nivå), får i garantipension 101,28 euro/mån. I parförhållande boende pensionär, vars enda pension är full folkpension (520,19 euro/mån.), får i garantipension 167,55 euro/mån. Sålunda är minimipensionen densamma 687,74 euro/mån. oberoende av familjeförhållanden.

I anstaltvård varande bör få dispositionsmedel

Folkpension, fronttillägg och vårdstöd erlägges åt i vårdanstalt varande. Kommunen kan uppbära för i långtidsvård varande pensionstagare en avgift, som baserar sig på dennes pensioner och andra inkomster, men bör avdela 15% av inkomsterna eller minst 97 euro/mån. för eget behov. **Fronttillägg beaktas inte som inkomst vid fastställande av avgiften för anstaltvård.**

Lagstiftningen angående rehabilitering följer tillsvidare Statskontorets direktiv för år 2010

(Statskontorets direktiv till kommunerna 2010 www.valtiokonttori.fi)

Anni Grundström
Översättning: Holger Strandberg

Rekreationsvecka 28.3-1.4.2011 på Folkhälsan Botnia / Norrvalla

För veteranänkor och veteranhustrur

- Logi i dubbelrum
- Morgonmål, lunch och middag
- Simning
- Vattengymnastik x 2
- Grupp-gymnastik x 3
- Föreläsningar om motion och mat
- Massage x 1
- Fri tillgång till gymnastiksalen (ledare med första gången)
- Kvällsprågram (husets eget)
- Hobbyrum står till förfogande

de (för materialet debiteras)

- Programmet börjar med information om veckans program. Kort rundtur i huset.

Denna semester ordnas gemensamt för Vasa Krigsveterandistrikt och Södra Finlands Krigsveterandistrikt. Ansökan adresseras till Tuula Harjunpää, Vasa Krigsveterandistrikt Vasasplanaden 15 J 65100 Vasa senast den 28.2.2011

Tuula Harjunpää

SURE FIRE
SUOMEN REHTORIT RY FINLANDS REKTORER RF

BW HOTELLI APOLLO

Asemakatu 31-33, 90100 Oulu

Puh. (08) 522 11

www.hotelapollo.fi

Levin Huoneistolomat Oy

LEVI

www.levinhuoneistolomat.fi

RAUTIA
Jotta onnistuisit kerralla

Oy Hilding Andersson Ab

Borgå

UM-Asennus Oy

Porvoo

Kuljetusliike Kim-Johan Nuikka Ky

Porvoo

Kaijala Ky

Pudasjärvi

Veikko Heinonen Oy

Punkaharju

Metsäkoneyhtymä M&M Kolin Ay

Pyhtää

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Tapahtumia 1941

- 4.1. Uusi hallitus J.W.Rangelin johdolla nimitetään.
- 24.1. Pääesikunnan operatiivinen osasto esittää ulkomaanosastolle, että Neuvostoliiton alueen tiedustelua keskitetään: rajan takainen alue jaetaan 33 tiedustelualueeseen ja partiointista vastanneet alatoimitot ryhmitetään uudelleen.
- 29.1. Helsingin raastuvanoikeuden 23.12.1940 lakkauttama Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura lopetetaan.
- 6.2. J.K.Paasikivi ehdottaa Petsamon alueen luovuttamista Neuvostoliitolle muualta saatavaa korvausta vastaan.
- 10.2. Puolustusvoimain ylipäällikkö Mannerheim pyytää vapautusta tehtävästään.
- 11.2. Presidentti Risto Ryti keskustelee Mannerheimin kanssa ja saa tämän perumaan eroanomuksensa.
- 15.2. Puukaasuttimet tulevat pakollisiksi Suomessa muissa kuin diplomaatti- ja hälytysajoneuvoissa.
- 19.2. Paasikivi pyysi eron lähettilään tehtävästä.
- 23.2. Neuvostoliitto asettaa Suomelle määräajan Petsamon kaivostoiminnan järjestämiseksi sen toivomalla tavalla.
- 28.2. Rautatiekuljetusten ja -suojelun johto siirretään asetuksella sodan aikana rautatiehallitukselta päämajan rautatieosastolle, jonka johtoon nimitetään eversti J.V.Hovinen.
- 7.3. Suomen ja Saksan uusi kauppasopimus lisää merkittävästi maiden välistä kauppavaihtoa.
- 12.3. Suomen ulkoministeri Rolf Witting ilmoittaa Saksalle, että Suomi sallii SS-joukkojen värväyksen. Suomessa keskustellaan vilkkaasti värväyksen ehdoista.
- 20.3. Tekstiilituotannon turvaamiseksi takavarikoidaan kaikki maassa oleva villa ja villalumpu.
- 27.3. Saksan lähettiläs Wipert von Blücher ilmoittaa Suomen hallitukselle, että maan ei tarvitse huolestua, vaikka nikkelineuvottelut Neuvostoliiton kanssa katkeaisivatkin.
- 30.3. Moskovan radio kertoo, että valmistelut seuraavaa kutsuntaa varten on aloitettu. Karjala-Suomen alueella kiinnitetään erityistä huomiota hiihtäjien koulutukseen.

Välirauha kypsyi tammi-helmikuussa 1941 kauppasodaksi

Monesta toisen maailmansodan ajan tapahtumasta tulee kuluneeksi näinä aikoina 70 vuotta. Suomenkin kohdalla elettiin tammi-helmikuussa 1941 kriittisiä hetkiä. Erityisen haavoittuvaksi Suomen teki silloin se, että korkeimmassa valtionjohdossa oltiin jossakin määrin erimielisiä siitä, mikä olisi paras tapa vastustaa Neuvostoliiton yhä uhkaavimmiksi käyneitä painostustoimenpiteitä.

Raskainta ja epäilyttävintä oli venäläisten painostus Petsamon nikkelin kohdalla. Suomalaisten onnistuttua pitkittämään kysymyksen lopullista ratkaisua yli puoli vuotta, laantuivat lopulta venäläistenkin vaatimukset. Mikä ratkaisi asian?

Neuvostoliiton painostus jatkuu

Neuvostoliitto joutui tyytymään talvisodan rauhassa vain minimimitavoitensa saavuttamiseen. Suomen sotilaat pystyivät äärimmäisin ponnistuksin torjumaan venäläisten hyökkäykset ja maaliskuussa 1940 pelko ranskalais-brittiläisen armeijan väliintulosta sai venäläiset taipumaan rauhaan, joka todellakin heidän näkökulmastaan oli vain välirauha. Suomi kuului edelliselojuun 23. päivänä solmitun Saksan/Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimuksen salaisen lisäpöytäkirjan mukaan edelleen Neuvostoliiton etupiiriin. Kremlissä jäätin odottamaan nyt tilaisuutta ottaa Suomi lopullisesti haltuun - suursodan avoimessa tilanteessa kuitenkin niin vähin sotilaallisina ponnistuksina kuin vain olisi mahdollista.

Painostus alkoi heti maaliskuun 13. päivänä solmitun rauhansopimuksen jälkeen. Suomalaisten sietokykyä kokeiltiin ensimmäisenä rauhansopimuksen ehtojen tulkinnassa. Venäläisten

mukaan luovutettavaan alueeseen, siis ensisijaisesti Karjalaan, kuului myös siellä ollut omaisuus taloineen ja tuotantolaitoksineen. Suomalaisten mielestä rauhansopimuksessa luovutettiin vain maa- ja vesialueita. Toinen rauhansopimukseen liittyvä tulkinta koski Jääsken kunnassa olevaa Enson tehdastaajamaa. Se oli jäämässä tarkasti karttaa lukemalla Suomen puolelle, joskin raja-alueelle. Venäläiset tulkitsivat toisin ja varmuuden vuoksi rajalinjaan tehtiin sitten tarpeellinen mutka.

Tämä oli vasta alkusoittoa. Huhtikuussa Saksa hyökkäsi Norjaan ja työn-tyi kevään kuluessa Ruijaan, Suomen naapuriksi ja vain noin 100 kilometrin etäisyydelle Murmanskista, venäläisille tärkeästä satamakaupungista. Neuvostoliitolla alkoi olla kiire Suomen haltuunotossa. Suora rintamahyökkäys olisi tullut kuitenkin kalliiksi - sen oli talvisota opettanut - ja siihen ei Stalinilla ollut sillä hetkellä halua eikä ilmeisesti valmiuttakaan.

Toukokuussa Helsingissä perustet-

tiin Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura. Seura sai toimintaohjeita Moskovasta ja se järjesti monenlaisia mielenosoituksia ja rettelöitä, tarkoituksenaan häiritä normaalia yhteiskunnallista elämää. Tämänkään seuran tarkoituksiperistä ei ollut varmuutta, mutta ainakin sen epäiltiin toimivan nimenomaan rauhanomaisen rinnakkaiselon vastaisesti.

Pienet rajaloukkaukset jatkuivat ja kesäkuussa venäläiset ampuivat alas Tallinnasta Helsinkiin matkalla olleen Aero Oy:n Kaleva-nimisen matkustajakoneen.

Kesäkuun lopulla Neuvostoliiton ulkoministeri Molotov ilmoitti Suomen Moskovana lähettiläälle J.K. Paasikivelle, että Ahvenanmaata ei sitten saa varustaa eikä linnoittaa ja siellä olevat vähäiset puolustuslaitteetkin pitää purkaa. Kysymys oli Suomen puolustuksen kannalta sotatilanteesta tärkeästä strategisesta alueesta eikä Suomi olisi halunnut jättää eteläistä merialuettaan puolustamatta. Alistuttava kuitenkin oli, tosin usean kuukauden vastaanpannon jälkeen.

Suomalaisia arveluttivat myös venäläisten vaatimat junakuljetukset Hangon vuokra-alueelle. Sinnehan pääsi meritsekin, mutta venäläiset halusivat omat junansa myös Suomen rautateille. Suomalaisten oli suostuttava.

Elokuussa venäläiset kokosivat tiedustelutietojen mukaan sotilasjoukkojaan rajan tuntumaan Kannaksella. Se aiheutti tietysti suurta huolta Suomessa

Rangelin hallitus ensimmäisessä istunnossaan vuoden 1941 alussa. Pääministerin vasemmalla puolella puolustusministeri Walden ja ulkoministeri Witting.

Sotiemme veteraanit

Suomen Sotaveteraaniliitto ry

Rintamaveteraaniliitto ry

Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton

2011
EDUSKUNTAVAALIEN
VAALILIITE

Veteraanit ja eduskuntavaalit

Suomen Sotaveteraaniliiton äänenkannattaja Sotaveteraanilehti ja Rintamaveteraaniliiton äänenkannattaja Veteraanilehti päättivät julkaista yhteisen vaaliliitteen eduskuntavaaleista 2011. Liitteeseen pyydettiin nykyisiltä eduskuntapuolueilta niiden kannanotto kysymykseen miten veteraanien kotona selviytymiseen liittyviä asioita tulisi parantaa. Samalla toivottiin esittävän myös kannanotto tulevaa hallitusohjelmaa varten.

Vaaliliitteestä veteraaniperheet ja työssämme mukana olevat nuoremmat tukijat saavat tietoa oman äänestyspäätöksensä tueksi.

Tulevan hallituskauden (2011-2015) aikana on vielä mahdollista parantaa sotiemme veteraanien elinoloja. Oheisessa tekstissä on veteraanijärjestöjen ehdotus vuoden 2012 valtion talousarvioon.

Veteraani. Käytä äänestys-oikeuttasi.
Äänestä veteraaniasian sisäistänyttä ehdokasta.

Aarno Strömmer
Suomen Sotaveteraaniliiton
puheenjohtaja

Onni Toljamo
Rintamaveteraaniliiton
puheenjohtaja

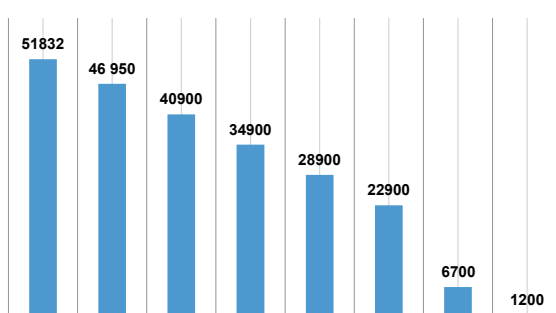
Veteraanien tukeminen hallitusohjelmaan

Seuraavan hallituksen ohjelman tulee sisältää veteraanien kotona selviytymisen tarvitsemat palvelut heidän viimeisinä elinvuosinaan. Hallituskauden aikana sotiemme veteraanien määrä pienenee alle puoleen. Nyt on viimeinen hetki tukea kunniakansalaisiamme.

Sotiemme veteraanit tarvitsevat palveluita kotiin sekä heidän ikänsä ja kuntosensa huomioiden kuntoutusta laitoksessa, lähikuntoutuspaikassa tai tuotuna kotiin.

Lukumäärätietoa rintamaveteraaneista

Rintamaveteraanien määrä 2010-2015, 2020,2025
(arvio Kela)

2010	51 832
2011	46 950
2012	40 900
2013	34 900
2014	28 900
2015	22 900
2020	6 700
2025	1 200

Nyt on viimeiset ajat tukea sotiemme veteraaneja.

Sotiemme veteraanien etuuksien parantaminen 2012

Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto, jotka edustavat noin 45 000 sotiemme veteraania, esittävät veteraanien etuuksien parantamista jäljempänä esitetyillä toimenpiteillä. Niillä varmistetaan keski-ikästään 88-vuotiaille ikääntyville veteraaneille sekä puolisoille kotona selviytymistä tukevien arkipäivän palvelujen saaminen ja lunastetaan lupaus hoitaa sotiemme veteraanit erityisryhmänä ja kunniakansalaisina.

85 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista miehistä yli 90 %:lla on rintamasotilastunnus ja lähes 20 %:lla samanikäisistä naisista on rintamapalvelustunnus. Veteraanien määrä vähenee nopeasti, joten toimenpiteillä on kiire.

1. Veteraani vuosittain kuntoutus- ja palvelutarpeen arviointiin

Kaikille veteraaneille tehdään vuosittain kuntoutus- ja palvelutarpeen arviointi kotona tai oman kunnan terveystieteiden vastuuosastolle kutsuttuna. Kuntoutuksen hakumenettely poistuu, kun siirrytään vuosittain tarkastukseen. Arvioinnissa esille tulleet palvelut turvataan veteraaneille. Näin palvelut kohdentuvat tarveharkintaisesti ja kustannustehokkuus lisääntyy.

Kuntoutusmuotoa valittaessa otetaan huomioon veteraanin oma toive. Aviopuoliso voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa myös avo- ja kotikuntoutukseen samoin perustein kuin laitospalveluun. Erityinen painopiste tulee kohdistaa kotikuntoutuksen lisäämiseen. Uusissa toimintamalleissa tukeudutaan tutkimuksista saatavaan tietoon. Toimenpiteillä turvataan veteraanin asumista mahdollisimman pitkään kotonaan ja siirretään laitoshoidon joutumista.

Kuntoutusmäärärahan pitäminen vuoden 2010 tasolla (34,1 milj. euroa).

2. Kotona selviytymistä tukevien palveluiden ulottaminen koskemaan palveluja tarvitsevia sotiemme veteraaneja

Kaikille rintamatunnuksen omaaville veteraaneille palvelutarpeeseen perustuen järjestetään veteraanin kotona selviytymistä tukevinä toimina kunnan toimesta veteraanin tarvitsemat palvelut:

- ateriapalvelu
- pyykki- ja siivouspalvelu
- kuljetus- ja asiointipalvelu
- turvapuhelin

Valtion talousarvioon 12,3 milj. euron määräraha

3. Veteraanilisän nostaminen

Ylimääräistä rintamalisää ja Kelan korotettua tai ylintä hoitotukea saavalle veteraanille veteraanilisä nostetaan 200 euroon kuukaudessa. Näiden veteraanien kokonaistulo kuukaudessa on tuhannen euron tasolla kuukaudessa. Pienituloiset ja eniten hoitoa tarvitsevat veteraanit voivat hankkia tarvitsemiaan palveluita.

Tarvittavan määrärahan varaaminen

4. Jaksoittainen laitoshoido

Veteraani voi päästä jaksotaiseen tai osa-aikaiseen hoitoon sairaus- ja veljeskodeissa. Valinta tehdään terveydellisin perustein.

Laaditaan selvitys ja perusteet miten toiminta käynnistetään vuonna 2012

Suomen Sotaveteraaniliitto ry

Aarno Strömmer
liiton puheenjohtaja

Markku Seppä
toiminnanjohtaja

Rintamaveteraaniliitto ry

Onni Toljamo
liiton puheenjohtaja

Pirjo Jaakola
toiminnanjohtaja

Rintamanaisten Liitto ry

Kaarina Peltola
liiton puheenjohtaja

Soili Mylly
toiminnanjohtaja

Veteraanien toimintakyky turvattava

Veteraanien kotona selviytymistä on tuettava niin pitkään kuin se on mahdollista huomioiden veteraanin oma toimintakyky ja halu. Avainasemassa ovat kotiin vietävät palvelut. Veteraanipalveluiden yhteydessä puhutaan usein vain kuntoutuksesta. Muita tärkeitä palveluita ovat ateria-,

kauppa-, kuljetus tai siivouso- palvelut sekä kotisairaanhoido.

Kaikille veteraaneille tulee laatia yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen, veteraanin itsensä ja hänen niin halutessaan myös hänen läheistensä kanssa palvelutarpeen arviointi, jonka perusteella jokainen veteraani saa räätä-

löidyn palvelukokonaisuuden. Tällaisen toimintamallin juurruttaminen on alkamassa ja se tulee saada koko maan kattavasti käyttöön.

Kotona asumista tukevien palveluiden rinnalla tulee myös kehittää mahdollisimman kodinomaisia laitoshoitovaihtoehtoja.

Veteraanijärjestöjen esitykset on otettu huomioon peruspalveluministeri Risikon aloitteesta sosiaali- ja terveysministeriössä laaditussa yhteenvedossa lähivuosien kehittämistarpeista sotainvalidi- ja veteraanipolitiikan osalta.

Hallitusohjelmassa tulee huomioida veteraanien asema

ja palvelut omana kohtanaan. Myös kaikki vanhusväestön palveluiden kehittäminen tulee luonnollisesti koskemaan veteraaneja.

Kansallinen Kokoomus
Jyrki Katainen
Puheenjohtaja

KOKOOMUS

www.jyrkihaapala.fi

Arjen turvallisuuden rakentaja ja ammattilainen
Eduskuntaan

Komisario Jyrki Haapala

KOKOOMUS
Pohjois-Savo

Jyrki Haapala

Ilmoittaja: Sirpa Alho-Törrönen

Puhtautta politiikkaan!

Alho-Törrönen
Sirpa
KOKOOMUS

Pohjois-Savo

Sairaanhoidon hoitaja, diakonissa, yrittäjä, Savon yrittäjien pj.

JUHA REINI

Potkua Poliitiikkaan!

Äänestä
JUHA REINI
eduskuntaan.

Aktiivisten ihmisten ja koko Pohjanmaan puolesta. Anna sinäkin äänesi liikkuvalla Suomelle!

www.juhareini.fi

KOKOOMUS

Edelleen Sotaveteraanien asialla!

Maanpuolustus ja kansalaisten arjen turvallisuus ovat ykkösasioita.

Kansalainen on aina keskiössä - hallinto on vain apuväline.

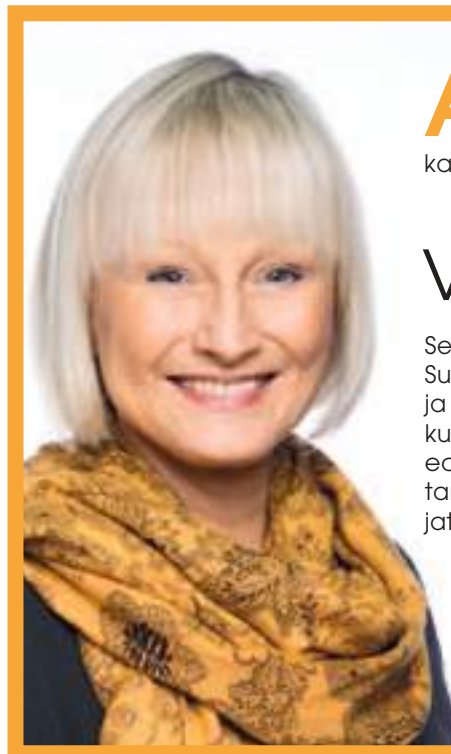
EERO AKAAN-PENTTILÄ
Kokoomus-Uusimaa

Suomalainen ei periksi anna. Kunniavelka velvoittaa. Tervehtien,
Ilkka Kanerva

KOKOOMUS

Arja Karhuvaara
kansanedustaja, erik. fysioterapeutti

Veteraania ei jätetä!

Seniorit ovat yhteiskunnan voimavara ja arvokas osa Suomen historiaa. Etenkin maamme puolustaneiden ja uudelleen rakentaneiden veteraanien hyvinvointiin, kuntoutukseen ja hoiva-asumiseen on panostettava edelleen. Siihen työhön olen valmis suuntaamaan tarmoni jatkossakin. Mikäli saan valtuutuksenne myös jatkokaudeksi eduskuntaan.

www.arjakarhuvaara.fi

KOKOOMUS
Helsinki

©/Arja Karhuvaara

Kansanedustaja,
Eduskunnan puhemiesneuvoston jäsen

Raija Vahasalo

"Ikäihmistön toimeentulo on turvattava"

KOKOOMUS
UUSIMAA
Raija Vahasalo

Maksaja: Juha Joutsenlahti tukiyhdistys

Tärkeintä on oikeudenmukaisuus.
KETÄÄN EI SAA JÄTTÄÄ YKSIN.

Juha Joutsenlahti

JUHA JOUTSENLAHTI

KOKOOMUS
Satakunta

Raimo Kostamovaara
kapteeni evp.
Inari/Tervola

"Kokemus ja tahto ei ole
tiukassa paikassa heikkous"

KOKOOMUS

VETERAANEJA
itsenäisyydestämme kiittäen

Kokoomus | Pirkanmaan vaalipiiri | www.satonen.fi

Arto Satonen
PELKKÄÄ ASIAA.

Jussi Viljanen - Pirkanmaa
Valmiina vastuuseen

- * Fysioterapeutti, yrittäjä
- * Kaupunginhallituksen Pj.
- * Naimisissa, kolme lasta

- Työn ja hyvinvoinnin kehittäjä
- Veteraaniperinnön jatkaja
- Perhe-elämän puolestapuhuja

Mainoksen maksaa Viljatalkoot ry

Tuomo Juntikka

Nostetaan Lappi yhdessä Suomen kasvumaakunnaksi!

"Yksin asiantuntemus ei riitä, vaan tarvitaan myös kykyä kantaa vastuuta tehdyistä päätöksistä.
Lappi on hyvä paikka elää ja asua."

KOKOOMUS

Äänestä Tuomo eduskuntaan
www.tuomojuntikka.fi

Tuomo Juntikka

SINÄKIN TIEDÄT MIKSI.

Turvallisuus on perusoikeus

EDUSTAJASI HÄMEESTÄ
Timo Saviniemi
KANSANEDUSTAJA 2011

www.timosaviniemi.fi **KOKOOMUS**

Mainonnan rahoittaa: Timo Saviniemi kansanedustaja 2011 tuki ry

Kunnioitetut sotiemme veteraanit:
nöyrin kiitos vapaasta Suomesta.
Hyvinvointimme ei olisi mahdollista
ilman Teidän uhrauksia.

Esko Kurvinen
insinööri, yrittäjä

KOKOOMUS

Eduskuntavaaliehdokas
Kokoomus

Ari Kekarainen

040 – 55 46 468
ari.kekarainen@netikka.fi
www.arikekarainen.fi

Markku Eestilä

*Sanansa mittainen,
oikeudenmukainen mies.*

Pohjois-Savon vaalipiiri

www.eestila.fi **KOKOOMUS**

ELIAS ERÄMAJA

VAPAATA SUOMEA
RAKENTAMASSA:

- VALTIOTIETEIDEN KAND.
- RES. ALIUPS. MERIVOIMAT

"OMA KOTI ON IHMISEN
PARAS PAIKKA."
"KIITOS VETERAANIT."

KOKOOMUS
UUSIMAA KNL

MITÄ MIELTÄ ITSE OLET?

Vastuuta Suomen rakentajista - sotaveteraaneista ja myös lapsenlapsistamme - tulevaisuuden rakentajista

Sari Rautio

lotan ja rintamaveteraanin pojantytär
neljän lapsen äiti
kansanedustajaehdokka
Kokoomus - Häme

**"Tasapainoisessa kodissa
kasvaa Suomen
tulevaisuuden turva."**

Pitkäsen Pasi,
Kaavi, Pohjois-Savo

KOKOOMUSwww.pitkasenpasi.fi

Toivo on aina yhteisessä
yrittämisessä.

Ulla Karvo

Kansanedustaja,
varatuomari
Lapin kokoomuksen pj

**Äänestä eduskuntaan
näkemystä, kokemusta
ja päätöksentekoa.**

www.HeikkiLyytinen.fi

Kenraaliluutnantti evp
Ilmavoimien komentaja 2005-2008

Maksaja Pirkanmaa 2020 Ry

Paula **RISIKKO**

Turnauskestävä.

WWW.PAULARISIKKO.FI

KOKOOMUS

Tämän ilmoituksen maksoi Paula itse.

Pauli
Pauli Partanen eduskuntaan
Keski-Suomen vaalipiiri
Kapteeni evp.
Jyväskylän kaupunginvaltuuston pj
www.paulipartanen.fi

Kokenut kunnallisjohdossa - Valmis vastuuseen.

TERHI
PIRILÄ-PORVALI
eduskuntaan

www.terhipirila.fi

KOKOOMUS

Veteraanien asiat on
saatava vihdoin kuntoon.

Kansanedustaja
Lyly Rajala

Oulu

ISÄNMAAN PUOLESTA

**Palvelukoti-
yrittäjä
MAARIT
HEIKKINEN
eduskuntaan**

KOKOOMUS KESKI-SUOMI
Maarit Heikkisen tukiryhmä

www.maaritheikkinen.fi

Tiukoissa paikoissa
vastuunkantaminen
ja osaaminen punnitaan.
**Vain teot
ratkaisevat.**

Timo Heinonen
kansanedustaja
KM-luokanopettaja
yrittäjä
www.timoheinonen.fi - 050-512 2760

**Sotiemme veteraanien
tavoitteiden puolesta.**

Olli Nepponen

Olli Nepponen
Kansanedustaja
Priikaatikenraali

Maksoin itse tämän ilmoituksen

Vahva vaikuttaja – arvot kunnossa

KOKOOMUS | Etelä-Savo

Oulun vaalipiirin kansan-
edustajaehdokka
(kokoomus), rehtori

Martti Turunen

Perusturvallisuutta läpi
elämän "vauvasta vaariin!"
www.marttiturunen.fi

**Kiitos teille
sotiemme veteraanit.**

Mikäli haluat katsoa mitä Viipuri on nyt,
kirjamme Aikamatka Viipuriin
on tehty Sinulle.

Saatavissa kirjakaupoista tai suoraan
meiltä tekijöiltä signeerattuina, hinta 45 €.

Mikko Mäntyniemi ja Pekka Kantanen
mikko@mikkomantyniemi.fi
p. 044 569 8745 / Mikko

www.mikkomantyniemi.fi

Veteraanien kotona asumista ja turvallista arkea on tuettava

Ikäihmisillä on oikeus laadukkaaseen, ihmisarvoa kunnioittavaan ja yksilölliset tarpeet huomioivaan hoitoon ja hoivaan.

Keskustan tavoite on edistää sotiemme veteraanien kotona selviytymistä. Siksi on panostettava etenkin veteraanien kuntoutukseen. Vuonna 2011

veteraanien palveluja parannetaan uudella kotihoidon mallilla. Se tukee veteraanien oma-toimisuutta ja itsenäistä selviytymistä kotona.

Jatkossa voimavaroja on lisättävä kuntouttavaan kotihoitoon, perhehoitoon ja erilaisiin yhdessä asumisen ratkaisuihin, kuten senioritaloihin ja osuus-

kuntapohjaiseen asumiseen. Yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa tulee lisätä veteraanien hoidon ja hoivan järjestämisessä.

Keskusta ei hyväksy veteraanien etuuksien ja palvelujen leikkaamista.

Keskustan tavoite on parantaa omaishoitajien asemaa.

Omaishoitajilla on suuri vastuu myös sotiemme veteraaneista.

Omaishoidontuki tulee siirtää Kansaneläkelaitoksen hoitettavaksi, jotta voidaan taata ihmisten yhdenvertaisuus tukea myönnettäessä. Omaishoitajien jaksamista on tuettava nykyistä paremmin vapaapäiväjärjestelyillä ja omaishoitaji-

en kuntoutuksella. Omaishoittoon tulee luoda tapoja, joissa hoidettava voi asua ja saada tarvitsemansa hoidon kotona myös omaishoitajan loman aikana.

Suomen Keskusta
Mari Kiviniemi
Puheenjohtaja

Ossi Martikainen
- Ihmislähtöistä päätöksentekoa Isänmaan hyväksi

Pohjois-Savon vaalipiiri

Markku Pakkanen
kansanedustaja,
Reserviläisliiton puheenjohtaja

Kymen vaalipiiri
www.markkupakkanen.fi

KIITOS,
VETERAANIT.

Sillanpään marssilaulun sanoin:

"Mitä lieneekään aarteita Suomessa, toki kallehin on vapaus."

Seppo Kääriäinen
Seppo Kääriäinen

Ilmoituksen maksaa Savo on kotimme ry.

Res. luutnantti isänmaan asialle eduskuntaan.

Tämän mainoksen maksaa Sastamalan Keskusta.

Pertti Hakanen
www.perttihakanen.fi
Pirkanmaan Keskusta

Paula Sihto
Kiitos sotiemme veteraanit.
Pidetään huolta huomista

Kansanedustaja,
erikoissairaanhoidtaja
Puh. 050 512 2580
www.paulasihto.fi

Keskusta.fi

Maksaja: Yhdessä ihmisen ja maakunnan parhaaksi ry

Veteraanien työtä suuresti
kunnioittaen

Juha Korkeaoja

Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja
Satakunta
www.korkeaoja.net

SATAKUNTA - MAHDOLLISUUKSIEN MAAKUNTA RY

Kiitos itsenäisestä
isänmaasta!

Marjaana Pitkäinen

MAATALOUS- JA METSÄTIEIDEN MAISTERI,
AGRONOMI, YRITTÄJÄ, SIILINJÄRVI,
POHJOIS-SAVON VAALIPIIRI

puh. 0400 579 168
www.marjaanapitkainen.fi

Marjaana Pitkäinen Eduskuntaan!

Maksaja: Marjaanan tukiyhdistys Savolaisella sisulla eteenpäin ry

Työtä taloutta turvallisuutta.

TIMO Korhonen
Kansanedustaja

Asiaa.

www.timo.korhonen.fi

Timo Korhosen tukiryhmä

KIITOS

Teille ei ole koskaan kyläksi

Mauri Salo
Kansanedustaja
Ehdolla Varsinais-Suomesta
0500 535 126 www.maurisalo.fi

anteropeiponen.fi

Arjen turvaa ja
elämänlaatua veteraaneille
Eduskuntavaaliehdokas, Pohjois-Savon vaalipiiri

Antero Peiponen
TURVALLISTA TULEVAISUUTTA

Veteraanit,
*Te olette kunniakansalaisia.
Korkeasta iästänne johtuen hoidon ja
hoivan tarve kasvaa.
Meidän sukupolvemme on nyt kannettava
vastuu ja huolehdittava Teistä.
Ilman Teitä ei sinivalkoinen lippumme
liehuisi vapaana.*

Lasse Hautala, kansanedustaja
ehdokkaana Vaasan vaalipiirissä

Nöyrä kiitos

Kiitän minulle Kitinkannuksen 20-vuotis-
juhlassa 7.1. myönnetystä Sotainvalidien
ansiorististä. Työ sotainvalidien ja
veteraanien hyväksi jatkuu.

Mika Lintilä, kansanedustaja, Kitinkannuksen hallituksen pj.
Kaikkien veteraanien edustaja myös huhtivaalien jälkeen.
050 5113080 • mika.lintila@eduskunta.fi • www.mikalintila.fi

Maanviljelijä
JARMO NYKÄNEN
Ehdolla eduskuntaan 2011

Puhdasta kotimaista ruokaa
itsenäisessä Suomessa

www.jarmonykanen.fi
Pohjois-Savo

Yhteytesi eduskuntaan.

Mirja Vehkaperä
kansanedustaja, Oulun vaalipiiri

Asiaa.

www.mirjavehkapera.fi

Olen ehdolla huhtikuun 2011 eduskuntavaaleissa.
www.annaolkkonen.fi

Oikeudenmukaisuus
Yhteisvastuullisuus
Tasa-arvo

Anna Olkkonen
Anna, ratkaiseva ääni.
Hyvinvoivan Itä-Suomen puolesta.

Keskusta.fi

Keskustanaisten Kuopion paikallisyhdistys

Jari Leppä
Kansanedustaja
(kesk.)
Maanviljelijä
Reservin kapteeni
Etelä-Savon vaalipiiri
www.jarileppa.fi
Ilmoituksen maksaja Jari Leppä

Mietaa tuloo.

Kiitos veteraaneille itsenäisestä Suomesta!

www.juhamieto.fi
Juha Mieto, Vaasan vaalipiiri

Veteraanit taistelivat Isänmaamme itsenäisyyden puolesta. Meidän tehtävämme on eduskunnassa varmistaa, että Isänmaamme itsenäisyys ja päätösvalta säilyy EU:sta huolimatta. Taistelu jatkuu suomalaisen työn ja yrittämisen puolesta!

Mikko Alatalo
Kansanedustaja
Liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsen

♥ Julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden turvaaminen

♥ Lasten ja nuorten hyvinvointi

♥ Puhdas luonto

Kaarina hoitaa.
www.kaarinasuhonen.fi

keskusta.fi
HÄME

Veteraanien ja ikäihmisten asialla

Tuomo Hänninen
Kansanedustaja

Oulun vaalipiiri
www.tuomohanninen.net

Ailan sydämellä eduskunnassa

- veteraanien toimeentulo ja kuntoutus turvattava
- omaishoitajien asemaa parannettava
- vanhusten ääni kuuluviin yhteiskunnassa

Aila Paloniemi kansanedustaja (kesk)
Ilmoituksen maksaja: Aila Paloniemi

www.ailapaloniemi.net • aila.paloniemi@eduskunta.fi • 050 511 3067

SUURIN KIITOS KUULUU VAPAUTEMME PUOLESTA TAISTELLEILLE!

Kansanedustaja • Pohjois-Savon vaalipiiri
www.elsikatainen.fi

ELSIKATAINEN

TYÖTÄ JA TURVAA SINULLE!

Lauri Oinonen
Keski-Suomesta edelleen eduskuntaan veteraanien, invalidien ja lottien puolustajaksi. Yleinen asevelvollisuus ja laaja reservi säilytettävä.

Kansanedustaja

Antti Rantakangas

Vahvan Pohjoisen Puolestapuhuja

Marisanna Jarva

Veteraanien työn arvostus tulee siirtää jälkipolville ja näkyä tekoina. Etenkin kotona asumista on tuettava riittävästi.

- Hallintotieteiden maisteri
- Reservin vänrikki ja aktiivireserviläinen
- Kansanedustajaehdokka, Oulun vaalipiiri

Marisanna.fi
Maksaja: Tahto Pohjoisesta ry

Isänmaan asialla

Veteraanien työtä kunnioittaen.

EERO REIJONEN
Rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan jäsen
Reservin majuri

Pohjois-Karjalan vaalipiiri

Pitkäjänteistä työtä sotiemme veteraanien puolesta.

Markku Laukkanen
kansanedustaja,
Karjalan liiton pj
Kymen vaalipiiri

www.markkulaukkanen.fi

Ilmoituksen kustantaa: Kymi-Karjala ry

Veteraaneista pidettävä huolta

Sotiemme veteraanien korkean iän johdosta heidän kotona selviytymisensä tukeminen on keskeistä lähivuosina. Rintamaveteraaniasian neuvottelukunnalla on asiassa suuri asiantuntemus, joka on myös puolueemme käytössä.

Avo- ja kotikuntoutuksen, joka perustuu kattavaan, vuositaiseen tarpeiden arviointiin, on otettava huomioon veteraanin yksilölliset tarpeet. Omasa kotiympäristössä asumisen tarvitetaan arjessa monenlaisia apua. Myös auttaja, puoliso, muu läheinen omainen tai hoi-

taja, tarvitsee tukea ja lepoa.

Sotainvalidien ja veteraanien kuntoutuksen ja hoidon yksiköissä on vuosien varrella kehittynyt ikääntyneiden palveluun liittyvää korkeatasoista ammattitaitoa ja osaamista sekä kykyä ohjata ja neuvoa kotona selviytymisen tukemisessa. Tähän on tarvetta edelleenkin.

Kuntoutuksen vaikuttavuutta on voitu merkittävästi lisätä yhteistyötä lisäämällä. Kuntien lähipalveluissa osataan auttaa terveydenhoidon, kotipalvelujen ja asumisen tarpeissa asiakkaan ja ammattihenkilön

läheisellä yhteistyöllä. Nyt pitäisi kyetä näkemään myös hallinnon ja kuntarajojen yli ja annettava yhteistyössä apua sinne, missä siihen on tarvetta. Järjestelmän hyvät käytännöt voivat veteraanien perintönä auttaa myös muita ikäihmisiä.

Hallitusohjelmassa on taattava riittävät resurssit veteraanien palveluiden ja toimeentulon turvaamiseksi.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
Jutta Urpilainen
puheenjohtaja

Pidetään yhdessä huolta toisistamme.

Tarja Eklund

Leipomotyöntekijä.
www.kolumbus.fi/tarja.eklund.
Eduskuntavaaliehdikas
Uusimaa

ETHÄN EMPINE, EDUSKUNTAAN LEMPINEN

- Matalankynnyksen lähipalvelut sosiaali- ja terveys- sekä sivistyspuoleen; unohtamatta peruspalveluita.
- Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyteen satsaaminen.
- Hämähämät työt kuriin.
- Työeläkkeitä ei leikata.

SDP Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Asioiden ajaja.

www.karilempinen.fi

KARILEMPINEN TUKIRYHMÄ

Rakel
H I L T U N E N

Veteraanit rakensivat meille yhteisvastuullisen maan. Pidetään heistä hyvää huolta.

Rakel Hiltunen
kansanedustaja

Rakel Hiltusen tukiryhmä

SDP Helsinki

Vesa Hynynen
Pohjois-Savo / Sonkajärvi
hieroja / junioripäällikkö

työelämässä sotaveteraanien ja sotainvalidien hoitajana 23 vuotta
Iisalmen Veljeskodissa

- nyt on aika lisätä veteraanien kuntoutusmäärärahoja

SDP Sonkajärven Sosialidemokraatit ry

SDP Pohjois-Savo

Kansanedustaja, sairaanhoitaja
Tuula Väättäinen
Eduskuntavaalit 2011

Yhteiskunnan on taattava hoiva ja huolenpito!

Tuula Väättäisen tukiryhmä

www.tuulavaatainen.fi

Tarjolla asiamieheksi eduskuntaan
Pohjois-Karjalasta
Taksiautoilija, yrittäjä
Kansanedustajaehdokka (sd.)

Jarmo A. Tolvanen
(Juuan Sotaveteraanit ry:n
pj 2000-2009)
Juuka puh. 0400 279340

KAI LINDROOS

Äänesi Arvoinen!

SDP

Kai Lindroosin tukiryhmä
Pirkanmaa

Veteraanien asialla
EERO HEINÄLUOMA

Eero Heinäluoman tukiryhmä / Itäkeskuksen sosialidemokraatit

SDP

VETERAANIEEN JA ELÄKELÄISTEN ASEMAA ON PARANNETTAVA.

JOUKO SKINNARI
lakimies, kansanedustaja
Eduskunnan talousvaliokunnan puheenjohtaja
II valtiovarainministeri 1997-99
050-511 3103
www.joukoskinnari.com
SDP HÄME

Ikäihmisten tarvitsemista palveluista on säädettävä lailla

Vasemmistoliitto on jo pitempään esittänyt, että on säädettävä vanhushpalvelulaki, missä määritellään ikäihmisille taattavien palvelujen laajuus ja taso. Tässä laissa pitää määritellä myös niitä järjestelyjä, joilla tuetaan ikäihmisten mahdollisuutta asua kotonaan. Veteraanien ja muun vanhusväestön toiveet eivät juuri eroa toisistaan, mutta veteraanien korkea keski-ikä edellyttää enemmän erilaisia tuki- ja avustustoimia.

Omaishoitajien aseman parantaminen on yksi kiireellisimpiä ja nopeimmin vaikuttavia ratkaisuja, joilla tuetaan kotona asumista. Omaishoitaja on kovin usein itsekin ikäihminen, mikä on yhteiskunnan ta-

holta otettava nykyistä paremmin huomioon.

Tarvitaan myös riittäviä kotipalveluja. Yksinasuville ve-

teraaneille ne ovat välttämättömyys, mutta kotipalvelut tukevat myös omaishoitajia ja auttavat heitä jaksamaan. Ko-

tipalvelulla on myös ennalta ehkäisevä vaikutus. Ammatti-ihminen näkee nopeasti muutokset veteraanin voinnissa ja

mahdolliset puutteet asunnossa.

Asuntoon voidaan asentaa erilaisia kiinteitä apuvälineitä kuten tarttumakaiteita, nostolaitteita ja kulkuluiskia. Nykyään on saatavissa monenlaisia turvallisuutta lisääviä apulaitteita, joilla minimoidaan tapaturma- ja onnettomuusriskiä. Niiden tarve pitäisi kartoittaa kunnissa ihan tapauskohtaisesti. Pystyisivätkö paikalliset veteraanijärjestöt olemaan tässä aloitteellisia kuntapäättäjien suuntaan? Apua ja tukea varmasti saa monilta muilta paikallisilta järjestöiltä.

Paavo Arhinmäki
Vasemmistoliiton
puheenjohtaja

Veteraaneille hyvä elämä

Sotiemme veteraanit ovat kunniakansalaisiamme. Suomen itsenäisyyden säilyttämisen puolesta toimineille veteraaneille on turvattava hyvä vanhuus. Hyvään vanhuuteen kuuluu selviämisen mahdollisimman pitkään omassa kodissa.

Veteraaneille tarjottavissa palveluissa painopistettä on siirrettävä pitkäaikaisesta laitoshoidosta ennaltaehkäisyyn ja kuntoutukseen. Veteraanit, kuten kaikki yli 75-vuotiaat,

ovat oikeutettuja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tekemään palvelutarpeen arviointiin. Arvioinnin pohjalta veteraaneille on tarjottava joustavia, yksilöllisesti räätälöityjä ja kohtuuhintaisia palveluja. Veteraaneille tarjottavaan palvelukokonaisuuteen tulee kuulua muun muassa ateria-, siivous-, pyykki- ja kuljetuspalvelut, kotipalvelu ja sairaanhoito.

Veteraanien kuntoutuksessa tulee painottaa laitostun-

toutuksen sijaan avo- tai kotikuntoutusta. Veteraanien puolisoilla on suuri merkitys veteraanien itsenäiselle selviytymiselle, ja puolisoille pitää taata mahdollisuus osallistua avo- tai kotikuntoutukseen aivan kuten laitostuntoutukseen.

Veteraanien hyvän vanhuuden takaamisen on varattava riittävästi resursseja. Valtion, kuntien ja Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksen ohella veteraanijärjestöt voisivat mahdollisuuksien mukaan käyt-

tää omaisuuttaan veteraanien palvelujen tehostamiseen. Veteraanijärjestöjen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton tulisi yhdessä pohtia miten varat, joista tosin osa on kiinni kiinteistöissä ja muissa hitaasti realisoitavissa kohteissa, saataisiin parhaiten maamme puolustaneen, nopeasti harvenevan joukon hyödyksi.

Lähivuosina hyvinvointipalvelut kohtaavat vaikeita haasteita: väestön ikääntyminen, kasvavat terveydenhuoltome-

not, työvoiman saatavuuden vaikeutuminen, elintapojen tuomat terveyshaasteet, väestön hyvinvointierojen kasvu ja julkisen talouden vaikeat kestävyysongelmat.

Tulevassa hallitusohjelmassa ratkaistaneen monet näistä kysymyksistä: on huolehdittava, että veteraanien palvelut säilyvät hyvinä.

Vihreä liitto
Anni Sinnemäki
Puheenjohtaja

Vihreät De Gröna

Pehmeitä arvoja
rautaisella otteella.

Vanhuksille
oikeus
ihmisarvoon.

Birstolin.fi

Vihreät De Gröna

Kunniavelkaa on edelleen lyhennettävä

Suomelle ja suomalaisille on kunnianasia että veteraaneista pidetään huolta. He ovat oman aikamme sankareita ja nauttivat ja ovat ansainneet suuren kunnioituksen. Ilman heitä oma sukupolveni ei olisi saanut kasvaa vapaassa ja demokraattisessa maassa. Siksi RKP on ollut mukana kehittämässä veteraanien olosuhteita ja haluaa myös jatkossa tehdä sitä.

Veteraanien ja sotainvalidien sosiaaliturvaa ja palveluja on kehitettävä edelleen. On huolehdittava nykyistä yksilöllisemmästä kuntoutuksesta ja että tälle taataan tarvittavat

määrärahat. Riittävät kotipalvelut ovat välttämättömät.

Tämän vaalikauden aikana on veteraanien etuuksia parannettu mm. 10 miljoonan euron veteraanipaketilla sekä 50 euroa/kk veteraanilisällä, jolla tuetaan sotainvalidien ja veteraanien itsenäistä selviytymistä. Veteraanikotitalouksien asemaa parantaa myös 1.3.2011 voimaan tuleva takuueläkeuudistus, joka korottaa etenkin veteraanien puolisojen eläketasoa, koska heidän eläketulonsa muodostuu usein pelkästä kansaneläkkeestä.

Näitä toimia on jatkettava seuraavalla vaalikaudella niin

että tuetaan kotona selviytymisen edellytykset sekä taloudellisesti että kotipalveluiden kehittämisen avulla.

Näemme että on tärkeää että veteraaneilla ja muilla yhteiskunnan senioreilla pitää olla valintamahdollisuus asua kotona niin kauan kun haluaa.

Sotiemme veteraanit, sekä miehet että naiset, ovat elintasoa-Suomen peruspilareita. Kunniavelkaa on edelleen lyhennettävä.

**Suomen Ruotsalainen
Kansanpuolue RKP
Stefan Wallin
Puheenjohtaja**

sfp rkp

Svenska folkpartiet i Finland • Suomen ruotsalainen kansanpuolue

Dags att betala tillbaka på tacksamhetsskulden

För Finland och finländare är det en hederssak att man tar hand om veteranerna. De är vår tids hjältar och åtnjuter och är värda en stor respekt. Utan dem skulle inte min generation ha fått växa upp i ett fritt och demokratiskt land. Därför har SFP varit med och utvecklat veteranernas levnadsförhållanden och detta vill vi göra även i fortsättningen.

Det är nödvändigt att vi fortsätter utveckla socialskyddet och servicen för våra veteraner och krigsinvalider. Man måste garantera resurserna för en fungerande rehabilitering som tar hänsyn till de individuella behoven. En tillräcklig

hemvård är nödvändig.

Under den här riksdagsperioden har veteranernas situation förbättrats med bl.a. ett veteranpaket på 10 miljoner euro och med ett veteranstillägg på 50 euro per månad med vars hjälp man stöder möjligheterna för krigsinvaliderna och veteranerna att bo självständigt. Veteranhushållens ekonomiska situation förbättras också genom garantipensionen som träder ikraft 1.3.2011 och som höjer pensionen särskilt för många makar, eftersom deras pension ofta består av enbart folkpension.

Dessa åtgärder måste följas upp under nästa riksdagsperi-

od så att man stöder möjligheterna till ett självständigt boende både ekonomiskt och genom t.ex. hemservice.

Vi anser att det är viktigt att både veteraner och andra andra seniorer i samhället skall ha möjlighet att bo hemma så länge man vill.

Våra veteraner, både män och kvinnor, utgör grunden för dagens välfärds-Finland. Vi har en tacksamhetsskuld att återbetala.

**Svenska folkpartiet i Finland
rp
Stefan Wallin
Partiordförande**

**RIKKAAMMAN
SUOMEN PUOLESTA**

RKP

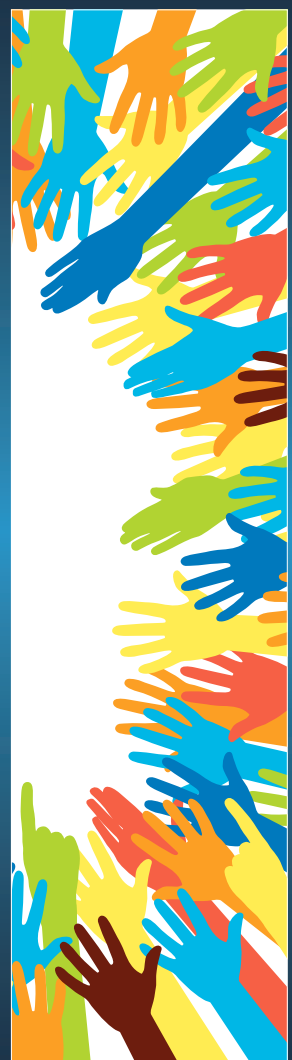

www.sfp.fi
www.rikare.fi

sfp rkp

FÖR ETT RIKARE FINLAND

SFP

www.sfp.fi
www.rikare.fi

sfp rkp

Kristillisdemokraatit: Veteraanien omat toiveet kotona asumisesta pitää huomioida

Kristillisdemokraatit toimivat sen puolesta, että kotona asuminen mahdollistetaan niin pitkään, kuin henkilö itse sitä toivoo, ja kotiin tarjottavia tukipalveluja ja kuntouttavaa toimintaa annetaan riittävästi. Kotona hoitamiseen on pyrittävä vakavienkin sairauksien kohdatessa, mikäli potilas niin haluaa ja se on kohtuullisin järjestelyin toteutettavissa. Ikäihmisten omien toiveiden mukaisen elämän toteuttamiseen pitää kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Avohoidon palveluja, säännöllistä kotihoitoa, palveluasumista ja tehostettua palve-

luasumista tulee lisätä. Myös omaishoitajien lukumäärää on lisättävä määrätietoisesti ja parannettava heidän toimeentuloaan ja jaksamista. Kotona asumista pitää valvoa niin, että kun ikäihminen tietäen tai tiedostamattaan on turvallisen hoitopaikan tarpeessa, se taa-
taan.

Hyvän kotihoidon suunnittelussa on huomioitava, että ikääntyneen liikkuminen kotona lähiympäristöön on esteetöntä ja turvallista kaikkina vuodenaikoina. Kotona asumiseen vaikuttavat mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus, asuntojen varustetaso

ja turvallisuus, hissit kerrostaloissa, helppokulkuinen ympäristö, toimivat liikenne- ja viestintäyhteydet, kotihoitopalvelut sekä kaupan, pankin ja postin läheisyys. Hyvinvointinsa ja toimintakykynsä ylläpitämiseksi ikääntyneet tarvitsevat liikuntapalveluja ja muita kokonaisvaltaista terveyttä tukevia palvelumuotoja. Sotiemme veteraanit ja kotirintamalla palvelleet tulee ottaa erityisesti huomioon järjestettäessä hoitoa, kotihoitoa ja kuntoutusta.

Suomen Kristillisdemokraatit
Päivi Räsänen
Puheenjohtaja

KOTI USKONTO ISÄNMAA

TÄSTÄ ON KYSE.

Kristillisdemokraatit
KANSANEDUSTAJA-EHDOKKAA

**Leena Rauhala,
ehdoka
Pirkanmaalla**

TAVOITTEENA TURVALLINEN
VANHUUS JOKAISELLE

WWW.LEENARAUHALA.FI

Kristillisdemokraatit
KANSANEDUSTAJA-EHDOKKAA

Vastuullista ja välittävää
vaikuttamista kestävien
arvojen pohjalta!

Marika Visakorpi

varatuomari, kihlakunnansyyttäjä,
Jyväskylän kaupunginvaltuutettu

Kristillisdemokraatit
KANSANEDUSTAJA-EHDOKKAA

www.visakorpi.net

VETERAANIN
KANSANEDUSTAJAEHDOKAS
Yrittäjä

Ahti Hurmalainen

50-v., Reservin vääpeli

"Vaikuttaminen
alkaa
välittämisestä.
Vain välittämällä
voit vaikuttaa."

KOTI USKONTO ISÄNMAA
TÄSTÄ ON KYSE.

**EDUKSESI
EVELYN!**

Evelyn Hynynen Eduskuntaan!
Vaalipäivä 17.4.2011
Ennakkoäänestys 6.-12.4.2011

Haluan työssäni kunnioittaa
jatkosodassa kaatuneen enoni
muistoa.
Tavoitteena itsenäinen Suomi
myös tulevaisuudessa.

metsänhoitaja, yrittäjä, res vänrikki
MARTTI ISSAKAINEN
Uusimaa /Kerava
m.issakainen@luukku.com
puh. 050 5525 919
www.MarttiIssakainen.fi

SUORAA PUHETTA SYDÄMELTÄ

sitoutumaton/Kristillisdemokraattien listalla

Koti, uskonto, isänmaa.

Äänestä pitkäaikainen
sotaveteraanien hoitaja
eduskuntaan.

Kristillisdemokraatit
KANSANEDUSTAJA-EHDOKKAA

Ulla Halme
SAIRAANHOITAJA
HELSINKI

KOTI USKONTO ISÄNMAA
TÄSTÄ ON KYSE.
**PUOLUSTUS ON
KOKO KANSAN ASIA**

ERITYISLUOKANOPETTAJA
VARSINAIS-SUOMESTA

Kristillisdemokraatit
KANSANEDUSTAJA-EHDOKKAA

Matti Schrey
RAISION SOTAVETERAANIT RY:N SIHTEERI
RESERVIN KAPTEENI

Karolina Puuska
Eduskuntaan

**Vähäosaisten
puolestapuhuja**

www.kd.fi/karolinapuuska

Kristillisdemokraatit

Sirpa Suikkanen

Pohjois-Karjalasta eduskuntaan nainen, joka taistelee niiden puolesta, jotka eivät enää jaksa pitää puoliaan.

www.sirpasuikkanen.net

Yrittäjä, erikoissairaanhoitaja
2.polven siirtokarjalainen

KOTI, USKONTO JA ISÄNMAA

HELENA LAHTINEN

Terveystenhoitaja, Perusturvajohtaja, HTM

SOTAVETERAANIN JA LOTAN TYTÄR

Vaasan vaalipiiri, Lapua

www.helenalahtinen.net, helena.lahtinen@netikka.fi
Helenan tukiryhmä

Arvostetaan
Veteraanien
Sankarityötä,
Palautetaan valta
EU:lta takaisin
Suomelle!

Äänestä Jaakko Jukkola Eduskuntaan

KD
sit.
Oulun
vaalipiiri

p. 040 7283829

Professori

Arto Lahti

Aalto-yliopisto, eduskuntaan Helsingistä

Isäni teki pitkän sotareissun.
Te veteraanit olette antaneet
meille itsenäisyyden.
Te olette aina minulle sankareita.
Kiitoksia ja siunausta!

HEIMO LAINE

- äänesi eduskunnassa

- mukana vapaaehtoistyössä, vapaaehtoisesti
- elämäkokemus, arkijärkisyys ja realismi
- tasapuolisuus, oikeus ja kohtuus arjessa

Ehdokkaana Helsingin vaalipiirissä

heimo.laine@kd.fi www.heimo.laine.fi

Ikäihmisten palvelulaki turvaamaan
ihmisarvoista vanhuutta
– Hoitotoimet määriteltävä lailla
– Vanhushuollon valvonta kuntoon
– Etsivää vanhustyötä kehitettävä

Pirkanmaan vaalipiiri

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

Sirpa Pursiainen
YTM, SOSIAALI- JA
TERVEYSALAN OPETTAJA
WWW.SIRPAPURSIAINEN.FI

Mia Snellman eduskuntaan!

HOIVAA JA
HUOLENPITOA
SOTIEMME
SANKAREILLE!

Oikeudenmukaisuus
Vastuullisuus
Tasa-arvo

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

Sari Mäki, Uusimaa

ONNEA
90- vuotiaalle
Sotilaskotiliitolle

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

Marja-Leena
Kemppainen

Ihmisläheistä
arvopolitiikkaa

www.marjaleenakemppainen.net
Oulun vaalipiiri

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKAA.

**SAULI
AHVENJÄRVI**
- JÄMÄKKÄ VAIKUTTAJA -

Sauli Ahvenjärvi
TEKNIKAN TOHTORI,
YLIOPIETTAJA,
KAUPUNGINVALTUUTETTU

Tästä on kyse

Tietoa eduskuntavaaleista

Suomen Perustuslain mukaan valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontuva eduskunta. Eduskunta on yksikamarinen ja siihen kuuluu 200 kansanedustajaa.

Kansanedustajat valitaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla. Vaalipäivä on vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai. Eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja ovat kaikki viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttäneet Suomen kansalaiset.

Vaalipiirit

	valitaan kansanedustajia		
Helsinki	21	Etelä-Savo	6
Uusimaa	35	Pohjois-Savo	9
Varsinais-Suomi	17	Pohjois-Karjala	6
Satakunta	9	Vaasa	17
Ahvenanmaan maakunta	1	Keski-Suomi	10
Häme	14	Oulu	18
Pirkanmaa	18	Lappi	7
Kymi	12		

Äänestysajat

Väestörekisterikeskus lähettää ilmoituskortit äänioikeutetuille Kotiäänestykseen viimeistään ilmoittauduttava	24.3.2011 mennessä
Ennakkoäänestys kotimaassa	5.4.2011 klo 16.00
Ennakkoäänestys ulkomailla	6.4.-12.4.2011
Vaalipäivä	6.4.-9.4.2011
	17.4.2011

Sotaveteraanien kuntoutustarpeeseen on vastattava

Valtion veteraanikuntoutukseen myöntämiä määrärahoja tulee lisätä kolmella miljoonalla eurolla, koska määrärahat eivät tällä hetkellä riitä, vaan jää kuntien päätettäväksi, miten hyvin sotaveteraanit saavat kuntoutusta.

Kuntoutuksen hakumenettelystä on siirryttävä terveystarkastusmenettelyyn, koska on kohtuutonta vaatia keski-ikästään 87-vuotiailta veteraaneilta hakumenettelyä. Näin myös palvelut kohdentuisivat parhaalla mahdollisella tavalla.

Vaikka kuntoutuksen painopistettä onkin siirrettävä kotikuntoutukseen, niin laitokuntoutuksen mahdollisuus tulee säilyttää niille

veteraaneille, jotka sitä haluavat ja siihen kykenevät osallistumaan. Myös puolisolla tulee olla oikeus osallistua kuntoutukseen, eikä sen saa vähentää kuntoutuspäiviä.

Kuntien on huolehdittava veteraaneistamme itse

Kuntien ei tule yksityistää vanhustalutuotantoaan, koska kunnallinen palvelu on yhteiskunnalle edullisempaa ja lisäksi kynnys tarjota palveluita on matalammalla, kun kunta tuottaa palvelut itse. Perussuomalaisen mielestä on yhteiskunnan velvollisuus huolehtia sotaveteraaneista eikä jättää asiaa pienten tukikorotusten tai palvelusetelijärjestelmien varaan.

Avustajatoiminta on tässä tärkeässä roolissa.

Demokraattinen kunta on palvelujen tae

On myös huolehdittava, että paikallisella tasolla on aina vahva peruskunta, jonka päätöksentekoa kuntalaiset ja kuntalaisten valitsevat päättäjät pystyvät seuraamaan ja johon heillä on valtaa vaikuttaa. Kunta- ja palvelurakennemuutos on ollut askel harhaan ja etäännyttänyt palvelutuotantoa kuntalaisista, mikä voi heikentää mm. veteraanien asemaa.

Perussuomalaiset
Timo Soini
Puheenjohtaja

äänestä

HYVÄ SUOMI

"Perussuomalaiset veteraanienkin asialla"

Hongisto Reijo
vanhempi kostaapeli
Vimpeli

Manninen Anneli
diplomi-insinööri
Seinäjoki

Salminen Asko
myyntipäällikkö
Laihia

Kulpakko Marko
pääluottamusmies,
Kaustinen

Mattila Risto
insinööri
Kauhava

Sipinen Helinä
Lääkäri
Pietarsaari

Lahti Vuokko
FM, toimittaja,
Veteli

Mäenpää Juha
koneinsinööri,
ammattillinen erityisopettaja
Ilmajoki

Tolppanen Maria
toimittaja
Vaasa

Sirkka-Liisa Lamminkoski
päihdeterapeutti,
työyhteisökouluttaja
Ähtäri

Räsänen Sanna
merkonomi,
lääketeknikko
Lapua

Valtamäki Erkki
toimittaja
Seinäjoki

Lehtinen Lasse
varatuomari
Kannus

Saarakkala Vesa-Matti
puolueen 3. varapuheenjohtaja,
europarlamentaarikon avustaja
Kurikka

Yli-Rahnasto Sami
agrobiologi
Kauhajoki

Leppälä Harri
evp keittiömestari/
kokkistueritti
Vaasa

Ylitalo Alpo
yrittäjä
Kokkola

Etelä-Pohjanmaan Perussuomalaiset ry

Maksaja Keski-Pohjanmaan Perussuomalaiset ry

Kansanedustajaehdokkaanne
LAHJOMATON
Perusnainen
MIRVA HYTTINEN
Tänään 29.1. klo 11 alkaen
Joensuun kävelykadulla
(Glorian kulma)
Tervetuloa juttusille ja kahville!
Kun haluat asioiden olevan
paremmin!

Katso kotisivut! Googlaa:
Mirva Hyttinen eduskuntaan 2011

**Veteraanien asia
on minunkin asia.**

Ilkka Kivistö
työpäällikkö
www.ilkkakivisto.fi
Uudenmaan
perussuomalaiset

Veteraanit suuri kiitos teille!

Juha Simonen

Perussuomalainen Uusimaa
www.eristäjästäedustaja.fi

Kiitos veteraanit!
Veteraanien ja
maanpuolustuksen puolesta.

Pekka M. Sinisalo

Ilmoituksen maksaja:
Pekka M. Sinisalon tukiryhmä

”Hoivatkaa, kohta poissa on veljet, Muistakaa, heille kallis ol’ maa.
Kertokaa lasten lapsille lauluin, Himmetä ei muistot koskaan saa!”

Riikka Slunga-Poutsalo
EDUNVALVOJASI EDUSKUNNASSA

Perussuomalaiset • Uusimaa

NUORTEN JA SENIOREIDEN ASIALLA

”Vaadin hallitusneuvotteluissa
veteraaneille kolmannen
lisäkuntoutusviikon”

Mika Niikko
Kaupunginvaltuutettu
Nuorisjärjestöjohtaja
Vantaa - Uusimaa
www.mikaniikko.fi
puh. 044-287 5550

Hanna Mäntylä
Lapin vaalipiiri

Arvoisat veteraanit, kunnioituksena
teille ja sodassa kaatuneelle isoisälleni,
olen valmis puolustamaan Suomen
itsenäisyyttä. Itsenäisyyttämme ei uhata nyt
aseellisesti vaan vanhat puolueet ovat sen
luovuttamassa EU:lle. Tämän torjumiseksi
tarvitaan vahva Perussuomalaisrintama.

James Kiroisaari eduskuntaan
MAAHANMUUTTO HALLINTAAN!

Peräkyllän Pekka
Kymen vaalipiiri

- Ylämaan sotaveteraanit hallituksenjäsen
- Kotiseutuyhdistyksen Hallituksen jäsen
- LPR-seudun P-S:n Hallituksen varaphj.
- Etelä-Karjalan MHY:n valtuutettu
- Säkijärvisäätiön Hallituksen varajäsen

KANNAN VASTUUTA!

maksaja - Pekka Peräkyllä

Veteraanipolvea muistaen.

”Muisto ei
himmene
koskaan”

www.pohjoissavonperussuomalaiset.net

ÄÄNESTÄ EDUSKUNTAAN
Eija Hakkarainen
Sairaanhoitaja (AMK)
Turvataan yhdessä
inhimillinen ikääntyminen!

Oulun vaalipiiri

**Oikeutemme on kunnioittaa
veteraanien tahtoa**

Harri Oksanen
Kunnossapitoasentaja
Kaupunginvaltuutettu
Kirkkovaltuutettu

☎ 040 542 9782

harri.oksanen@keuruulainen.net
www.harrioksanen.fi

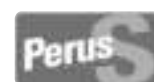
SUOMI HERÄÄ!
Muutos on välttämätöntä.
TAVATTA VISSA, KATSO SIVUILTA:
www.marttimölsä.fi

Isänmaan puolesta!
Ahti Moilanen
Liikenneopettaja
Oulun vaalipiiri
0404134941
ahti.moilanen@dnainternet.net
www.ahtimoilanen.ehdolla.fi

Veteraanien asialla
Pentti Oinonen
Jatkamaan uudelle
kaudelle eduskuntaan.

Pohjois-Savo

Sotaveteraanin tytär
Vaili Jämsä-Uusitalo
Oulun vaalipiiri

www.vailikjamsa.fi
Maksaja: PerusNaiset

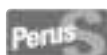
”Toisen toive
voi olla toisen Tarve”

Veteraanien, vammaisten,
vähäosaisten ja työttömien puolesta
vastuullinen ja määrätietoinen
perusnainen eduskuntaan 2011

Armi Kärki
Pirkanmaan Perussuomalaisten
kansanedustajaehdokka

Anita Koivu
Perussuomalainen
kaupunginvaltuutettu Raumalta.
65-vuotias matematiikan lehtori (eläkkeellä).
Itsenäisessä Suomessa on säilytettävä
korkein päätösvalta. Maatamme on
rakennettava kaikille ikäryhmille hyväksi
elää, arvostamalla niitä sukupolvia, jotka
uhrauksillaan ja työllään ovat meille tämän
isänmaamme hyvinvoinnin rakentaneet.

Satakunnan vaalipiiri

Politiikka merkitsee minulle vastuullisuutta
ÄÄNESTÄ HANNU EDUSKUNTAAN
47-vuotias yrittäjä Kuopiosta

Hannu Heiskanen
Puh:0400 931272
hannu@hannuheiskanen.fi

www.hannuheiskanen.fi
www.täysmuutos.fi

Pohj.-Savon vaalipiiri

EHDOLLA EDUSKUNTAAN 2011
Laila Koskela

- Hyvä hoito kaikille vanhuksille taattava lailla!
- Sotaveteraaneja ja kotirintamaisia
kohdeltava kunniakansalaisina!

ÄÄNESTÄ TEKUIHIN - SINÄ PÄÄTÄT!

Perussuomalaiset, Pirkanmaan vaalipiiri

**KUNNIAKANSALAISEMME
ANSAITSEVAT PARASTA**

Äänestä eduskuntaan
Antti Valpas
Kansanedustajan avustaja
Valtuustoryhmän pj.
Helsingin vaalipiiri

“Tolkun mies”
- Timo Soini

Perussuomalaiset

Mainoksen maksaja: Antti Valppaan tukiyhdistys

Isänmaa -
yhteinen asiamme

Etelä-Savon Perussuomalaiset

Klaus Hemanus
Varsinais-Suomi
Salo

Isä haavoittunut
Elokuussa 1941
Setä sankarivainaja
Viipurissa 22.06.1944

Vielä on aikaa
maksella velkaa !

**Kiitos
Sinulle
Veteraani !**

www.hemanus.fi
klaus.hemanus@gmail.com

Edelleen sisulla ja sydämellä!

- En täytä omia taskujani. Luovutan eduskuntapalkkani hoitotyön tekijöille.
- Köyhien ja syrjäytyneiden kyykytys lopetettava
- Ei EU:lle, Natolle ja pakkoruotsille
- Sosiaaliperusteista maahanmuuttoa rajoitettava

Anssi Joutsenlahti
kansanedustajaehdokka, rovasti, Satakunta

www.anssijoutsenlahti.fi

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

niin poliittisesti kuin sotilaallisestikin. Neuvostoliitto ei kuitenkaan hyökännyt. Syyksi on arveltu sitä, että se varoi Saksaa, joka ei tehnytään suunnittelemaansa maihinnousua Englantiin. Neuvostoliiton mahdollisesti hyökätessä Suomeen oli Saksa varautunut ottamaan Pohjois-Norjassa olevilla joukoillaan haltuunsa Petsamon kaivosalueen, mikä tietysti olisi lisännyt konfliktin vaaraa näiden maiden välillä. Elokuussa 1940 kulminoitui venäläispainostuksen ensimmäinen vaihe.

Neuvostoliitto tavoittelee Petsamoa

Yllä oleva otsikko on tarkoituksellisesti tuossa muodossa. Neuvostoliitto ei nimittäin oikeasti tavoitellut Petsamon nikkeliä, vaikka se tavoitteensa kätkeytti nikkeliwaippaan. Vielä tarkemmin ilmaistuna Neuvostoliitto ei tavoitellut edes Petsamon aluetta sinänsä, vaan se halusi poistaa sieltä sekä Englannin että Saksan vaikutusvallan. Tavoitteen ilmaisi niin Molotov Paasikivelle vuosien 1940-41 nikkelineuvotteluissa kuin myöhemmät venäläiset historiantutkijatkin, mm. prof. Nikolai Baryshnikov tämän kirjoittajalle.

Olkoonpa Neuvostoliiton lopulliset tavoitteet mitkä hyvänsä, niin paljon päänvaivaa ne suomalaisille päättäjille joka tapauksessa aiheuttivat. Kovimpaan paineeseen joutui Moskovan-lähettiläs J.K. Paasikivi, joka joutui kesäkuun 23. päivästä 1940 alkaen koko lähettiläsaikansa loppuun eli maaliskuun alkuun 1941 melkeinpä viikoittain kuuntelemaan Molotovin vaatimuksia ja myöhemmässä vaiheessa uhkauksia ja valituksia siitä, että Suomi ei hoida asiaa.

Venäläiset vaativat alusta pitäen joko konsessiota eli kaivoksen hallinnoimisoikeutta tai ainakin sekayhtiötä, jossa heillä olisi osake-enemmistö ja ylijohdo. Suvereeni oikeustoimija eli Suomen valtio ei tähän voinut suostua, varsinkin kun konsessio-oikeuden haltija oli kanadalaisen nikkeli-trustin The International Nickel of Canadan englantilainen tytäryhtiö The Mond Nickel Company, joka ei halunnut luopua konsessiostaan.

Venäläisten tavoitteiden toteutumista hankaloitti myös se, että heinäkuun 23. päivänä 1940 Mondin suomalainen tytäryhtiö Petsamon Nikkeli Oy teki sopimuksen saksalaisen teräsjätin I.G. Farbenindustrie Ag:n kanssa. Sopimuksessa saksalaisille taattiin 60 % tuotannosta, loppu 40 % varattiin venäläisille ja tuosta päivästä lähtien suomalaisten oli pidettävä kiinni myös tästä lupauksesta. - Tosiasiassa tuolla sopimuksella

Saksa astui ensi kertaa Neuvostoliiton etupiirialueelle. Vasta tämän jälkeen tuli Hitlerin päätös hyökätä Neuvostoliittoon, Saksan päätös myydä aseita Suomelle ja sopimus saksalaisten joukkojen kauttakulusta Suomen läpi Pohjois-Norjaan.

Suomalaiset tarjosivat venäläisille nikkelimalmia, jonka tuotanto oli alkamassa ja jota venäläiset olivat ilmoittaneensa mukaan vailla. Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtaja J.O. Söderhjelm kävi syksyn 1940 aikana kahteenkin kertaan neuvottelemassa nikkelikaupoista Moskovassa ja pääsi molemmilla kerroilla sopuun jopa kaupan yksityiskohdista. Kun tuli aika allekirjoittaa sopimusasiakirjat, lykkäsi venäläinen osapuoli erilaisilla verukkeilla asiaa vielä eteenpäin. - Söderhjelm neuvotteluilla, jotka Paasikivi jättää muistelmissaan lähes huomiotta, oli kuitenkin merkityksensä. Niidenkin avulla asian käsittely pitkittyi - mikä oli suomalaisten tavoite ja missä asiassa Saksakin tuki ja neuvoi heitä.

Tunnetulla Berliinin-vierailullaan marraskuun 12. päivänä 1940 Molotov pyysi Hitlerilta lupaa saada hoitaa Suomen kysymys loppuun. Hitlerin vastaus oli kielteinen: hänen mukaansa Saksa tarvitsi Suomesta nikkeliä ja puuta, eikä sallisi sotaa Suomen kanssa.

Neuvostoliiton oli uudestaan yritettävä päästä Petsamoon rauhanomaisesti. Suomalaiset esittivät ratkaisuksi sekakomiteaa, joka neuvottelisi uuden, kaivostoimintaa hoitavan yhtiön perustamisesta. Tähän venäläiset suostuivat, joskin vastahakoisesti. Joka tapauksessa sekakomitea saatiin perustetuksi ja suomalaisten puolelta neuvottelijoiksi tuli Rainer von Fieandt, Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy:n johtokunnan jäsen ja Vuoksenniska Oy:n toimitusjohtaja Berndt Grönblom.

Sekakomitea neuvotteli Moskovassa myös kahdesti; ensimmäisen kerran joulukuun lopulla. Sopimukseen ei päästy, koska venäläiset vaativat uudessa yhtiössä osake-enemmistöä ja venäläistä johtoa. Tähän suomalaiset eivät tietenkään voineet suostua. Viiden neuvottelukerran jälkeen von Fieandt ja Grönblom palasivat Helsinkiin eikä uudesta neuvotteluajasta sovittu mitään.

Mannerheim pyytää eroa, Paasikivi pyytää eroa

Suomalaisten neuvottelijoiden palattua Helsinkiin käynnistettiin mittavat selvitykset siitä, miten konsessio voitaisiin ottaa pois Mondilta. Selvitystyö ei tuottanut tuloksia, laillisia edellytyksiä ei poisottoon löytynyt. Venäläiset sen si-

Petsamossa palvelukseen 3.5.1934 astuneet alokkaat Alaluostarin kasarmien portilla. Vala oli 1.6.1934.

jaan kiirehtivät toistuvasti suomalaisia neuvottelijoita palaamaan Moskovaan. Suomalaiset eivät kuitenkaan pitäneet kiirettä, mikä sai Neuvostoliiton sotilaallisen ja poliittisen johdon ärtymyksen maljan melkein vuotamaan yli äyräidensä.

Tammikuun puolivälissä saatiin tiedustelutietoja, joiden mukaan venäläiset joukot liikehtivät rajan pinnassa Kannaksella ja venäläiset sotalaivat olivat liikkeellä Kalastajasaarenon edustalla. Tammikuun 18. päivänä poistui Neuvostoliiton Helsingin-lähettiläs Zotov mitään ilmoittamatta maasta ja samoihin aikoihin saivat suomalaiset maa-hantuoijat havaita, että tavaratoimitukset Neuvostoliitosta loppuivat. Vähän myöhemmin ilmoitti Neuvostoliiton varauksministeri Vysinski Paasikivelle, että maat ovat keskenään kauppasodassa.

Tammi-helmikuun nikkelineuvottelut osuivat aikaan, jolloin jotkut Suomessa, ilmeisesti ainakin Berliinin-lähettiläs Kivimäki ja presidentti Ryti, tiesivät Saksan antamista tuenilmaisista, vaikkakin vielä epämääräisistä. Mahdollisesti ylipäällikkö Mannerheimkin niistä jotakin tiesi, mutta hänen ensisijainen huolensa oli se, että jos venäläiset hyökkäävät, pitää täällä olla valmius torjuntaan. Siksi hän olisi halunnut toteuttaa tammikuun puolivälissä osittaisen liikekannallepanon. Siihen Ryti ja uusi pääministeri J.W. Rangell eivät kuitenkaan suostuneet.

Sekakomitean neuvottelijat palasivat kuukauden tauon jälkeen Moskovaan ja uudet neuvottelut alkoivat tammikuun 29. päivänä. Tällä kertaa neuvottelijat tapasivat toisensa helmikuun 15. päivään mennessä seitsemän kertaa - pääsemättä omistus- ja johtoasioissa yhtään eteenpäin. Kovimmassa paineessa oli kuitenkin koko ajan lähettiläs Paasikivi, jota pehmensivät vuoron perään Molotov ja Vysinski. Saksan tuesta mitään tietämätön Paasikivi esitti helmikuun 6. päivänä suomalaisille neuvottelijoille yhtenä mahdollisuutena sitä, että harkittaisiin jopa nikkelialueen luovut-

tamista venäläisille, tietysti korvausta vastaan.

Tämä lienee ollut syynä siihen, että Mannerheim esitti helmikuun 10. päivänä presidentti Rytille eroanomuksen perusteena se, että Suomi yhä pitämälle menevien myönnytysten kautta vaarantaa sotilaallisia puolustusedellytyksiään. Ylipäällikkö tarkoitti ilmeisesti juuri Paasikiven nikkelialueen luovuttamisesta esittämiä ajatuksia, vaikka niistä ei koskaan kerrottukaan mitään venäläisille. - Seuraavana päivänä Mannerheim tapasi Rytin ja suostui peruuttamaan eronpyyntönsä, saatuaan tältä ilmeisesti ilmoituksen siitä, että mitään myönnytyksiä Petsamon nikkeli-asiassa ei enää tehdä. Niitä ei myöskään tehty, jos ei juuri ollut tehty sitä ennenkin.

Saksalaisten tuenilmaisista edelleen täydellisen tietämätön Paasikivi teki omat johtopäätöksensä. Helmikuun 19. päivänä hän puolestaan lähetti Helsinkiin oman eroilmoituksensa. Paasikivi oli joutunut edellispäivänä Vysinkin vihan kohteeksi tämän syyttäessä Suomea Petsamon nikkelikysymyksen vetkuttelusta ja viivyttämisestä uhaten asian kehittyvän siitä eteenpäin "kaikkine seurauksineen". Paasikivi, joka olisi ollut valmis jonkinlaisiin myönnytyksiin myös uuden nikkeliyhtiön omistus- ja johtokysymyksissä, ei halunnut olla mukana siinä politiikassa, joka oli viemässä Suomea kohti "lopullista katastrofia", kuten hän itse asian erosähkeessään ilmaisi.

Miksi Neuvostoliitto ei hyökännyt etupiirialueeseensa kuuluvaan Suomeen helmikuussa 1941? Syitä oli varmasti monia, mm. Hitlerin ilmoitus Molotoville Berliinissä kolme kuukautta aikaisemmin ja talviolosuhteet. Eräs tärkeä syy on jäänyt Suomessa kuitenkin vähälle huomiolle. Saksa toimi nimittäin Moskovassa samaan aikaan, suomalaisien sitä silloin täsmällisesti tietämättä, tavalla joka suitsi Neuvostoliiton.

Helmikuun 10. päivänä - samana päivänä, jolloin Mannerheim ilmoitti erotaan - Saksan Moskovan-lähettiläs von der Schulenburg tapasi Molotovin, jolle

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Ulkoasian komissaari Vjatšeslav Molotov painosti välirauhan aikana herkeämättä Paasikiveä saadakseen Petsamon Neuvostoliiton valvontaan.

hän jätti vastattavaksi Saksan kolme ehtoa. Niiden mukaan saksalais-suomalaiset nikkelisopimukset oli otettava huomioon ja Neuvostoliiton oli taattava, että Saksa saa Petsamon nikkelistä 60 % ilman aikarajoitusta ja että tuotanto nousee nopeasti sellaiseen määrään, että 60 % tuotannosta tyydyttää Saksan sotatoulouden tarpeen. Näitä ehtoja ei Neuvostoliitto voinut mitenkään täyttää ja Petsamon nikkeli oli nyt noussut sen ja Saksan väliseksi arvovaltakysymyksen, jossa pelinappulana oli Suomi.

Suomi ei enää - Saksan tuenilmaisujen kannustamana - tehnyt lisämyönnötyksiä uuden nikkeliyhtiön perustamisasiassa. Neuvostoliitto ei saanut sopimusteilse Petsamoa valvontaansa, mutta ei se myöskään ollut halukas aloittamaan sotaa Suomea vastaan. Käsikirjoituksessa oli Saksan väliintulon johdosta jo liian monta kysymysmerkkiä.

Entäpä jos Suomi olisikin hyväksynyt kesäkuussa 1940 Molotovin Petsamon nikkeliin kohdistamat konsessiovaatimukset ja päästänyt venäläiset malminlouhintaan Kolosjoelle? Ainakin Saksan hyökkäys Neuvostoliittoon kesäkuussa 1941 ja Suomen käymä jatkosota olisivat saaneet toisenlaisen muodon. Minkälaisen? Sitä emme saa onneksi koskaan tietää.

Esko Vuorisjärvi

Käytetyt lähteet:

J.K. Paasikivi: Toimintani Moskovassa ja Suomessa 1939 - 41 II, Välirauhan aika, Porvoo 1958

Mauno Jokipii: Jatkosodan synty, Tutkimuksia Saksan ja Suomen sotilaallisesta yhteistyöstä 1940-41, Keuruu 1987

Esko Vuorisjärvi: Petsamon nikkeli kansainvälisessä politiikassa 1939-1944, Suomalainen todellisuus vastaan ulkomaiset myytit, Keuruu 1990

Suomen Moskovan suurlähettiläänä 1940-41 ollut J.K.Paasikivi joutui kantamaan nikkelineuvotteluissa raskaimman taakan.

Magneettimäkeä ja maataistelukoneita

Risto Höylän elokuva-autojen kanssa voimilämpimästi muistella menneitä. Veikko Salonen ja International. Takana Ford m/40.

Jyväskyläläisellä Veikko Salosella, 92 v. on ollut kuorma-autoilu elämäntahtana. Jo 13 -vuotiaana hän aloitti isänsä kanssa - kuorma-autoilija hänkin - rahtaamisen apumiehen hommissa. Siitä tavarankuljettaminen jatkui ajokortin myötä sodan seikkailuihin ratin takana. Hän oli tärkeä mies, avainhenkilö, sillä muonan ja ampumatarvikkeiden piti liikkua vuoden- ja vuorokauden ajasta riippumatta.

Salosesta oli vähällä tulla alokkaana tykkimies. Kutsuntaväpeli nimittäin näytti val-

taansa ja osoitti Veikon tykistöön, vaikka miehellä oli kuorma-autokortti plakkarissa.

Suuri pula kortillisista kuorma-autonkuskkeista aiheutti pianinkin siirron rattihommiin.

Koko Suomen huoltajana

Erikoisempia kokemuksia ratin takana oli ajaa välirauhan aikana vuonna 1940 rahattia Petsamon Liinahammarista Rovaniemelle. Sanottiin, että "viedään paperia ja tuodaan kahvia". Tosiasiassa kyseessä oli valtakunnan ainoa kaupallinen napanuora maailmalle,

sillä Itämeri ja Tanskan salmet olivat poikki sodan takia. Ajo-neuvoina olivat Ruotsista lahjaksi saadut Ford m/39 -kuorma-autot; sodan jäljiltä valkoisessa maalissa. Tie oli keho muutamana vuoden vanha kapea ränni. Heti keväällä -40 se oli kelirikon takia muutamana viikon poikki roudan sulaessa pohjoisesta Jäämeren lämmöstä alkaen. Koetelmusten paikka oli Saariselkää ylittäessä nk. Magneettimäkeä selänteen pohjoispuolella. Siihen hyytyi monen pojan suuri kuorma eikä ilman apuja - varsinkaan talvella - päästy eteenpäin. Tienpätke pahimmalla paikalla on museotienä ja siellä sijaitsee Jäämeren rahtareitten muistomerkki.

Saksalaisia huoltamasta Tali - Ihantalan tulihevettiin

Salosen jatkosota alkoi Lapissa saksalaisten apuna kestäen talvehen -42 saakka. Näille suomalaiskuskit saivat näyttää maastoajotaitojaan ketterillä Ford m/40 kuormureillaan. Saksalaiset rypivät kiinni jatkuvasti raskaalla kalustollaan. Hyvissä väleissä alppijääkärien kanssa

huolsivat suomalaiskuljettajat Sallasta itään hyökkäviä joukkoja. Tarkoitus oli vallata Kantalahti Neuvostoliitolta, mutta hyökkäys tyssäsi vanhalle rajalle Ala-Kurttiin ja joukot jäivät aseisiin.

Suomalaisjoukkojen siirtojen aikana Salonen oli paikalla Kajaanissa toteamassa hurjaa tapausta. Kaupungissa taukoilleen 6. Divisioonan jermut aikoivat nauttia kaupungista täysin siemauksin ja niinpä päättivät ryöstää viinakaupan. Kauppa ryöstettiin, hurjasti kannattiin, kymmenittäin miehiä vietiin pahnoille, valtio ei hymyillyt, kun sen omaisuuteen kajottiin väkivalloin. Aikanaan tuomioita jaettiin avokätisesti kymmenittäin.

Kesällä -44 Salonen osallistui Tali-Ihantalan suurtaisteluihin ajamalla tonneittain ampumatarvikkeita ja muonaa tarvitsijoille. Kiperimmät paikat sattuivat maataistelukoneiden kanssa. Muuan peltoaukean reunassa hän huomasi kuinka suomalainen huoltoauto oli ylittämässä sitä. Samalla venäläinen rynnäkkökone osui paikalle ja teki useita hyökkäyksiä tuhotakseen kuormurin. Kusi livahti kärppänä piiloon. Maapölysi auton ympärillä useaan otteeseen venäläisen ampuesaa. Koneen poistuttua nousi kuljettaja, kiersi auton, hyppäsi rattiin ja ajoi pois. Vastaavaa sattui Salosellekin. Hän oli autoparilla lähdössä siirtämään

JSP:tä, kun maataistelukone ylitti pinnoissa. Tuli kohti, irtotti kaksi pommia ja kaartoi pois. Pommit rysähtivät noin 100 metriä pitkäksi lennättäen turvetta ilmaan. Toisella kerralla Salonen ehti polkaista jarrut kiinni, syöksyä auton alle suojaan ja todeta lentokoneaseiden tupruttavan tienpenkoja. Samalla hän muisti lastina olevan lavallisen ammuksia. Hirven nopeudella oli Salonen syöksynyt kuusikkoon odottaen pahinta. Maiseman hiljennyttyä Salonen tarkasti auton. Ei reikiä, nousi ohjaamoon ja jatkoi ajoa.

Kuormurin kanssa 13-vuotiaasta 72:n ikäiseksi

Sodat tuli sodittua auton ratisa ja oli aika siirtyä Jyväskylään rauhantöihin. Muutamana vuoden Salonen kokeili vieraalla korjaamomiehenä, bussikuskinä ja kuormurikuskinä, kunnes heräsi ajatukseen ryhtyä yrittämään. Hän sai hankittua luvat, remppasi vuoden 1938 Fordkuormurin kuntoon ja aloitti omillaan vuonna 1950. Siitä sukeutui 40-vuoden kuorma-autoura kestäen aina vuoteen 1990, jolloin hän 72-vuotiaana malttoi siirtyä eläkkeelle.

Nykyisin Veikko asuu Eilapoluisonsa kanssa Jyväskylän Lohikoskella.

Teksti ja kuva: Kalevi Reiman

Oulun Jätehuolto

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Suomen tie jatkosotaan (osa 1)

Tietoinen päätös? Ja Suomi siksi syyllinen sotaan?

Tutkijat ovat paljon kiistelleet siitä, miten Suomi oikein joutui jatkosotaan. Ja keskustelu tuntuu jatkuvan. Sodan voittajavaltioiden kanta oli kuitenkin selvä: kyseessä oli tietoinen ja harkittu valinta ryhtyä Saksan liittolaiseksi, ja Suomi oli tällä perusteella yksin syyllinen sotaan. Sotasyyllisyysoikeudenkäynti, joka oli Neuvostoliiton, suomalaisten kotikommunistien ja muiden myötäilijöiden masinoima eräänlainen ”puhdistautumisriitti”, löysi sotaan syylliset ja tuomitsi heidät.

Välirauhan tapahtumatko veivät sotaan?

Mennään kuitenkin ajassa joi-takin vuosia taaksepäin. Talvisota päättyi Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittuun Moskovan rauhaan 12.3.1940, joka solmittiin ”ikuisiksi ajoiksi”, ja aseet vaikenivat seuraavana päivänä. Alkoi aikalaisten mukaan epävarmuuden ja levottomuuden aika, ”välirauha”. Ensimmäisiä tämän termin käyttäjiä virallisesti lie-nnee ollut Ylipäällikkö, sotamarsalkka Mannerheim. Hän aloitti jatkosodan sytyttyä antamansa päiväkäskyn no 1 sanoilla: ”Kunniakas talvisotamme päättyi katkeraan rauhaan. – Tehty välirauha oli vain välirauha, joka nyt on päättynyt”. Välirauhan aikana elettiin Talvisodan Pikkujättiläistä siteeraten ”Moskovan rauhasta aina talveen 1941 kuin veitsi kurkulla”. Tämän aikakauden tapahtumat, eikä vähiten Neuvostoliiton Suomea kohtaan harjoittama politiikka, olivat omiaan johdattelemaan Suomen jatkosotaan. Tapahtumien tulkinnasta riippuu, miten siinä kävi. Siitä on olemassa erilaisia ja näköjään jatkuvasti kehittyviäkin tulkintoja.

Toisenlainen selitys

On kyllä olemassa aivan toisenlainenkin tapahtumien selitys, joka laajentaa aikaperspektiiviä välirauhan noin 14 kuukaudesta peräti 30 vuoteen. Arvostettu sotahistorioitsija, eversti evp Sampo Ahto on esittänyt ajatuksen 30-vuotisesta sodasta. Hän hahmottelee

sodan alkaneen jo vuonna 1917 ja päättyneen noin 30 vuotta myöhemmin, kun Suomi oli varmistanut itsenäisyytensä ns. vaaran vuosien jälkeen. Se sisälsi hänen mukaansa vapausotamme, joka oli samalla sisällissota, sen hänen mukaansa selkeän jatko-osan, talvisodan, talvisodan rauhan jälkeisen välirauhan ajan, sen aikana kehittyneessä tilanteessa käynnistyneen jatkosodan, Lapin sodan sekä sotiamme aikaa seuranneet vaaran vuodet, joiden aikana kommunistimme yrittivät vallankaappausta.

Oliko kaikki vain vapausotamme jatketta?

Sodan logiikka alkoi siis toimia oikeastaan jo Suomen itsenäistymisestä ensimmäisen maailmasodan loppumyrskyissä 6.12.1917 ja jo ennen varsinaisia sotatoimia meidän suunnallamme. Sen tausta löytyy kuitenkin vielä kauempaa, imperialistisen tsaarin Venäjän maailmankuvasta. Vaikka monien kouristusten ja sisällissotien synnyttämä Neuvostoliitto, josta voidaan oikeastaan puhua toimivana valtiona vasta 1920-luvun alussa, oli monella tavalla erilainen kuin edeltäjänsä, se halusi alusta alkaen olla maailmanvalta.

Tarton rauhassako uuden sodan siemen?

Tämä uusi valtio, Venäjän sosialistinen federatiivinen neuvostotasavalta, joutui heikkouden tilassaan solmimaan Suomen kanssa rauhansopimuksen Tartossa 14.10.1920. Rauha tarvittiin, koska oltiin käytännössä oltu sodassa, jota tosin kumpikaan osapuoli ei ollut julistanut. Rauha tehtiin Tartossa kovan väänön jälkeen Väinö Tannerin toimiessa Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana. Se syntyi meidän kannaltamme varsin hyvin ehdoin, vaikka jotkut suuremmasta Suomesta haaveilleet pitivätkin sitä häpeärauhana. Saimme Tarton rauhassa vahvistettua itsellemme ns. vanhan Suomen alueet erityisesti Karjalan kannaksella. Petsamokin liitettiin Suomeen vanhaan 1860-luvun sopimukseen viitaten. Silloinhan tsaarin Venäjä halusi Siestarjo-

en tärkeät asehteat Kannaksella varmuuden vuoksi omalle puolelleen Suomen Suurruhtinaskunnan rajaa. Korvaukseksi Suomen Suurruhtinaskunnalle luvattiin Petsamon alue. Sen luovutusta ei koskaan pantu käytännössä toimeen, mutta sopimuspaperit siitä tehtiin. Ja ne suomalaiset löivät pöytään Tartossa. Bolshevikkineuvottelijoilla, sen enempää kuin omillammekaan, ei tietenkään voinut silloin olla käsitystä Petsamon todellisesta arvosta. Petsamon nikkeliä löydettiin vasta myöhemmin. Siitä tulikin sitten aikaa myöten kansainvälinen mielenkiinnon kohde, kun nikkelin arvo sotateollisuuden raaka-aineena nousi toisen maailmansodan lähes-tyessä.

Oliko talvisota vapausotamme jatkosota?

Tarton rauhansopimuksen ehdot olivat siis Suomen kannalta edulliset. Ne olivat kuitenkin jyrkässä ristiriidassa vähitellen nousevan ja kehittyvän ”Suuren ja Mahtavan” Neuvostoliiton ajattelun kanssa. Jo 1930-luvun alussa Neuvostoliitto määritteli selkeästi tavoitteekseen ensimmäistä maailmansotaa edeltävien Venäjän rajojen palauttamisen. Talvisotaan

Neuvostoliitto lähti selkeästi tästä tavoitteestaan.

Toisena tavoitteena oli Saksan uhan torjuminen Itämerellä. Saksan ja Englannin välinen laivastosopimus vuodelta 1935 vahvisti Itämeren kuuluvan Saksan valtapiiriin. Tämä muodosti selvän uhan Leningradin suuntaan. Neuvostoliiton pääkaupungiksi oli valittu Moskova, mutta Leningrad oli erittäin tärkeä. Turvallisuushäkiäkin vaikuttavampi motiivi ryhtyä aggressiivisiin toimiin Itämeren alueella olivat kuitenkin vahvistuneen Neuvostoliiton laajentumispyrkimykset. Ensimmäinen vaihe oli Baltian maiden ja Suomen palauttamisen valtakunnan piiriin. Näistä asetelmista Neuvostoliitto lähti valloitusretkelleen turvattuun sitä ennen elokuussa 1939 solmimallaan Molotov-Ribbentrop -sopimuksella asemansa Saksan suuntaan. Tämän sopimuksen salainen lisäpöytäkirja vahvisti Suomen ja Baltian kuuluvan Neuvostoliiton valtapiiriin.

Talvisota meni Neuvostoliiton kannalta monessa mielessä erittäin huonosti. Sotaan lähdettiin täysin epärealistisista asetelmista. Missiona oli ”vapauttaa Suomen työläiset ja köyhälistö rahan vallan ja valkobandiittien (huomaa ter-

minologia!) ikeestä”. Suureksi yllätyksekseen puna-armeija kohtasikin yhtenäisen, taistelutahtoisen kansan ja erittäin sitkeästi puolustautuvan ja paikoitellen menestyksellisesti hyökkäävän Suomen armeijan. Päästäkseen jonkinlaiseen kunnialliseen ratkaisuun arvovaltakysymyksenkin muodostuneessa talvisodassa Neuvostoliitto joutui siirtämään Suomen rintamalle ennakoitua suunnattomasti enemmän joukkoja, loppuvaiheessa kolmanneksen (!) koko mahtavan valtakuntansa armeijan vahvuudesta ja sotakoneistosta.

Näin jälkikäteen arvioiden talvisota päättyi molempien osapuolten kannalta eräänlaisessa pakkotilanteessa ”ratkaisemattomaan”. Suomen oli pakko tehdä rauha raskain ehdoin, koska sen sotilaallinen puolustus Karjalan kannaksella ja erityisesti Viipurinlahdella oli romahtamaisillaan. Voimat olivat kerta kaikkiaan lopussa, eikä Ranskan ja Englannin tarjoamaan apuun luotettu. Toisaalta ei myöskään haluttu Suomen muodostuvan kansainvälisen sodan näyttämöksi. Niinpä tarjolla ollutta apua ei pyydetty. Historian tutkimuksemme ei ole vielä täysin luotettavasti pystynyt selvittämään, mikä merkitys meidän

Ulkoministeri Molotov hakemassa Saksalta suostumusta vapaisiin käsiin Suomen suhteen. Kuva neuvotteluista Berliinin Kaiserhof-hotellista 12.11.1940. Vasemmalta Molotov, Saksan sisäministeri Frick, tulkki, ulkoministeri von Ribbentrop ja Himmler.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

7.-8.9.1940 järjestettiin Helsingin Olympiastadionilla Suomi-Ruotsi-Saksa yleisurheilumaaottelu. Kat-somossa SVUL:n puheenjohtaja Urho Kekkonen, sotamarsalkka Mannerheim, Ruotsin prinssi Gustaf Adolf, pääministeri Ryti sekä Saksan urheilujohtaja von Tschammer und Osten.

päätöksenteollemme oli Sak-sasta ilmeisesti saatu epäviral-linen viesti: tehkää nyt rauha, tulee aika, jolloin voitte saada kaiken menettämänne takai-sin, jopa korkojen kera.

Neuvostoliiton puolestaan ajoi rauhaan pitkälti sama ti-lannekuva, pelko sodan kan-sainvälistymisestä. Se ei siinä tilanteessa suurin surminkaan halunnut joutua Suomen rinta-malla vastakkain Englannin ja Ranskan kanssa, joiden se tiesi suunnittelevan apuretkikuntaa Suomeen. Lähestyvän keliri-ko pelko uhkasi myös sen Vii-purinlahdelle jätse edenneitä joukkoja, jotka eivät päässeet eteenpäin mantereella. Aika yksinkertaisesti loppui! Vaik-

ka Neuvostoliitto pystyi pakot-tamaan Suomen kaikkiin halu-amiinsa alueluovutuksiin, sen lopullinen päämäärä, Suomen palauttaminen Neuvostoliiton valtapiiriin, jäi saavuttamatta.

Välirauhan aika

Talvisodan jälkeinen noin 14 kuukautta kestänyt rauhan aika, välirauha, oli kuten jo ai-kaisemmin todettiin, levotto-muutta ja epävarmuutta he-rättänyttä aikaa maassamme. Rauhan kestävyys ei luotet-tu, joten talvisodan sytyttyä ju-listettua sotatilaamme ei mis-sään vaiheessa purettu. Suurso-ta riehui Euroopassa. Se pakotti Suomen vähitellen siirtymään sota-ajan säännöstelytalouteen,

jota ei lyhyen talvisodan aika-na vielä tarvittu. Karjalaisten siirtolaistemme asuttaminen ja sodan vaurioiden korjaaminen vaati valtavia voimainponnis-tuksia. Menetetyt viljelyalan, lannoitteiden tuonnin loppu-misen ja huonojen sääolojen vuoksi maataloutemme oma-varaisuusaste laski katastro-faalisesti. Teollisuutemme kär-si raaka-ainepulasta ja viennin tyrehtymisestä. Taloutemme oli muutoinkin tiukalla, kun puolustusmäärärahat olivat nielleet talvisodan aikana 45 % valtion menoista. Ja nyt vaati uuden rajan linnoittaminen ja puolustuskykymme muu vah-vistaminen lisää rahaa.

Välirauhan alkuaika ei kui-

tenkaan merkinnyt vielä Suo-men täysimittaista valmis-tautumista uuteen sotaan. Il-meisesti valtiojohtomme ja kansamme enemmistö halu-sivat uskoa rauhantilan pysy-vyyteen ja oikeuden voittoon. Samanaikaisesti tietysti pelä-ttiin Neuvostoliiton ryhtyvän saattamaan kesken jääneen Suomen operaationsa päätök-seen. Kun lähialueiden kaikki pienet valtiot Ruotsia lukuun ottamatta nopeassa tahdissa päätyivät joko Saksan tai Neu-vostoliiton valtapiiriin, levotto-muus vain lisääntyi.

Kansa liikehti

Maassa oli sisäpoliittisestikin levotonta. Talvisodan synny-tämä yksimielisyys näytti ole-van murenemassa. Voimak-kaaksi kasvava aseveliliike ja aktivoituneiden kommunistien masinoimat mielenosoitukset, lakot sekä niihin liittyvät mel-lakat olivat vastakkaisia voi-mia Aseveliliiton eri väestöpii-rit kattava, puolittain epäviral-linen asiamiesverkosto toteutti hallituksen vastapropagandaa ja tarkkaili väestön mielialo-ja. Kommunistiemme oli vie-lä vaikea toipua Neuvostoliit-ton oikeudettoman hyökkäyk-sen aiheuttamista traumaista, mutta toukokuussa perustettu Suomen ja Neuvostoliiton rau-han ja ystävyyden seura (SNS) löysi kuitenkin syksyyn 1940 mennessä 35000 jäsentä. Se oli selvä oppositiojärjestö, jonka toimintaan kanavoitui kansan elintason alenemisesta ja tur-vattomuuden tunteista johtuva tyytymättömyys. Tilanne meni puolueettomuutta korostavas-sa maassamme niin hankalak-si, että joulukuussa 1940 seura lakkautettiin tuomioistuimen päätöksellä.

Löytyisikö tukea Pohjoismaista?

Ahdingossaan Suomi etsi heti talvisodan päätyttyä tukea luonnollisimmalta suunnal-ta, muista Pohjoismaista ja eri-tyisesti Ruotsista. Neuvottelu-ja pohjoismaisesta puolustus-liitosta käytiin. Tärkeimpänä tavoitteena oli näin synnyttää tänne mahdollisesti kohdistu-via hyökkäyksiä ennalta ehkäi-sevä voimatekijä. Pohjanlah-den jääminen pohjoismaiseksi sisämereksi ja Pohjois-Norjan Atlantin satamien käyttömah-dollisuus nähtiin henkireikänä kaupallemme. Suunnitelmat

kariutuivat kuitenkin hyvin nopeasti Neuvostoliiton jyrk-kään vastustukseen. Eikä Sak-sakaan ollut mitenkään innos-tunut hankkeesta. Kun Saksa sitten 9.4.1940 hyökkäsi Tans-kaan ja Norjaan, syntyi uusi ti-lanne, jossa Suomi oli taas yk-sin, vaikka Ruotsista saatiinkin merkittävää taloudellista apua.

Uhkaava kehitys lähialueilla

Lisää jännitteitä synnytti sekä Neuvostoliiton että Sak-san kiinnostus Ahvenanmaa-ta kohtaan. Kumpikin näki sen isännöyden avaimena pohjoi-sen Itämeren hallintaan. Tais-telu Itämeren herruudesta kiih-tyi, kun Neuvostoliitto vuoden 1940 kesäkuussa miehitti Bal-tian maat, ja muutti ne heinä-kuussa neuvostotasavalloiksi. Suomessa seurattiin kauhulla näitä lähialueiden tapahtumia. Kun Saksa oli keväällä 1940 miehittänyt Tanskan ja Nor-jan, Suomi uhkasi jäädä niin poliittisesti, huollollisesti kuin sotilaallisestikin eristetyk-si saarekkeeksi maailmanpa-lon roihutessa. Sota Keski-Eu-roopassakin laajeni, kun Saksa hyökkäsi Ranskaan vallattuaan ensin Belgian, Hollannin ja Lu-xemburgin.

Suomi Neuvostoliiton ja Saksan pelikorttina

Neuvostoliitto koetti nyt myö-hään syksyllä 1940 saada vuo-den 1939 Molotov-Ribentrop-sopimukseen vedoten Saksal-ta suostumuksen vapaisiin kä-siin Suomenkin suhteen. Se ei kuitenkaan saanut liittolaisel-taan vastakaikua hankkeel-leen. Saksa oli nyt puolestaan kiinnostunut Suomesta. Se oli jo 31.8.1940 pidetyssä suures-sa sisäisessä sotaneuvottelussa päättänyt käynnistää Operaatio Barbarossan eli Neuvosto-liittoon suuntautuvan hyökkä-yksen suunnittelun. Ja sitähen ei Neuvostoliitto tiennyt.

Hitler kyllä myönsi marras-kuussa 1940 Saksaan komen-netulle Neuvostoliiton ulko-ministeri Molotoville elokuun 1939 ”saksalais-venäläisen so-pimuksen” olevan voimas-sa, mutta ilmoitti venyneiden neuvottelujen lopputulemana, ettei Saksa nyt halunnut so-taa tai minkäänlaisia häiriöi-tä Suomen suunnalla. Saksalla oli Suomen suhteen taloudel-lisia intressejä. Suomen puun-jalostusteollisuuden tuotteet ja

Neuvostoliiton lähetystön henkilökuntaa lähdössä junalla Turkuun ja sieltä edelleen Tukholmaan.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

nikkeli olivat sille tärkeitä, eikä niiden saanti saanut häiriintyä. Hitler vähätteli Suomen kansa tehdyn saksalaisten lomajoukkojen kauttakulkusopimuksen merkitystä ja vakuutettiin sen olevan vain väliaikainen järjestely. Hitler edellytti Neuvostoliiton ymmärtävän Saksan kannan, ettei se sallisi Suomeen kohdistuvaa sotilaallista uhkaa. Itämeren piirissä mahdollisesti syttyvä sota rasittaisi suuresti saksalais-venäläisiä suhteita. Kun Saksa piti tarpeettomana keskustelujen jatkamista Suomen kysymyksestä, Neuvostoliiton oli sitkeistä yrityksistä huolimatta tyydyttävä tähän.

Neuvostoliiton kasvava painostus

Maamme oli välirauhan aikana Neuvostoliiton sekä taloudellisen että poliittisen painostuksen kohteena. Uuden Moskovan rauhan rajan täsmäntämisessä esiintyi jatkuvia erimielisyyksiä, ja Neuvostoliitto esiintyi voittajan elkein pakottaen yleensä Suomen perääntymään. Sotilaallistakin painostusta esiintyi. Neuvostoliiton erittäin tiukasta vaatimuksesta johtuen oli syksystä 1940 alkaen jouduttu avaamaan junayhteys Hangon vuokra-alueella sijaitsevaan tukikohtaan Suomen alueen kautta. Hankoon johtavien ratojen varsilla asuvat saivat tottua outoihin, raskaasti lastattuihin sotilasjuniin, joilla oli vieras sireenimäinen ”vihellysäni”. Niitä kulki sekä Helsingin kautta rantaradallemme että Hyvinkäältä suoraan Hankoon. Maamme alueella saattoi näiden junakuljetusten johdosta olla kerrallaan tuhansia neuvostosotilaita ja runsaasti materiaalia. Tarvittaessa ne olivat valmiina käytettäväksi mihin tahansa Neuvostoliiton ylimmän sodanjohdon käskemään operaatioon Suomen sydämessä. Pelottava tilanne jo ajatuksenakin!

Vuokra-alue ja sinne kehitettyä voimakas sotilastukikohdta koettiin yleensäkin vakavaksi uhkatekijäksi. Sen miesvavuus kasvoi kaiken aikaa, ja ennen jatkosodan syttymistä siellä oli selvästi yli 30.000 sotilasta ja siviiliä. Suomessa sitä pidettiin ylimitoitettuna, ja se herätti epäilyksiä sen mahdollisesta käytöstä hyökkäykseen Suomen sisämaahan. Sotilaal-

lisista välikohtauksista pahin oli reittiliikenteessä olleen Kaleva -matkustajakoneen ampueminen alas Tallinnan ja Helsingin välillä 14.6.1940. Hangon vuokra-alueen rajoilla ja erityisesti merialueilla erilaiset voimannäytöt olivat yleisiä. Puna-armeijan lentokoneet loukkasivat myös aluetta useasti.

Neuvostoliiton painostus kohdistui nyt myös Petsamon kaivosoikeuksiin. Ne oli omien resurssiemme puutteessa aikanaan luovutettu englantilais-kanadalaiselle konsortiolle. Nyt Neuvostoliitto vaati sen sopimuksen purkamista ja Neuvostoliiton ja suomalaisten tahojen yhteisyrityksen perustamista. On ilmeistä, että Neuvostoliiton pyrkimysten takana oli ennen muuta halu estää Saksaa saamasta tätä sotateollisuuden kannalta tärkeätä metallia. Petsamon kysymyksessä selvittiin kuitenkin välirauhan aikana neuvottelu- ja viivytteilytaktiikalla jotenkin.

Suomessa tilanne koettiin kaiken kaikkiaan hyvin hälyttäväksi elokuussa 1940, kun kehitys Baltiassa oli meille valjennut. Tiedustelutietomme neuvostojoukkojen siirroista lähialueillamme lisäsivät painetta sotilaallisen valmiuden nostamiseen. Ylipäällikkö esittikin 8.8.1940 hallituksen kriisi-istunnossa osittaista liikkeen kannallepanoa. Siihen hallitus ei kuitenkaan suostunut pelätessään Neuvostoliiton siitä provosoituvan ja ryhtyvän vieläkin kovempiin painostuskeinoihin.

Ajoiko Neuvostoliitto Suomen jatkosotaan?

Talvisota oli varmasti voimansa tunnossa eläville neuvostojohtajille traumaattinen kokemus. Baltian maissa kaikki oli mennyt käsikirjoituksen mukaan, mutta itsepäinen Suomi ei ollut antanut periksi, ei neuvostodiplomatialle eikä sitä seuranneelle sodalle. Baltiassa oli saavutettu kaikki tavoitteet laukaustakaan ampumatta, mutta Suomen rintamalla puna-armeija oli kärsinyt uskomattomia tappioita. Kysymyksessä oli suurvallan vakava arvovaltatappio kansainvälisen yhteisön silmissä. Arvostettu sotahistorioitsija Martti Turtola arvelee, että vakavin este maittemme välisten suhteiden kehittymiselle välirauhan aikana oli juuri Neuvostoliiton kär-

simä kiusallinen arvovaltatappio. Hyvitys oli yksinkertaisesti pakko saada.

Asian toinen puoli olimme me, suomalaiset. Turtolan mukaan Neuvostoliitto oli talvisodan seurauksena saanut luotettavalleen katkeroituneen ja vihamielisen naapurin. Omalla politiikallaan Neuvostoliitto oli menettänyt mahdollisuuden saada Suomesta, jos nyt ei ystävällismielisen, mutta ainakin korrektein keskustelukumppanin levottomassa Euroopassa. Nyt se ei toteutunut, ja Neuvostoliiton näkökulmasta Suomi saattoikin vaikuttaa epäluotettavalta ja mahdollisesti hyvitystä hakevalta naapurilta. Eikä aivan syyttä!

”Ystävä hädässä” löytyi kun löytyikin Saksasta

Sota rajoitti Suomen kauppaa ja merenkulkua ja pakotti sen yhä enemmän suuntautumaan Saksaan, joka hallitsi merireittejä ja jonka resurssit näyttivät loputtomilta. Tilanne pakotti siirtämään syrjään pelot joutumisesta Saksan ja Neuvostoliiton mahdollisen konfliktin näyttämöksi ja osapuoleksi. Ulkoiseen apuun turvautuminen alkoi olla väistämätöntä. Suomen kansan suuri enemmistö vierasti natsi-ideologioita, mutta vielä vähemmän se halusi itänaapurin järjestelmää. Suomen Moskovan suurlähettiläs kuvasi 1.3.1941 tilannettamme seuraavasti: ”Meidän tärkein tehtävämme on koettaa päästä Saksan siipien suojaan – Saksan ’elintilaan’ yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa. Oli mitä mieltä tahansa Saksan nykyisestä järjestelmästä, on se tuhat kertaa parempi kuin kuulua Neuvostoliiton alle, mikä olisi meille kuolema.”

Saksalle yhteistyö Suomen kanssa tarjosi mahdollisuuden varmistaa Ruotsin malmien turvalliset kuljetukset Itämerellä. Kun kesällä 1940 käynnistyi kaikessa hiljaisuudessa Neuvostoliittoon tapahtuvan hyökkäyksen suunnittelutyö, Saksan oli aika muuttaa kylmäkiskoista suhtautumistaan Suomeen. Suomi oli ollut näihin asti sen silmissä länsirintaman melko merkityksetöntä takamaata. Nyt se alkoi näyttäytyä tulevan Neuvostoliiton sotaretken kannalta strategisesti merkittävänä osana tulevan itärintaman vasenta sivustaa. Suomen etelärannikko oli

tärkeä Itämeren pohjoisosan hallinnan kannalta, ja Lapimme tarjosi mahdollisuuden Neuvostoliiton mahdollisten länsiyhteyksien, Muurmannin radan ja Murmanskin sataman liikenteen katkaisemiseen. Pet-samon nikkelikin tietysti kiinnosti. Tämän lisäksi Hitler varmaan, aivan oikein, ajatteli suomalaisten olevan kiinnostuneita mahdollisuudesta saada hyvitys talvisodan menetyksille. Saksan menestys sodassa Neuvostoliittoa vastaan takaisi myös Suomen olemassaolon. Hänen käsitystään varmasti vahvistivat Suomen innokkaat pyrkimykset lämmitellä diplomaattisia suhteitaan Saksan suuntaan ja saada Saksalta aseapua.

Vuoden 1940 Helsingin olympialaisten peruuntumisen talvisodan vuoksi oli Suomelle suuri pettymys. Jonkinlaista korvausta tälle haettiin, kun olympiastadionilla järjestettiin kaatuneiden urheilijoiden muistokisat ja 7.- 8. 9.1940 Suomi - Ruotsi - Saksa yleisurheilumaaottelu. Tämä urheilun suurjuhla oli yksi merkki Suomen ja Saksan suhteiden lämpenemisestä. Ruotsi voidaan nähdä tässä eräänlaisena ”esiliinana” toisiaan lähenevien, tulevien kumppanien välissä. Toisaalta Ruotsi oli sekä Saksalle että Suomelle äärettömän tärkeä kumppani.

Suhteemme Saksaan alkoi- vatkin kehittyä positiivisesti elokuussa 1940. Ensinnäkin asekauppa Saksan kanssa saatiin käyntiin. Aluksi Saksa vapautti ne muualta tulossa olleet asetoimitukset, jotka se oli talvisodan aikana jäädyttänyt alueilleen. Asekaupan avaajana toimi saksalainen liikemies, everstiluutnantti Veltjens. Hän toimi myös pelin avaajana toisessa asiassa, jonka hän ”kop-lasi” asetoimituksiin. Kyseessä oli saksalaisten Pohjois-Norjassa olevien joukkojen lomalaisten kauttakulkuoikeus Suomen alueen läpi. Kun aseiden saanti oli elintärkeätä, tästä päätettiin meillä nopeasti pieni piiri, johon kuuluivat Ylipäällikkö Mannerheim, joka ei ollut lupunut tehtävästään talvisodan päätyttyä, presidentti Ryti, pääministeri Rangell, ulkoministeri Witting ja puolustusministeri Walden. Päätös saksalaisten kauttakulusta oli tavallaan luonnollinen, tasapainottava jatke 6.9.1940 solmitulle Neu-

vostoliiton kauttakulkusopimukselle Hankoniemen meritukikohtaan. Kumpaakaan sopimusta ei alistettu eduskunnan päätettäväksi. Niin sanottu sotakabinettikäytäntö, pienen piirin päätöksenteko, oli toiminut. Saksan kanssa tehtyä kauttakulkusopimusta oli tavallaan helpottanut se, että puolueeton Ruotsikin oli sallinut saksalaisjoukkojen kauttakuljetuksen.

Paikallisten viranomaisten ja suuren yleisön ällistykseksi ensimmäinen saksalaisia lomalaisia kuljettanut alus saapui Vaasaan 21.9.1940. Kauttakulkusopimuksen myötä Suomi oli jo tavallaan kytketty tulevaan sotaan, mutta syksyn 1940 tilanteessa se kuitenkin vakautti asemaamme.

Sopimus avasi myös ovet kaupallemme. Saksa oli kiinnostunut puunjalostusteollisuutemme tuotteista ja Petsamon nikkelistä, Suomi puolestaan Saksan mahdollisuuksista toimittaa meille elintarvikkeita ja polttoaineita, ja tietysti aseita.

Saksalaisten tulo tällä tavoin Suomen alueelle herätti tietysti Neuvostoliiton, joka aktivoitui uudelleen Ahvenanmaan kysymyksessä. Niinpä Suomen oli suostuttava allekirjoittamaan Neuvostoliiton kanssa Ahvenanmaan demilitarisointisopimus. Kaikki miinoitteet ja linnoitteet oli purettava. Maarianhaminaan asettui Neuvostoliiton konsulaatti, joka valvoi sopimuksen noudattamista.

Göran Lindgren

Fysioterapiapalveluja Sotaveteraaneille

ANJALANKOSKI

Myllykosken Lääkintävoimistelu Ky

Ravimiehentie 12, 46800 Anjalankoski
Puh. 05-325 5864

ESPOO

FysioSporttis

FYSIOTERAPIAN JA LIIKUNNAN ASIAANTUNTIJA
SPECIALISTEN INOM FYSIOTERAPI OCH MOTION

• ESPOO • KAUNIAINEN • HELSINKI • VANTAA

CALL CENTER (09) 540 4340

www.fysiosporttis.fi

TERVETULOA ! VÄLKOMMEN !

Espoon Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Tapiolan Keskustorni 5 krs.
puh. 09-466 019

FYSIKAALINEN HOITOLAITOS
NASSINELLA OY

Rakentajainrinne 3 B
02330 Espoo
Puh. 0500-7300 77

Fysioterapeutti
Tarja Leppänen

FORSSA

Fysikaalinen Hoitolaitos Forssan Kuntouttamislaitos Oy

Pekolankatu 3, puh. 03-435 5651

HAAPAJÄRVI

Haapajärven Lääkäritalo Oy / Fysiokolmio

Kauppakatu 9, puh. 08-763 575

HEINOLA

Heinolan Fysito Ky Aalto

Virtakatu 4, puh. 03-714 2041

HELSINKI

Ikäihmisten, veteraanien ja dementoituneiden kuntoutus
Kotona ja hoivakodeissa

Uutena palveluna päivä kuntoutus !

ESPOO, HELSINKI, VANTAA

Puh: 09-3922 302

Kyläkirkontie 6-10 E, 00370 HELSINKI

HELSINKI

METROFYSIO
Kauppakeskus Itäkeskus, Helsinki
Pääsisäkä 2. krs

* FYSIOTERAPIA
* LYMFATERAPIA
* HIERONTA
* VETERAANIKUNTOUTUS

puh. 343 2044

Pukinmäen Fysiopalvelu Ky

Säterintie 3 00720 Helsinki

Puh. 09-345 1609

www.pukinmaenfysiopalvelu.fi

Lauttasaaren Fysikaalinen Hoitolaitos

Raija Kaila

Pohjoiskaari 9 A, 00200 Helsinki

Puh. 09-6820 201

- myös kotikäyntejä

Erikoisosaamistamme: Ikäihmisten, veteraanien ja
muistisairaiden kuntoutusta.
Myös kodeissa ja hoito-laitoksissa.
Geriatrinen Fysioterapia

Fysioterapia Hannele Immonen

Fysioterapeutti Hannele Immonen ja

Susanna Tähtinen

- Myös akupunktio

Hollantilaisentie 9 A, 00330 Helsinki

puh. 09-485 806

Käpylän Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Juhana-Herttuatie 9, 00600 Helsinki

Puh. 09-799 082

FYSIKAALINEN HOITOLAITOS
NASSINELLA OY

Perämiehenkatu 5
00510 HELSINKI

(09) 633 474

fysioterapeutit
TARJA JA MARIKA

HÄMEENLINNA

Hätilän

Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Viipurintie 36, puh. 03-674 1237

JUVA

JUVAN
Lääkintävoimistelu

Lea Hyötyläinen

Juvantie 5, 51900 Juva

puh. 015-651 511

JÄRVENPÄÄ

Järvenpään Kuntohoito

Kansakoulunkatu 32 B 1

puh/fax 09-291 7177

www.jarvenpaankuntohoito.fi

KAJAANI

Teppanan Fysikaalinen Hoitolaitos

Rekitie 1, 87250 Kajaani

Puh. 0440-629 290

KANGASALA

Kangasalan Lääkintävoimistelu Ky

Torikatu 1, 36200 Kangasala

Puh. 03-377 0297

KIURUVESI

Kiuruveden Fysikaalinen Hoitolaitos

Asematie 5, 74700 Kiuruvesi, puh. 017-753 335

KOUVOLA

Fysikaalinen Hoitolaitos Jukka Parikka Ky

Kouvolan
Manuaalinen Terapia

Kauppalankatu 19, puh. 05-3122 381, fax 05-375 3656

Myllykosken Fysikaalinen Hoitolaitos

Seurantalo

Puh. 05325 5911

Inkeröisten palvelukeskus

Valtatie 10, 46900 Inkeroinen

Puh. 05367 4916

KUOPIO

FysioSenior

Kotiin ja hoitokoteihin

*IKÄÄNTYVIEN FYSIOTERAPIA

*DEMENTOITUVIEN FYSIOTERAPIA

*VETERAANIKUNTOUTUS

* GERIATRISEN KUNTOUTUKSEN

ERITYISASIAANTUNTIJA

Marja Korhonen, fysioterapeutti

044-5948477 * KUOPIO

LAHTI

Auron Lahden Fysio Oy

Vapaudenkatu 23 B 2.kerros

15140 Lahti, Puh. 010 2921 250

Avokuntoutus, kotikäynnit, päivä kuntoutus, ryhmät

LAPINLAHTI

Fysioterapiakeskus Tupuna

Juhani Ahontie 4, puh. 0207 981 451

Fysioterapiapalveluja Sotaveteraaneille

LIEKSA Fysio-Leena Ky Pielisentie 18, 81700 Lieksa Puh. 013-526 607, 050-327 6123	PIELAVESI Fysioterapiakeskus Tupuna Toritie 2, puh. 020 981 450	SOTKAMO Sotkamon Fysioterapia Torikatu 8, 88600 Sotkamo puh. 040 - 556 5305 www.sotkamonfysioterapia.net
LOVIISA Fysioterapeutti Susanne Skogberg Kuningattarenkatu 16, 07900 Loviisa Puh. 019-533 753	POLVIJÄRVI Fysikaalinen Hoitola Terhakka Ky Välitie 2, puh. 013-631 888 www.terhakka.fi	TAMPERE Tampereen Kuntouttamislaitos Oy (Polioinvalidit ry) - yli 50 vuotta palvelua - myös kotikäyntejä Kyttälänkatu 5 (katutaso), 33100 Tampere puh. 03-3142 5800 www.tampereenkuntouttamislaitos.fi
MYRSKYLÄ Fysikaalinen Hoitolaitos Hele-Fysio Keskustie 12, puh. 019-677 0720	RAAHE Veteraanikuntoutusta, Lääkintävoimistelua, Hierontaa Antinkankaantie 30, 92130 Raahes puh. 08-220 444 Siikajoen sivupiste, puh. 044-522 0480	Tampereen Kuntohoito Ky Fysioterapeutti Seija Lehtoranta Sammonkatu 17-19 puh. 03-255 3325
NASTOLA Nastolan Fysikaalinen Hoitolaitos Timpurintie 2, puh. 03-762 4888 - Veteraanien asialla jo yli 35 vuotta -	REISJÄRVI Fysiokolmio Anjalantie 9, puh. 08-776 770	TUUSNIEMI Tuusniemen Kuntoutus Ky Poikkitie 2, 71200 Tuusniemi puh. 040-545 5788 ja 040-535 7544 www.tuusniemenkuntoutus.fi
NIVALA Nivalan Fysioterapia Oy Fysioterapeutit: Esa Laakkonen,Jenny Hilonen, Jenni Mäntylä, Pirjo Väättäjä ja Timo Kaltiainen Toripiha 1, 85500 Nivala Puh. 08-440 733, GSM 044-296 4042 www.nivalanfysioterapia.fi	RIIHIMÄKI Riihimäen Fysioterapia Fysikaalinen hoitolaitos OMT-FYSIOTERAPIA Hämeenkatu 25-27 (Majakka) 11100 RIIHIMÄKI Puh. (019) 736 663 GSM 050 585 0045	YLÄNE Yläneen Kuntoutus, OMT Koulutie 4, 21900 Yläne Puh. 02 - 2563 875 www.liedonfysioterapia.fi
Nivalan Fysikaalinen Hoitolaitos Oy Urheilutie 1, 85500 Nivala puh. 08-440 850	SIEVI Sievin Fysikaalinen Hoitolaitos Matinpolku 12, 85410 Sievi puh. 08-480 348 www.sievinfysikaalinen.fi	ÄÄNEKOSKI Torikatu 5, 44100 Äänekoski puh. 014-520 580 e-mail: fysiokanervo@co.inet.fi
PALOKKA Palokan Fysioterapia Olavintie 1, puh. 014-677 777		

Heinlahden Veistämö Oy Pyhtää	Pyhännän Vesi Oy Pyhäntä	Lounais-Suomen Hakelämpö Oy Pöytyä
Petrox Oy Raisio	Deltamarin Oy Raisio	S-Taroil Oy Raisio
LVI-Primo J. Santapakka Raisio	Hollming Oy Rauma	TL-RAK Rauma

Huolenpitoa tamperelaisista veteraaniveljistä ja -sisarista - 50 vuotta toimintaa järjestäytyneen sotaveteraanitoiminnan syntysijoilla

Asiakaspalvelua yhdistyksen toimistossa hoidetaan pitkälti vapaaehtoisvoimin. Vuoden ensimmäisenä arkipäivänä Mirjam Rintamäkeä palveli Heikki Lehtonen (oik.), joka itsekkin on sotaveteraani. Tapio Simolan asioita hoiti Sirpa Nurmiaho.

Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistys täytti 50 vuotta 7.2.2011. Yhdistys on jäsenmäärältään maamme suurin sotaveteraaninyhteisö. Eniten jäseniä oli pari vuosikymmentä sitten, yli 5 800. Tämän vuoden alussa sotaveteraanijäseniä oli 1 086 (miehiä 67 %), puolisojäseniä 187 ja kannattajajäseniä 472.

Huoltotyötä ja monipuolista muuta toimintaa

Yhdistys oli syntyessään v. 1961 ensimmäinen veteraaninyhdistys, jonka säännöissä ja nimessä painotettiin veteraanien huoltotyötä. Siitä alkaen se on myös ollut yhdistyksen päätoimintamuoto. Ensimmäisten vuosikymmenten aikana huoltoavustustoiminta oli varsin konkreettista. Naisjaosto mm. jakoi lahjoituksina saatuja käytettyjä, mutta ehjiä ja puhtaita vaatteita tarvitsijoille, joita riitti jonoksi asti. Aineelliset puutteet olivat tuolloin monen osalta suuret.

Jo alkuvuosina voitiin aloittaa veteraanien tukeminen

myös raha-avustuksin. Varoja siihen saatiin monin eri hankintakeinoin. Pian kuitenkin ilmeni, että toiminnan rahoituksen tulee olla vakaalla pohjalla ja se vaatii pysyvää ratkaisua. Vuonna 1963 yhdistyksen johtokunta tekikin rohkean ja kauaskantoisen päätöksen rakentaa kesäravintola ja kioski. Mukaan hankkeeseen lähti myös eräs vanhainkotisäätiö pienellä osuudella ja hieman myöhemmin myös Sotainvalidien Veljesliiton Tampereen osasto. Hanke tuskin olisi onnistunut, ellei kaupunginjohtaja Erkki Lindfors, itsekkin jo talvisodan veteraani, olisi taustalla vaikuttanut siihen, että kaupunki vuokrasi loistotontin ydinkeskustasta, Tammerkosken partaalta. Koskipuisto-ravintola luovutettiin vuokraajalle keväällä 1966. Riskiyritys onnistui, sillä tuotto oli niin hyvä, että yhdistys saattoi maksaa rakennusvelkansa pois lyhyessä ajassa. Yhdistyksen omistajuus ravintolaan päättyi kolme vuotta myöhemmin, kun se luovutti osuutensa perustetulle Tampereen Sotaveteraanien Huolto- ja Tukisäätiölle.

Kehittyminen suuryhdistykseksi edellytti organisoitumista

jaostoihin, joille määritettiin omat tehtävänsä. Niissä on toteutettu monipuolista perinne-, harrastus-, matkailu- ja liikuntatoimintaa. Jaostojen lisäksi yhdistyksen kokoonpanoon ovat kuuluneet Aitolahden ja Hervannan veteraaniosastot. Yhdistys julkaisee neljästi vuodessa ilmestyvää Tampereen sotaveteraani -jäsenlehteä, jolla on meneillään jo 30. vuosikerta. Tiedotuksesta huolehti vuosina 1990-94 myös oma Veteraaniradio, joka lähetti ohjelmaansa kerran viikossa Radio Tampereen taajuudella.

Veteraanien yhteisiä asioita hoitamassa

Yhdistys oli aikanaan, ”emoyhdistyksenä”, ratkaisevasti vaikuttamassa siihen, että Tampereelle 17.10.1965 kokoontuneet 700 maakunnan veteraania perustivat Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin. Piirihallituksessa yhdistyksellä oli usean vuoden

ajan kaksi edustajaa, nyttemmin yksi. Yhdistyksen osuus sotaveteraanipiirin varsinaisista jäsenistä on reilu kolmannes. Tampereelaisten edustajia on ollut useita myös Sotaveteraaniliiton luottamustehtävissä.

Veteraanien asuntotilanteen parantamiseksi yhdistys perusti v. 1988 Tampereen Tammenlehväsäätiön. Eri laina- ja avustusrakenteiden ja keräystuoton rahoituksella sekä Tampereen kaupungin ja seurakuntien tuella se rakennutti Kaupin kaupunginosassa sijaitsevan Sotainvalidien Veljeskodin naapuriksi veteraanien palvelutalon, Tammenlehväkodin. Sittemmin alueelle on noussut Sotainvalidien Veljeskotsäätiön ja Tammenlehväsäätiön yhdessä rakennuttamina vielä kaksi uutta palvelutaloa ja peruskorjautettu kolmas rakennus samaan tarkoitukseen. Veljeskoti ja palvelutalot muodostavat yhdessä Tammenlehvakeskuksen.

Yhdistys täydentää työllään yhteiskunnan palveluja

Sen lisäksi, että yhdistys on veteraaninyhteisö, se on myös ns. kolmannen sektorin toimija. Se täydentää sotaveteraanijäsentensä osalta Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tekemää työtä. Asiasta on tehty myös yhteistoimintasopimus. Näin kuntoutukseen, kotipalveluihin ja omassa kodissa selviytymiseen saadaan lisämahdollisuuksia. Yhdistys käytti vuoden 2010 aikana omia varojaan veteraanien huoltotyöhön lähes 200 000 €. Varat kuluivat pääosin jäsenetuihin, (10 kerran fysioterapiahoito; jalkojen perushoitoon 150 €/jäsen; oman asunnon siivoukseen 200 €/asunto ja PSA-tutkimus), joita sotaveteraanijäsenet voivat vuoden aikana käyttää. Myös puolisojäsenillä on oma, 100 €:n jalkahoitoetunsa. Yhtenä mittalukuna

Yhdistyksen liikuntajaosto huolehtii veteraaneille sopivien liikuntatapahtumien järjestämisestä. Vesivoimisteluun osallistuu vielä runsaasti kuntoilijoita. Lisäksi järjestetään kuntovoimistelua, liikuntapelejä sekä ulkoilu- ja kuntoiluretkiä. Seitsemisen kansallispuistossa on vaellettu jo useana syksynä.

Rauman Sähköpalvelu Oy

Tilintarkastus Metsäterä Oy

Riihimäki

JP Transload Oy

Riihimäki

Riihimäen Paperinkeräys Oy

Riihimäki

HF-Autohuolto Oy

Riihimäki

**Sähköinsinööritoimisto
Esko Laakso Oy**

Rovaniemi

Tammenlehväkeskuksen palvelutalojen piha-aukealla seisoo Salpalinjasta Suomussalmelta Museoviraston luvalla tuotu panssariestekivi. Muistopaasi laattoineen kertoo tuleville polville talojen alkuperäisestä tarkoituksesta ja muistuttaa veteraanien merkityksestä itsenäisyyden turvaamisessa.

mainittakoon vuoden aikana korvattujen, yksittäisten fysioterapiahoitojen määrä: 3 391. Näiden etujen lisäksi yhdistys korvaa harkinnanvaraisina avustuksina sairauskulujen omavastuuosuuksia ja omassa kodissa selviytymistä auttavien apuvälineiden hankintoja. Päätökset niistä tekee sotaveteraaneista koostuva päätöselin.

Määrätietoisten miesten työ loi kantavan pohjan

Yhdistyksen syntyyn ja sen kehittämiseen vaikuttivat aikanaan lukuisat henkilöt, joista jokainen ansaitsisi maininnan. Heistä nimettäköön tässä yhteydessä kuitenkin vain keskeisimmät toimijat: yksi koko järjestäytyneen veteraanitoiminnan kehittäjistä ja yhdistyksen puheenjohtaja Heikki Kuistio, yhdistystä tukevan säätiön peruspääoman lahjoittaja Ragnar Sjöholm, ja puheenjohtaja Veikka Suvanto. Kuistio ja Sjöholm kutsuttiin myös Sotaveteraaniliiton kunniajäseniksi. Määrätietoiset, kyvykkäät miehet loivat yhdistyksen, joka on voinut palvella veteraaneja jo puolen vuosisadan ajan. Samalla saivat alkunsa erinomaiset yhteistoimintasuhteet Tampereen kaupunkiin. Alkuvaiheessa muodostettiin yhdistyksen johtoon myös maankuulu aseveliaxseli eli johtokuntaan tuli edustajia poliittisen keskivii-

van molemmilta puolilta. Se koettiin silloin toimivaksi menettelytavaksi asioiden sujuvalle hoidolle. Poliitiikkaa yhdistyksessä ei kuitenkaan ole harjoitettu, eikä hallituksen jäsenten poliittisella suuntautumisella ole enää merkitystä. Veteraanien keskuudessa luotu akseliperiaate toimi sittemmin myös Tampereen kunnallispoliitikassa aina viime vuosiin saakka.

Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen toimintamahdollisuudet ovat edelleen hyvät. Perustan työlle antaa Tampereen Sotaveteraanien Huolto- ja Tukisäätiön taloudellinen tuki. Kaupungin keskustassa sijaitsevaan toimistoon on veteraanien tai heidän asioitaan hoitavien helppo tulla. Toimistossa työskentelee kolme palkattua henkilöä. Heidän lisäksi asiakaspalvelua hoitavat vapaaehtoistyöntekijät, joiden apu ja työpanos ovat merkittävät. Veteraanien ikääntymisen myötä huoltotyön merkitys tulee korostumaan entisestään. Yhdistyksessä on arvioitu, että nykymuotoiseen huoltoavustustoimintaan on tarvetta vielä vuoteen 2015 saakka.

Esko Pihl

Tampereen Sotaveteraanien
Huoltoyhdistyksen
toiminnanjohtaja

Asioita ei pidä jäädä hautomaan omassa päässä

Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri järjesti 25.11. sotaveteraanien sosiaalisiin asioihin keskittyneen veteraaniseminaarin Lappeenrannan upseerikerholla. Tilaisuuteen osallistui yhdistyksissä veteraaniyhdyshenkilöinä toimivia kannattajajäseniä, aktiivisia veteraaneja sekä Etelä-Karjalan Sosiaali- ja terveyspiirin veteraaniasioista vastaavia henkilöitä.

Piirin puheenjohtajan **Erkki Pullin** vetämässä päivän kestäneessä seminaarissa kuultiin useita asiantuntijoiden pitämiä luentoja ja keskusteltiin vilkkaasti veteraanityöhön liittyvistä asioista.

”Epäselvältä tuntuvia asioita ei pidä jäädä hautomaan pelkästään omassa päässä, vaan niistä pitää ottaa selvä”, imatralainen veteraani **Pentti Pälve** (89) tähdensi. Päivän aikana tuli täydentävää tietoa. Se on tarpeen, sillä moni asia muuttuu ajan myötä. Yli kymmenen vuotta omaishoitajana toiminut Pälve menetti vaimonsa toissa jouluna. ”Se oli raskas isku, mutta onneksi oli ja on edelleen ystäviä, jotka pitävät yhteyttä”.

Veteraaniseminaarissa paljon kysymyksiä aiheuttivat kuntoutus-, lääkäri- ja hoitopalvelut.

Sairaanhoitaja/palveluohjaaja **Tuula Ihalainen** kertoi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin (Eksote) IsoApu-neuvontapisteen toiminnasta. Se antaa

Sotaveteraani Pentti Pälve ja palveluohjaaja Tuula Ihalainen keskustelivat sotaveteraaneja askarruttavista asioista.

monipuolisesti neuvoa ja opastusta ikä-ihmisille, myös veteraaneille heitä koskevista asioista. Samalla Tuula Ihalainen huomautti, ettei sosiaali- ja terveyspiirissä edes oleteta, että ikääntyneillä on käytössään tietokone.

Ohjeet lähetetään postitse ja tarvittaessa apua saa myös puhelimitse. Ikäihmiset tarvitsevat paljon tietoa ja sitä varten me olemme olemassa. IsoApu auttaa tarvittaessa myös erilaisten hakemusten täyttämisessä, sillä ne täytyy perustella hyvin. Tietämättömyydestä johtuen tarjolla olevia palveluja jää käyttämättä, sillä Kela ei markkinoi tukemisiaan, Tuula Ihalainen totesi.

Veteraaniasiantuntija **Tytöti Neuvonen** Imatralla vastaa veteraanien palveluiden saannista.

Eksoten terveyskeskusten johtava ylilääkäri **Ritva Simpanen** kertoi kuntoutushakemus-

ten käsittelystä. Kuntoutustarpeen arvioinnissa pyritään otamaan huomioon veteraanin toiveet ja tarpeet ja toteuttamaan ne niin hyvin, kuin määrärahojen puitteissa on mahdollista. Etelä-Karjalassa on toteutettu mm. kotikuntoutusta, joka on usein kohdistunut sairaalajakson jälkeiseen kotiutumiseen. Esim. lonkkaleikkauksen jälkeen kotiutuessa välitön kuntoutuksen aloittaminen on välttämätön toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi.

Piirin sosiaalineuvoja **Leena Pesonen** kertoi liiton sekä piirin avustustoiminnasta ja keräyspäällikkö **Matti Ruskomäki** keräystoiminnasta.

Päivä antoi eväitä veteraanityössä eri sektoreilla toimiville ja se hän oli tarkoituskin.

Teksti ja kuva: Pauli Saukkonen

Pitkä matka kotiin Karjalan kannakselta

Talvisodassa 23.12.1939 kaatui ja katosi vampulainen alikersant-

ti Urho Nikolai Anttila. Hänet siunattiin aikanaan kentälle jääneenä kotipitäjensä Vampu-

lan sankarihautaan. Muutama vuosi sitten hänet kuitenkin löydettiin etsintäryhmän toimesta ja tunnistettiin tunnuslevyn perusteella sekä DNA-tunnisteella. Alikersantti Anttila siunattiin sotilaallisina kunnianosoituksin ja haudattiin viime itsenäisyyspäivänä sankarihautaan Vampulas- sa. Muutamia aseveljiä oli vielä saattamassa häntä viimeiselle matkalle. Siunauksen toimitti kappalainen **Keijo Plit**. Huitisten Sotaveteraanien Lauluveljet esittivät Veteraanin iltahuudon. Niin ikään kuoro lauloi sankarihaudalla.

Teksti ja kuva: Paavo Punkari

Sotilaat laskevat pienen, valkoisen arkun Vampulan sankarihautaan sankariristin viereen.

Visko
Teepak

Alahärmän sotaveteraanit 45 vuotta

Juhlapuhuja Aarno Strömmer siteerasi juhlapuheessaan Nobel-palkitun presidentti Ahtisaaren sanoja: "Rauha on vakaalla pohjalla, kun valtiota johtavat demokraattisesti valitut, oikeusjärjestystä kunnioittavat johtajat. Tämä kehitys on ollut Suomessa mahdollinen teidän, sotiemme veteraanien panoksen ansiosta."

Kauhavan Alahärmässä vietettiin 16.1. Alahärmän sotaveteraanien 45-vuotisjuhlaa ja yhdistyksen naisjaoston 35-vuotisjuhlaa

Tervehdyspuheen pitänyt Risto Vaismaa taustoitti puheessaan yhdistyksen historiaa.

"Perustamishetkellä 20.1.1966 mukaan liittyi 40 jäsentä. Jäsenmäärä kasvoi nopeasti ja oli korkeimmillaan vuoden 1969 lopulla, 538 jäsentä. Nyt jäljellä on 39 veteraania", Vaismaa kertoi.

"Tämänhetkisen toimintamme ytimessä on yhdessä-olo, virkistävät retket sekä kuntoutus".

Juhlapuheen piti entinen ministeri, Suomen Sotaveteraa-

niliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, joka kiitteli istuvan hallituksen toimia sotaveteraanien asiassa.

-Viime vuonna tuli voimaan uusi sosiaalietuus, jolla tuetaan kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia sotaveteraaneja. Myös kotona selviytymistä on helpotettu, Strömmer valaisi.

Toiminnanjohtaja Pertti Korttesniemi ja naistoimikunnan puheenjohtaja Kyllikki Falbén toivat juhlaan Etelä-Pohjanmaan piirin tervehdysten.

Teksti ja kuva:
Jukka Koivula

Härmänmaan paikallislehti
Komiati

Operaatio "Tuntemattoman sotilaan sukat"

Sotilaskotiliiton aloitteesta kaikille v. 2011 palvelukseen astuville alokkaille

kudotaan talkootyönä villasukat.

Kuva: Saara Tolonen

Kuvassa osa Helsingin Rintamanaisten ahkerista sukankutojista vasemmalta: Puheenjohtaja Kaarina Peltola, Sirkka Vertanen, Kaisa Lindstén, Sotilaskotiliiton edustajat Pirkko Kinnunen ja Maija Kirjonen.

Lapuan veteraanikuorolta CD

Lapuan veteraanikuoro julkaisi viime syksynä äänitteen nimeltä Veteraanin iltahuuto. Äänitteen 20 kappaletta ovat kunnianosoitus sotaveteraanien työlle Lapualla ja kaikkialla muualla. Äänitteellä olevat laulut ovat kuuluneet sodan kokeneen sukupolven elämään.

Veteraanikuoron esitysten lisäksi äänitteellä esiintyvät Isoluoma Sisters, kolme musikin ammattilaista, jotka ovat sisaruksia. Kalevi Kiviniemi soittaa urkusoolot ja lukiolainen Jaana Saarela soittaa pianoa ja urkuja. Sooloja laulaa

Martti Ridanpää. Lisäksi levyllä esiintyvät kirkkoherra Juha Ikola ja kappalainen Matti Kristola.

Kuoron ensimmäinen koontuminen oli 10.5.1993. Kuoron tärkein tehtävä on ollut

saatella sotaveteraaniveljet ja -sisaret ikuisen lepoon. Näitä tilaisuuksia on ollut 640.

Kuorossa on 24 laulajaa, joista puolet rintamalla palvelleita sotaveteraaneja ja toinen puoli on sota-aikana sotilaspoikain olleita. Kuorolaisten keski-ikä on 80 vuotta. Kuoroa johtaa Mikko Karhumäki.

Äänitettä on saatavissa Fuga Oy:n levykaupasta Helsingistä ja Lapualla Herättäjän kirjakaupasta, puhelin (06) 433 5719. Levyn hinta on 20 euroa + toimituskulut.

Hämeenkyrön Sotaveteraanit Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseossa

Puheenjohtajansa Tuomo Linnainmaan johdolla Hämeenkyrön Sota-

veteraanien hallitus kävi tamperikuussa tutustumassa Pirkanmaan reservitoimistojen

ja Pirkanmaan veteraanipiirin toimiston alakerrassa toimivaan Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseoon. Matkassa mukana oli 12 veteraania ja perinteen vaalijaa.

Kokouksessa pohdittiin ennen kaikkea tulevan kevätkokouksen järjestelyjä, mutta osansa saivat myös veteraaniperinneasiat. Kokouksen jälkeen tutustuttiin museon välityksellä suojeluskunta- ja lottatoimintaan, joita ilman meillä ei olisi itsenäistä isänmaata.

Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseo on toiminut kohta kymmenen vuotta. Museon perustajiin kuuluu mm. Pirkanmaan piirin toiminnanjohtaja Timo Tulosmaa. Tutustu tarkemmin osoitteesta www.pirkanperinto.nettisivut.fi. Sieltä löytyvät yhteystiedot mahdollista vierailua varten.

Teksti ja kuva: Timo Tulosmaa

Varapuheenjohtaja Jukka Lehtisalo, puheenjohtaja Tuomo Linnainmaa ja Kauko Kärkimaa suojeluskuntia koskevassa kiinnostavassa keskustelussa suojeluskuntakersantti Väinö Arjanteen kanssa. (Kuvan suojeluskuntapuku on aikanaan kuulunut Kauppakunta Tuotannon toimitusjohtajana toimineelle kauppaneuvos Väinö Arjanteelle)

Sotaveteraaneille lounasliput Naantalissa

Naantalin sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt tarjota lounaslippuja sotaveteraaneille sekä heidän puolisoilleen ja leskilleen, joiden tulot eivät ylitä ylimääräisen rintamalisän tulorajoja. Lounaslippuja saa kaikista kaupungin palvelupisteistä eli Kaupungintalon, Rymättylän, Merimaskun ja Velkuan palvelupisteistä. Lounaslippu maksaa 2 euroa. Lippuja ostet-

taessa on esitettävä sotilaspassi, kuvallinen Kela-kortti R-tunnuksella tai Naantalin seudun Sotaveteraanit ry:n jäsenkortti (JL 1, 3 tai 4) ja tarvittaessa osoitettava tulorajaehtoon tähtyminen. Aloitteen asiasta teki Rintamaveteraaniasian neuvottelukunta.

Ruokailu on mahdollista Kaupungintalon ruokalassa ilman ennakkoilmoittautumista tai ilmoittamalla ennakoon

Lietsalan ja Merimaskun kouluilla, Rymättylän Katava-kodissa tai Velkuan Kummelissa. Ilmoittauduttaessa pyydetään kertomaan mahdolliset erityisruokavaliot.

Sotainvalidit, joilla on yli 20 %:n haitta-aste, saavat lounasetelit palvelupisteistä. Vanhuspalveluiden kautta on mahdollista saada myös aterian kotiinkuljetus.

Keski-Lahdessa keskityttiin Aunukseen

Eversti Ari-Ilmari Iisakkala piti Keski-Lahden Sotaveteraanien tilaisuudessa sotahistoriaesityksen Aunuksen taisteluista kesäheinäkuussa 1944. Kuulijoita oli saapunut paikalle toista sataa.

Alustuksessa tuli esiin joukkojen suunnitellut ja toteutetut siirrot, kenraali Oeschin järjestämä sotapeli venäläisten Laatokan ylitse Viteleeseen suoritettavasta maihinnoususta.

Kenraali Oesch rakennutti Laatokan rannasta syvemmälle sisämaahan rinnakkaisen tien, joka huonosta kunnostaan huolimatta pelasti rintaman luhistumisen ja joukkojen joutumisen mottiin. Esityksen

Keski-Lahden Sotaveteraaneille alusti eversti Ari-Ilmari Iisakkala

lukuisat yksityiskohdat, henkilösuhteet ja yksityisten sotilaiden uroteot muodostivat mielenkiintoisen kuvauksen.

Joululounas veteraaneille

Hennalan Upseerikerhon isäntäpariskunta Ilkka Koskinen ja Virpi Kesonen tarjosivat edellisten vuosien tapaan joululounaan sotiemme veteraaneille. Juhlavissa puitteissa Marskin ja lukuisien korkea-arvoisten upseerien kuvien koristamassa perinteisessä ympäristössä

oli tällä kertaa lähes 200 veteraania.

Juhlan aluksi esiintyi Laulava Kaukopartio.

Ilkka Koskinen toisti lupauksensa ruokailuperinteen jatkumisesta niin kauan, kun kutsun vastaanottaneita veteraaneja on lounaalle tulossa.

Tilaisuudessa Lahden Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Eero Lehtonen luovutti standaarin Ilkka Koskiselle.

Tulevaisuussuunnittelu ja perinnetyö puhuttivat neuvottelupäivillä

Sotaveteraanipiirien toiminnanjohtajien neuvottelupäivät pidettiin Tallinnassa 14.-15.1. Liiton hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** avasi päivät ja valotti omassa puheenvuorossaan tulevaisuussuunnitteluun liittyviä periaatteellisia kysymyksiä, piirien, yhdistysten ja liiton rakenteen kehitystä ja piirien tulevaisuussuunnittelun runkoa. Tammenlehvän Perinne-liiton toiminnanjohtaja **Pertti Suominen** kertoi osuudes-

saan perinnetyön visiosta 2020, alueellisen perinnetyön rakenteista ja osa-alueista. Piireille annettiin tehtäväksi etsiä alueeltaan perinneyhdyshenkilö. Keski-Suomen piirin toiminnanjohtaja **Timo Hakala** esitteli uuden jäsenrekisterin merkitystä, vaatimuksia ja rekisterin hyödyntämistä. Liiton hallituksen jäsen **Esa Haarala** kertoi lokakuussa 2010 asetetun raportointityöryhmän tavoitteista, tuloksista ja raportointiaikataulusta. Sosiaalishteeri **Anni Grundström** esitteli ve-

teraaniyhdyshenkilötilannetta, puolisojen ja leskien virkistysviikkoja ja Kaatuneiden Muistosaatiön matkoja. Lopuksi liiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** kertoi liiton ajankohtaisista asioista.

Seuraavana päivänä päivien osanottajat tutustuivat Vapaudenaukion vieressä sijaitseviin Bastionin luoliin.

Marja Riukka

Neuvottelupäivien osanottajat päivän antia kuuntelemassa.

Muistojen ilta Kalannissa

Kalannissa 15. tammi-kuuta järjestettiin vielä kerran nousiaislaisten sotaveteraanin **Eeri Hyrkön** 1984 ideoima Muistojen ilta, joka koostuu sota-ajan lauluista, runoista ja rintamakirjeistä. Ohjelmistosta huolehtivat pu-

hallinorkesteri Noustepressi, mieskuoro Kisällit, runoryhmä TARU ja haitaristi **Pekka Vuori**. Ohjelman juonsi, kuten aina ennenkin, Eeri Hyrkkö. Tapahduma keräsi Kalannin urheilutalolle lähes 800 kuulijaa. Päättösanat lausunut kalantilainen

sotaveteraani **Heikki Juntti** toivoi ennakkopuheista huolimatta tapahtumalle edelleen jatkoa.

Teksti ja kuva:
Osmo Suominen

Muistojen illan esiintyjä. Kapellimestari Tarmo Moilanen johtaa, Kisällit-kuoro laulaa. Taustalla puhallinorkesteri Noustepressi, etualalla runoryhmä TARU (kuvassa vas Aulikki Aitolahti ja Tuula Sandström) ja hauristi Pekka Vuori. Juontaja Eeri Hyrkkö keskittyy kuvan keskellä.

Hangon taistelujen rajakomppanioille muistolaatta

Viime kesänä paljastettiin Hangon taisteluihin vuonna 1941 osallistuneiden rajajääkärijoukkojen muistolaatta Käringholmenilla. Noista taisteluista tulee tänä vuonna kulu-neeksi 70 vuotta.

Muistolaatan paljasti raja-veteraani **Lars Ingman** ja juh-lapuheen piti amiraali **Juhani Kaskeala**. Hän palautti mieliin Hangon vuokra-alueen tuoman uhkan Suomelle ja sen valtaamisen merkityksen muiden tor-juntavoittojen rinnalla Suomen itsenäisyyden säilymiselle.

Puhuja selosti yksityiskoh-taisesti Rajavartiosto 1:n perus-tamien 11., 21. ja 31. Rajakomp-

Veteraani- ja rannikkojoukko-osastojen lippulinna kunniotti muistolaatan paljastusjuhlaa Stora Käringholmenilla. Laatan vie-rellä sen aikaansaamisessa ansioitunut ja sen paljastanut rajave-teraani Lars Ingman ja Suomenlahden Merivartioston asettama kunniavartio.

panian ja niistä loppukesällä muodostetun Rajajääkäripatal-joona 3:n osuutta saaristotais-teluissa ja erityisesti venäläisten lokakuussa yllättäen miehittä-män Stora Käringholmenin ta-kaisin valtauksessa.

Hankoniemessä käytiin maarintaman ohella aktiivista liikuntasotaa yksittäisistä saa-rista. Venäläiset halusivat saa-da ne haltuunsa, sillä niistä voi-tiin johtaa tulta Hankoon, ja he arvelivat suomalaisten hyök-käävän niistä Hankoniemelle. Suomalaiset puolestaan halusivat selvittää venäläisten ryhmi-tykset ja vetäytymisaikeet.

Taisteluista muodostui usein lyhyitä, mutta verisiä, sillä suo-jautuminen oli kallioisilla saa-rilla vaikeaa ja sirpalevaiku-tukset tuhoisia. Vetäytymi-nen taistelusta vesitse oli usein mahdotonta.

Stora Käringholmenin takaisinvaltaus

Hangon taisteluihin osallis-tuneet kaksikieliset rajajääkä-

rikomppanijat oli muodostet-tu rauhanajan rajayksiköiden ympärille lähiseudun reservi-läisistä. He olivat saaristoelä-mään tottuneita lujakuntoisia miehiä. Komppanijat taistelivat kesäkuukausina Snappertunas-sa ja Jussarössä. 31. Rajakomp-pania sai kesäkuun viimeisenä päivänä tehtäväkseen väkival-taisen tiedustelun Stor-Kroka-nin saareen, mutta epäonnistui siinä, kun tehtävään ei annet-tu valmistelu-aikaa. Kaatuneet joutuivat lojumaan viikkokau-sia rantakallioilla merilintujen nokittavina.

Pataljoonaksi syyskuussa kootut komppanijat joutuivat lokakuussa tiukkaan paikkaan, kun vihollinen valtasi Somma-rön saariryhmään kuuluvan Stora Käringholmenin saaren. Pataljoonan 1. komppania yl-lätti luutnantti Kaikkosen joh-tamalla vastaiskulla sotasaalis-ta keräämään innostuneet ve-näläismatruusit, jotka yrittivät puolustautua epätoivoisesti. Venäläiset yrittivät vielä sama-

na päivänä palata saareen, mut-ta lyötiin takaisin. He menetti-vät 91 kaatunutta, tuntematto-man määrän hukkuneita ja 20 vankia. Suomalaisten tappiot olivat neljä upseeria, 14 aliup-seeria ja jääkäriä sekä 30 haa-voittunutta.

Majuri **Aarne Rautasalon** komentama Rajajääkäripatal-joona 3 siirrettiin Hangon tyh-jennettyä joulukuussa Syvä-rin rintamalle muun muassa Laatokan rantapuolustukseen. Hangossa se menetti kaatunei-na 83 ja koko jatkosodassa 364 miestä, eniten vuonna 1944, jolloin kaatuneiden luku oli 146. Raskaimmat menetyk-set pataljoona kärsi heinäkuun alussa Salmin Tuulosjoella.

Muistolaatan paljastukses-sa pataljoonan veteraaneja oli mukana enää vain muutama.

Antti Henttonen

Sormat Oy Rusko	Kuljetus HJK Oy Rusko	Kourukeskus Paappanen Oy Rusko
Saarijärven Ilmastointi Oy Saarijärvi	Valhojan Maansiirto Oy Salo www.valhojanmaansiirto.fi	MPT-Kuljetus Oy Savonlinna
Maakunnan Auto Seinäjoki, Kauhajoki	Plantool Oy Seinäjoki www.plantool.fi	Jamppeeri Oy Seinäjoki -sähköasennukset-, www.jamppeeri.fi
Kuljetus Nupponen Oy Sipoo	Pajuniemi Oy Sipoo www.pajuniemi.fi	Sorat ja Murskeet! Kourla Oy Somerniemi, Puh. 0400-635 797
T:mi Napis Palvelut Arja Sirviö Sotkamo	Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti	Sähkösuunnittelu RAI Oy Suomusjärvi
Ar-Pe Trailer Oy Säkylä	MEP-Kuljetus Oy Taivalkoski	Nyström Raimo Oy Taivassalo
AHL-Tuotanto Oy Tammela	Kuljetusliike Mikko Meri Oy Tammela	Tilintarkastuspalvelu Seija Nurmi Tammela
LVI-Suunnittelu Robert Malmberg Oy Tammisaari	Kassatieto Oy Tampere	Pirkan Terramek Oy Tampere

Tulevaisuussuunnitelma alkanut toteutua Kymenlaaksossa

Kymenlaakson veteraanipiirissä 14 yhdistyksestä kolme lopetti toimintansa yhdistyksenä vuoden vaihteessa. Anjalankosken, Jaalan ja Kuusankosken yhdistysten jäsenet liittyivät Kouvolan yhdistykseen. Näin alkoi toteutua tulevaisuussuunnitelma, jossa on nähty toiminnan Kymenlaakson piirissä keskittävän Kouvolan, Kotkan ja Haminan yhdistyksiin, piiriin ja Kouvolan yhdistyksen puheenjohtaja **Arto Mikkonen** toteaa. Hänen lausuntonsa sekä toiminnanjohtaja **Toivo Hartikaisen** ja sotaveteraani **Erkki Vitikaisen** tilanneselvitykset prosessista ovat seuraavat.

Puheenjohtaja Arto Mikkonen:

Kouvolan alueella asiaa nopeutti uuden Kouvolan kaupungin syntyminen 1.1.2009. Silloin yhdistyi kuusi kuntaa. Kaupungissa oli yhdistymisen jälkeen seitsemän sotaveteraaniyhdistystä. Edunvalvonta kaupungin suuntaan edellytti yhdistysten yhteistyötä. Kouvolan yhdistys suurimpana tuli tässä kokoavaksi toimijaksi. Tämä edisti osaltani ajatusta muunkin hallinnollisen toiminnan yhdistämiseksi. Luonnollinen syy yhdistymisajatukselle oli veteraanien ikääntymisestä johtunut vaikeus saada kokoon vireästi ja varmasti toimivia hallituksia.

Keskusteluja yhdistymismahdollisuudesta aloitettiin jo uutta Kouvola suunniteltaessa. Silloin nähtiin yhtenä mal-

lina toiminta jaostoina Kouvolan yhdistyksen alaisena. Tässä mallissa etuna olisi ollut tietty itsenäisyys. Toisaalta jaosto olisi edellyttänyt oman hallinnon ja ”paperisodan”. Niinpä aika pian voitti malli, jossa yhdistys lopetetaan ja sen veteraani- ja kannatusjäsenet liittyvät henkilöjäseninä Kouvolan yhdistykseen.

Viime vuonna Anjalankoski, Elimäki, Jaala ja Kuusankoski aloittivat neuvonpidon yhdistyksiensä alasajosta. Elimäki kuitenkin päätti jatkaa vielä omana yhdistyksenään. Muut tekivät yksimielisen päätöksen yhdistyksiensä lakkauttamisesta ja jäsenistön liittämistä Kouvolaan. Keskustelujen pohjaksi Kouvolan yhdistyksessä laadittiin linjaukset, jotka hyväksyttiin ylimääräisessä yleisessä kokouksessa. Näin tiedettiin, miltä pohjalta yhdistymisestä neuvoteltiin.

Periaatteena on, että kaikki veteraanijäsenet ovat tasavertaisia ja perinteisiä tapahtumia voidaan edelleen järjestää entiseen tapaan kerhona, vaikka yhdistys lopetettiin. Kerhot saavat käyttää yhdistyksiltä jääneet varat. Kerhojen toiminta on otettu huomioon Kouvolan yhdistyksen toimintasuunnitelmassa.

Kouvolan yhdistyksen hallitukseen lopetetuilla yhdistyksillä ei ole kiintiöpaikkaa, mutta alueilta nimetyillä yhteyshenkilöillä on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Yhteyshenkilöt tuovat hallituksen tietoon tarpeet ja toiveet ja toisaalta he vievät kerhoihin ajan-

kohtaista tietoa.

Tämän vuoden ensimmäiset tilaisuudet on pidetty. Hallituksen kokouksessa liittyneiden yhdistysten yhteyshenkilöt olivat paikalla. Keskustelu oli rakentavaa ja käytännön asioihin paneutuvaa. Myös viikoittaiseen kerhopäivään osallistui uusia, joskin tuttuja, vastaliittyneitä jäseniä. Ensi vaikutelma yhteisestä yhdistyksestä näyttää hyvältä.

Toivo Hartikainen, yhdistymisen sihteerin/ taloudenhoitajan näkökulmasta:

Lopetettujen yhdistyksien jäsenten liittymisestä Kouvolan yhdistykseen tuli luonnollisesti lisätöitä. Tällaisia olivat esimerkiksi jäsenrekisterin muutokset, lopettamisilmoitusten valvonta ja päivittäisten rutti- nitöiden kasvaminen. Tiedotteiden laatiminen ja lähettäminen kaikille sekä erilaisten toimintatapojen muokkaaminen lisäsivät yhteydenottoja puolin ja toisin. Uusien jäsenten kyselyt ovat olleet jokapäiväistä toimintaa. Jäsenmäärä ennen yhdistymistä oli 800 ja liittymisen jälkeen 1350. Tunnuksen omaavia heistä on 630, puoliso/leskijäseniä 400 ja kannatusjäseniä 300.

Entisille toiminta-alueille jäävät paikalliset kerhot. Näiden liittäminen osaksi Kouvolan yhdistyksen toimintaa vaatii myös omat toimenpiteensä. Paikallisten kerhojen vetäjistä tulee paljon riippumaan, miten liittyvät jäsenet kokevat muutostilanteen.

On hyvä, että tuttu ja turvallinen toiminta säilyy ja sen lisäksi tarjotaan jotakin uutta.

Ennen Kouvolan kaupungin syntyä määrärahojen myöntäminen veteraanien kuntoutustoimintaan ja muuhun tukemiseen oli varsin kirjavaa. Toiset kunnat avasivat rahamassinsa, toiset eivät. Uuden kaupungin toimesta määräraha maksettiin Kouvolan Sotaveteraaneille, joka jakoi sen jäsenmäärien suhteessa kuudelle muulle yhdistykselle. Kouvola vastasi myös avustuksen tilityksestä. Vuosina 2009 – 2010 oli usein vaikeuksia saada tilityksraportit ajoissa kuntoon. Nyt Kouvolan yhdistyksellä on vastuu enää kolmesta muusta yhdistyksestä. Kaikkia edunsaajia tulee kohdella tasavertaisesti kaupungin kaikissa yhdistyksissä.

Vuoden 2011 alkuvuonna laajapohjaisempaan yhdistykseen on liittynyt uusiakin jäseniä lopetettujen yhdistysten alueilta. Tämä ilmiö alkoi jo vuoden 2010 puolella. Usein syynä on se, että Kouvolan keskusta on monilla paremmat kulkuyhteydet kuin entisen yhdistyksen tilaisuuksiin.

Taloudellisesti suurimmat erimielisyydet saattavat tulla rahasta. Olemme ratkaisseet sen niin, että kullakin kerholla on yhdistyksen kirjanpidossa oma kustannuspaikkansa. Näin kerhojen rahankäyttö on aina selvitettävissä, eikä synny ajatusta, että isompi syö pienempien hinkalosta.

Kaikkien jäsenten palveleminen on helpompaa, kun toimisto sijaitsee keskellä kaupunkia, rautatie- ja linja-auton aseman vieressä. Tulevaisuus näyttää, onko tarvetta lisätä päivystysaikoja. Mikäli saamme muutaman vapaaehto-

sen toimistopäivystäjän, niin palveluaikojen lisääminen on mahdollista. Tällä hetkellä pystymme tarjoamaan vain yhden palvelupäivän viikossa.

Yhdistyminen veteraanin näkökulmasta, Erkki Vitikainen:

Kahdessa ammatissa ja lukuisissa luottamustoimissa pohjoiskymenlaaksolaisia yli puolivuosisataa palvelleena tunnen myös toimintansa lopettaneiden yhdistysten alueiden mentaliteetin. Mielellään olisi jatkettu vanhoissa puitteissa, mutta väen vanhetessa päteviä toimihenkilöitä ei löytynyt. Vaikka uuden Kouvolan kunta johto on viime aikoina kohdellut kaltoin kaupungin maaseutualueita, veteraaniveliin luotettiin ja uskallettiin siirtyä samaan kelkkaan. Toivottavasti uuden suuryhdistyksen johto osoittaa jatkossakin tähänastista solidaarisuutta.

Jotta toimintamme piiriin pääsisi koko jäsenistömme, olisi lopettaneiden yhdistysten alueilta valittava yhdistyksemme hallitukseen äänioikeuden omaavia jäseniä. Jos ko. asiaa ei voi toteuttaa hallituksen jäsenten erovuoroisuudella, sääntöjä on muutettava. Hallituksen jäsenmäärää on lisättävä. Ehkä 1+10 (12) olisi oikea jäsenmäärä. Kokousten kahvikuppien määrää em. sääntömuutos ei lisää. Kohtuullisen järjenjuoksun vielä (onneksi) omaavana veteraanien keski-ikässä olevana toivon, että suuryhdistyksen hallituksessa kontrollivalta säilyy tunnuksen omaavilla veteraaneilla. Sihteerin/ taloudenhoitajan edellä esittämien lukujen mukaan valitsijoilla on toistaiseksi valinnanvaraakin.

Kouvolan Sotaveteraanien hallituksen v. 2011 ensimmäisessä kokouksessa istumassa vas. Kaarlo Kantokari, Heikki Aho, Eero Nikkola, Toivo Hartikainen, Arto Mikkonen, Onni Sarilampi, ja Erkki Vitikainen (Kouvola) ja seisomassa vas. Reijo Pajuoja ja Eila Forsström (Anjalankoski), Reijo Salminen (Jaala), Jaakko Säilä, Eeva Seppälä, Erkki Jääskeläinen, Marja-Leena Palmumaa (Kouvola) ja Ilmari Mäkelä (Kuusankoski). Kuva: Pertti Nieminen

 **Rakennusliike
SORVOJA OY**

**Vanhustyön
Keskusliitto Ry**
Helsinki
www.vtkl.fi

Kangasalan Sotaveteraanit panostavat yhteistoimintaan

Kangasalan Sotaveteraanit aloitti toimintansa 1961 Kangasalan Sotaveteraanien Huoltoyhdistys-nimisenä. Yhdistyksen toiminta oli kuitenkin ensimmäisen yhdentoista vuoden aikana hyvin varovaista. Ei oikein tiedetty miten olisi voitu toimia. Toiminnan vaatimattomuuteen oli syynä myös se, että valtakunnallinen järjestäytymisen oli keskeneräistä.

Alkuvuosina hoidettiin aseveljien asuntoasioita ja autettiin puutteeseen joutuneita. Rahamäärät, joita yhdistys kykeni jakamaan avun tarpeessa oleville, olivat kuitenkin pieniä.

Toiminta virkistyi 1970-luvulla

Vuonna 1972 yhdistys päätti uudistaa hallitustaan ja uusien voimien mukaan tulon jälkeinen toiminta alkoi virkistyä. Tällöin perustettiin myös pirtteäksi ja aktiiviseksi osoittautunut naisjaosto. Jäsenmäärän kasvaessa myös yhdistyksen taloudellinen tilanne parani. Merkittävimpinä tulonlähteinä olivat romun- ja paperinkeräykset.

Kun alkukankeudesta oli selvitty, saatettiin jo 1976 Kangasalan Sotaveteraaniyhdistyksen 15-vuotisjuhlassa todeta, että yhdistys oli niitä toiminnallisimpia yhdistyksiä piirissämme.

Kangasalan Sotaveteraaniyhdistys on kuulunut jäsenmääränsä perusteella suuriin veteraaniyhdistyksiin. Perustamisvuonna 1961 jäseniä oli yhteensä 38. 1960-luvun lopulla jäsenmäärä alkoi voimakkaasti lisääntyä ja lopulta vuonna 1986 yhdistykseen kuuluvia oli jo lähes tuhat. Se kertoi Kangasalan väestön voimakkaasta kasvusta ja samalla myös siitä, että yhdistys oli saavuttanut arvostetun aseman merkittävänä toimijana.

Vuosituhanen vaihdetta

kohti tullessa jäsenmäärä alkoi vähitellen pienentyä. Yhdistykseen kuului vuoden 2010 lopulla veteraanijäseniä, miehiä ja naisia 106, puolisoita ja leskiä 57 sekä kannattajajäseniä 99.

Laaaja tukijajoukko

Veteraanitoiminta on tarvinut apujoukkoja ja monia tukijoita, jotta työ on ollut mahdollista. Yhdistyksen toimintaa ovat tukeneet vuosien varrella taloudellisesti useat paikalliset tahot kuten kunta, seurakunta, reserviläisjärjestöt, pankit, eri yritykset ja yksityiset henkilöt.

Vuosituhanen vaihteessa tuli mukaan talkootyöhön ve-

teraanien sukupolvea nuorempaa väkeä. Reserviläisjärjestöt ovat tarjonneet apuaan ja sitoutuneet veteraaniperinteen jatkajiksi.

Kangasalan veteraanijärjestöt ja reserviläisjärjestöt solmivat 1993 velvoitesopimuksen, jolla turvataan veteraanitoiminnan ja -perinteen säilyminen vastaisuudessa. Sopimuksen allekirjoitti myös Sotainvalidien Veljesliiton Kangasalan osasto vuonna 2007. Tehty sopimus käsittää toiminnan sekä nykytilanteessa että erityisesti veteraaniyhdistysten toiminnan päätyttyä.

Lähestyttäessä 1990-luvun loppupuolta yhdistyksen tär-

keimmäksi toimintamuodoksi tuli veteraanien kuntouttaminen ja varojen keruu kuntoutusta varten.

1990-luvulla elettiin myös muutoin merkittävää aikaa. Kangasalan kunnassa toimivien veteraanijärjestöjen välinen yhteistoiminta käynnistyi Pro Patria -muistomerkkihankkeen yhteydessä. Yhteistyö on viime aikoina tiivistynyt etisestään ja yhtenä osoituksena siitä on viime vuonna ilmestynyt valtakunnallisesti ainutlaatuisen yhteishistoriikki, jossa ovat mukana kaikki Kangasalan veteraaniyhdistykset. Yhteistyötä on tarkoitus edelleen jatkaa aktiivisesti.

Tämän päivän toimintaa

Kangasalan sotaveteraanien nykyinen toiminta on monipuolista. Yhdistys myöntää avustuksia, järjestää avokuntoutusta, retkiä lähiseuduille, kahvi- ja esitelmätilaisuuksia sekä kuljetuspalveluita eri tilaisuuksiin.

Veteraaneille tarkoitettua avokuntoutusta järjestetään Kuntokeskus Apilassa kahtena päivänä viikossa, uimahallissa on vesijumppa kerran viikossa ja palvelutalo Hopeaharjussa kuntosalivuoro kerran viikossa. Lisäksi veteraanit voivat hakea muuta kuntoutusta Kangasalan terveyskeskuksen kautta, jossa heillä on oma nimikkolääkäri.

Yhdistys korvaa myös veteraanien lääkekuluja ja silmälasia. Veteraanien määrän laskiessa avustustoiminta on muutanut muotoaan. Avustuksia hakevat nykyisin sotaveteraanien sijaan yhä enemmän sotaveteraanien lesket mm. lääkeluihin.

Lisäksi Kangasalan kunta on myöntänyt veteraaneille ateriadun eräissä kouluissa, palvelutalo Jalmarin Kodolla ja Rekola-kodissa. Muita etuja ovat ilmainen terveyskeskusmaksu ja ilmainen seutulippu.

Veteraanit ovat osallistuneet koko yhdistyksen toiminta-ajan kunnianosoituksiin sankarihaudoilla ja eri muistotilaisuuksiin kuten Kansallista veteraanipäivän, kaatuneiden muistopäivän ja talvisodan päättymisen muistojuhlaan sekä aseveli-iltoihin. Juhlapäiviin liittyvän lippuvartion ja seppeleen laskun veteraanit ovat näihin aikoihin asti hoitaneet itse, mutta nyt asiaan on tulossa muutos, sillä he eivät enää jaksa.

Perinneasiat esillä

Avustustoiminnan ja yhteisten kokoontumisten lisäksi perinteen keruu ja perinteiden vaaliminen kuuluvat yhdistyksen vakiotoimintaan. Perinnettä on välitetty mm. järjestämällä talvella 2009–2010 kolmiosainen Talvisota 70 vuotta -tapahtumasarja.

Yhdistyksen tavoitteena on palvella jäseniään kaikissa mahdollisissa asioissa. Tavoitteena on, että sotaveteraanit pärjäsivät kotona mahdollisimman pitkään. Veteraaneille on tarjolla erilaista kotiapua mm. lumitöihin ja siivoukseen. Yhdistys pyrkii tarjoamaan henkilökohtaista kotiapua myös pieniin remontteihin sekä mahdollisuuden juttutuokioihin. Tämänkaltaisen toiminta on käynnistynyt viime aikoina entistä voimakkaammin.

Yhdistyksen toiminnan punaisena lankana on ajatus: ”Vapaa isänmaa – itsenäinen kansa – isiemme usko. Peruspilarit, joille maamme on rakennettu. Toivomme, ettei viestimme himmene!”

Kangasalan yhdistys on tehnyt periaatteellisen päätöksen, että se jatkaa niin kauan, kun viimeinenkin veteraani on saatettu viimeiselle matkalle.

Raine Raitio

Kangasalan kunnan sosiaalityöntekijä Salla Laiho kertomassa kunnan veteraanipalveluista. Kangasalan Sotaveteraaniyhdistyksellä on vuokrattuna oma toimipiste, jossa kokoonnutaan joka tiistai.

Veteraanien kuntoutus ei ole pelkästään fyysistä kuntoutusta, vaan siihen kuuluu myös henkisen vireyden ylläpitäminen. Kaikkien veteraanien yhteisellä kesäteatterimatalla Pälkäneen Sappeessa käytiin katsomassa Olavi Virrasta kertova näytelmä.

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**
www.avoasunnot.fi

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Yhdistyksen perinteet kunniaan

Vaasan Rintama- ja Sotaveteraaniyhdistys perustettiin 29.9.1967. Vuosijuhlia on vietetty viime vuosina viiden vuoden välein. Yhdistys pyrkii nostamaan esille omaa historiaansa ja kunioittamaan yhdistyksen toimintaan vaikuttaneiden henkilöiden muistoa.

Uutena perinteenä aloitettiin yhdistyksen vuosipäivän vietto vuosittain perustamispäivää lähellä olevana viikonloppuna, jolloin käydään myös yhdistyksen edesmenneiden puheenjohtajien haudoilla. Vuosijuhlaa vietettiin 2.10. Sotilaskodissa, jonne oli kokoontunut 60 yhdistyksen jäsentä.

Väli vuosien vuosijuhlat on päätetty viettää jäsenkunnan keskuudessa, mutta silti juhlavasti. Yhdistyksen arvokain symboli, naistoimikunnan 1971 luovuttama lippu, on luonnollisesti tilaisuuksissa kunniapaikalla.

Juhlayleisöä viihdyttivät Korsukuoro **Reino Peltoharjun** johdolla, **Marjatta Lohikoski** ja **Anders Walkama** lausivat runoja ja yhdistyksen kunniapuheenjohtaja **Veikko Kurkiala** lausui päätössanat.

Lopuksi laulettiin yhdessä Vaasan marssi.

Tapani Tikkala kertoi puheessaan käynnistään sotaveteraanipariskunnan, Toivon ja Lyylin kodissa Mäntässä, G.A. Serlachius -museo Gustafissa, mm.:

Toivon ja Lyylin koti oli rakennettu G.A. Serlachius -museoon Gustafiin, näyttelyn niminä oli ”Miltä sota tuntui?”

Elämyksellinen kerronta an-

toi näyttelyssä kävijälle mahdollisuuden ymmärtää sodan kokeneiden ihmisten ajattelua ja pohtia, miten olisi itse sotaajasta selvinnyt. Toivo ja Lyyli viihtyivät Mäntässä hyvin kotona rakkaiden esineiden ja muistojen parissa. Sotaveteraanityön pääpaino on tällä hetkellä veteraanien arjen ja kotona selviytymisen tukeminen. Sitä tehdessä voi samalla kysellä lotta- ja sotahommista.

Yhdistyksen puheenjohtaja **Tapani Tikkala** (keskellä), varapuheenjohtaja **Kurt Damén** (oik) ja toiminnanjohtaja **Sauli Lassila** kävivät viemässä kukkatervehdyksen **Birger Palonkosken**, **Pentti Taskisen** ja **Georg Nordmanin** haudoille. Palonkoski oli yhdistyksen puheenjohtaja 1967–1973, Taskinen 1974–1979 ja Nordman 1980–1999. Kuva: Ann Catrin Tikkala.

Perinteiden vaalinta korostuu tukityön vähentyessä, mutta sitä on tehtävä jo nyt. On kyseltävä tänään, kun veteraaneja on vielä elossa ja muisti pelaa. Huomenna saattaa olla myöhäistä.

Mäntässä toteutettu näyttely oli elämys ja hieno kunnian-

osoitus veteraanisukupolvelle. Toivon, että toimintamme tarjoaa myös teille elämyksiä ja mielenvirkistystä, sellaisen olo-tilan, että kotiin lähtiessänne ajattelette, tämä resepti on uusittava!”

Tapani Tikkala

Tammisunnuntaita muistettiin Ruovedellä

Tammisunnuntaita vietetään sen muistoksi, että suojeluskunnat alkoivat riisua venäläistä sotavä-

keä aseista Etelä-Pohjanmaalla sunnuntaina 27. tammikuuta 1918.

Muistotilaisuuden ja messun jälkeen **Esko Riponiemi** (vas.), **Sauli Latvala** ja **Juhani Sillanpää** laskemassa seppelettä Vapaussodan sankaripaadelle. Kuva: Raimo Laskujärvi

“Elämän aallokossa - yksin ja yhdessä.”

Kuopion SRK-yhtymä järjesti yhteistyössä Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa tuki- ja virkistysleirin leskeytyneille miesveteraaneille 31.01.–04.02. Rytlyn Leirikeskuksessa Kuopiossa. Mukana oli 14 veteraania, joista kolmella oli vaimo pitkäaikaishoidossa ja 11 oli leskeytynyt. Mukana oli myös liiton hengellisen toimikunnan puheenjohtaja **Pentti Tapio**. Leiripäivät aloitettiin aamiaisella, aamuhartaudella, lipunnostolla, jonka jälkeen äijäjooga notkisti nivelet. Jokai-

sella leiripäivällä oli oma teemansa. Puhuttelevin oli surun kohtaamisen päivä ja sen myötä menetyksen tuoma yksinäisyys ”Kun ei ole ketään, jolle toivottaisi hyvän huomenen ja jakaisi ne pienet arjen askareet” tiivistä eräs veteraaneista tuntojaan. Leirin aikana sai kuulla ainutlaatuisia muistoja sekä sodasta että siviilielämästä. Ilahduttavaa oli veteraaniveljesten keskinäinen välittäminen ja huolenpito toisistaan jonka myötä väsyneempikin virkistyi kertomaan elämästään.

Leiriohjelmaan kuului myös

liikunnallinen päivä leiriolympialaisineen. ”Vossikkakuski” **Matti Niiranen** tarjosi rekiajelun Rytlynjärven kauniissa talvisessa maisemassa, joka omalta osaltaan virkisti ja herätti myös muistoja vuosikymmenten takaisesta elämästä.

Leiriohjelmaa monipuolistivat Kuopion SRK-yhtymän työntekijät:

diakonijohtaja **Seppo Marjanen**, diakoni **Jarmo Tarkkonen**, pastori **Matti Pentikäinen** ja diakoni **Martti Olsen**, joista kaksi viimeksi mainittua on toiminut rauhanturvatehtävissä Kosovossa ja Libanonissa. Leiriläiset saivat tervehdyksen myös näistä tehtävistä.

Perjantai-aamuna leiri päättyi Messuun. Kiitollisin mielin veteraanit erosivat tavatakseen puolen vuoden kuluttua leirin jatkoviikonlopussa eli ”kertausharjoituksessa” kuten he itse kutsuivat tulevaa tapahtumaa.

Riitta Huittinen
sosiaalineuvoja

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA
DUODECIM
Helsinki

Oy Puhois Ab

Hangon vuokra-alue (osa 2)

Hankoniemi linnoitettuna

Uuden itärajamme suojaksi alettiin välittömästi keväällä 1940 rakentaa Suomen Lukon nimellä kulkevaa linnoitusketjua. Myöhemmin siitä käytettiin nimeä Suomen Salpa, nytemmin Salpa-asema tai Salpalinja. Samoilla piirustuksilla aloitettiin linnoitustyöt myös Hankoniemellä ja sitä ympäröivillä saarilla nopeasti rauhan tultua. Vihollisellahan oli nyt Suomen alueella tukikoh- ta, josta se saattaisi aloittaa yl- lätyshyökkäyksen kohti stra- tegisia kohteita Suomessa. Sa- manaikaisesti puolustuslinjan rakentamisen kanssa alueelle siirrettiin joukkoja jatkuvaan taisteluvalmiuteen. Koska kui- tenkin oli oletettavaa, että Neu- vostoliiton tuleva päähyökkä- ys tapahtuisi itärajalla, Hangon alueelle ei ollut mahdollista si- joittaa kovin vahvoja joukko- ja. Niinpä puolustusasemat tuli rakentaa mahdollisimman vahvoiksi.

Linnotteiden runko raken- tui kantalinnoille Sommarö - Björnholmen - Skogby - Har- parskog - Vitträsk - Storhol- men - Bojnäset - Grundsund - Bredvik tasalle. Linjan alkupis- teen karttasanaa Sommarö ei pidä sotkea Hankoniemen poh- joispuolella olevaan samanni-

miseen saareen, joka esiintyy kesän 1941 veristen saaristo- taistelujen yhteydessä. Linnoi- teiden suunnittelu käynnistet- tiin erittäin nopeasti, ja suurin osa suunnitelmista oli valmiina jo kesällä 1940. Työt käyn- nistyivät välittömästi. Talven aikana saatiin paljon aikaisek- si. Sotamarsalkka Mannerheim vieraili alueella nähdäkseen miten rakennustyöt etenivät. Jatkosodan alkaessa linnoitus- työt oli saatu lähes päätökseen. Kenttälinoitteita rakennettiin kuitenkin edelleen sodan aika- na.

31.5.1941 päivätty linnoi- tusraportti ilmoitti, että puo- lustuslinjalla oli 46 betonis- ta bunkkeria valmiina ja toiset 141 olivat rakenteilla. Nämä lu- vut tuntuvat käsittämättömiltä, sillä mantereella on vain seitse- män betonibunkkeria. Ilmei- sesti raporttiin on kirjattu be- tonisiksi bunkkereiksi kaikki betonirakennelmat. Lisäksi oli rakennettu 113 avointa kone- kivääripesäkettä sekä 29 pans- sarintorjuntatykinasemaa. 12 konekivääripesäkettä oli ra- kenteilla ja tykkiasemia oli ra- kennettu 70 ja 17 tulenjohto- pesäkettä oli saatu valmiiksi. 12 tykkiasemaa oli rakenteilla. Korsuja oli saatu valmiiksi 46 ja 13 oli edelleen rakenteilla. Piik- kilankaestettä oli rakennettu

lähes 60 km. Panssarivaunues- tettä oli saatu valmiiksi 3,8 km ja 1,5 km oli rakenteilla.

Vuokralaisetkin linnoittivat

Hankoniemen vuokra-alue luovutettiin 22.3.1940 klo 24. Sitä vastaanottamaan oli sama- na päivänä klo 13 saapunut up- seerikomissio. Se ja seuraavan päivän aikana alueelle tuodut hallintoon ja vartiointiin tar- vittavat sotilaat tulivat lentoko- neilla, jotka laskeutuivat kau- pungin edustalle suomalaisten valmistamalle tilapäiskentäl- le meren jälle. Seuraavat erät miehitysjoukkoja saapuivat laivoilla miehitystä Virosta, Tallinnasta. Aluksi tuli jalka- väkeä, sitten kuljetuskalustoa, kenttätykistöä, panssarivaunu- ja ja rannikkotykistöä. Ensimmäisen laivasaattueen mukana tuli noin 6500 miestä eli kent- tätykistöpatteristolla, panssari- vaunuyksiköllä ja rannikkoty- kistöllä vahvennettu jalkaväki- rykmentti. Tulijoiden pettymys oli suuri, kun kaupunki olikin tyhjä ja osin raunioina. Neu- vostosotilaat olivat odotta- neet suomalaistytöjen olevan vastassa kukkakimppuineen. Kova olisi ollut hinku päästä heitä tanssittamaan.

Vuokralaiset ryhtyivät välit- tömästi varustamaan tukikoh-

taansa, josta he alkoivat käyt- tää nimeä Gangut. Jo roudan aikana aloitettiin lentokentän rakentaminen Täcktom in alu- eelle sekä rannikkotykistön ja ilmatorjunnan asemien varus- taminen. Jäiden lähdettyä tuki- kohtaan saapui torpedoveneitä, sukellusveneitä sekä miinalai- voja ja vartioaluksia. Tukikoh- dan linnoittaminen maitse uhkaavaa hyökkäystä vastaan alkoi viimeiseksi ja täydellä te- holla vasta keväällä 1941. Kii- reestä johtuen niemi ehdittiin vain kenttälinnottaa, mutta tämä työ tehtiin sitten sitäkin perusteellisemmin. Töitä teh- tiin vuorokauden ympäri ja hiekkamaa oli helppoa kaivaa. Jäljet näkyvät vieläkin selvästi Hankoniemen mäntykankail- la. Erittäin merkittävän osan merilinnoituksen tykistövoi- maa muodostivat järeät rauta- tietykit, joiden vaihtoasemia varten rakennettiin oma, mit- tava rataverkosto.

Rinnakkaiseloä motin kanssa

Kesäkuuhun 1941 vuokra-alu- een sisällä elettiin kuin rau- han ajan varuskunnassa. Kaupungissa asui sotilaiden perheitä ja runsaasti siviilityö- voimaa. Hanko oli toimiva ja elävä neuvostokaupunki pos- teineen, pankkeineen, milli-

seineen, omine lehtineen, ra- dioasemineen, kouluineen, kauppoineen, leipomoineen, kerhoineen, kirjastoineen, te- attereineen, elokuvateattere- neen, apteekkeineen, sairaaloi- neen ja avioliittotoimistoinen. Syksystä 1940 alkaen tukikoh- taan oli myös avattu Neuvosto- liiton vaatimuksesta junayhteys Suomen kautta. Hankoon joh- tavan radan varren asukkaat saivat tottua outoihin, raskaasti lastattuihin sotilasjuniin, joil- la oli vieras ”vihellysäni”. Tu- kikohtaan ylläpidettiin myös säännöllistä matkustajalaiva- liikennettä Tallinnasta ja Le- ningradista. Tukikohdan mies- vahvuus kasvoi kaiken aikaa, ja ennen jatkosodan syttymistä siellä oli selvästi yli 30.000 so- tilasta ja siviiliä.

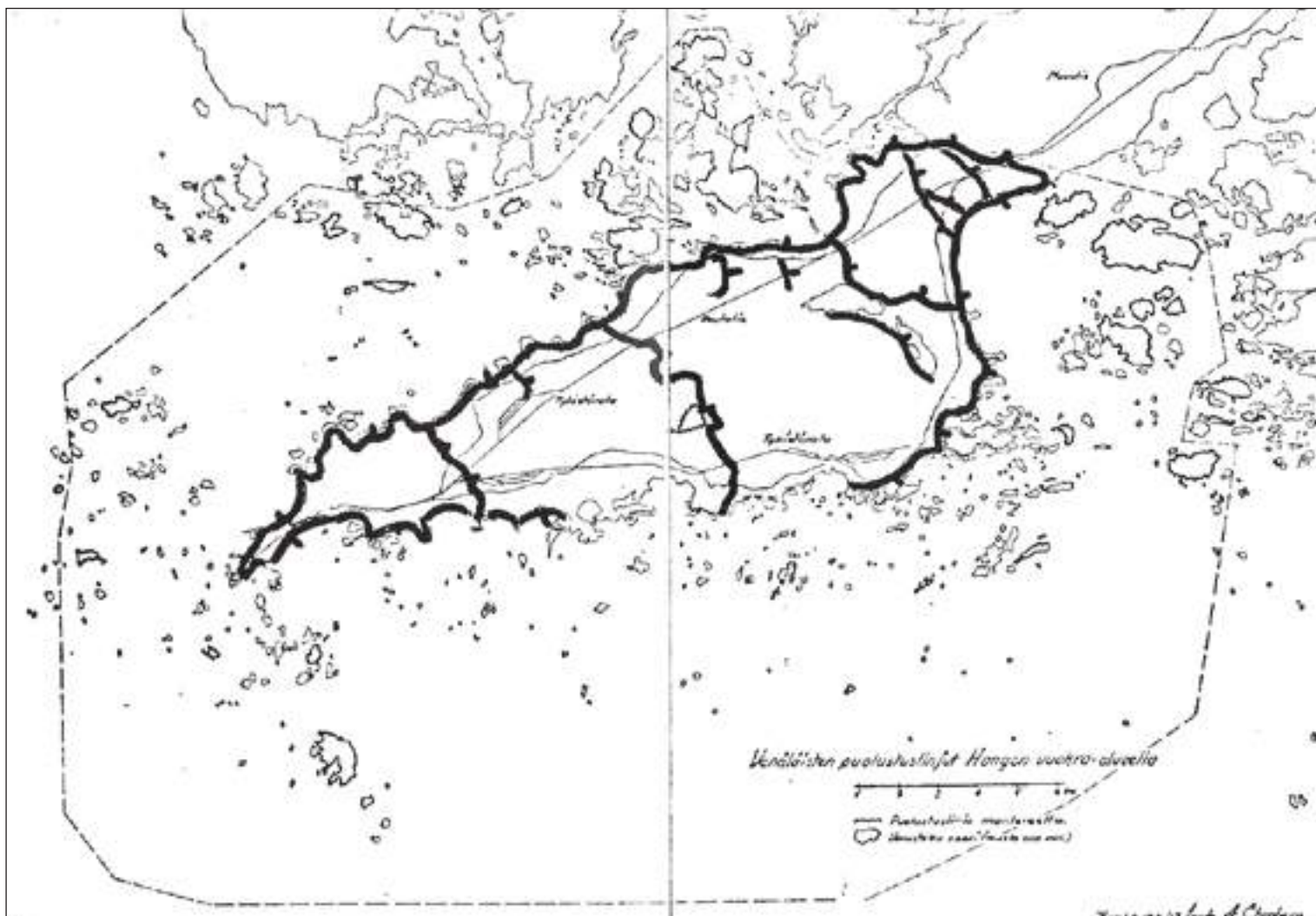
Tukikohta toimi aluksi osin suomalaisen huollon varassa. Valio mm. toimitti sinne mai- toa. Myös muuta tavaraa saa- tiin Suomesta suomalaisen vä- littäjän kautta. Tavarat luovu- tettiin Lappohjassa 3-13 kertaa kuukaudessa. Tällainen rau- hanomainen yhteistoiminta tuntuu näin jälkikäteen oudol- ta, kun Neuvostoliiton yleinen painostus, sekä taloudellinen että poliittinen, Suomea koh- taan samanaikaisesti kasvoi. Sotilaallisista välikohtauksista pahin oli reittiliikenteessä ol- leen Kaleva -matkustajakoneen ampuminen alas Tallinnan ja Helsingin välillä 14.6.1940.

Tiedustelu toimi – puolin ja toisin

Kumpikin osapuoli oli varsin hyvin selvillä toisen puolen te- kemisistä. Tiedustelu oli aktiivista ja tehokastakin puolin ja toisin. Tukikohtaan autoil- la tulevat neuvostodiplomaatit pysähtyivät kuvaamaan suo- malaisia linnoitustöitä, ja vain aseella uhaten heidät saatiin jatkamaan matkaa.

Vuokralaisten lentokoneet kuvasivat ahkerasti raja- aluet- ta ja loukkasivat ilmatilaamme. Koneita ei kuitenkaan ammut- tu vaan asiat koetettiin hoitaa neuvotteluteitse. Nootteja sin- koili suuntaan jos toiseen ja ra- javaltuutetut olivat työllistetty- jä.

Mutta eivät suomalaiset- kaan jääneet passiivisiksi. Oma tähystyksemme toimi koko ajan tehokkaasti havainnoiden muun muassa tukikohtaan ja sieltä pois suuntautuvaa maa-, meri- ja lentoliikennettä. Ilma-

Venäläisten puolustuslinjat Hangon vuokra-alueella.

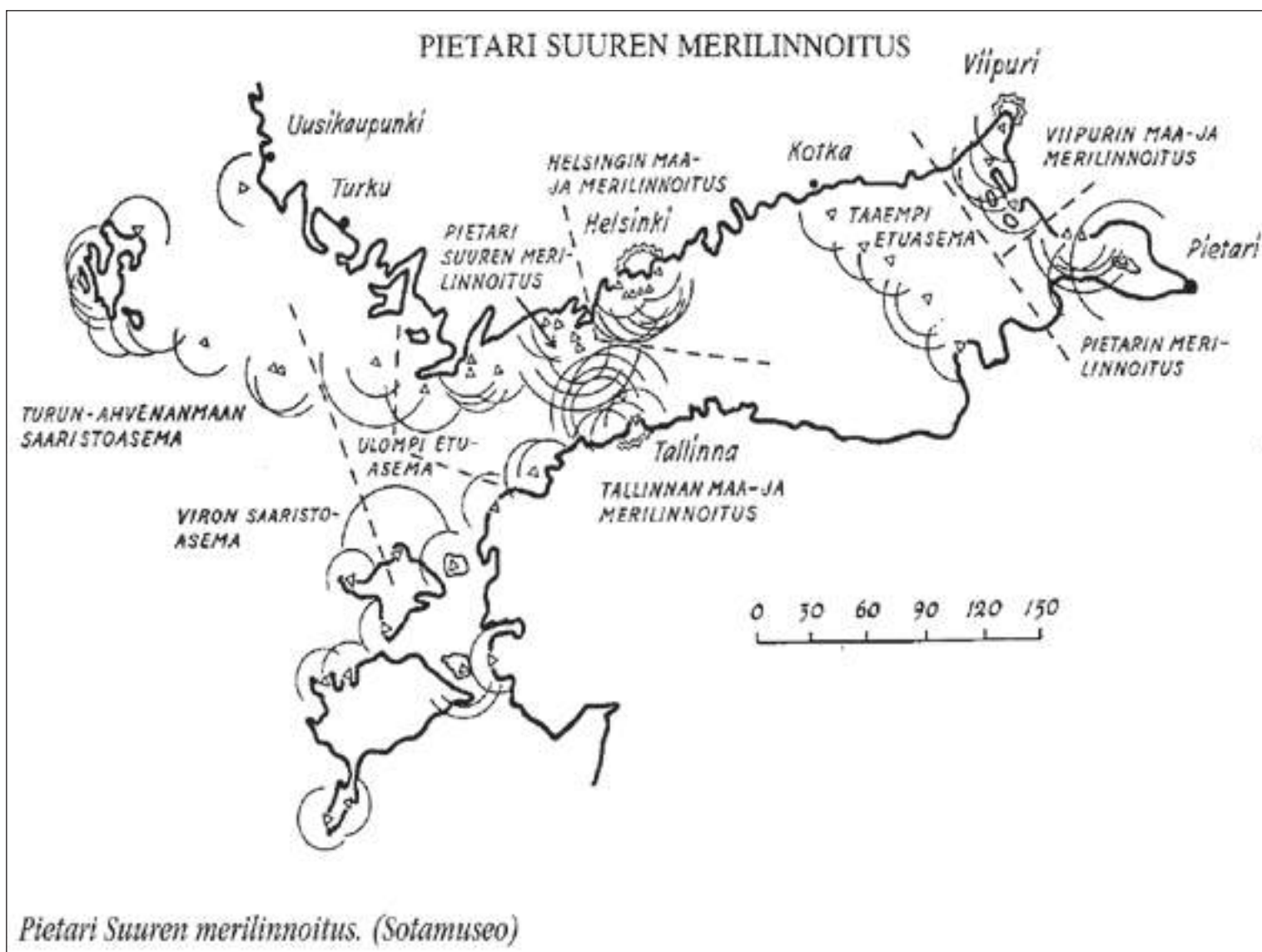
voimien suorittama viistokuvaus tuotti myös arvokasta tietoa vuokra-alueen ilmatilaa loukkaamatta. Radiokuuntelumme oli myös jo tässä vaiheessa tehokasta. Kaiken tiedustelun summana tukikohdan tapahtumat ja voima tunnettiin varsin tarkoin. Sodan lähestyessä ja saksalaisyhteistyön lisääntyessä saimme käyttöömmme myös tulevan aseveljemme tiedusteluresurssit.

Eräänlainen erikoisoperaatioikin onnistui. Viron kautta solutettiin tukikohdan linnoitusjoukkoihin meidän miehemme, jonka muistiinpanot ajaltaan vuokra-alueella antoivat hyvinkin tarkan kuvan siitä, mitä vuokra-alueella tapahtui. Hän onnistui pimeänä syksy-yönä tulemaan rajan yli omalle puolelle.

Sota tulee

Suomen tulevaa aseveljeyttä Saksan kanssa ennakoiden sota syttyi Hankoniemellä jo 22.6. eli samana päivänä, kun Saksan Operaatio Barbarossa eli hyökkäys Neuvostoliittoon käynnistyi. Silloin saksalaiset koneet pommittivat Hangon satamaa. Seuraavana päivänä kohteena oli Täcktomin lento-kenttä. Samana päivänä Neuvostoliitto aloitti sotatoimet Suomea vastaan pommittaen useita kohteita.

Kun sodan syttyminen 22.6. oli tosiasia, Hangon tukikohdan komentaja Kabanov käski evakuoida puolustustaisteluun soveltumattoman siviiliväestön, yli 6000 naista ja lasta.

Pietari Suuren merilinnoitus. (Sotamuseo)

Evakuointi tapahtui Hankoon jo 20.6. tavanomaisessa reittiliikenteessä saapuneella kuljetusalus Josif Stalinilla. Laiva pääsi onnellisesti Tallinnaan. Samana päivän oli Hangosta lähdössä vielä junallakin suuri määrä siviilejä. Suomalaiset viranomaiset ilmoittivat kuitenkin, että junaliikenne oli väliaikaisesti katkaistu.

Vasta 25.6.1941 Suomi to-

tesi virallisesti olevansa jälleen sodassa Neuvostoliiton kanssa. Suomalaisen aktiiviset sotatoimet alkoivat Hangon rintamalla 27.6. Sodasta tuli täällä asemasota, mutta erityisesti saarilla käytiin useita verisiä taisteluja. Niistä Bengtskärin majakkasaaren taistelu on tunnetuin.

Göran Lindgren

Lähteitä:

Halen, Harry: Hangon neuvostotukikohta 1940-1941, Helsinki 2009
Holmström, Lars: Väli rauhan ja jatkosodan päiviä ja öitä, Ekenäs Tryckeri Ab, Tammisaari 1999
Lappalainen, Niilo: Hankoniemi toisessa maailmansodassa, WSOY, Juva 1987
Nummela Kimmo, Wall Marketta: Harpaskog-linja, Hangon museon julkaisusarja 28, Oy Nord Print Ab, Helsinki 2007
Silvast, Pekka: Hankoniemi 1940-

1941, Hangon museon julkaisusarja 1, Ekenäs Tryckeri Ab, Tammisaari 1985
Silvast, Pekka: HanRPsto, Hangon Rannikkopatteristo 1921-1998, Rannikkotyöstön
Upseeriyhdistys r.y., Gummeruksen kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998

TAPIOLA

Avaa tapiola.fi, soita 01019 5100
ma-pe 8-20 tai
poikkeaa toimistossamme.

Setlementti

www.setlementti.fi

Suomen Setlementtiliitto ry – Ihmisten kesellä, ihmisten kesken

Kilpailut odottavat - säännöt on hyväksytty

Kisa- ja kilpailutoimikunta puheenjohtajana **Kalevi Raatikainen** ja jäsenenä **Veikko Javanainen, Olavi Lösönen ja Toivo Hartikainen** kokoontuvat kerran vuodessa. He käyvät läpi kisojen palautteet, osallistujien määrät ja pohtivat tarvittavat sääntömuutokset. Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti hallitus käsittelee säännöt. En muista, että hallitus olisi koskaan jättänyt hyväksymättä toimikunnan esitystä. He ovat

kaikki kisoja jo vuosia seuranneita ja niihin osallistuneita ammattimiehiä arvioimaan omien kisojen säännöt. Vuoden 2011 kilpailusäännöt onkin jälleen liiton hallitus hyväksynyt kokouksessaan joulukuussa ja ne ovat luettavissa internet-sivuiltamme osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/aineistopankki ilman oleellisia muutoksia.

Toimikunnan sihteeri
Anni Grundström

KILPAILUKUTSU

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry järjestää Suomen Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruuskilpailut Kouvola 25.5.

Paikka: Mansikka-ahon urheiluhalli, Mansikka-ahontie 1, 45200 Kouvola

Osanotto: Turnauksessa ratkaistaan liiton mestaruus. Ilmoittautumiset tulee tehdä viimeistään 20.4. menneessä osoitteella **Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry, Hallituskatu 7 B, PL 252, 45101 Kouvola.**

Sarjat: Mestaruussarja

Maksu: 100 €/joukkue suoritettava Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin tilille, KSOP 575001-269258 ilmoittautumisen yhteydessä.

Ohjeet: Kilpailuohjeet lähetetään joukkueille ilmoittautumisen päätyttyä.

Majoitus: Kuka joukkue varaa itse mahdollisen majoituksen. Majoitusvaraukset suoraan esim. hotelli Vaakuna 020 123 4651, hotelli Cumulus (05) 789 911.

Muut palvelut: Kilpailupaikalla on kahvio ja ruokailumahdollisuus.

Lisätietoja: Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry, toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen puh 0400 655 283 tai (05) 375 3383.

Säännöt: Kilpailuihin saavat osallistua yhdistysten varsinaiset jäsenet ja joukkueessa saa pelata kaksi 1936 tai aikaisemmin syntynyttä kannatusjäsentä, ei veteraaneja, jotka ovat olleet vähintään kaksi vuotta liiton jäsenenä. Huom! Hyvityspisteet. Joukkueiden tulee lähettää pelaajien nimet ilmoittautumisen yhteydessä tarkistuksia varten. Turnaus pelataan, mikäli määräaikaan mennessä on ilmoittautunut vähintään neljä joukkuetta. Turnauksessa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2010 hyväksymiä sääntöjä.

Kilpailuterveisin
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ

www.metsasaatio.fi

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-OSA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton hiihtomestaruuskilpailut pidetään 29. - 30.3. Kontiolahden Ampumahiihtostadionilla. Opastus tieltä nro 6. Kilpailujen järjestäjänä ovat Kontiolahden urheilijat ja Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri.

miehet: **syntymävuosi**
1916 ja vanhemmat

1917 - 1918

1919 - 1920

1921 - 1922

1923

1924

1925

1926 - 27

1928 ja nuoremmat

naiset: 1920 ja vanhemmat

1921 - 1923

1924 - 1926

1927 - 1929

1930 ja nuoremmat

Kannattajajäsenet sarjat, miehet / naiset

1947 - 1942

1941 - 1937

1936 - 1932

Matka: Kilpailumatka on kaikissa sarjoissa vajaa kolme (2,7) kilometriä, hiihtotyylillä perinteinen. Huomio! Jos jossakin sarjassa on alle kolme osanottajaa, niin sarjoja voidaan yhdistää.

Joukkuekilpailu: Tuloksiin huomioidaan 4 parhaan hiihtäjän yhteenlaskettu aika, joissa tulee olla vähintään yhden miehen tai yhden naisen aika mukana. Joukkue tulokseen ei huomioida kannattajajäsenen aikaa. Kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa joukkue, jolla on pienin yhteenlaskettu kuuden hiihtäjän sijaluku. Muutoin joukkuekilpailun tulokset lasketaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanottomaksu: 10 €/kilpailija (sis. kilpailupäivän ruokailun) maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä tilille 516507-44536

Ilmoittautuminen: Kontiolahden Urheilijoiden kautta yhteisilmoituksena, mieluiten sähköpostitse 17.3.2011 mennessä office@biathlon-kontiolahti.fi, postitse: PL 23, 81101 Kontiolahti

Tiedustelut: Siru Vartiainen (013) 732403 tai 0400 625 640. Iltajuhla 29.3. ja yöpyminen Pohjois-Karjalan prikaatin tiloissa.

TERVETULOA Kontiolahdelle
Kontiolahden Urheilijat
Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry
Pohjois-Karjalan Prikaati

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma-asemestaruuskilpailut järjestetään kotiratakilpailuna 10.- 17.4.

Kilpailulajit: Ilmakivääri 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Ilmapistooli 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Kilpailuoikeus on sotaveteraaniihdistysten varsinaisilla jäsenillä. Ikään perustuva sarjajako on kilpailusäännöissä poistettu. Piirin joukkue tulokseen huomioidaan kussakin lajissa kolmen parhaan ampujan tulos.

Osanottomaksut: 15 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, K-S Op 529002-453759

Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille joukkueille.

Kilpailuohjeet: Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2010 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita, ammutaanko nauha- vai yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa: Timo Hakala, puh. 050 5680 396

Ilmoittautuminen: Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää viimeistään 21.03.2011 mennessä osoitteella: Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, Vesankajärventie 131 41940 Vesanka. sähköposti: keski-suomen.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA
Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri ry

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruuskilpailut pidetään 20.4. Mikkeli.

Sarjat: Miehillä ja naisilla erikseen oma mestaruuskilpailu (myös puolisoilla ja leskillä on osallistumisoikeus).

Ikähyvitys: 70-vuotiaasta lähtien (+1 piste/vuosi/sarja)

Joukkuekilpailu: Ennen kilpailua nimetään kolmen hengen joukkue, jossa voi olla enintään yksi kannattajajäsen, joka on syntynyt 1936 tai aikaisemmin. Kilpailijoiden saamat pistemäärät lasketaan yhteen. Joukkueessa voi olla miehiä ja naisia. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvitys huomioiden.

Kannattajajäsenet: Kannattajajäsenille järjestetään oma sarja. Kannattajajäsenen on osoitettava kaksi (2) vuotta kestänyt jäsenyys liiton jäsenyhdistyksessä.

Kilpailuaika: Kilpailuerät alkavat klo 12.00 ja klo 14.00

Ilmoittautuminen: 10.4.2011 mennessä os. Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry, Linnankatu 5, 50100 Mikkeli tai suor-savo.svp@surffi.fi. Kilpailijoista ilmoitetaan nimi, syntymäaika, sarja sekä kilpailijoiden yhteyshenkilön tiedot. Lisäksi voidaan esittää toivomus kilpailuerästä.

Osanottomaksu: 27 euroa/henkilö sisältäen ratamaksun, suihkun ja lounaan. Osanottomaksu maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n tilille 527104-211323. Viestisarakkeeseen merkitään ilmoittavan piirin ja kilpailijoiden nimet.

Kilpailupaikka: Mikkelin keilahalli, Patteristonkatu 1, 50100 Mikkeli

Kilpailun yhdyshenkilö ja tiedustelut: Kalevi Raatikainen 0400 473 827.

Tervetuloa kilpailemaan Mikkeliin!

Sanakilpa

Vuoden ensimmäisessä lehdessä on syytä palauttaa mieleen sanakilvan säännöt.

Kilpailu on rajattu koskemaan kirja- tai yleiskielen nimisanoista eli substantiiveista yleisnimiä (esim. sauna), mutta ei siis eris- eli henkilö- tai paikkanimiä (Uuno, Helsinki). Kelpuuttamatta jäävät muut sanaluokat: laatusanat eli adjektiivit (kaunis), lukusanat eli numeraalit (kolme), asemosanat eli pronominit (nuo), teonsanat eli verbit (juosta) sekä apusanat eli partikkelit, sidesanat eli konjuktioit (sekä), postpositiot (matkan jälkeen) ja prepositiot eli etusanat (kautta maan), seikkasanat eli adverbit (äskettäin) ja huudahdussanat eli interjektioit (hyi). Myöskään monikkumuotoja ei hyväksytä, ellei sana sinänsä esiinny vain monikossa (sakset), ei myöskään yhdyssanoja (oppi-aine). Sanojen on oltava perussijassaan eli nominatiivissa (siis rauta eikä raudassa) ja sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta.

Monet sanat kiikkuvat sanaluokkien rajoilla. Laina- ja vierassanojen sekä muiden maiden ja mantereiden eläinten ja kasvien nimien vakiintumista suomen kieleen on ylivoimaista arvioida. Kun vastaajia ei palkita saaliin perusteella, vaan arpomalla, päättää toimitus siitä, onko sana sääntöjen mukainen.

Lehdessä 6/2010 kilpailusanamme oli ”KUNTOUTUS”.

Hyväksytyjä sanoja löytyi 27 kpl, jotka seuraavassa:

Kontu, koto, kunto, kutsu, kuttu, kutu, (6)

Nousu, nukutus, nuttu, (3)

Otus, (1)

Sotku, sotu, soutu, stout, suku, suttu, (6)

Totuus, tukos, tunku, tunto, tuntu, tuoksu, (6)

Usko, uskottu, uuno, uutto, uuttu, (5)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme veteraaniheijastinta. Palkinnon saavat: **Maire Järveläinen**, Sodankylä, **Arvo Poussa**, Kangasala ja **Merja Vehmasto**, Kainuu. Onnea voittajille.

Seuraava kilpailusanamme on taas tuttu – **VETE-RAANI**. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 25.3. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 Helsinki, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostitse osoitteeseen: toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”SANAKILPA”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme hopeista kirjanmerkkiä.

Virkistä muistiasi

1. Minä löydyn usein, vaikka minua ei pitäisi olla olemassakaan. Mikä olen?
2. Miten voi kirjoittaa Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin yhdellä sanalla?
3. Mitä enemmän niitä otan, sitä enemmän jätän niitä jälkeeni, Mitä ne ovat?
4. Mitä puuttuu, kun puuttuvasta puuttuu?
5. Kadun toisella puolella on punainen talo ja vastakkaisella puolella on sininen talo. Missä on valkoinen talo?
6. Mikä menettää pään aamulla, mutta saa sen takaisin illalla?

Vastaukset sivulla 55

SF Hissi Service

Vantaa

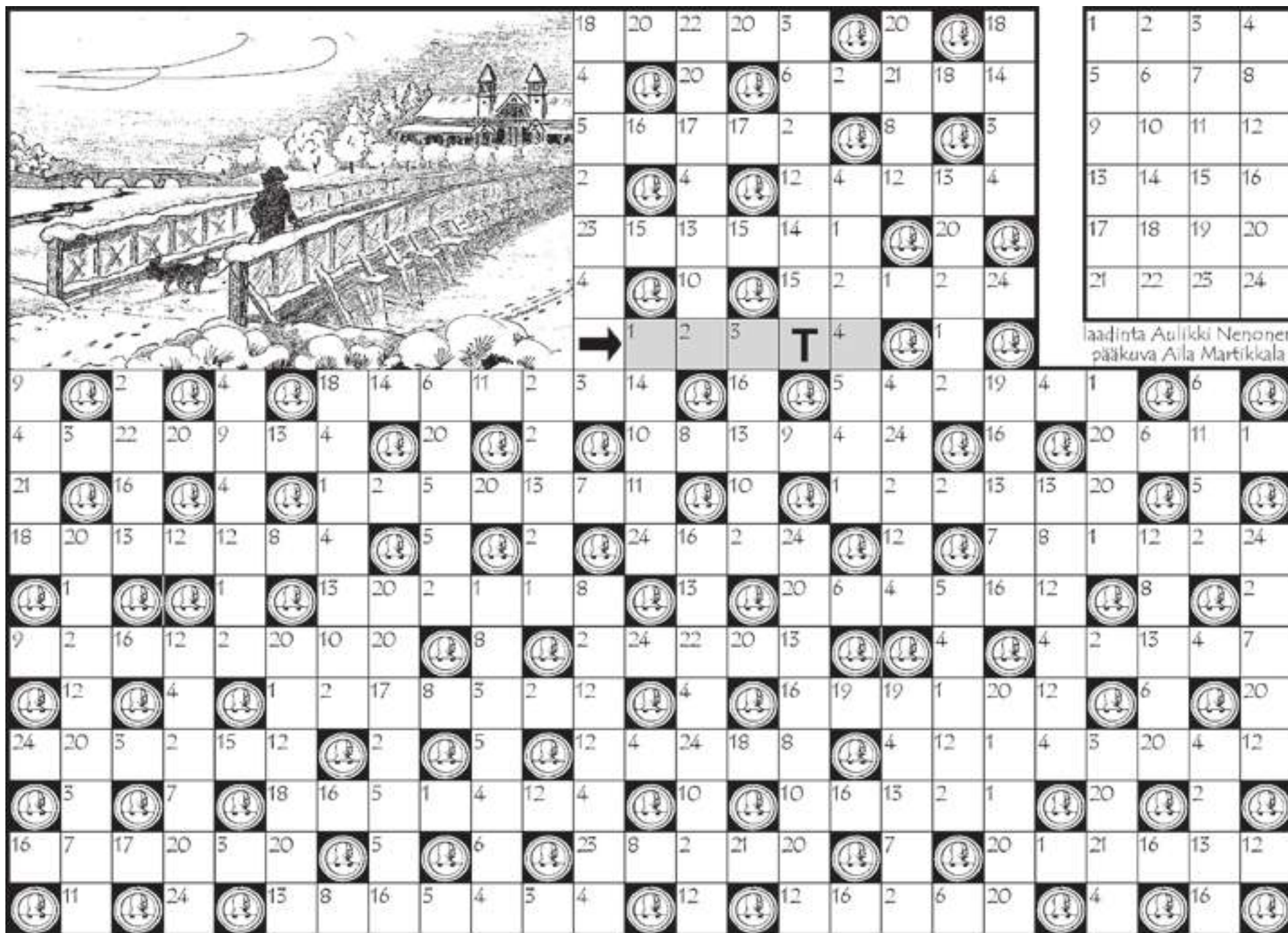
Arokivi Oy

Varkaus

S&P Rakennuspalvelu Oy

Vihti

Helmikuun krypto

Kirjat

Ministerillä vakavaa sanottavaa – Suomi irti sodasta 1944

Paavo Rantanen: Vaikea tie rauhaan. Suomi Saksan, Ruotsin ja Neuvostoliiton puristuksessa 1944. Atena 2010. Sivuja 224, liitteissä Linkomiehen ja Hackzellin hallitukset 1943–1944, lähteet ja henkilöhakemisto. ISBN 978-951-796-666-5.

Ministeri Paavo Rantanen on omistanut teoksensa kesän 1944 taistelijoille ja poliittisille vastuunkantajille, jotka johtivat maamme sodasta rauhaan kesällä 1944. Tekijän sanat vaikuttavat pateettisilta, mutta kun teoksen on lukenut, pateettisuus on kadonnut ja tilalle on tullut jopa ihailu niitä ihmisiä kohtaan, jotka saivat maamme irti sodasta tappioita kärsien, mutta maa selvisi hengissä.

Paavo Lipponen on kirjoittanut teoksen saatesanat. Hänen mukaansa jouduimme valitsemaan 1941 ” Pirun ja Belsebupin” välillä, kahden jättiläismäisen sotakoneen välillä. Mielenkiintoinen on Lipposen

toteamus, että ”Suomi valitsi yhteistyön Saksan kanssa, solmitta kuitenkin liittosuhdetta”. Se oli pakkovalinta, ja selviää pelkästään katsomalla karttaa ja rajoja 1941. Maassamme on kuitenkin henkilöitä, jotka eivät kastelelematta tätä allekirjoita.

Teoksen jäsentely ei ole aivan kronologinen, mutta on ”asia-kohtainen” alkaen rauhantunnusteluista – ”Rauhaniduista” - päätyn syyskuun välirauhan-sopimukseen 1944. Rantanen käsittelee tapahtumia viileästi ja asiallisesti. ”Tapaus Ruotsi” sodan kaaostilanteissa saa paljon huomiota. Tuntuu jopa siltä, että Rantanen tarkoituksella kiinnittää huomiota tähän problematiikkaan eli naapurimaamme ponnisteluihin Suomen irtottamiseksi sodasta ja Saksan rinnalta. Olisiko siellä muistissa talvisota, jolloin puna-armeijan sotilaita käskettiin kohteliaasti tervehtimään ruotsalaisia Tornionjoella? Tekijä kirjoittaa, että ”on olemassa historioita, muistelmia ja tutkimuksia,...mutta

havaitsee suuren joukon virheitä...Tällaista havaitsee uusissakin teoksissa”.

Rantanen antaa tunnustusta maotamme sodan aikana johtaneille poliitikoille ja sotilaille. Toisaalta hän hiukan ”hutkii” eräitä henkilöitä, kuten esimerkiksi Urho Kekkosta. Dramatiikkaakaan ei tästä puutu, nimienomaan suhteessa saksalaisiin. Suomessa oli myös sotilaita, jotka arvostelivat ylipäällikköä Suomen marsalkka Mannerheimia ja hänen varovaisuuttaan sodan johtamisessa. Kenraalimajuri Vihma oli Rantasen mukaan sanonut kenraali Erfurthille, että ”meillä on liian vanha ylipäällikkö ja presidentti, joka elää sotaa edeltäneen ajan kuvitelmissa”.

Rantanen antaa paljon palstatilaa Paasikivelle, joka oli ollut sivussa päivän politiikasta jo sodan alussa, joskin harmaana eminessinä, jolla oli paljon suhteita, muiden muassa Aleksandra Kollontaihin. On jännittävää seurata kotoisen politiikkamme kiemuroita – rauha vai

ei rauha. Teos on paljolti tämän asian käsittelyä, kuten jo teoksen nimikin sanoo. Henkilösuhteet, hallitusten rakoileminen ja vastuullisten poliitikkojen unettomat yöt kuuluvat vuoden 1944 kuvaan.

Toinen poliitikko, jota Rantanen arvostaa, on Väinö Tanner, joka piti puolueensa hallituksessa vaikeissa sisäpoliittisissa oloissa. Rantanen ”esittelee” kaikki maamme kohtaloista päättäneet ja vastuussa olleet poliitikot tekoineen ja mielipiteineen. Sotilaista ovat Mannerheim. Heinrichs ja Walden saaneet huomattavammin tilaa.

On oikeastaan ihme, että maamme kesti tuon ajan. Oli löydettävä se hetki, jolloin Saksa ei enää kyennyt maotamme miehittämään eikä Neuvostoliitto vielä. Ja löytyihän se hetki. Sisäpiirin – Rytin, Mannerheimin ja Tannerin kylmäpäinen toiminta veivät maamme rauhaan, tosin raskain ehdoin. Demokratiamme kesti, eri poliittiset suunnat toimivat politiikkansa mukai-

sesti, mikä oli varsin harvinaista Euroopassa tuona aikana.

On totta, että tuo poliittinen peli tapahtui suureksi osaksi kullisseissa, mutta se onnistui. Saksa antoi apuaan sotilaallisesti ja taloudellisesti, Yhdysvallat katkaisi suhteet tuon avun takia, mutta ei julistanut sotaa. Kyllä se taitaa olla niin, että presidentti Risto Ryti teki elämänsä hienoimman valtiomiesteon kirjeellään Hitlerille.

Rantasen teos on ikään kuin jännäri. Kun lukemisen aloittaa, sitä ei malta lopettaa. Se ei ole rautalangasta väännetty tutkimus, se peilaa tunnustettuihin lähteisiin perustuen tuota vaikeata aikaa. Teos olisi varmaan mainio oppikirja sellaisille, joiden maamme sodan ajan historian tuntemus ja kiinnostus siihen ovat olleet vähäisempää. Teoksen lukeminen saattaa herättää kiinnostuksen. On se niin hyvin kirjoitettu, huumoriakaan unohtamatta.

Anssi Vuorenmaa

Naisilla merkittävä rooli Päämajassa

Emmi Seppänen: Päämajan naiset - Mikkelin Päämajassa 1939-1945 työskennelleet naiset

Päämajan naiset - Mikkelin Päämajassa 1939-1945 työskennelleet naiset -kirja jatkaa Mikkelin kaupungin museoiden julkaisemaa Päämajan historiaa läpikäyvää teosten sarjaa. Edelliset julkaisut olivat: Henkilökuvia päämajasta, kuuleeko Lokki? Päämajan yleisesikunnan viestitustoimisto, viestikeskus Lokki ja Mikkelin ilmalavonta-aluekeskus jatkosodan aikana 1941-1944.

Nyt ilmestynyt kirja Päämajan naiset pohjautuu FM Emmi Seppäsen Jyväskylän yliopiston Historian ja etnologian laitokselle tekemään pro gradu -työhön. Seppänen on käyttänyt lähteinään Päämajamuseon keräämää muistitietoa ja Kansallisarkistossa sijaitsevaa Päämajan arkistoaineistoa. Aineisto avaa mielenkiintoisen näkökulman sota-ajan työympäristöön, jossa naisilla oli merkittävä rooli. Kirjan kuvituksena on muistitietokeräyksen tuottamia sodanaikaisia valokuvia Päämajassa työskennelleiden henkilöiden kotialbumeista.

Naiset olivat olennainen osa Päämajan henkilökuntaa talvi- ja jatkosodan aikana. He toimivat Päämajassa monissa eri tehtävissä. Osa naisista oli lottakomennuksella, ja osa oli työskennellyt puolustusvoimissa jo rauhan aikana. Lotat ja siviilinaiset jouduivat Päämajassa uudenlaiseen elämäntilanteeseen, kun paikallis- ja perheyhteisö muuttui tiiviiksi työyhteiseksi, jossa miehet muodostivat enemmistön.

Mikkelin Päämaja oli miesvaltainen työympäristö, jossa työskenteli enimmillään noin 2200 henkilöä. Päämajan yleisesikunta vastasi sotatoimien suunnittelusta ja johtamisesta sekä puolustusvoimien täydentämisestä. Naisilla oli merkittävä rooli sodan ajan Päämajassa. Heitä oli lähes tuhat. He toimivat erilaisissa tehtävissä, pääasiassa kuitenkin viestittäjinä ja kanslia-apulaisina sekä muonittajina, piirtäjinä, kielen kääntäjinä ja siivoojina. Heitä tarvittiin myös pesemään pyykkiä ja ompelutöihin. Naisia tuli Päämajaan kaikkialta Suomesta. Jatkosodan alkupuolella suurin osa naisista tuli Uudenmaan läänistä. Moni heistä saapui Helsingistä yleisesikunnan mukana. Sodan jat-

kuessa naisten vaihtuvuus lisääntyi. Naiset päätyivät Päämajaan lottakomennuksen myötä, tuttavien avustuksella tai sitten he olivat työskennelleet jo aiemmin rauhanajan puolustusvoimissa. Päämajan valvontaosasto ja Valtiollinen poliisi tutki heidän taustansa heidän saapuaan Päämajaan, mutta naisten ei haluttu tietävän siitä itse.

Päämajassa työskennelleiden naisten keski-ikä oli 27 vuotta. Suurin osa naisista oli 17-30 vuotiaita. Ikärakenne oli kuitenkin hyvin moninainen, sillä nuorin oli 16-vuotias ja vanhin 72-vuotias. Naisten työskentelyajat Päämajassa olivat pääosin lyhyitä, sillä 42 % naisista toimi Päämajassa vain 1-5 kuukautta. Vain kolme prosenttia naisista toimi koko jatkosodan ajan. Naisten komennuskausien lyhyys merkitsi alituista uuden aikeneksen kouluttamista tehtäviinsä ja samalla Päämajan resurssien hukkakäyttöä.

Kirja kertoo hyvin monipuolisesti naisten työtehtävistä ja niiden erilaisuudesta. Asemasotavaiheen aikana Päämajan yleisesikunta toimi hyvin virastomaisesti. Viestittäjinä toimineiden naisten työ oli usein

vuorotyötä, kun taas toimistotehtävissä toimineiden naisten työskentely rajoittui useimmiten tavalliseen toimistotyöaikaan. Vuorotyö koettiin raskaana lyhyine lomineen.

Naisten palkkaus määräytyi sen mukaan, toimivatko he Päämajassa lottakomennuksella vai olivatko he puolustusvoimien palveluksessa. Puolustusvoimien palveluksessa toimineiden palkkaus oli huomattavasti korkeampi kuin lottien, vaikka työtehtävät olivat usein samoja. Eriarvoisuus palkoissa aiheutti usein närää naisten keskuudessa, vaikka työ Päämajassa koettiinkin etuoikeutettuna.

Kirja kertoo myös mielenkiintoisella tavalla majoitusolosuhteista ja vapaa-ajan viettotavoista.

Naiset ystäväystyivät Päämajassa lähinnä omien työtovereidensa kanssa. He eivät olleet paljonkaan tekemisissä muilla osastoilla työskennelleiden kanssa. Lottakuri oli tiukka ja lotat olivat valvonnan alaisena myös työtehtäviensä ulkopuolella.

Mannerheim arvosti naisten tekemää työtä Päämajassa ja hän myös osoitti sen kiitoksillaan eri yhteyksissä. Päämajassa työ-

kentely vaikutti merkittävästi joidenkin naisten myöhemmään elämään. Sodan päätyttyä naisten työpaikat haluttiin turvata. Monet olivat hyvin perehtyneet tehtäviinsä ja heidät haluttiin pitää puolustuslaitoksen palveluksessa jatkossakin ammattitaitonsa vuoksi. Päämaja palkkasi sodan loppupuolella lottia puolustusvoimien vakinaiseen palvelukseen ja näin moni sai pitkäaikaisen työpaikan puolustusvoimissa.

Moni Päämajamuseon muistelijoina on hyvin yllpeä Päämajassa viettämästään ajasta. Naiset kokevat olleensa etuoikeutettuja, sillä olivathan he Päämajan naisia.

Päämajan naiset -kirja nostaa mielenkiintoisella tavalla esiin aikaisemmin tutkimattoman, Päämajan toiminnan kannalta olennaisen ryhmän ja antaa selkeän kuvan Päämajan naisten elämästä talvi- ja jatkosodan aikana. Kirjan kuvitus lisää kirjan luettavuutta ja mielenkiintoa. Kirja kunnioittaa tältäkin osalta suomalaisen naisen tekemää arvokasta työtä isänmaan hyväksi sodan vaikeina vuosina.

Pirkko Kuorehjervi

Talvisodan etulinjaa venäläissilmin

**Bair Irincheev: Talvisodan
kadonneet kuvat, ISBN
978-5-93768-039, 192 s.
2010**

Venäläisiin lähteisiin perustuva talvisotaa käsittelevä historiankirjoitus on edelleen melko vähäistä. Myös venäläisen osapuolen valokuvamateriaali talvisodasta on puuttunut melkein kokonaan. Tätä puutetta korjaa nyt venäläissyntyinen matkatoimistoyrittäjä, sotahistorioitsija Bair Irincheev. Hän julkaisi viime syksynä valokuvakirjan ”Talvisodan kadonneet kuvat“, jossa kuvat on tekstitetty neljällä kielellä, suomeksi, venäjäksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kysymyksessä ei kuitenkaan ole varsinaisesti kadonneet kuvat, vaan tuntemattomat kuvat, mikä nimi onkin teoksen ruotsinnoksella ”Vinterkrigets okända bilder”. Irincheev on päässyt tutustumaan Venäjän Keskuskuva-arkiston ja Sota-arkiston kokoelmiin ja tuloksena on yli 200 ennen julkaisematonta valokuvaa talvisodasta.

Sodanhan piti olla melkein paraatimarssi Suomeen, mutta kun näin ei käynyt, ei valokuvilla varsinkaan neuvostoaikana ollut paljon käyttöä. Otetuissa ja nyt julkaistuissa kuvissa venäläissotilaat näyttävät hyvinvointia ja ovat hyvin pukeutuneita ja iloisia eikä kuvien perusteella

uskoisi, että sama armeija joutui käydyssä sodassa kokemaan todella kovia. Iloisilta näyttävät myös eräessä kuvassa vangiksi saadut suomalaissotilaat. Kysymyksessä täytyy olla jonkinlainen lavastus, tuskinpa siinä tilanteessa oli syytä erityiseen iloon.

Kuvia oli ilmeisesti tarkoitus hyödyntää sodan jälkeen propagandassa ja käyttää niitä todisteina siitä, kuinka urhoolliset venäläissotilaat vapauttivat "Suomen työätekeväen kansan kartanoherrojen ja riistoporeiden ikeestä". Tarkoitushakuisesta näkökulmasta kertoo sekin, että useissa kuvin sotilaan kädessä hulmuua punalippu, vaikka väriä ei mustavalkokuvin voi nähdäkään. - Valokuvat eivät siis varsinaisesti ole olleet kadoksissa, ne vain sattuneesta syystä, suomalaissotilaiden uhrivalmiuden ja taistelutahdon vuoksi, jäivät aikanaan julkistamatta ja hyödyntämättä. Ne jäivät yksinkertaisesti arki-
tojen hyllyille.

Kirjan perusasetelma on se, että samassa yhteydessä esitetään Suomen Sota-arkistosta (nykyisestä Kansallisarkistosta) saatuja pohjapiirroksia Mannerheim-linjan bunkkereista ja korsuista ja karttoja taisteluryhmyksistä ja puolustusrakennelmista. Sitten on venäläisten ottamia valokuvia samoista val-

“Puna-armeijan joukot ylittävät Suomen rajan Rajajoen rautatiesillalla Talvisodassa” (Venäjän keskuskuva-arkisto). - Sota näyttää venäläisestä näkökulmasta tässä vaiheessa todella vielä paraatimarssilta.

latuista korsuista tai maastosta taistelujen jäljiltä. - Mielestäni ratkaisu toimii hyvin.

Kirjassa on myös sekä venäläisten että suomalaisten tekemiä piirroksia ja maalauksia talvisodasta, maastokarttoja ja valokuvia siitä, miltä maisema näyttää tänä päivänä. Myös korusujen gps-koordinaatit on kerrottu.

Kirja sopii hyvin esimerkiksi lahjakirjaksi niin sotaveteraaneille kuin vierasmaalaisille ystävillekin.

Esko Vuorisjärvi

Göran Westerlund: Vårt liv vid fronten

Denna bok fyller ett stort behov på ett ypperligt sätt. Man har hittills saknat ett verk som initierat beskriver just vardagslivet vid krigsskådeplatserna i väntan på att "något" skall hända som bryter tristessen. Många frontmän kunde vid sidan av det ständiga arbetet på försvarverk och befästningar ta för eftervärlden värdefulla fotografier, under strider gick det i regel inte att göra det. Dessa amatörbilder kompletteras av bilder ur Försvarsmaktens arkiv. Författaren har haft 3000 bilder att välja mellan och i boken ingår över 900 foton som alla är försedda med beskrivande och förklarande text. Med denna illustration beskriver Göran Westerlund livet vid fronten i de finlandssvenska infanteri- och

artilleriförbanden under krigets vardagar mellan slagen. Men boken har mera av intresse för alla läsare.

Utom miljöer och vardagar beskrivs också de berörda regementenas och sektionernas krigsvägar, beskrivna med ord och bild. De truppförband som boken huvudsakligen handlar om är JR 13, JR 24, JR 55, JR 61, ErP 27, RasPsto 13 och JärPsto 4 under fortsättningskriget. Truppernas krigsvägar är naturligt invävda i det övriga innehållet och är också av intresse i och för sig.

Ett tredje i framställningen invävt motiv är en sammanfattande översikt av den politiska bakgrunden till krigshändelserna från 1939 till 1945.

Boken är självfallet värdefull för dem som var med men spe-

ciellt är den oersättlig för dem som inte var det, jag tänker närmast på veteranernas ättlingar. För alla som är intresserade av landsförsvar och Finlands närhistoria finns ett behov att veta hur livet och kriget "där någonstans" egentligen gick till. Den erfarne frontofficeren och krigshistorikern Göran Westerlund ger med denna bok svar på vad många vill veta..

Boken har varit tillgänglig i en begränsad omfattning såsom kompendium närmast för Helsingfors Svenska krigsveteraners bruk. Den föreligger nu som "normal bok" på Schildts förlag.

C.G. Wolff

Jämijärveläisten sotavuodet 1939-1945. Tarinoita poteron pohjalta ja kotipellon pientareelta. Jouko Kivimäki. 432 sivua. ISBN 978-952-92-6446-9. Painopaikka: Saarijärven Offset 2009.

Kirjatoimikunnan voimakas-
sikko sotaveteraani Veikko Jo-
kela ja toimittaja, eversti Jouko
Kivimäki ovat taustajoukkoi-
neen tehneet jämiä jätkeiden
sota-ajan tapahtumista niin tu-
lirintamalla kuin kotirintamal-
la kelpo teoksen. Siinä kuvataan
laajasti pitäjän elämää 1930-lu-
vulla, suojeluskunta- ja lottatoimintaa. Sotatapahtumat niin
talvisodan kuin jatkosodan
taistelupaikoilla kuvataan jär-
jestelmällisesti. Kartat auttavat
hahmottamaan paikkoja ja ta-
pahtumia suurempiin kokonais-
suuksiin.

Valokuvat, alkuperäiset todistukset, kirjeet, kortit ja päiväkirjat lisäävät kirjan kiinnostavuutta ja osoittavat aineiston keruutyön intensiivisyyttä.

Erityisenä asiana on kirjassa otettu esiin marsalkka Mannerheimin käynti Jämillä 1938. Kuvassa hän kättelee Parkanon parronia. Jämijärvellä oli aloitettu 1930-luvun alkupuolella lentokentän ja Jämin Ilmailukoulun rakentaminen.

Jämijärveä tunteville ja siitä tietoa haluaville kirja antaa laajan kuvauksen aikaisempien sukupolvien toimista paikkakunnalla ja siksi suosittelen kirjaa luettavaksi. Oman kirjan voi vielä hankkia Jämijärven Osuuskannasta tai Veikko Jokelalta, puhelin 040 418 1415. Kirjan hinta on 20 euroa + postikulut.

Markku Seppä

Stella Polaris askarruttaa yhä

Johanna Parikka Alten-
stedt: Operaatio Stella
Polaris, Suuri suomalainen
vakoilutarina, ISBN 978-
951-0-36779-7, WS Book-
well, Porvoo 2010, 279 s.
valokuvia

Operaatio Stella Polaris aiheuttaa edelleen päänvaivaa tutkijoille ja se kiinnostaa lukijoitakin, vaikka tästä syksyllä 1944 toteutetusta hankkeesta on kulunut jo pian 70 vuotta. Joka tapauksessa jatkosodan pitkittyessä ja Saksan tappion alkaessa vuonna 1943 näyttää yhä todennäköisemmältä, aloitettiin Suomessa salaiset valmistelut tämän tilanteen varalta. Yksi strategien alue oli ollut ja oli edelleen tiedustelu. Neuvostoliiton miehityksen varalta alettiin tehdä suunnitelmia radiotiedusteluarkiston ja -kaluston ja myös avainhenkilöiden siirtämiseksi perheenjäsenineen Ruotsiin. Sieltä oli sitten tarkoitus jatkaa tiedustelua miehitytyssä Suomessa. Valmistelut tehtiin yhdessä Ruotsin tiedusteluviranomaisten kanssa ja tietysti äärimmäisen salaisesti.

Syyskuun 19. päivänä 1944 solmitun välirauhansopimuksen jälkeen suunniteltu arkiston, kaluston ja henkilöstön kuljetus Ruotsiin toteutettiin - yllätyksenä ruotsalaisille, suomalais-

sille ja suurimmalle osalle Pohjanlahden yli kuljetetusta henkilöstöstäkin.

Asiaa on selvitelty useissa suomalaistutkimuksissa, mm. Ohto Mannisen, Timo Lienen, Joppe Karhusen ja Raimo Heiskasen toimesta. Pääosin heidän tutkimuksiinsa Ruotsissa asuva toimittaja Johanna Parikka Altenstedt perustaa myös nyt ilmestyneen kirjansa. Tekijä on haastatellut lisäksi myös joitakin syksyllä 1944 Ruotsiin siirrettyjä tiedustelumiehiä ja varsinkin heidän perheenjäseniään. Haastattelavana on ollut mm. tiedustelupäällikkö Aladar Paasonen - Mannerheimin luottomiehen - Aino-tytär. Haastattelujen avulla tarinaan on saatu lisää inhimillistä näkökulmaa.

Historialliselta kannalta tutkimus - tarina - ei tuo esiin mitään olennaisesti uutta tietoa. Sen sijaan tarkkaavainen lukija voi löytää kirjasta joitakin väitteitä, joiden todenperäisyyteen on vaikea uskoa.

Esko Vuorisjärvi

Kirjat

Paikallista lottahistoriaa

Pertti Vuori: Etelä-Saimaan lotat, Saimaan ja Etelä-Saimaan lottapiirien historiaa 1941-1944
N-Paino Lahti 2010, 256 sivua, hinta 30 €. Kirjaa voi kysellä Karjala-myyvälästä p. (05) 541 4650, www.karjala-myywala.fi.

Kaakonkulman historianpuurtaja Pertti Vuori on jälleen uuranut ansiokkaan teoksen Isänmaamme kunniakkaasta lähimenneisyydestä. Etelä-Saimaan lotat on jatkoa Hilda Laasosen - Pertti Vuoren 2007 ilmestyneelle kirjalle Viipurin piirin lottien Yh ja Talvisota. Viipurin piiriin kuului 56 paikallisosastoa joista 42 jäi Moskovan pakkorauhanrajan taa. Tynkä-Suomen puolelle jää-

neistä kertoo tämä kirja. Vuoren alkusanoissa on koskettavuutta: ”Osaltaan lotat pelastivat kansamme katoamasta Siperian taigalle, jonne siirtosuunnitelmat olivat olemassa”. Kirjan ensiaukeamalla on harvinaisen selkeä kartta Saimaalta vanhalle rajalle lottapiirirajoihin. Selkeitä ovat myös kirjassa runsaasti esiintyvät asiakirjat. Jopa käsinkirjoitettuja sodanaikaisia pystyy hyvin lukemaan. Kuvia ei kirjassa ylen paljon ole ja niistäkin osa heikkotasoisia, mikä tosin on ymmärrettävää. Muutaman kuvan olisi silti voinut painaa suurempana, ”löisi” paremmin lukijaa silmille. Vaikka kirja kertoo paikallisesta lottahistoriasta ja siellä kirjan pitäisi löytyä jokaisen

asiasta kiinnostuneen kädestä, niin useat lottien muistelut ovat mieluista luettavaa myös muualla asuville. Erään lotan Imatran Valtionhotellin tornista kuvaa näkymä hyökkäysvaiheen alusta: ”Tuli elokuun 21. päivä. Enson suunnasta nousivat valtavat liekit ja savupilvet. Tornista voi kiikarilla erottaa kymmeniä tulipaloja. Vihollisen vetäytymisen hävitystyö raivosi pitkin rajaa. Päivällä levisi tieto, että Vuoksenlaakso Jääskeä myöten on vallattu. Rintama oli siirtynyt edemmäs. Yöllä loivat jättiläistulipalot kaamean valon taivaalle. Oli kuin raskas punainen esirippu olisi laskeutunut kesän viimeisen näytöksen jälkeen. Vihdoin tuli rankkasade ja peitti kaiken mustaan...”

Suojeluskuntien lakkauttaminen oli lotillekin kova paikka. Käsi kädessä oli kuljettu Isänmaan kovat kohtalon ajat ja nyt isäntä oli poissa. Tämän kirjan lotat kokoontuvat myös ylimääräisiin kokouksiin jotka alkoivat sanoilla: Tämä on ensimmäinen päivä, kun Suomessa ei ole enää suojeluskuntia... Syvä hiljaisuus laskeutui kokoussaliin. Mutta nopeasti lotat jälleen kokosivat itsensä ja luottivat että heidän toimintansa kuitenkin jotenkin jatkuu. Mutta niin kuin tiedämme: Valvontakomission listalla oli myös Lotta Svärd järjestön lakkauttaminen. Kirjan kannen pohjaksi on kuvattu lottapukukangas. Kirjan kansikuvana on vihollisen tykistötulessa 4.7.1941 surmansa saaneiden muistomerkin paljas-

tustilaisuus Nuijamaan Myrällä 6.8.2006. Kirjan on kustantanut Vapaussodan Perinneliiton Imatran seudun yhdistys ry.

Raimo Laskujärvi

Tuntematonta sotaa

Jarmo Nieminen (toim.): Rintaman poliisi. Valvontapuseerin päiväkirja 1941-1944. Ajatus Kirjat 2010, 364 sivua, ISBN 978-951-20-7999-5

Perustietoa valvontatyöstä

Maanpuolustuskorkeakoulun Sotahistoriallisen laitoksen tutkija, yleisesikuntaeverstiluutnantti Jarmo Nieminen on toimittanut poikkeuksellisen mielenkiintoisen teoksen. Sen keskeinen sisältö on koko jatkosodan ajan Päämajan alaisissa valvontatehtävissä toimineen ylikonstaapeli ja reservinupseeri Taavetti Heikkisen autenttinen sotapäiväkirja. Teoksen alussa on varsin tarpeellinen tietoisuus valvontaosaston toiminnasta. Sehän oli varsinaisesta johtamisjärjestelmästä erillinen, suoraan Päämajan alainen vastavakoiluorganisaatio. Myös teoksen nimihenkilön vaiheista annetaan perustiedot.

Tunnollisen upseerin sotapäiväkirja

Päiväkirja kuvaa koruttomalla ja persoonallisella tavallaan sodan vaiheet ”suurena juhlena” koetusta hyökkäysvaiheen alkamisesta vähitellen aina syvemmäksi kehittyvään pettymykseen sodan jatkuessa suurin henkilötappioin. Jo hyökkäysvaiheessa alkavat uupumukseen perustuvat kieltäytymiset. Miehet eivät ymmärrä etenemistä vanhan rajan yli, eivätkä tunkeutumista aina kauemmaksi Itä-Karjalaan. Innostus karisee jo syksyllä -41 myös useimmista heimohenkistä sotilaista, joihin Heikkisenkin AKS:n kannattajajäsenenä kuuluu. Petroskoin (Äänislinnan) valtausparaati jaksaa vielä innostaa, mutta sitten henkinen ja ruumiillinen uupumus iskee Heikkiseenkin aina vain voimakkaammin. Rutiinit jaksetaan jotenkin hoitaa, mutta ai-noat odottamisen arvoiset asiat ovat kotilomat. Heikkinen kuvailee asiallisesti ja samalla vaikuttavasti työtään loikkarien, kieltäytyvien,

desanttien, vakoojien ja maanpettureiden käsittelyssä. Pidätyksistä edetään kuulusteluihin, oikeudenkäynteihin ja lopulta teloituksiin. Heikkinen osallistuu niihin viran puolesta mm. divisioonan kenttäoikeuden upseerijäsenenä ja teloitusten todistajana. Ajan myötä alkaa myös tappion tunne aina vain voimistua. Pettymys purkautuu erityisesti saksalaisiin, mutta epäluottamus omaan sodanjohtoon alkaa myös näkyä - ainakin rivien välissä. Sodan pitkittyessä kasvaa myös juopa aktiiviupseerien ja reserviupseerien välillä. Aktiivien koetaan saavan parempaa palkkaa, ylennyksiä, kunniamerkkejä ja muita etuisuuksia. Reserviupseerit jäävät niistä paitsi tai saavat niitä ansaittua vähemmän. Erityisen vaikeana koetaan esimiesten arvostuksen puute. Siitä Heikkinen antaa ankaraa kritiikkiä, jonka kohteeksi joutuu myös divisioonan maineikas komentaja K.A. Heiskanen eli ”Kylmä-Kalle”. Heikkinen palvelee sitkeäs-

ti mm. pahan reumatismien vaivamana torjuen jopa tarjouksen ryhtyä ylipäällikön henkivartion johtajaksi. Lopulta toukokuussa 1944 tulee kaivattu siirto kotirintamalle Mikkeliin perheen lähelle. Perhe on Heikkiselle yhtä tärkeä kuin isänmaa. Lukijan kannalta on tietysti harmillista, että Heikkinen tarkkailee kesän -44 kohtalonhetkiä kotirintamalta. Päiväkirjaa elävöittää melko runsas ja osittain aiemmin julkaisematon kuva-aineisto. Sotahistoriasta kiinnostuneen kannattaa perehtyä myös samassa divisioonassa sotatuomarina toimineen Paavo Alkion ”Sotatuomarin päiväkirjoihin”. Miehet tekivät yhdessä työtä ja asuivat usein samassa majoituksessa.

Iskevän Kiilan vaiheet

Minulla oli tilaisuus tutustua käsikirjoitukseen sen ollessa vielä kehittelyn alla. Nieminen teki oikean ratkaisun sijoittaessaan päiväkirjan keskeiseksi aineistoksi ja muut tiedot pääasiassa liitteiksi. Heikkisen päiväkirjan sotahistorialliseen taustaan voi tutustua seuraamalla Niemisen kuvaamia 11. Divisioonan eli ”Iskevän Kiilan” vaiheita sen raskaalla ja monipolvisella sotiella Karjalan Armeijan riveissä Pohjois-Karjalasta Syvärille ja Petroskoihin. Tämä vaihe toi Heiskaselle Mannerheim-ristin ja keväällä -42 kenraalilyennyk-

sen. Asemasodan pitkät vuodet eletään Syvärin keskirintaman vaikeissa oloissa. ”Kiilan” vaiheiden seuraamista helpottavat erittäin selkeät kartat. Historiaosuuden painopiste on Heikkisen palveluajassa. Kesä -44 Ihantalassa ja syksy -44 Lapin sodassa käsitellään vain lyhyesti. Nieminen kuvaa mielenkiintoisesti komentajien keskinäisiä suhteita. Heiskasen ja VI armeijakuntaa komentaneen Paavo Talvelan suhtautuminen alaisiinsa komentajiin näkyi toisaalta miesten vaihtoina, toisaalta ylennyksinä ja muina palkitsemisina. Rykmenteille annetut tehtävät vaikuttivat suoraan mm. tappioihin. Pääosin varusmiehistä muodostettu P.A. Autin komentama ”Tuntemattoman sotilaan” Jalkaväkirykmentti 8 sai usein vaativimmat tehtävät. Nehän koko kansa tuntee romaanin, Mauno Jokipiin rykmenttihistorian ja elokuvien kautta. Silti reserviläisrykmentti JR 50:n tappiot kaatuneina ovat jopa hieman suuremmat. Kolmas rykmentti eli JR 29 oli usein hieman sivuraiteella. Se lakkautettiin armeijan suuressa järjestelyssä 1942. Nieminen on tehnyt huolellista työtä. Kirjan arvoa tutkimuksena lisäävät selkeät viitteet ja perusteellinen henkilöhakemisto.

Ilmo Kekkonen

Kirjoittaja on viime sotiin perehtynyt yleisesikuntaeversti.

Arved Viirlaid: Pohjantähden pojat

Kustannustiedot: Ajatus Kirjat: Gummerus Kustannus OY, Vironkielinen alkuteos Põhjatähe pojad © Arved Viirlaid ja Gummerus Kustannus Oy, Suomenkielisen laitoksen julkaisu-oikeus Ajatus Kirjat / Gummerus Kustannus 2010, Käännös Eero Riuttala, WS Bookwell OY, Juva, ISBN 978-951-20-8241-4

Suomen-pojan kynästä on jälleen kirjvonnut laadukas teksti. Kanadanvirolainen Arved Viirlaid kertoo, mitä hän nuorukaisena koki vapaaehtoisena Suomen armeijassa. Uusimman teoksen ”Pohjantähden pojat” on 2009 ilmestyneen alkuperäisteoksen ”Põhjatähe pojad” pohjalta kääntänyt suomeksi eversti (evp) Eero Riuttala. Alkupaloi- si historioitsija Mart Laar esittelee kirjailijan ja hänen tuotantonsa. Hänen jälkeensä kirjailija valottaa oman sukupolvensa ajatusmaailmaa ja syitä, jotka johtivat mm. 3346 nuorukaisen pukeutumiseen vapaaehtoisina suomalaisiin asepukeihin. Nämä johdantotekstit ovat yhdessä kuin Viron lähihistorian tiivistelmä. Niiden lukemisen jälkeen onkin helpompaa antaa

tarinan temmata mukaan asioihin ja tapahtumiin, jotka ajoittuvat niin Suomen kuin Viron historian ikävimpään ajanjaksoon, jolloin kaksi pientä maata kamppaili olemassaolostaan. Sitä huolimatta, että kirja on tosiasioihin perustuva dokumentti, se on samalla myös taideteos. Se on kirjoitettu romaaniksi, joka suo tiettyjä taiteellisia vapauksia ja mahdollisuuden käyttää myös fiktiivistä aineistoa. Näin toteutettuna teoksesta ei ole tullut kuivaa faktakokoelmaa. Lukiessa tätä kirjaa alkaa yhä enemmän tuntua siltä, kuin olisi itse osallisenä suuressa seikkailussa virolaisvapaaehtoisten parissa. Seikkailukertomuksesta ei kuitenkaan ole kysymys, vaan dokumenttiromaanista. Teoksessa tuodaan esille monta tosiasiaa sodasta, kuten pienen maan joutuminen suurpolitiikan pelinappulaksi ja sen miehityksestä vieläpä kolmeen kertaan (Neuvostoliitto - Saksa-Neuvostoliitto), sen menetyksistä ja sen väestön kokemista kauhuista. Lukija saa selkeän kuvan siitä, mitä tarkoitetaan rohkeudella, urheudella ja inhimillisellä kestävyydellä, mutta myös mitalin toinen puoli paljastetaan. Ihmi-

sen alhaisimmat ominaisuudet, kuten petturuus, käsittämätön raakuus sekä tunteettomuus kuvaillaan kaikessa alastomuudessaan. Päähenkilönä olevan kirjailijan ja hänen tovereidensa vaiheiden seuraaminen tempaa lukijan mukaan juoneen jakamaan sekä päähenkilön että toisten virolaisnuorukaisten ilot ja surut. Itse nuoruus siihen kuuluvine monine myönteisine puolineen jäi näiltä nuorukaisilta kuitenkin lähes kokematta. Tarina alkaa oman isänmaan jättämisellä tarkoituksena palata sinne Suomessa saadun sotilas-koulutuksen ja rintamakemuksen jälkeen. Miehitysvalta vaihtui toiseksi ja miehitys jatkui yli 50 vuotta, ennen kuin maa sai takaisin itsenäisyytensä. Nuorukaiset jättivät kotinsa ja perheensä ja lähtivät kuljetettaviksi yli Suomenlahden kohti Pohjantähteä (lue Suomea), koh- ti tuntematonta tulevaisuutta. Suurin osa virolaisvapaaehtoisista tuli Suomeen syksyllä 1943, kuten sekin Viirlaidin oma venekunta, jonka taitavasti ilman kompassia navigoinut kalastaja- nuorukainen toi Suomenlahden yli vaikeissa olosuhteissa. Tarina jatkuu Helsinkiin tulon tunnelmien haihduttua ker-

tomuksella, millaista oli sotilas- elämä Kivennavan Jalkalassa si- jainneessa koulutuskeskuksessa. Koska hiki säästää verta, niin sitä vuodatettiin runsain mitoin Karjalan kannaksen maaperään raskaissa harjoituksissa. Välil- lä kuitenkin päästään myös lo- malle. Koska kysymyksessä ovat nuoret ihmiset, romantiikkakin pilkahtelee paikoitellen keventä- en sinänsä ilotonta tarinaa. Virolaisvapaaehtoisia palveli aluksi eri joukkoyksiköissä mm. maineikkaassa Vallilan patal- joonassa. Virolaisten oma ryk- mentti JR200 perustettiin mar- salkka Mannerheimin 8.2.1944 allekirjoittamalla käskyllä ja se toimi armeijan yksikkönä lak- kauttamiseensa 16.8.1944 saak- ka. Rykmentti osallistui mm. Rajajoen suurtaisteluun, viivy- tykseen Vammeljärveltä Viipu- rinlahdelle sekä viimeksi mai- nitulla alueella torjuntataistelui- hin (Lihaniemen lohkolla) sekä taisteluihin Vuoksella. Suomen vapauden puolesta kaatui 178 miestä, heistä 16 Merivoimissa. Paluu kotimaahan tuotti kat- keran pettymyksen, sillä Viroon palattiin ilman aseita. Saksa- laiset välttivät antamasta heil- le raskaita aseita ja rykmentti hajotettiin, sillä rintamalle ko-

mennettiin vain rykmentin en- simmäinen pataljoona toisen joutuessa koulutusleirille. Suo- men-poikien tunnetuin taiste- lu käytiin Pupastveressa, missä he pidättelivät puna-armejaa lä- hes kaksi viikkoa hankkien siten tärkeän aikavoiton maasta pake- neville. Virolaisnuorukaiset saivat vielä kokea Kloogan keskityslei- rin brutaalin tuhoamisen ja lo- puksi epäonnistumisen Viron Tasavallan palauttamisessa. At- lantin julistuksesta huolimatta Länsi ei tullut apuun, joten voi- daan puhua petetyn sukupolven taistelusta maansa pelastamiseksi. Viirlaidin kirjaa täydentävät hienolla tavalla ystävien lähettä- mät kirjeet, joihin on talletettu- na melkoinen määrä sellaista lä- hihistoriaa, josta meillä on ollut aiemmin vain hyvin ohut ja epä- määräinen käsitys. Me suomalaiset tunnemme parhaiten kirjailijan varhaisem- man teoksen ”Ristittömät hau- dat”. Kirjailijan uutuusromaan- i ”Pohjantähden pojat” on lajis- saan taitavasti elävöitettyä lähi- historiaa ja sen vuoksi ansaitsi- laajan lukijakunnan.

Nyyrikki Kurkivuori

”Vanhaa Wikileaks’iaa?”

Kauko Rumpunen, toim: Salaiset kansiot. Uusia ja yllättäviä tapauksia talvi- ja jatkosodan vuosilta. Valitut Palat 2010. ISBN 978-951-584-869-7. 319 s., historiamme kannalta tärkeimmät päivämäärät 1939-1944, henkilöha- kemisto sekä sodan ajan hallitusten kokoonpanot.

Melkoinen tietopaketti tämä on. Johtuneeko siitä, että kirjoitta- jina on maamme ykkösketjun asiantuntijoita ja historioitsijoi- ta. Kauko Rumpunen on koon- nut teoksen laadintaan todella kovan kirjoittajajoukon, josta ei voine nostaa ketään ohi toisten. Teoksen esipuheen mukaan ”salaiset kansiot avaa ikkunoi- ta menneisyyden huomiotta jääneisiin, tälle ajalle vieraik- si käyneisiin taikka tulkinnan vangeiksi juuttuneisiin tapahtu- miin, kammottelivatpa (?) nii- den taustalla sitten poliittises-

ti korrektit, ideologiset, kansal- liset tahi ulkopoliittiset tekijät”. Kun lukee artikkeleita, päätyy varmasti samaan ajatukseen. Teos on jäsennelty siten, että ensin tuodaan esiin asioita, jois- ta emme tienneet, sitten mitä ta- pahtui ja/tai tehtiin päämajassa kulissien takana, lopuksi tarkas- tellaan sodan arkipäivää eri kan- teilta. Lopussa ovat henkilöha- kemisto, hallituksemme sotien ajalta sekä kuvälähteet. Viimek- si mainittuja onkin runsaasti ja hiukan poikkeavalla tavalla esillä. Nimittäin taittaja ja Kau- ko Rumpunen esittelevät tavan- omaisten ja ”klassisten” kuvien ohella otteita tuon ajan viralli- sista asiakirjoista, politiikkojen kirjeistä sekä joillakin sivuilla ja aukeamilla varsinaisen teks- tin taustalle sijoitetuilla ”hämä- räkuvilla”, joiden päällä teksti näkyy selvästi. Enpä taida ha- vainneeni ainakaan usein mois- ta käytäntöä. Kuvat eivät todel- lakaan häiritse lukemista.

Valitit Palat on erikoistunut tämän kaltaisiin teoksiin järkä- lemäisten tutkimusten sijaan. Omassa hyllyssäni on ainakin kymmenkunta tällaista opus- ta. Jos lukija ei jaksa kiinnos- tua satasivuisista perusteellisista tutkimuksista, niin perustieto- ja tapahtumista löytynee näistä teoksista. Valitut Palat on saanut aikaan sarjan historian tapahtu- mista kiireiselle ja jatkuvaa ajan- puutetta kärsivälle lukijalle, jota kuitenkin kiinnostavat tapahtu- mat menneisyydessämme. Kir- jat eivät siis ole yleensä ottaen kronologiassa - toki poikkeuk- siakin on - mutta ne perustu- vat vankkaan tutkimustietoon. Kannattaa tutustua ”salaisiin kansioihin”. Kirjasta löytyy pal- jon asioita ja tapahtumia, jois- ta ehkä olemme kuulleet, mutta jotka ovat jääneet unohtuksiin, esimerkiksi ”Kun STT maan- petokseen syyllistyi, tai Sensaa- tioutinen vai emävale, tai Kun yleisradiosta tuli ase, Rytin-Rib-

bentropin sopimus, ja Jopa joi päihtymättä” muutaman tari- nan mainitakseni. Näitä on yhe- teensä 46 kappaletta. Teos on hakuteoksen kaltainen, ja sii- tä voi lukija ottaa esille ja luet- tavaksi ne, jotka ovat kiinnos-

tavia. Lukujen otsikot antavat kuvan niiden sisällöstä, jota jo- kaisen jutun alussa oleva ingres- si täydentää.

Anssi Vuorenmaa

Hertz Autovuokraamo.

Sotaväen sopimustoimittaja.

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

MM-Express Tampere	Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere	Kiviketo Oy Tampere
Uimonen Trading Oy Tampere	Asennus Aran Oy Tampere	Autokorjaamo Voke Ky Tampere
Profinntec Oy Tampere	Tampereen Messut Oy Tampere	Lean Ware Oy Tampere
JR-Muovi Oy Tampere	Juvenes-Yhtiöt Oy Tampere	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere
Verokonsultointi Vesa Häkli Oy Tampere	Tampereen Kiinteistöpalvelu Oy Tampere	Insinööritoimisto Comatec Oy Tampere www.comatec.fi
Kilsa Tools Oy Toijala	Tornion KaMa-Palvelut Ky Tornio	Atlas-Sped Oy Tornio
Kake Container Oy Tornio	Tornion Akut Tornio Puh. 016-480 787, www.tornionakut.com	Isännöinti-Saarto Oy Turku
Websonic Oy Turku	Turun Vapaavarasto Oy	T:mi Tapsa Service Tuulos
Finland Motor Home Oy Tuusula	Pointcool-Service Oy Tuusula	Pelti-Expert Oy Tuusula
J. Laakso Oy Tuusula	Soraliike Erik Winqvist Ky Tuusula	Seepsula-Yhtiöt Tuusula
Kuljetus Kämppä Oy Ulvila	Oy Kontaktor Ab Vaasa	Oy Hartman Rauta Ab Vaasa
Johansson Tooling Oy Ab Vaasa	Vaasan Aikuiskoulutuskeskus	Finvacon Oy Vaasa
PRISMA Vaasa	Maanrakennus&Purkutyö Vehanen Oy Vahto	Hämeen Rakennussuunnittelu Oy Valkeakoski
Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	Taloushallinnon Palvelutoimisto Jääskeläinen Oy Vantaa	Pillari-Osat Oy Vantaa
Rakennus Viitolahti Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa	Lean Solution Consulting Oy Vantaa

Oy Sav-Inter Ltd

Vantaa

Suomen Runkopalvelu Oy

Vantaa

PR-Logisticar Oy

Vantaa

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

HELSINKI

Hammaslääkäri
Hannu Cederberg

Vuosaaren pohjoinen ostoskeskus
Mustalahdentie 4, 00960 Helsinki
puh. 09-321 8388

Hammaslääkärit
ARTO & RIITTA SNÄLL

Hämeentie 97-99 A, Hki 55, puh. 09-765 735
Kiikkaistenkuja 1, 01800 Klaukkala, puh. 09-879 9003

IISALMI

Hammaslääkäri
Juha Sirviö

Kirkkopuistonkatu 15 A, 74100 Iisalmi
puh. 017-825 002

JYVÄSKYLÄ

Hammaslääkäriasema
Densens Oy

Kansakoulunkatu 1, 40100 Jyväskylä
puh. 014-214 219
Vastaanotto Jämsässä:
Hammaskulma
Talvialantie 4, 42100 Jämsä, puh.014-716 641

KOKKOLA

Hammaslääkärikeskus
Kokkodent

Rantakatu 16, 67100 Kokkola
puh. 06-831 5563

KUOPIO

Erikoishammasteknikko
Esa-Matti Koponen

Puijonkatu 26 B 23, 3 krs., 70110 Kuopio
Puh. 017-261 3370

LAPPEENRANTA

LAPPEENRANNAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA OY

Mauno Oravainen
Tapio Piili
Aija Leinonen
Kaisa Aaltokallio
Roni Ronkainen
Pekka Ranta (leukakirurgia)

Toikankatu 4, 3 krs. (talossa hissi)
53100 Lappeenranta
(Kauppatorin vier./Pohjolan talo)

Ajanvaraus
puh. (05) 6255 100

LEPPÄVIRTA

Erikoishammasteknikko
Soili Hyvönen

Kievarinkatu 4, 79100 Leppävirta
Puh. 017-554 2350, 050-307 0302
vastaanotto myös Heinävedellä

MIKKELI

Mikkelin
Hammaslääkärikeskus

Mikonkatu 3, 50100 Mikkelä, puh. 015-761 0100

NURMIJÄRVI

Uudenmaan Hammaspalvelu

Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Puh. 0207 411 420

OULU

Plus Terveys Oy
Erikoishammaslääkäri
Kalevi Mähönen

Kirkkokatu 10, 2 krs., 90100 Oulu
Puh. 08 - 311 3845

OULUN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS OY

Isokatu 32 B, 3 krs
90100 Oulu

Puh. (08) 374 444
Fax (08) 377 096

OUTOKUMPU

Erikoishammasteknikko
Seppo Rautava

Sepänkatu 4, 83500 Outokumpu
Puh. 013-555 717

ROVANIEMI

NAPAPIIRIN
HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS

Valtakatu 16, 96200 Rovaniemi
Puh. 016-333 1444, fax 016-333 1455
Hammaslääkäreiden yhteisvastaanotto, hammas- ja digitaalinen leukaröntgen sekä hammaslaboratorio
Särky- ja muut äkilliset tapaukset sopimuksen mukaan
Kelan SV-korvaukset veteraaneille suoraan

Dentia Hammaslääkärit

Rovakatu 18, 96200 Rovaniemi
puh. 016-311 855 ja 016-344 656

SALO

HymyDent

Vilhonkatu 11-13, II-kerros, 24240 Salo
puh. 02-733 2211

Salon
Hammaslääkärikeskus Oy

Turuntie 8 , 24100 Salo
Puh. 02-727 6600

SAVONLINNA

HAMMASHOITOLA
WIISAUDENHAMMAS

Kauppakeskus Kastelli
Olavinkatu 53 (2.krs), 57100 Savonlinna
Puh. 015-511 60
Ukkoherrantie 15, 96100 Rovaniemi
Puh. 016-334 0400

SIILINJÄRVI

SIILIN
HAMMAS

KAIKKI HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUT
P.(017) 4625 257
Kuiluntie 2, 71800 Siilinjärvi, Fontanella II krs.
Hammashoitoa nukutuksessa
www.siilinhammas.fi

TAMPERE

PIRKANMAAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

Aleksis Kiven katu 10 E, 33210 Tampere

Marja Heinonen
puh. 03-212 3584
Hanna-Mari Kairtamo
puh. 03-214 7480

Anne Latvanne
puh. 03-212 3340
Sami Kangas
puh. 03-214 6396

HAKEUDU HOITOON ENNEN KUIN
HAMPAASI IRTOAVAT!

lenssairauksien ja hampaiden tukikudossairauksien
erikoishoitoa ja ennaltaehkäisyä.
Myöskin muuta hammashoitoa

Erikoishammaslääkäri HLT, FK
HILKKA HELOVUO

Tullintorilla, Hammarenkinkatu 2 A, Tampere
Puh: (03) 212 7129

Hammaslääkärikeskus
Koskident

Koskikeskus 4 krs., Hatanpäänvaltatie 1
33100 Tampere
ajanvaraus puh. 010 835 5600

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

TAMPERE

Hammaslääkäriasema Dentapex Oy

Enqvistinkatu 7, puh. 03-345 3372,
Sammon Valtatie 7, puh. 03-255 4519, TAMPERE

HAMMASLÄÄKÄRI PÄIVI VIRTANEN

Puh. 03-214 8648, e-mail. paivi.virtanen@gmail.com
Hämeenkatu 14 C, 3. krs, Tampere

TURKU

Hyvältä tuntuva hymy

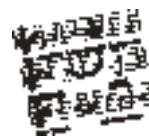
Puutarhakatu 12, 4 krs.
20100 Turku
Puh. 02-2333 222

Hammaspulssi

Humalistonkatu 11, 20100 Turku
Puh. 02-277 7000

TURKU

Reijo Kari kliinisen hammashoidon erikoislääkäri

Ajanvaraus klo 11-12 ja 16-17

hammaskari oy

Hämeenkatu 16 A 1, TURKU, puh. (02) 231 1710

VAASA

AJAN HAMMAS TIDENS TAND

Hietasaarenkatu 24, Sandögatan 24
65100 VAASA-VASA
Puh. 06-320 2700

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasproteesit ja huoltaa ne.
Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveyspalvelujen tuottaja.
KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

HAAPAVESI

EHT Vesa Kuusirati

Urheilutie 49, 86600 Haapavesi
puh. 08-451 075

LAHTI

Hammas-Tiimi Oy EHT Timo Vuori

Rautatienkatu 21 B, 15100 Lahti
Puh. 03-752 7577

SODANKYLÄ

EHT Erkki Melamies

Jäämerentie 14, 99600 Sodankylä
puh. 016-612 280
gsm. 0400-396 662

HELSINKI

EHT Merja Vesamäki

Helsinginkatu 9, 00500 Helsinki
puh. 09-716 151

LOIMAA

EHT Juha Nepponen

Väinämöisenkatu 6 B, 32200 Loimaa
puh. 02-762 2393

TURKU

EHT Jaakko Laine

Kauppiaskatu 10 C, 20100 Turku
puh. 02-233 6018

HÄMEENLINNA

EHT P. Kari-Koskinen

Linnanniemenkatu 8, 13100 Hämeenlinna
puh. 03-616 9777, GSM 0500-486 831

OULU

EHT Esa Ontero ja EHT Hannu Orell

Kirkkokatu 17 A 19, 90100 Oulu
Puh. 08-311 8252
vastaanotto myös Haukiputaalla
sopimuksen mukaan

EHT Sakari Ansaharju

Yliopistonkatu 10 A 9, 20100 Turku
puh. 02-231 6055
myös kotikäyntejä

JÄMSÄ

EHT Terho Parikka

Koskentie 2, 42100 Jämsä
puh. 014-713 711

SALO

EHT Marko Rosendahl

Helsingintie 4 (katutaso), 24100 Salo
Puh. 02-733 7737

VAASA

Alueen Hammas EHT Ilkka Garaisi

Kauppapuistikko 20 B, 65100 Vaasa
puh. 06-312 1233

Kokoonnutaan

RUK 50, kurssitapaaminen torstaina 14.4. klo 12.30 ravintola Ostrobotnian juhlerokissa, osoite Museokatu 10, Helsinki. Tulemme tavallisin asuin, ilman kunniamerkkejä. Käytännön järjestelyjä varten ilmoittaudu Lyly Vehaselle viimeistään 1.4. postitse os. Itäinen Pitkäkatu 66 B 37, 20700 Turku tai puh. (02) 235 6363. Kuluva vuosi on kurssimme juhluvuosi, sillä tasan 70 vuotta sitten valmistuimme upseerikokelaiksi ja kesän alussa upseereiksi. Tule juhlimaan.

Hyvät internaattivelfet avec! Opiskelimme vuosina 1945-1947 sodan vuoksi keskeytyneitä opikouluopintojamme valtion sisäoppilaitoksessa Niinisalon internaatissa. Tavataan 19.4. Ilmoita mukaantulostasi mahdollisimman pian Juhani Soilalle, Kirkkokatu 7 A 7, 80100 Joensuu, puh. 050 596 8421. Häneltä saat tarvittavat lisätiedot ja tapaamispäivän ohjelman.

VSOL:n oppilaskunnan perinnetoimikunta

Päämajan Radiopataljoonan veteraanien lounaskokous pidetään Helsingin Suomalaisella Klubilla torstaina 17.3. klo 13.00. Ohjelmassa prof. Ohto Mannisen esitelmä sodanajan diplomaattiviestitiedustelun tuloksista. Ilmoittautumiset viimeistään perjantaina 11.3. Siiri Kylmänojalie puh (09) 803 9695 tai Lauri Lehtoselle puh (09) 801 5783 tai 0400 542 527.

Rukajärven pion:P.24:n aseveljet ,vaimot ja lesket seuralaisineen kutsutaan perinteiselle vuosikokouslounaalle lauantaina 30 p:nä huhtikuuta klo 11.00 Kylpylä Kivitippuun Lappajärvelle. Aluksi kokoonnumme kylpylän auditorioon käsittelemään kuluneen vuoden tapahtumia. Tilaisuuteen tulee perinneyhdistyksen historian kirjoittaja Tenho Tikkanen. Tilaisuudessa luovutetaan kylpylään Rukajärven Pion:P.24 aseveljien puolesta Rukajärven taitelijoiden reliefs. Ottakaa

mukaanne valokuvia aikaisemmista tapaamisistamme. Ruokailun jälkeen tilaisuus jatkuu auditoriossa. Majoittumiset voi tilata puhelimitse (06) 561 5000 Kylpylä Kivitippu Lappajärvi.

Tiedustelut: Toivo Pekkala puh: (06) 565 2354 tai 040 542 3191, Yrjö Savola puh: (06) 317 6153, 040 526 4505, Aarre Öörni puh: (06) 566 3124, 040 566 3124.

Tervetuloa, perinnetoimikunta.

Jalkaväkirykmentti 7 (JR7) - Perinnetoimikunta järjestää 2. Divisioonan (2.D) veteraaneille, heidän omaisilleen ja läheisilleen matkan Kannaksen 1941 - 1944 taistelupaikoille 21.-22.5.2011.

Lisätiedot ja tiedustelut:

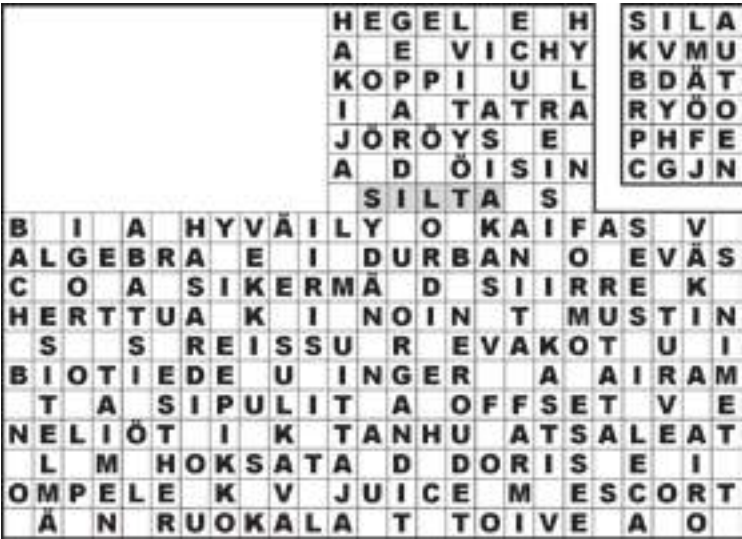
Juha Koivisto, 050 363 8118

Haetaan yhteyttä

Olen tutkimassa Rukajärven suunnalla toimineen kranaatinheitinkomppanian **Krh.K/JR31 24.Krh.K** sotatietä. Komppanian päällikkönä toimi isäni luutn.kapt. Veikko Haapalainen Nurmekselta. Löytyykö veteraaneja, heidän jälkeläisiään tai muita ko. komppaniasta tietoa omaavia? Kaikki komppaniaa koskeva tieto on tervetullutta. Antti Haapalainen, Puijonsarventie 29 C 11, 70260 KUOPIO, p: 044 206 2414, antti.haapalainen@dnainternet.net.

Nakarin
Kalanviljelylaitos Ky
Virolahti

Krypton ratkaisu

Virkistä muistiasi vastaukset

1. Virhe
2. Pohjoismaat
3. Askeleet
4. Puut tuvasta
5. Washingtonissa
6. Tyyny

Skog Racing Service Oy
Vihti

Eristepalvelu
Moilanen&Kamppinen Oy
Ylistaro

Oy Windside Production Ltd
Viitasaari

Rautapohja Oy
Ylivieska

SOTAVETERAANI
Lehtiveteraanien

Julkaisija
Suomen Sotaveteraani liitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus
Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani liitto.fi
tai toimitus@sotaveteraani liitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani liitto.fi

Osoitteen muutokset
Sotaveteraani liiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat
Sotaveteraani liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto
Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Saramäentie 37 A 2
00670 Helsinki
puh. 040 593 0521
sähköposti wennstrom@saunalahti.fi
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Olavi Karttunen, Pirkko Kuorehjärvi, Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Jyrki Vesikansa, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2011
1/11:23. helmikuuta, 2/11: 20. huhtikuuta,
3/11: 15. kesäkuuta, 4/11: 14. syyskuuta,
5/11: 26. lokakuuta, 6/11: 14. joulukuuta.

Ilmoitushinnat
1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä
Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani liiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani liitto.fi

Ilmoitusmyynti
Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto
Taittotoalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka
Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2010
ISSN 0782-8543

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Toimisto on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 15 euroa.

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 10 euroa.

5 Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus
neljä tai viisi metriä.

Hinnat 55 ja 65 euroa.

4 Liiton standaaari

Hinta 30 euroa

6 Suomen lippu

Hinta 25 euroa

25 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen
kääntövyö, nahkaa väri
musta/viininpunainen.
Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää veteraanivyötilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

33 Kaulaliina

Laadukas, vuorillinen
kaulaliina.

Hinta 22 euroa

29 Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkilla va-
rustettu kävelykeppi. Sotavete-
raanien käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 50 euroa

Liitto välittää kaulaliina ja keppien tilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

Liiton tunnuksin varustetut solmiot

15 Tummansininen, raidalliseen kuosiin kudottu malli.

16 Tummansininen solmio, jossa tunnuksen ylä- ja alapuolella punainen, sininen ja harmaa vinoraita.

Hinta 15 euroa

Saatavana myös ku-
minauhakiinnityksellä.

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraani-kuoron ja
Haminassa sotaveteraanien konsertissa
taltioituista äänitteistä on koottu
38 laulua sisältävä tupla-CD.

Uusi painos

Hinta 20 euroa

26 Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnuksella.

Hopeaa.

Hinta 125 euroa

Liitto välittää kynttilänjalkati-
laukset toimittajalle, joka myös
laskuttaa tilauksen.

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta
vuodelta 1941. Kuvitettu.

Hinta 25 euroa.

8 Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.

Hinta 12 euroa

9 Tammenlehvä- hautakivimerkki

Korkeus 90 mm

Hinta 20 euroa.

12 Uusi juhla-DVD

Sotaveteraani- ja
perinnekuorot
Helsingin Jäähallissa
14.3.2010.

Arvokas uusi DVD
Talvisodan muisto-
juhlasta.

Hinta 25 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

